

Naročnina znaša mesečno 25.— Din,
za inozemstvo 40.— Din.

Uredništvo:

Ljubljana: Knafljeva ulica 5 Telefon
št. 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126.
Maribor: Aleksandrova cesta 13. Te-
lefon št. 2440 (ponoči: 2582).
Celje: Kocenova ul. 3. Telefon št. 190.

Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po
tarifu.

JUTRO

Upravništvo: Ljubljana, Prešernova
ulica 54. — Telefon št. 3122, 3123,
3124, 3125, 3126.
Inseratni oddelk: Ljubljana, Prešer-
nova ulica 4. — Telefon št. 2492.
Podružnica Maribor: Aleksandrova
cesta št. 13. — Telefon št. 2455.
Podružnica Celje: Kocenova ulica
št. 2. — Telefon št. 190.
Računi pri pošti ček. zavodih: Ljub-
ljana št. 11.842; Praha číslo 78.180;
Wien št. 105.241.

Kriza konference za vzhodne reparacije

Ostra nasprotstva med češkoslovaško in madžarsko delegacijo — Posledice razbitja konference

Budimpešta, 18. aprila, d. Glede na pogajanja o vzhodnih reparacijah v Parizu izjavljajo na poučenem mestu, da so se v zadnjih dneh pojavila nova resna nasprotja med Madžarsko in Češkoslovaško. Madžarska delegacija vztraja na haškem dogovoru, ki na eni strani vzdržuje čl. 250 trianonske pogodbe o razsodiščnem postopanju, na drugi strani pa določa, naj se učinkovitost fonda A raztega samo na doslej razlašena veleposredstva v Češkoslovaški. Madžarski delegati imajo glede na načelna vprašanja določeno omejeno navodila. Ako se v načelnih vprašanjih, ki so bila po madžarskem nazoru v Haagu popolnoma razširjena, ne bo dosegel sporazum, ni izključeno, da se bo konferenca razšla brez uspeha.

O madžarskem stališču poročajo nadalje, da je češkoslovaška delegacija pri določevanju besedila posameznih čle-

nov pogodbe postavila deloma nove zahteve, deloma pa skušala doseči izpremembo že sporazumno sprejetih sklepov. Vsi delegati, tudi češkoslovaški, so na jasnem, da madžarska delegacija pod nobenim pogojem ne more odstopiti od načel sprejetih v Haagu. Z razbitjem konference bi prišle vse države, ki se je udeležujejo, v nov položaj, ker bi tudi uveljavljenje Youngovega načrta zadelo na težkoče, ako se prej konferenca o vzhodnih reparacijah ne zaključi uspešno. O predvčerajšnjih razgovorih madžarskega zunanjega ministra z znanim ministrom dr. Benešem ni znanega ničesar podrobnega, vendar pa se smatra, da je skušal minister dr. Walko prepričati dr. Beneša, da ne morejo biti v Haagu sprejeta temeljna načela predmet nadaljnjih razprav.

Vstaja v Abesiniji

Zagonetna smrt abesinske kraljice Zeoditu — Krvavi boji med vladnimi in uporniški četami

London 18. aprila, g. Listi poročajo iz Adis Abebe, da je uporniško gibanje proti Ras Tafariju, ki je, kakor znano, po nenadni smrti cesarice Zeoditu zasedel abesinski prestol, zadnje dni zavzelo zelo resen obseg, tako da je njegov padeč skoraj že neizogiben. Pristaši pokojne cesarice dolžijo Ras Tafarija, da je igral pri smrti cesarice zelo sumljivo vlogo. Oni se zbirajo pod vodstvom svojega voditelja Goetla. Med uporniki, ki gredo v borbo z vojnimi klicem: »Maševanje za cesarico«, in med vladnimi četami je že prišlo do spopadov, ki so končali z mogo-

upornikov.

Plemina v sosednjih provincah so na pohodu proti prestolnici. Listi objavljajo vest, da je bilo poročilo o smrti cesarice objavljeno že 2. aprila, čeprav je cesarica živejša še dva dni. Takoj po smrti Zeodite je koptski patrijarh iz Kaire prišel v Adis Abebo, da vodi verske svečanosti pri zasledbi prestola. Ko pa je slišal očitke proti Ras Tafariju, je takoj zapustil deželo. Medtem je koptski nadškof Chyrillos izginil na nepojasnjen način. Ni znano, ali so ga ujeli alegorij nasprotniki, ali pa Ras Tafari.

Pred razbitjem velike koalicije v Prusiji

Spor med turinsko in osrednjo vlado poravnat — V prusko deželno vlado vstopijo Hugenbergovi nacionalci

Berlin, 18. aprila, d. Sprememba smernic notranje politike, ki je nastopila z nastopom nove vlade dr. Brüninga, se vedno bolj občuti po raznih odredbah nove vlade. Med te odredbe je predvsem prišle: sprejem prvega obzora za zgraditev nove oklepne velekrizanke »B« in odlok notranjega ministra dr. Wirtha, da se prične izločevati zopet državni prispevek za vzdrževanje turinske policije, ki ga je ustavil bivši notranji minister Severing zaradi spora s turinskim notranjim ministrom dr. Frickom.

Še bolj pa je razvidno to novo usmerjenje v Prusiji, kjer je občutiti znatno ohla-

jenje odnošajev med centrom in socialnim demokrati, ki sicer poskušajo ohraniti vsaj v pruski deželni vladi obstoj velike koalicije. Ako se jim bo to posrečilo, le še veliko vračanje, ker se širijo govornice, da so glasovali Hugenbergovi nacionalisti za vlado šele po njenem pristanku na to, da bo po velikonočnih praznikih razbila veliko koalicijo v Prusiji in omogočila nacionalcem vstop v prusko deželno vlado. V primeru razbitja velike koalicije v Prusiji je pričakovati potem naslednje opozicije socialistov proti dr. Brüningovi vladi.

Angleško posredovanje med Bolgarijo in njenimi sosedi

Zanimive informacije dunajskega lista — Bolgarski konflikt z Grčijo in Rumunijo

Dunaj, 18. aprila, d. »Neue Freie Presse« poroča iz Sofije, baje iz zanesljivega vira, da bo angleški poslanik v Sofiji Waterlow v najbližnjem času potoval v Bukarešto, Atene in Carigrad in da je imel v sredo z znanim ministrom Barovom daljši razgovor o likvidaciji raznih vprašanih materialnega značaja med Bolgarijo in Grčijo. Gre večinoma za odškodnine še iz druge balkanske vojne. Dosedanja pogajanja niso imela nobenega uspeha. Če bo imela intervencija Anglije uspeh, le še dvomljivo. Grška vlada je celo zagrozila, da bo spravila to zadevo pred haško razsodišče. Čuje se, da bo poslanik Waterlow tako v Bolgariji kakor v Atenah skušal prijateljsko vplivati.

Prvi družabni izlet z aeroplani

London, 18. apr. r. Družba 20 članov iz Anglije je organizirala za Veliko noč skupen aerizlet po Evropi. Vsak udeleženec krmari svoj lastni privatni aeroplan. Večina imajo s seboj tudi svoje žene. Pet aeroplanov celo pilotirajo žene. Letala potujejo v skupini, dvignila so se včeraj z letališča v Hestonu ter v redu prispela v Bruselj. Iz Belgije poleti družba v Berlin, od tam v Prago ter na Dunaj in se vrača čez Amsterdam domov. Ves izlet bo trajal 12 dni, ker se družba v vseh državah za drži dalj časa. Ta prvi družabni letalski polet je prava senzacija Londona, ker se ga udeležujejo člani angleške visoke aristokracije in finance.

Nesrečen konec „Inke“

Dunaj, 18. aprila, d. Pred dvema letoma je bila na Dunaju ustanovljena posebna »Internacionalna katoliška filmska centrala« (Inka) kot središče katoliške filmske produkcije in propagande ter obrambe proti »nekatoliškim« filmom. Klerikalno časopisje je o tem podjetju mnogo pisalo ter se obetal o njega postane posebnega »katoliškega filma«. Medtem pa je podjetje že propadlo in njegov konkurz je rodil celo vrsto prav nevarnih posledic. Osebe, ki je izgubilo službo, je namreč tožilo za odškodnino, odnosno za neizplačano plačo. Pri procesu, ki se je te dni vršil na Dunaju, se je poka-

zalo naslednje: Denar za ustanovitev je dal dominikanski samostan v Retzu na Nižnjem Avstrijskem. Družbo je ustanovil 21letni (!) Josip Fuchs, predsednik in podpredsednik pa sta bila dva dominikanska patra. Fuchs pa je bil direktor. Gospodarije je tako, da je podjetje popolnoma propadlo. Ko so se sedaj javili poslovnici ter tožili dominikanski samostan v Retzu, ki je bil družabnik s 30% deležem na dobičku, za odškodnino, so dominikanci odklonili plačilo, češ, da so takozv. beraški red ki sploh ne sme imati premoženja in tudi ni pravna oseba. Sodišče je moralo ta pravni ugovor upoštevati ter je tožbo namreč zavrnilo.

Ogromni zaslužki angleških vojnih dobičkarjev

London, 18. aprila, d. Izjava zakladnega tajnika Snowdena v spodnji zbornici, da so vojni dobičkarji zaslužili v svetovni vojni 4 milijarde funtov šterlingov in da jim namerava nekaj vsote odvzeti, se smatra kot napoved, da bo Snowden v prihodnjem državnem proračunu direktno obdavčenje še nadalje zvišal.

Fordove tvornice v Nemčiji

Berlin, 18. aprila, s. Fordove tvornice bodo gradile v Kölnu veliko tvornico, v kateri bo začetkom delalo 2000 delavcev. Mezde za uro bodo iste, kakor jih plačuje Ford v Detroitu namreč približno tri marke. Obrat se bo vedno bolj povečal.

NAŠI RUDARJI ZOPET NA DELU

Obnovitev dela se je pričela v vseh rudnikih včeraj ob 14. — Dvignjeno razpoloženje v revirjih — Posledice težke krize

Ljubljana, 18. aprila, a. Generalno ravnanje TPD je na podlagi sinoči v Beogradu doseženega provizoričnega sporazuma danes zjutraj odredilo, da se ob 14. v vseh rudnikih TPD obnovi delo v polnem obsegu. Kakor poročajo iz posameznih revirjev, je bilo delavstvo o tej odredbi povsod pravočasno obveščeno in se je javilo na delo, ki se normalno vrši. Čez veliko noč bodo rudniki kakor običajno praznovali, nato pa nadaljevali z rednim obratom.

Trbovlje, 18. aprila, p. Vest današnjega »Jutra«, da je dosežen sporazum za obnovitev dela, je vzbudila v vsej dolini — ne le pri rudarjih, temveč pri celokupnem prebivalstvu — veliko senzacijo in živahno zadovoljstvo. Kmalu je bila vest tudi službeno potrjena in objavljen je bil razglas, da se delo prične ob 2. popoldne. Zadovoljni so se zbirali rudarji pred rovi in pri rudniških napravah in veselo so zaživžgale sirene in piščalke. Žalostna brezdelna industrijska dolina se je na mah pretvorila — povsod je zavladalo živahno vrvenje in na ulicah in cestah so se razisnili vsi obrazi. Marsikatera delavska mamica je

zopet pričela misliti na to, da ipak speče otroškom velikonočno potičko. Seveda so tudi trgovci in obrtniki sprejeli vest o obnovitvi dela z odkrito radostjo. Tudi pri njih je postajala gospodarska kriza vedno občutnejša, posel je skoraj popolnoma prenehal, dolgovi so naraščali, denarja je zmanjkovalo. Tako žalostnega velikega tedna Trbovlje od vojnih časov še niso doživele. Sedaj se je razpoloženje dvignilo in delavstvo ter ostalo prebivalstvo bo praznovalo veliko noč v upanju na boljše čase. Ves popoldne so se na prometnih točkah zbirale grude ljudi, ki so živahno komentirale dogodke.

Delo, ki je danes ob 14. pričelo, bo trajalo do jutri ob 2. popoldne ter se nadaljuje v torek v polnem obsegu.

Ljubljana, 18. aprila, d. Kakor v Trbovljah, tako je bila vest o obnovitvi dela v rudniških revirjih z veseljem sprejeta tudi v Hrastniku, v Zagorju, Kočevju in Rajhenburgu. Povsod so rudarji danes popoldne pričeli z delom.

Posledice težke krize, ki je vladala v rudniških revirjih, se bodo občutile še dolgo. Že v februarju se je pričela re-

dukcija dela, ki sicer ni bila še obsežna, a je vendar povzročila zmanjšanje produkcije premoga v dravski banovini za 40.000 ton. V maju se je kriza silno poostрила. Ne le, da so bili odpuščeni, odnosno poslani na dopust vsi oni rudarji, ki so imeli doma kmetijo ali sicer kakšen poljedelski posel, temveč je bilo reducirano število delovnih dni od 26 na 18. V aprilu se je delalo v Trbovljah in v nekaterih drugih revirjih le še po 2 dni v tednu, dočim je bilo v Hrastniku delo popolnoma ustavljeno. Kaj to pomeni, je razvidno iz naslednjih povprečnih števil:

Prizadetih je bilo od delovne krize v revirjih TPD okrog 9000 rudarjev, z njihovimi rodbinami vred pa okrog 35 tisoč ljudi. Izguba na zaslužku v maju in aprilu je znašala nad 7.500.000 Din. Produkcija premoga je v tem času padla za približno 100.000 ton. Računati je, da so v času krize rudarji porabili ne le vse svoje prihranke, ki so seveda prav redki in minimalni, temveč da so se zadožili pri denarnih zavodih, trgovcih in obrtnikih za nekaj milijonov. Dolgovi se bodo težko odplačevali.

Velikonočni mir v Beogradu

Praznovanje velikega petka — Zaradi istočasnosti pravnoslovne in katoliške velike noči se prazniki še bolj poznajo

Beograd, 18. aprila. V prestolnici je nastopilo danes že skoro popolno praznično razpoloženje. Delo ni počivalo samo v ministrstvih in državnih uradih, marveč tudi v vseh zasebnih podjetjih. Vse trgovine so bile danes zaprte. Ker padejo letos katoliški in pravoslavni prazniki na isti čas, se praznovanje je bolj občuti. Beograd je nudi zaradi tega že danes docela praznično, pa tudi nenavadno mirno lice. Tudi ministri, čiji rodbine ne žive v Beogradu, so odpotovali na svoje domove, da prežive praznike pri svojcih. Prav tako je odpotovalo tudi mnogo uradnikov, ki so izkoristili praznike za poset svojcev ali za izlet na morje.

Postno razpoloženje se opaža tudi v

vseh javnih lokalit. Gledališče in kinematografi so zaprti, v gostilnah in kavarnah pa do sobote zvečer ne smejo imeti običajnih godb in drugih zabav. Zato so lokalna večina prazni. V vseh cerkvah se vrše velikonočni obredi, ki so letos v splošnem zelo dobro obiskani.

Beograjska kronika je drugače popolnoma prazna. Nobenih konferenc, nobenih komisij in nobenih drugih važnejših dogodkov. Tudi razne deputacije iz notranjosti države, ki prihajajo intervirati v raznih zadevah, so izostale. Ta tišina bo vladala vse preko praznikov, ko se bo v sredo zopet pričelo redno delo in življenje.

Enoten poselski red za vso državo

Glavne določbe načrta zakona o službenem razmerju hišnih in gospodinskih poslov — Odpust in izstop iz službe brez odpovedi — Ureditve dopusta

Beograd, 18. aprila, r. V cilju izpopolnitve in popolnega izenačenja socialne zakonodaje je centralni odbor za posredovanje dela v Beogradu po nalogu ministrstva socialne politike sestavil načrt novega zakona o službenih odnošajih hišnih in gospodinskih poslov (poselski red). Načrt zakona je bil razposlan vsem javnim borzom dela, da ga prouče in stavijo morebitne izpopolnjevalne in izpreminjevalne predloge.

Za naše razmere načrt novega zakona v splošnem ne prinaša posebnih izprememb sedaj v dravski banovini veljavnih poselskih odnošajev. V glavnem samo izenačuje odpovedni rok in ureja vprašanje dopusta za posle. Ostale določbe, ki se nanašajo na prekinitev službenega razmerja, se v glavnem skladajo z določbami sedaj pri nas veljavnega poselskega reda.

Zakonski načrt obsega 33 členov ter navaja pogoje, ki so jih dolžni izpolnjevati službodajalci in posli v medsebojnem razmerju ter do pristojnih oblasti. Odpovedni rok je določen enotno na 14 dni, ako ni bil izrecno določen daljši odpovedni rok. Neglede na odpovedni rok lahko službodajalec posla odpusti iz službe brez pravice na odškodnino za dobo odpovednega roka, če se posel izkaže nesposobnega za izvrševanje poslov, za katere je bil najet. Prav tako je dopustna takojšnja prekinitev službenega razmerja, če se izkaže, da je bil posel ob vstopu v službo bolan, zlasti pa v primeru spolnih bolezenski, zlasti pa ob vstopu v službo bolezen zamočal. To velja tudi za primere, da se je posel ob vstopu v službo izkazal z lažnimi dokumenti ali zatajil take okoliščine, zaradi katerih ga službodajalec ne bi sprejel v službo, če bi bil za nje vedel. Pravica takojšnjega odpusta gre službodajalcu tudi v primeru, da dela posla v hiši zgago, žali člane rodbine in moti hišni mir in red, če krađe, goljufa ali zavaja k takim dejanjem ostale posle in uslužbence, če hote in kljub opominu kvari imetje poslodajalca, če je vdan pijaci, igra ali drugim slabim razvadam, če venerično ali duševno oboli ali če sploh brez poslodajalčeve krivde oboli in traja bolezen nad 14 dni, kakor tudi v primeru, da je nesnažen in zlasti, če zane-marja osebo čistočo.

Načrt zakona pa priznava na drugi strani tudi poslom pravico takojšnje prekinitev službenega razmerja in izstop iz službe. Ta pravica gre poslu, če brez škode za

svoje zdravje ne more opravljati odkazane mu dela, če postopa poslodajalec brezobzirno ali če sili posla k nezakonitemu ali nemoralnemu delu, ali ga ne štiti pred takimi zahtevami drugih članov gospodinjstva. Tudi v primeru, da poslodajalec spremeni kraj svojega bivanja, n. pr. če je državni uradnik premeščen v drug kraj, poslu ni treba, da mu sledi, marveč lahko ob selitvi takoj izstopi iz službe. Seveda pa v tem primeru nima pravice na izplačilo odpovednega roka. Posli tudi niso dolžni spremljati svojega službodajalca na deljasa trajajočih potovanjih, če to pri vstopu v službo ni bilo izrecno dogovorjeno. Nadalje ima posel pravico takojšnjega izstopa iz službe v primeru obolenja ali če nastopijo take okoliščine, ki zahtevajo v interesu posla, da gre takoj na drugo mesto. Eden glavnih razlogov za takojšnji izstop iz službe je tudi, če poslodajalec ne izpolnjuje svojih obveznosti, zlasti pa, če zadržuje ali ostane dolžan dogovorjeno plačo.

Pred potekom dogovorjene službene dobe, toda na 14-dnevno odpoved lahko izstopi posel iz službe, če ima priliko, da se poroči ali da si ustanovi lastno gospodinjstvo ali če se osamosvoji, nadalje, če zahtevajo važni razlogi, da posel spremeni svoje bivališče ali če je posel potreben svojim roditeljem.

Glede dopusta predvideva načrt zakona, da ima vsak posel po dveh letih službovanja pravico do enoletnega dopusta. V isti izmeri mu gre dopust vsako drugo leto. Za dobo dopusta pripada poslu normalna plača, razen tega pa hranarina v višini polmesečne plače.

V spornih zadevah predvideva načrt zakona posredovanje tikz občinskega posredovalnega urada, ki so obstojali že prej v Srbiji in ki so sedaj uvedeni tudi pri nas.

Nesramna interpelacija čeških klerikalcev

Praga, 18. aprila, d. Češki klerikalni poslanci so vložili v parlament interpelacijo zaradi biografije predsednika Masaryka, ki jo je izdal njegov stari prijatelj dr. Jan Herben. Brošura je bila razdeljena med šolsko mladino in češki klerikalci vprašujejo, kako se more v knjigi poveljevati nastop Masaryka proti obdolžitvi Židov zaradi ritualnih umorov, ker »se je predsednik Masaryk v tem vprašanju očitno zmotil«

Dr. Korošec in dr. Natlačen v Carigradu

Beograd, 18. aprila. »Politika« poroča iz Sofije: Včeraj popoldne je potoval skozi Sofijo na poti v Carigrad jugoslovanski minister za šume in rudnike dr. Anton Korošec. Na kolodvoru sta ga pozdravila jugoslovanski poslanik Ljuba Nešić ter vojaški ataše Skečić. Minister dr. Korošec je izjavil, da potuje popolnoma privatno za velikonočne praznike, da bo obiskal Carigrad in se preko Soluna vrnil v Beograd. V Sofiji sta se dr. Korošecu pridružila bivši predsednik oblastnega odbora v Ljubljani dr. Marko Natlačen in tajnik zunanjega ministrstva dr. Ivan Perme, ki sta že prejšnji dan došla v bolgarsko prestolnico.

Potresni sunki v Grčiji

Atene, 18. aprila. AA. Nocoj je bil nov potres, ki so ga čutili zlasti v Atenah, na Peloponezu, na otoku Evbeji, in Epiru, na Korintskem zalivu. Bilo je precej panike. Beograd, 18. aprila. AA. Seizmološki zavod poroča: Snči ob 21.08.28 srednjeevropskega časa so zabeležili aparat zavoda močan potres v daljavi 750 km (Grčiji). Maksimum amplitude je bil dosežen ob 21.11.01 s 112 mikroni. Konec potresa je bil ob 21.36.

Jadranska straža »admiralu Wickerhauserju«

Split, 18. aprila, n. O priliki imenovanja podadmirala Viktorja Wickerhauserja za admiral in in poveljnika naše vojne mornarice, je poslala »Jadranska straža« admiralu brojažno čestitko, ki jo je podpisal v imenu njenega izvršilnega odbora ban dr. Tartaglia.

Av gust Žabkar †

Ljubljana, 18. aprila. Popoldne ob 17. je v svoji vili ob Dunajski cesti 35 v starosti 75 let umrl industrijalec g. Avgust Žabkar.

Z Avgustom Žabkarjem lega v grob tip značilnega slovenskega selmademana. Iz malega siromastnega vajenca se je z neumorno vztrajnostjo prebiral skozi trdo življenje, da je v veljavi zadnja leta za enega naših najodličnejših predstavnikov ne samo slovenske, temveč tudi jugoslovanske industrije sploh.

Rodil se je 22. junija 1855 v Kostanjevici revnim staršem. Kot otrok je najraje drugoval bližnjemu kovaču, kateremu je gonil meh. Po ljudski šoli je postal njegov vajenec. Kot pomočnik pa se je prebavil v Ljubljano. A vleklo ga je dalje, v tujino. L. 1873. se je odpravil na prvo življensko pot in jo mahnil peš na Dunaj. Včasih je stradal. Stradal zato, da si je lahko sprosti nabavljenim strokovne knjige. Z mnogimi izkušnjami in znatno strokovno podlago se je vrnil v domovino in se osamosvojil. L. 1889. je v Ljubljani začel moistrovati z dvema vajencema v Freljovi hiši ob Dunajski cesti. S pridnostjo in sposobnostjo pa je napredoval tako, da je čez 10 let (1899) razširil svoj obrat v lastno tovarniško podjetje na Dunajski cesti, kjer je splošno zaposloval 50 delavcev. Podjetje je rastle sprot in je čez 10 let dajalo kruha že 150 delavcem. Specijalne tvorbe podjetja so bile železne konstrukcije, ki so šle daleč po svetu: v Rusijo, Egipt, Italijo, po vsej Avstro-Ogrski, v balkanske države in drugam. Tudi opere ljubljanske opere je Žabkarjevo delo.

Vsa zadnja leta je Avgust Žabkar navzlic visoki starosti bil čvrst in delaven podpredsednik podjetja Stronih tovarn in livarn d. d., kateremu je dal glavno osnovo velikega industrijskega stila. Veliko priznanje življenski borbi Avgusta Žabkarja, kronani s cvetočimi uspehi, je izkazal tudi vladar s tem, da ga je odklikoval z redom Sv. Save. Pokojnika je poznala in spoštovala vsa Ljubljana. Še dolgo bo ohranila v spominu čestitega visokega slovenskega gospoda, ki je bil živ zgled slovenske pridnosti in podjetnosti.

Novi izbruhi sovraštva in strasti

Žalostne slike iz velikonočnega časa. Apel na naše škofo: zastavite pot sejalcem razdora!

V velikonočnem času, ko ljudje s posebno vneto opravljajo svoje krščanske dolžnosti in ko se cerkev s svojimi svetotajstvi še intenzivneje približa človeku, se tudi letos vrši po mnogih krajih naše ožje domovine s strani enega dela duhovščine naravnost infarna, uprav brezbožniška gonja proti naprednemu in narodnemu časopisju. Kot izdajatelj »Jutra«, »Domovine«, »Slovenskega Naroda« in ostalih naših listov bi se lahko tej brezmočni vojni smejali, saj je resnica, da čim strastnejše klevetajo nasprotniki, tem močnejše prodira naše časopise med ljudstvo, in oni, ki proklinjajo, so le neprostovoljni agitatorji za razširjenje našega tiska. Slovenski človek ve, da so pridige proti »Jutru« v imenu vere le grda zloraba, pokaže figo ter se kvečjemu spomni, da je morda pozabil plačati naročnino za tekoči mesec. Kot ljudje bi smeli preiti preko te gonje s prezir in pomilovanjem nad moralnim nivojem onih, ki zamenjujejo svoj posvečen poklic z agentskim poslom. Kot državljani, kot člani naroda, ki naj vendar enkrat doseže dobo notranjega miru, kot iskreni propovedniki idej kraljevskega januarkega manifestu, ki tako obsoja strastne medsebojne prepire, pa ne moremo in ne smemo molčati.

Iz mnogih krajev nam v zadnjem času prihajajo poročila, ki dokazujejo, da je iz nekega centra izdano povelje, da naj v velikonočnem času duhovništvo izvrši generalni naskok na napredno časopisje, ki se vedno bolj razširja v širokih vrstah naroda. Žal se premočni svetniki niso upali upreti temu povelju in v marsikaterem sta se vzbudila znova stara strast in sovraštvo, ki se ne ustavi niti pred prižico, niti pred spovednico in celo ne pred tabernakljem. Pri mnogih prižicah, ki so v velikonočnem času pripravljali ljudstvo na velikonočno spoved, so pridigarji na prižnicah etablirali propagandne biroje proti naprednim časopisom in za tako zvani katoliški tisk, ki se, kar se vere tiče, od narodnega razlikuje v glavnem v tem, da izhaja v gotovih tiskarnah in da je slabše urejan nego napredni. V neki župniji na Dolenjskem se je posrečilo duhovniku tako nahujskati kopico žensk, da so za nekim prijetim naprednega časopisa zažigale v hišah, v katere je stopil, kadilo. A ni nič pomagalo. Trezni možje in žene so zmanjevali z glavo in govorili: daleč je prišla vera. V Prekmurju, kjer si ljudstvo iskreno želi odpočitka od neprestane hujskarije gotovih elementov, je znana strankarsko-politična trdka izdala okrožnico na vse župne urade (!), v kateri pravi: »Popišite vse naročnike protisrskih listov. Ugotovite, zakaj si jih ljudje naročajo in kdo jih širi. Kaj se da ukreniti proti razširjanju teh listov? Vplivajte na ljudi, da jih odpovejo. Gre za našo katoliško stvar. Marija, pomoč kristjanov, naj nam pomaga!« Ta naravnost bogokletni poziv velja predvsem »Domovini«, omiljenemu listu našega podeželskega ljudstva, v kateri ne najdeš nikdar besedice ne proti veri, ne proti Cerkvi in ki je pisana dosledno v duhu krščanske etike. Mnogi prekmurški župniki so se pozivu odzvali, kličejo ljudi v urad ter jim predlagajo tiskane popisne pole, pritiskajoč na nje, da naj se odpovedo naprednim listom in poizveduajo pri njih, kdo je še naročnik. Pri tem udarjajo nekateri, da to delajo po naročilu škofov. Morda smemo pristaviti, da je ta gonja mnogo pripomogla k razširjenju »Domovine«, kjer ta odlični kmečki tednik prihaja danes že v sleherni vasici.

Posebno žalostni pa so slučaj, ko duhovniki naročnikom narodnega časopisa odklanjajo spovedno odvezo in jim branijo stopiti pred oltar k obhajilu. Ta strašen zločin proti principom krščanske ljubezni in proti najelementarnejšim dolžnostim duhovniškega poklica so ponekod sistematični. Tako se je zgodilo v Zalcu to-le: Soprog državnega nameščenca je te dni hotela opraviti svojo velikonočno spoved ter je pristopila k spovednici kaplana P. Naenkrat, sredi spovedi, jo je kaplan prikel obdelovati, zakaj imajo v hiši naročeno »Jutro« in »Domovino«. Zahte-

val je od gospe, da vpliva na soproga, da oba lista odpove. Gospa je bila spočetka perpleksna in nato ozlovoljena ter je odvrnila, da pozorno čita oba lista, a mora kot krščanska žena reči, da nič slabega v njih ne najde. V ostalem da je naročnik listov njen mož in torej je to njegova zadeva. Kaplan K. se je silno razburil. Zabrul je gospe v obraz žaljivko: »V cerkvi se hlinite, doma pa hudiča podpirate!« Odrkel ji je odvezo in z ropotom zaloputnil lino spovednice, da je postala pozorna vsa cerkev in so se ljudje pričeli smejati. Razburjena nad nečuvno osramotitvijo je gospa odšla. Ali naj še domamo kako besedo? Ali naj rečemo, da je to bil edini in osamel slučaj? Kar se je zgodilo inteligentni, izobraženi ženi, v kakšni obliki se to ponavlja napram priprostejši vaški ženici?

Sveda so taka dejanja kazniva pred človeško vestjo in so predvsem kazniva tudi pred Bogom, kateremu, pravijo, da služijo tudi taki duhovni. Toda zdi se, mnogo. Pozabiti pa ne smejo, da so taka dejanja kriminalna tudi po našem državnem zakonu. § 400 kazenskega zakona izrecno določa, da se verski predstavniki, ki zlorablajo svojo duhovno oblast v strankarske namene, kaznujejo z zaporom do dveh let. Ni dvoma, da je gonja proti naprednemu časopisju v stvari le izbruh starih strankarskih strasti, ki v slovenskem človeku, kateri se brezpogojno ne pokorava, vidi le sovražnika, katerega je treba z vsemi sredstvi moralno ali kakor koli oškodovati. V kolikor se dotični duhovniki čutijo agente gotovega časopisa pa jih je treba opozoriti na zakon proti umazani konkurenci, ki občutno kaznuje onega, kdor raznaša o kakšnem podjetju ali podjetniku ali blagu vesti, ki morejo škoditi temu podjetniku ali njegovim proizvodom.

Žalostno je, da moramo ob velikonočnem času poročati naši javnosti o tako nelepem in žalostnem dogodku iz naše narodne sredine. Ali ne bo kmalu konec zločinov, ki sistematično seje med narodom razdor in sovraštvo in sprečava ono notranjo konsolidacijo, ki je za bodočnost naše Jugoslavije tako neobhodna? V velikem tednu se spominjamo Sina božjega, ki je nekaj z bičem izgnal iz templja barantače in menjalce, predhodnike onih, ki danes smatrajo krščanske duše za robo in predmet najnižjih posvetnih in poslovnih spekulacij. Ne škofo, vrhovne dušne pastirje in poglavarje duhovništva, pa se obračamo z iskrenim apelom: napravite konec nekrščanskemu početju, ki je škodljivejši cerkvi in veri nego vse armade brezbožnikov.

Pivovarnarji se branijo

Beograd, 18. aprila. p. V zvezi z akcijo gostilničarjev za znižanje cen domačemu pivu in za znižanje visoke uvozne carine na pivo so zastopniki saveza industrijcev izročili ministrskemu predsedniku in ministrom za trgovino in industrijo ter za finance spomenico o razvoju industrije piva v naši državi od osvobodjenja do danes. V spomenici pobijajo pivovarnarji očitke gostilničarjev glede neprimerno visokih cen ter dokazujejo potrebo zaščitne carine.

Jtopljenec v Savi pri Zidanem mostu

Zidani most, 18. aprila d. Kolodvorski vratar Ivan Markušek je prijavil orožništvo, da je opazil v Savini v bližini cementarne utopljenca. Orožniška patrulja je takoj odšla tja ter res našla mrtlica, ki so ga potegnili iz vode. Ugotovili so, da je 29-letni Vekoslav Lehman iz Ivanovca, po poklicu litograf. Obločen je bil srednje, imel pa je pri sebi škarje in merilo, kakršnega rabijo krojači, ter 10 Din. Prepeljali so ga v mrtvašnico v Liki. Orožništvo vrši poizvedbe, da dožene vzrok Lehmanove tragične smrti.

Železniška policija je imela včeraj dvakrat posla z žepari. Opoldne so neki ženski ukradli zapestno uro, zvečer pa nekemu potniku iz žepa 400 Din. Aretiranih je bilo več sumljivih tipov.

K pripravam za plebiscitno proslavo na Koroškem

Na zadnjem zasedanju manjšinske komisije Unije društev za Ligo narodov, ki se je vršila koncem februarja letošnjega leta v Bruslju, je bilo na dnevnem redu tudi poročilo ge. Bakker van B. sse o stanju jugoslovenske manjšine v Italiji in nemške manjšine v Jugoslaviji in Rumuniji. To poročilo je bilo delegatom predloženo tiskano v »Bulletin des Minorités«, ki ga izdaja Unija; izšlo pa je že preje v obliki članov obširnejšega obsega s podpisom ge. Bakker v »Zürcher Zeitung«, od koder so ga ponatisnili mnogi nemški dnevnik in deloma tudi slovenski. Debat o tem referatu je otvoril delegat nemškega združenja v Berlinu g. dr. Jungmann, ki je uvodoma posebno poudaril, da se je mentaliteta nemškega naroda po vojni popolnoma izpremenila, da se je nemški narod odrekel vsakemu nasilnemu germaniziranju manjšin in da v duhu idej Lige narodov stremi za splošnim izboljšanjem njihovega položaja. Sumarično je potem navajal znane pritožbe, ki jih ima nemška manjšina v Jugoslaviji in od katerih so bile nekatere navedene tudi v referatu ge. Bakker, posebno one, ki se tičejo nemškega šolstva, ter končno apeliral na jugoslovenske delegate, naj delajo na to, da se položaj v obojestranskem interesu izboljša.

Pritožbam delegata iz Nemčije sta se pridružila zastopnika nemške manjšine v Jugoslaviji gg. dr. Grassl in dr. Mithleisen.

Na njihova izvajanja sem kot član jugoslovenske delegacije odgovoril podpisani nekako tako-le:

»Res je, da se je mentaliteta Nemcev po vojni izpremenila in da imamo za to vsak dan novih dokazov; mi Jugoslovenci smo prvi, ki se tega veselimo in to priznavamo. Na žalost moram konstatirati, da se ni izpremenila mentaliteta tistega dela nemškega naroda, s katerim smo mi v direktnem kontaktu, to je koroških Nemcev. Njihova miselnost je še danes ista kot je bila pred vojno in se jasno izraža v postopanju s slovensko manjšino, v sovražnem protislovenskem pisanju koroških listov in v nasilnem germanizatoričnem delu koroških nacionalističnih organizacij, v naseljevanju nemških družin iz rajha na slovenskem ozemlju in v boju proti pouku verouka v slovenskem jeziku. Nasprotno pa v Jugoslaviji in tudi v Sloveniji ni opaziti več nobene mirneje proti Nemcem, ampak tendenco za mirnim sožitjem obeh narodov. Dokazov za to razpoloženje pri nas je dovolj; omenim samo sprejeme nemških avtomobilistov pri nas, gostovanje nemških igralcev, dalje dejstvo, da vidite po izložbah naših knjigam vsaj tako veliko število nemških knjig kot slovenskih, da je po naših kavarnah vsaj toliko nemških listov kot slovenskih in tako dalje. Slovenska manjšina na Koroškem bi bila zadovoljna in srečna, če bi se nahajala v takem položaju, kakor nemška pri nas. Naša iskrena želja za mirnim sožitjem obeh narodov in za enakim ravnanjem z obema manjšinama pa žal ni doslej našla odmeva pri naših sosediščih.«

V podkrepitev svoje trditve, ki sem jo izrekel na tem zasedanju v Bruslju, pa dames pridenem lahko še eno dejstvo; to je način proslave desetletnice koroškega plebiscita, ki jo pripravljajo koroški Nemci. Pred očmi imam program svečanosti, ki naj se vrše ob tej priliki. Te proslave so projektirane v takem obsegu, da jih koroški Nemci ne morejo izvesti sami, ampak le s pomočjo deželne in centralne vlade. Celih pet mesecev, od maja do novembra, se bo nahajala Koroška v mrzličnem razpoloženju. Komaj so koroški Slovenci v zadnjih letih nekoliko prostje zadihali, se bodo zopet razpalile stare strasti in naš narod bo nanovo izpostavljen izzi-valnemu zasramovanju koroških šovinistov. Nekatere točke tega programa, kakor n. pr. kovanje spominskega novca, izdaja plebiscitnih znamk in dopisnic, pa so take, da posegajo zato v internacionalno življenje in morajo izzvati protest naše vlade.

Kako morejo Nemci te proslave spraviti v sklad s stremljenjem po medsebojnem mirnem sožitju manjšin in večini, ki ga tako vneto propagirajo njihovi zastopniki po raznih internacionalnih kongresih?

Kaj prav za prav proslavljajo Nemci? Ali so izid plebiscita odločili nemški glasovi?

Ne! Plebiscit so odločili Nemcem v prid glasovi tistih nesrečnih Slovencev, ki so pod pritiskom nemškega nasilja izgubili nacionalno zavest in glasovali proti interesom lastnega naroda. Koroški Nemci torej proslavljajo nekaj nemoralnega, nekaj, kar so doslegli le s pomočjo zapeljancev, katere so ogoljufali za to, kar je najdražje vsakemu, za narodnost. Tega bi se moral današnji nemški narod sramovati, ne pa odpadništvo proslavljati.

Vprašanje pa je tudi, koliko morejo te provokacije vplivati na položaj nemške manjšine pri nas, za katere v Nemčiji vlada tako veliko zanimanje. Če bi koroški Nemci imeli res kaj prave ljubezni do svojih nemških rojakov pri nas in bi ne bili samo ozkosrčni egoisti, ki gledajo samo, da zadovolje svoje nacionalne strasti in iz teh proslav za sebe izbičajo materijelnih koristi, bi morali stremeti za tem, da se medsebojno razmerje med obema narodoma izboljša, ne pa, da se s takimi proslavami za nedogledno dobo pokvari. Zato je dolžnost nemških organizacij, ki se bavijo z manjšinskim problemom in ki so osnovane za pospeševanje ciljev Lige narodov, da preprečijo tak način proslave, ki mora v Jugoslaviji vzbuditi ogorčenje in reakcijo, na Koroškem pa znova razpaliti sovraštvo do nas, in ki nemškemu narodu ne dela časti.

Dr. Janko Pretnar.

Brezuspešno zasledovanje brezumnega strelca

Kresniške Poljane, 18. aprila. Vse gornje Zasavje živi pod doimom hajduškega zločina, ki se je odigral včeraj v Kresniških Poljanah. Ozadje spora, v katerem je na tako usoden način posegel mladi posestnikov sin Janez Slapničar, se vleče že leto dni. Med Marijo Slapničarjevo in kretnikom Godcem je tekla pravda zaradi mamine pedi zemlje. Godce je postavil v jarku betonast podzidek, nič večji kakor

sedalo stola. Komisije so ugotovile, da ima prav eden in drugi. Sporni kos zemlje leži med mapo in užitno mejo. Pravda je poržla že težke tisočake. Slapničarka se je hotela že poravnati, kar pa ji je sin Janez odločno branil. Ta teden so imeli zopet opravka na sodišču. Kakor dobro režirana drama se čuje, da sta oba odvetnika podpisala sporazum zaradi spornega kosčka zemlje baš tisti čas, ko je Janez dvignil doma puško, da se maščuje zaradi trohice zemlje.

O Janezu in njegovih bratih je znano, da so zelo brihtni fantje. Le malokdaj so zahajali v gostilno, pa še takrat niso použili niti cele kupice vina. Pač pa so se zelo zanimali za muziko. Janez je znan kot zelo umezljive in hitro razburilive narave. Tudi pred sodiščem se je pred dnevi vedel zelo čudno.

Orožniki so uvedli podrobno preiskavo. Ugotovili so, da je oddal Janez Slapničar nad 30 strelcev v teku četrh ure. Razen Martina Godca in njegove hčerke Ivanke, ki se zdravi v ljubljanski bolnici, je bila zadeta od strela tudi Terezija Verovškova. V usodnem trenutku se je mudila pri Antariju. Stopila je pred hišo, tedaj pa je oddal Janez na njo dva strela. Drugi jo je zadel v vrat, a jo je k sreči samo oplazil in rana ni nevarna.

Vsa okolica je preživela noč od četrtka na petek v največjem razburjenju. Nekateri so šli prenočevati v kleti, drugi pa so vso noč čuli. Na razburjeno prebivalstvo je precej pomirjevalno vplivalo le stalno straziranje litjskih orožnikov. Branjeve, ki so prišle v okolico Jevnice in Kresnic z namenom, da nakupijo nekatere potrebščine po kmetih za praznike, so se iz bojazni pred zločinskimi mladeničem, ki se je umaknil neznano kam v gozd, vrnile in so odšle raje s praznimi kočarami domov kakor da bi se zadrževale v ogroženem vasi.

Davi je orožniška patrulja pod vodstvom z. Bučarja iz Litije preiskala Slapničarjevo hišo. Nekateri sosedje so namreč domnevali, da se je morda Janez skril kje doma in da bo čez dan pod okriljem domače hiše. Vendar pa je bil uspeh preiskave negativen. Tudi niso našli nikakega orožja nit patron.

Zanimiva pa je naloba Janezove vojaške izkaznice. Fant je bil še do nedavnega pri vojakih in je služil v Skoplu pri 21. pu. Kakor glasi izkaznica, se je mladenič pri vojakih dobro zadel. Izpričevalo ga hvali kot dobrega strelca. Vses prazni prostor v izkaznici, kakih 30 strani, je Janez porabil za svoj življenjski pis. Uvodoma se pritožuje, da ga ljudje zaničujejo, ker ni več sposoben za delo. V jeseni mu je namreč poljedelski stroj poškodoval roko. Iztrgal mu je iz dalni meso in od takrat je postal za težje delo nesposoben. Janez se pritožuje nadalje, da so izrabljali nekateri sosedje to njegovo poškodbo za zasmehovanje, češ: Bog te je po eni plati že udaril, pa te bo po drugi tudi! ...

Vse te okoliščine in pa pravde s sosedom so na mladeniča najbrž tako vplivale, da je posegel v zmedenosti po italijansko karabinko, ki jo je hranil pri hiši. V svojem spisu pa pravi Janez, da mora svoj namen ves izpolniti. Navaja imena še nekaterih sosedov, ki morajo pasti prej kakor bi pa šel on s tega sveta. Po pisavi sodeč, je pisal Janez te svoje zapiske pred usodnim trenutkom. V prispisu ob koncu knjižice pa je zabeležil: »Danes sem hudiča že streljal, pa ne vem, ali je krepnil ali ne.« Takol za tem pa: »Iščite me v Savi ali pa na kresniškem britofu.«

Ker je ostalo zasledovanje za besnim strelcem brezuspešno in ga kljub vsemu napornemu zasledovanju niso našli tekom dneva, domnevali tukajšnji ljudje, da se je Janez skril kje v gozdu in se ne bo poddal prej, dokler ne bo poskušal izvesti svoje krvave cvete in postreliti domačinov, ki jih je stavil v svoj spis. Litjski orožniki so stopili v stik tudi z orožniško postajo v Stanci in s skupno močjo iščejo sledu za Janezom, da otko kraj mučne nadloge.

Občina Ljubljana
Mestni pogrebni zavod

Uradništvo Strojnih tovarn in livarn
sporoča, da je njih dolgoletni predsednik in predobri šef, gospod

AVGUST ŽABKAR

veleindustrijalec, posestnik in podpredsednik Strojnih tovarn in livarn ter imejitelj reda Sv. Save

dne 18. t. m. ob 5. uri popoldne po kratkem trpljenju, za vedno zatisnil svoje blage oči.

Nepozabnega šefa spremimo v ponedeljek, dne 21. t. m. ob 4. uri popoldne od doma žalosti, Dunajska cesta 35 na pokopališče k Sv. Križu k večnemu počitku.

Nadvse delavnega in vzornega šefa ohrani uradništvo trajno v najlepšem spominu.

V Ljubljani, dne 18. aprila 1930.

Brez posebnega naznanila.

Občina Ljubljana
Mestni pogrebni zavod

V najgloblji žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem prežalostno vest, da je naš nadvse ljubljani, predobri oče, gospod

August Žabkar

veleindustrijalec, posestnik, podpredsednik Strojnih tovarn in livarn in imejitelj reda Sv. Save

dne 18. t. m. ob 5. uri popoldne po kratki, mukopolni bolezni, previden s tolažili svete vere, v 75. letu starosti, za večno dokončal svoje trudapolno življenje.

Pogreb nepozabnega pokojnika bo v ponedeljek, dne 21. aprila 1930 ob 4. uri popoldne od doma žalosti, Dunajska cesta št. 35 na pokopališče k Sv. Križu, kjer se truplo položi v rodbinsko grobnico k večnemu počitku.

Ljubljana, dne 19. aprila 1930.

Avgust,
sin.

Zinka, Angela,
hčeri.

Naši kraji in ljudje

„Domovina“ in „Kmetijski list“ pod enotnim vodstvom

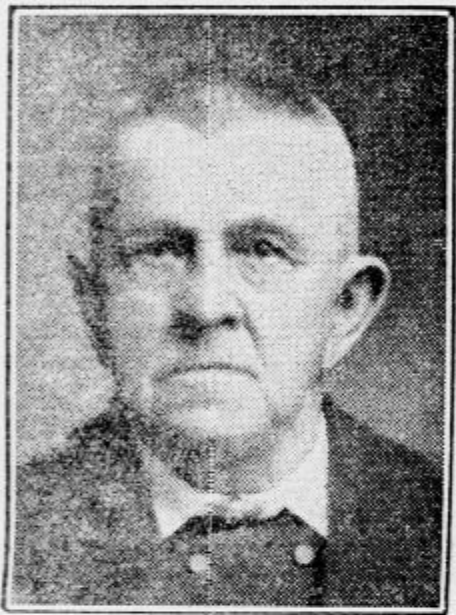
Glavna misel zgodovinskega januar-skega manifesta našega kralja je bila, da je treba temeljito likvidirati cepitve našega naroda na podlagi starih, večinoma še na predvojni mentaliteti slonečih temeljev in postaviti vse naše javno in državno življenje na novo podlago. Vsak dan vidimo, da se vedno bolj bližamo temu cilju in s tem splošni narodni konsolidaciji. To velja za vso državo, velja pa tudi za našo ožjo domovino, kjer lahko ravno za Veliko noč zabeležimo v tem pogledu nov važen dogodek. Uredniška konsorcija »Kmetijskega lista« in »Domovine«, ki določata smerice za ta dva naša nepolitična ljudska tednika, sta se namreč sporazumela v želji, da bi oba lista roko v roki še z večjim uspehom služila kralju, državi in narodu.

»Domovina« in »Kmetijski list« bosta še naprej izhajala samostojno, vendar pa bosta obadva kot kmetijski in ljudski glasili pod skupnim vodstvom lahko še intenzivneje delala za konsolidacijo in vsestranski napredek Slovenije, Jugoslavije in vsega njenega prebivalstva.

Jože Benedik devetdesetletnik

Kranj, sredi aprila.

V poslednji decenij celega stoletja bo te dni stopil Joža Benedik nad 40letni gostilničar, nad 60letni ministrant, orglar in cerkovnik pri Sv. Joštu nad Kranjem, prijatelj in priljubljen izletnik v romarskem vršacu, ki se najgloblje s svojo smarjetno goro zajeda v kranjsko polje.

Če se danes zavijete v ponedeljek, ko je v Kranju običajni sejem, v znano mestno gostilno pri Joštariju, ti bo postregel naš jubilar, mladostno poskočen, uren in miren, da bi komaj prisodil šest križev in še to z bojaznijo, če se nisi zmotil. Vsak ponedeljek točno jo primaha Joža s svojimi devetimi križi, ki še niso njegovega hrbita prav nič vpoignili, iz daljnega konca Strazišča v Kranj k svoji enahi v gostilno, da ji pomaga pri delu. Lansko poletje je bil dvakrat peš na Javorniku in Čepuljah pod Joštovim vrhom na svojem posestvu in s svojim prijateljem Šiferjem iz Bitnjega, bivšim stražarskim županom, ki ima od njega celo eno leto več, spremila vsakega prijatelja na poslednji poti. Tako sta letošnji marec spremila 84letnega prijatelja Jakoba Bajželja.

To je zdravje našega jubilanta, ki ga je skoro 70 let srkal na prijaznem, skoro 900 m visokem Joštu kamor danes kot nekdanji hodijo kranjski in ljubljanski purgarji vsako nedeljo tako radi. Stari Kadičnik, ki je v svojem 82. letu poslednjič prišel na Sv. Jošt, trgovali Čestnik, Urban Zupan, Mikuš, dr. Kušar, znani »piparji« slovenskega planinskega društva, so bili njegovi zvesti prijatelji.

Največ opravka pa je imel z gosti iz Kranja. Poleg nedelje je bil v tednu še en praznik, ko so prihajali in počasi odhajali dr. Štempihar, tovarnar Rakovec, inž. Bloudek, prof. dr. Korun, prof. Pirnat, prof. Zupan, lekarnar Savnik, F. Pollak in drugi.

Priznavajoč kmetijski stan kot temelj naše narodne države in upoštevajoč življensko važnost vseh ostalih delovnih stanov, bosta »Kmetijski list« in »Domovina« še krepkeje pospeševala in utrjevala njihovo socijalno in gospodarsko solidarnost. Stojč v delu za organično narodno edinstvo na tradicionalnih tleh slovenske kulture in slovenskega jezika kot žive in pozitivne komponente v jugoslovenski sintezi; videč v Jugoslaviji našega najjačjšega zaščitnika in pravo mater domovino, bosta vedno in povsod čuvala in jačala med ljudstvom narodno in državno jugoslovensko zavest. Priznavajoč verstvo, predvsem krščanstvo kot pozitivno silo v življenju našega naroda, stojita oba lista slejkoprej na stališču, naj vse javno življenje temelji na pozitivnih normah etike.

Posvečujoč tako vse svoje sile napredku naroda, bosta »Domovina« in »Kmetijski list« mogla v bodoče še uspešneje vršiti naloge, ki jo je manifest Nj. Vel. kralja naložil vsem iskrenim Jugoslovenom dobre volje.

Patriarh Varnava

novi poglavar pravoslavne cerkve v Jugoslaviji, ki je bil na cvetno nedeljo v Beogradu svečano ustoličen.

Dr. Ivan Rudolf – 75letnik

Dne 10. aprila 1855 se je v Konjicah rodil Ivan Rudolf. Po domači osnovni šoli je prišel na gimnazij v Celju, potem pa na univerzo v Gradec in na Dunaj, kjer je absolvirati pravni študij in promoviral. Po dovršeni sodni praksi je bil odvetniški koncipient pri dr. Dominku in dr. Serneču v Mariboru, dr. Meierju v Beljaku in končno pri pokojnem narodnem voditelju dr. Prusu v Konjicah. Leta 1890 je otvoril lastno odvetniško pisarno v Konjicah, katero izvršuje še danes. Leta 1892 se je poročil z Josipino iz odlične rodbine Sernečeve. Pet sinov imata in hčerko, ki zavzemajo vsi odlična mesta.

Dr. Ivan Rudolf je živa knjiga zgodovine Konjic in konjiškega sreza iz zadnjih 60 let. Menda ni bilo v Konjicah narodne ustanove in društva, kjer bi bil on manikar. Dolgo dobo let je predsedoval Čitalnici, dokler ji ni lansko leto udužil Sokolu z vsem premoženjem, zlasti z bogato knjižnico. Načeljeval je okrajnemu zastopu. Bil je dolgoletni član krajevnega in okrajnega šolskega sveta. Skoraj od pametnega se udeležuje kot občinski svetovalec. Polek navedenih je opravil in opravlja še mnogo drugih javnih funkcij. V zasluženo priznanje za njegove velike zasluge je bil odlikovan z redom Sv. Save IV. razreda.

K veličastnemu jubileju najpristrčneje čestitke!

PARK-HOTEL „KASINO“, BLED 6037
čas velikonocne praznike
JAZZ – DANZING

VESELA JE MAMICA

kadar se zdravo dete sladko smehlja na čisti in ko snež bel blazini. Vsaka mati pa ne ve, da je zdravje male dece v veliki meri odvisno tudi od tega, da-li so perilo in plenice dovolj desinficirane t. j. brez bacilov. Dečje perilo, oprano z Albus-Zvono milom ne samo da je čisto in belo ko snež temveč je tudi desinficirano.

Zdravje svojih otrok varujete, ako uporabljate za pranje perila

Albus
ZVONO MILO

Gornjeradgonske občinske zadeve

Gornja Radgona, 14. aprila
Občinska uprava trške občine Gornje Radgone je imela v petek svojo redno sejo. Sklenjeno je bilo, da se za zgradbo nove carinarne v Gornji Radgoni najame posojilo pri Državni hipotekarni banki v znesku 470.000 Din. Stroški nove stavbe so predvideni sicer na 620.000 Din, od katere vsote je odšteti diferenco 150.000 Din, kateri znesek je nabran doslej v kaldrinskem fondu občine. Posojilo v znesku 470.000 Din pri Državni hipotekarni banki se bo amortiziralo iz dohodkov bodoče kaldrinske poslopja, tako da ne zadene občine nikakoli obremenitev. Z zidavo tega nad vse potrebne poslopja bo omiljena tudi velika stanovanjska kriza, ker so razen pisarniških lokalov carinarne in finančne kontrole predvideni tudi stanovaški prostori.

Sledila je nato dalja debata in razprava o samostalni zdravstveni občini ter je bil sprejet predlog za sedanje zdravstveno okrožje z razliko, da se sedež prenese iz Radencev v Gornjo Radgono. Občina Gornja Radgona je po davčni moči v celotnem sodnem okraju najmočnejša ter ima zaradi tega nositi tudi največja bremena. Tako n. pr. odpade na občino glasom zadnje razdelitve zdravstvenega okrožnega odbora v Radencih znesek 16.732 Din, torej približno ena tretjina skupnega računa, ki znaša 58.200 Din. Razen tega pa je Gornja Radgona po svoji naravni legi in tudi po svojem faktičnem prometu naravni in gospodarski centrum sodnega okraja, odkar spada sem tudi cela Apaška kotlina, ter ima javno lekarno. V neposredni bližini – sosednjem avstrijskem mestu Radkersburg se nahaja splošna bolnica, v kateri se lahko ambulatorično zdravijo tudi bolniki tukajšnje okolišja, kar je posebno važno, ako zahteva obolenost kakega pacienta takojšnjo operacijo. Z uresničenjem tega predloga bi bilo ugodeno posebno željam številnega revnega prebivalstva.

Soglasno je bilo sklenjeno, da se za leto 1930. specialna trošarina od vinskega mošta po 25 Din od hl ne bo pobirala, pač pa ostane občina pri sklepu z dne 7. decembra 1928, glasom katerega se je sprejela 200 % državna trošarina na vino in vinski mošt.

G. župan je podal obširno poročilo o delovanju cestnega, gradbenega in električnega odseka. Iz poročila povzamemo, da je izvršeno tlakovanje in kanaliziranje ceste na trško pokopališče, kanalizacija na Spodnjem grisu. Dela pri prehodu iz Gornje na Spodnji gris se bližajo h kraju. Prehodna ulica bo dobila tudi potrebno električno razsvetljavo. Prošnja občine za brezplačen dovoz gramozja iz Poljčan, ki bi se porabil za posipanje cest po trgu, je bila od strani železniške direkcije zavrnjena. Kar se tiče preureditve napetosti električnega toka od transformatorja do opekarnice od 110 na 220 in od 220 do 380 so trajala dela 4 in pol meseca ter so dokončana. Ostala preureditev od transformatorja na Spodnji grisu in Gornji grisu je zaenkrat odgojena na poznejšo dobo. Kar se tiče starih žarnic, ki pri novi napetosti niso uporabne, bo občina oskrbela odkup ter nato prodajo stanovalcem Spodnjega in Gornjega grisa, kjer se bodo iste do preureditve še lahko rabile. Zaradi naprave stopnic pri novem mostu iz dovozne ceste v dvorodno so bili pooblašteni župan g. dr.

Boezio ter odborniki gg. Žilavec, Jurša, Lančič in Korošec star., da oddajo ta dela najnižjemu ponudniku.

Sprejet je bil nadalje sklep, da se stavbišče v Sodarski ulici za stavbo stanovanjske hiše proda g. N. Omanu iz Maribora pod istimi pogoji kakor drugim kupcem po ceni 3 Din za kvadratni meter. Občinskemu ubožcu Francu Stützu je bila dovoljena podpora mesečno 100 Din. Proti nameravi uvesti novega sejma mestne občine Ljutomer ni imela naša občina ugovora.

KLOBUKE

v najnovejših modnih pomladanskih barvah in oblikah ter razne športne klobuke in cepice nudi v bogati izbiri

SPECIALNA TRGOVINA KLOBUKOV
MIRKO BOGATAJ

PREJ J. POK

Ljubljana, Stari trg št. 14.

Cene zmerno. Solidna postrežba.

Sprejemajo se popravila. 5067

Franc Oset, šestdesetletnik

Kdo bi mladostno sveženj jubilaru prisojil šest križev? Sredi neumnega dela je menda sam pozabil, da leta ne čakajo. Njegovega vedreka obraza ne pozna le Savinjska dolina, ne le Slovenija, daleč preko naših ozkih mej je zanesel sloves solidnega slovenskega trgovca. Trideset trdih let je preteklo, odkar je prevzel malo trgovino na Vranskem. V teh treh desetletjih je razširil svoj obrat v veletrgovino, ki je zalagala

celo četrtoletje polovico doline z blagom in skrbela za dobro vnovčenje kmetijskih pridelkov: hmelja, sadja, laje itd.

Pred šestimi leti je prenesel sedež svoje trgovine v St. Peter v Savinjski dolini, kjer je zgradil z leklono voljo moderno hmeljarno. Ravno v zadnjih slabih letih je rešil s svojimi inozemskimi zvezami doberšen del savinjskih hmeljarjev propasti s tem, da jim je odprl angleški trg. Njegova lesna trgovina spravi v denar težke vagonne kostonjevega lesa. Osetova hiša je bila vedno zavodno narodna in napredna, on sam pa vnet podpornik za povzdigo narodnega gospodarstva. Želim jubilaru še mnogo let plodnosnega dela!

I. Institut za moderno kosmetiko

(nasproti Gospodarski zvezi)

Dvofakova ul. št. 3/II

odstranjuje nečistoče obraza, ogrce, nadležne koccine, starostne gube, vrasko itd.

»Nedeljo in ponedeljek premiera!

Najimenitnejša zabava za
Veliko noč!

Predstave oba dni ob:
3., 5., 7., 9., uri
Sijajna Ufina
filmska opereta

Valček ljubezni

„Der Liebeswalzer“

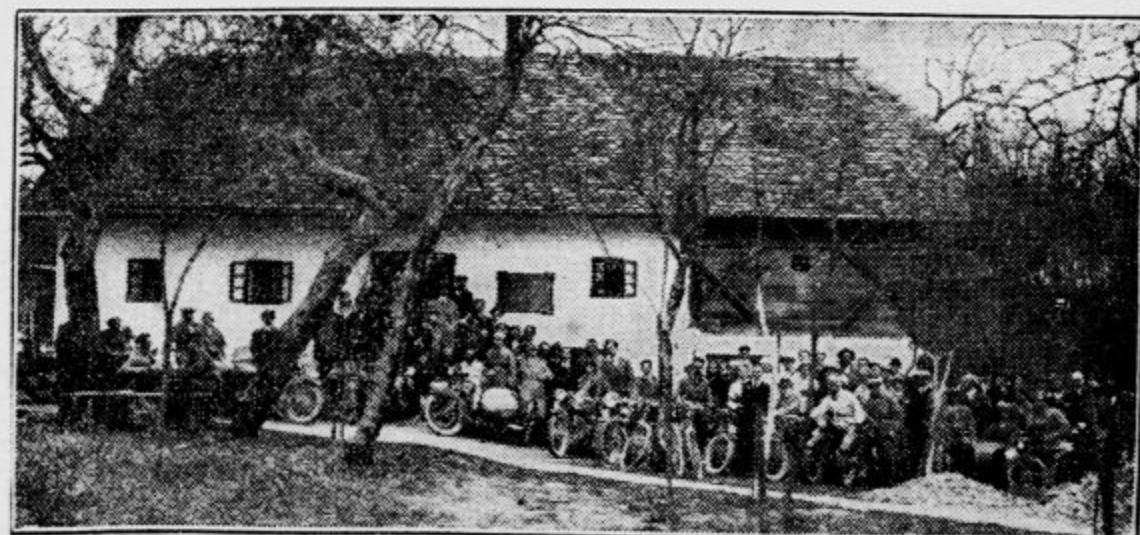
Govorita in pojeta v nemškem jeziku
Lilian Harvey in Willy Fritsch.

Predprodaja vstopnic od 10—12 dop.

Predprodaja vstopnic oba praznika od 10. dop. dalje. — Telefonično naročene ali osebno rezervirane vstopnice prosimo dvigniti vsaj eno uro pred predstavo! Z dežele naročene vstopnice se rezervirajo.

Elitni kino Matica

Tel. 2124

Motokolesarski klub »Ilirija«

ob izletu v Stično in Mušjavo v nedeljo 13. t. m. Skupina motokolesarjev, kolesarjev in izletnikov pred Jurčičevim domom na Mušjavi.

Elegantna oblačila

Obleke, površnike Trenchcoate, knickerboker.

hlače v veliki izbiri in najcenejše pri

FRAN LUKIČ — Stritarjeva ulica

Domače vesti

Današnja, velikonočna številka »Jutra« obsega 32 strani in je bila natisnjena v 36.000 izvodih. Prihodnje »Jutra« izide v sredo jutraj, »Ponedeljek« pa izide za veliko noč izjemoma v torek.

Vsem prijateljem »Jutra« vesele velikonočne praznike!

* Z ljubljanske univerze nam poročajo, da je z. inž. Vratislav Bedjanich imenovan za asistenta na elektrotehničnem inštitutu. Iskreno čestitamo!

* Izpremembe v železniški službi. Stalnost so dobili zvaniki H. kategorije, 3. skupine: Radej Alojzij, Rajhenburg; Dremel Karel, Zidani most; Dobovšek Vilibald Celje; Rak Francišek, Maribor glav. kol.; Beravs Janez, Ljubljana gor. kol.; Bratko Ivan, Ljubljana gl. kol.; Danev Ivan, Ljubljana gor. kol.; Kristan Ignacij, Maribor glav. kol.; Zima Franc, Ljubljana gor. kol.; Lampič Janez, Ljubljana gor. kol.; Žitnik Alojzij, Ljubljana gor. kol.; Adamle Anton, Murska Sobota; Jezeršek Janez, Ljubljana gor. kol.; Deželak Janez, Maribor glav. kol.; Škorjanc Franc, Ljubljana gor. kol.; Jeromec Matevž, Smartno ob Paki; Selan Ivan, Ljubljana glav. kol.; Remžgar Franc, Ljubljana glav. kol.; Rutnik Jurij, Mislina; Trošt Filip, Ljubljana glav. kol.; Ravnik Franc, Bistrica Boh. jezero; Visočnik Janez Težno; Jekoš Franc, Zidani most; Jerše Anton Tržič; Verbič Franc, Ljubljana glav. kol.; Kocjančič Franc, Zalog; Kozar Jožef, Maribor glav. kol.; Majcen Franc, Maribor glav. kol.; Širca Franc, Maribor glav. kol.; Šajna Franc, Maribor glav. kol.; Šolinc Fr., Maribor glav. kol.; Madon Stefan, Ljubljana gor. kol.; Stepančič Franc, Ljubljana gor. kol.; Zagovec Josip, Maribor gl. kol.; Luteršek Josip, Ljubljana gor. kol.; Mainik Franc, Ljubljana gor. kol.; Mikulec Jurij, Maribor glav. kol.; Mayer Ivan, Ljubljana gor. kol.; Krušnik Peter, Ljubljana gor. kol.; Rajgelj Franc, Ljubljana gor. kol.; Štravs Leopold, Zidani most; Korenčič Anton, Rakek; Istenič Matija, Rakek.

* Imenovanje v upravni službi. Diplomirani pravnik Viktor Svetel iz Ljubljane je imenovan za politično-upravnega pripravnika pri banski upravi varvarske banovine v Skopju.

* Odvetniški izpit je 18. t. m. položil v Ljubljani g. dr. Jos. Godnič odvetniški kandidat iz Celja. Čestitamo!

* Izstop iz našega državljanstva. Minister za notranje zadeve je odločil, da se Anton Kocut, mizarju v Mchnu, rojenemu in pristojnemu v Teznu pri Mariboru, dovoli izstop iz državljanstva Zagotovljeno mu je državljanstvo nemške republike.

* Himen. Na velikonočni ponedeljek se poroči g. inž. Anton Šrncel iz Ljubljane z

gospico Mimy Stolfovo, hčerko trgovca in posestnika v Sežani. Mlademu naprednemu paru iskreno čestitamo!

* Profesor dr. Murko v Jugoslaviji. Tudi prišel v Berlin profesor prške univerze naš rojak dr. Matija Murko, ugledni raziskovalec naše narodne poezije. Profesor dr. Murko je nedavno predaval na pariški univerzi o jugoslovenski epiki poeziji. Svrha potovanja prof. dr. Murka v Berlin je bilo navezovanje kontakta s tamkajšnjim inštitutom za zvokovno raziskovanje. Ta inštitut v Berlinu, ki je edini te vrste na svetu, je registriral ogromen jezični material vseh narodov od najkulturnejših do najprimitivnejših. Dr. Murko je nabavil dva aparata s katerima bo v kratkem odpotoval v Jugoslavijo, da registrira naše narodne pesmi. Prva snemanja narodnih pesmi se bodo vršila v odročnih krajih Črne gore. Kakor doznava »Vreme«, se v bližnji bodočnosti osnuje tudi tako zvan balkanski inštitut, ki naj bi centraliziral vse znanstveno delo o Balkanu. Ta inštitut je zamišljen od vodilnih krogov nemške politike in znanosti.

VINO ZA PRAZNIKE

6058	priporoča:	Din 12.—
Močno belo namizno		> 12.—
Črno otelo		> 12.—
Cviček		> 16.—
Bizeljec		> 14.—
Rizling		> 16.—
Silvanec		> 20.—

gostilna pri »Fajmostru«

* Imena velike noči. Veliko noč imenujejo Grki, romanski narodi, Rusi, Skandinavci Nizozemci (in stari Goti) s hebrejskim imenom pesah, kar znači prizanašanje (prvorojenim Izraelcem) V polatinjeni obliki se ta beseda glasi pascha. Nemci in Angličani imenujejo veliko noč po germanski pomladni boginji Ostari. Polabski in lužiškosrbski nazivi so izposojeni iz nemščine. Zahodni Slovani pravimo »velika noč« Bolgari in Latšji (Leti) »veliki dan«, Arabci »veliki praznik«. Srbohrvati in Rusi so posneli svoj uskr, vaskrs, voskresenje po grškem »anastasimon«, kar znači vstajenjski praznik. Vzhodno-slovenski in zahodno hrvaški naziv vaxam, vezem, vuzem kakor tudi madžarski husvet izraža, da je po 40 danskem postu zopet dovoljeno uživati meso da je »mesopust« minil. Osmani so vzeli svoj izraz paskalia iz romanščine. Litvanci pa svoj velikos iz polščine. — I. K.

* Smrt vzglednega šolnika. Dne 16. t. m. je umrl v Krškem g. Jurij Adlešič, nadučitelj v pokoju v visoki starosti 84 let. Rojen je bil v vasi enakega imena, namreč v Adlešičih blizu Črnomlja. Študiral je gimnazijo v Novem mestu, učiteljske pa v Gorici. Svojo prvo službo je nastopil kot

učitelj in voditelj dehtiške šole v Kamniku, odkoder je prišel za nadučitelja v Vipavo, iz Vipave pa se je preselil v Smartno pri Litiji. Tamkaj je osnoval gasilno društvo, za katero mu je tamošnje ljudstvo zelo hvaležno. Iz Smartna je prišel v Krško, ker je služboval do svoje upokojitve. Služboval je polnih 43 let. Mož je bil prijaznega obličja, s katerimi je prišel v dotiko. Posebno ljubivni bil s šolsko mladino. V Krškem je bil svoječasno pri sodišču dolgo vrsto let namestnik državnega pravdnika, katero službo je brezplačno opravljal. Bil je tudi krški občinski odbornik in načelnik odbora za pomirjenje prepirajočih se strank. Do zadnjega je bil tudi član krajevnega šolskega sveta. Posebno ga bo pogrešala Okrajna posoilnica, katere član načelstva je bil nad 30 let. Vsakemu vabilo h kakšni domoljubni prireditvi se je vedno rad odzval. Ohranjen mu bodi časten spomin!

* Zasedba in teater. Pišejo nam: Izraz zasedba, preveden preko nemškega Besetzung, nikakor ni primerna za nastope igralcev in pevcev. Le-ti nastopajo v svojih vlogah, poslušalci pa zasedejo sedelce. Poročevalci in kritiki naj bi opustili besedo zasedba in bi uvedli izražanje: v dramo, operi nastopajo ali imajo nastop, ali tudi imajo vloge ali igrajo, pojo — uvedba z glagolom v primerem času. Ne posnemajmo vedno nemščine, izražajmo se prikladno slovenskemu jeziku! Beseda teater se je tudi priljubila nekaterim kritikom. Res je klasična, a se nikdar ne prilaga več našem okusu. Saj imamo svojo staro besedo gledališče, ki naj bi rabijo vsi pisatelji.

A. M.

* Sprejem gojencev v vojni akademijo. Kakor smo že omenili, se sprejmeta letos v nižjo šolo vojne akademije dve generaciji gojencev, in sicer ena generacija, 300 gojencev, še po stari uredbi o vojni akademiji, ki se bo šolala tri leta. V ta oddelek se sprejmejo kandidati ki so z dobrim uspehom dovršili 8. razred gimnazije ali realke, ali pa vsaj sedmi razred. Vse ostale podrobnosti so na vpogled pri vojnih okrožjih, pri direkcijski gimnaziji in realk ter pri županstvih. Druga generacija 300 gojencev se sprejme po novi uredbi o vojni akademiji. Šolanje te generacije bo trajalo pet let. Sprejemalci se bodo kandidati, ki so dovršili četrti razred gimnazije ali realke in položili nižji tečajni izpit. Vpoštevala se bodo samo šolska spričevala iz šolskega leta 1929-30.

Varujte se bacilov

in čitajte v »Romanu« novo rubriko

Ali ste bolni?

Prvič v velikonočni številki, ki ima 20 strani in obilo slik. V vseh boljših trafikah, samo 2 Din.

* Razpis služb. Ministrstvo pravde je razpisalo natečaj za tri službena mesta komandirjev straže v kaznilnicah. V poštev pridejo kandidati, ki so odslužili rok v stalnem kadru ter zadoščajo kvalifikaciji, ki jo zahteva za uradnike III. kategorije člen 12. zakona o uradnikih in ostalih uslužbenih civilnih. — I. K.

* Smrtna kosa. V Dolu pri Hranstniku je umrla ga. Julijana Laznikova. Pogreb pokojnice bo v nedeljo ob 9. Pokojnici blag spomin, žalostnim naše sožalje!

* Ogromna stena v podpečnem kamnolomu podrti. Pišejo nam: Mnogim prijateljem narave je znan podpečni kamnolom pod Sv. Ano v občini Preserje pri Ljubljani. Kamnolom je star, saj so iz njega črpali že Rimljani in marsikatera stavba v Ljubljani je zidana iz tega dobrega kamna. Tudi v novjšem času so se začeli razni stavbeniki zanimati za ta kamen in prihaja vedno več naročil. Zato so morali podreti nad 40 m visoko in 10 m debelo steno, ki se je zrušila v sredo 15. t. m. Kamnoseki bodo imeli z njo več let dela. Kamnolom je last Stavnje družbe v Ljubljani.

Primarij dr. Pogačnik

javlja, da zdravi odslej tudi z radijem (radium), uspešnim sredstvom proti raku in za sicer težko ozdravljive rane, kožne in druge bolezni.

* Grad Ozalj zadnje počivališče Zrinskega in Frankopana. Iz Zagreba prihaja vest, da bodo smrtni ostanki hrvaških narodnih mučnikov grofov Petra Zrinskega in Krste Frankopana v teku letošnjega leta premešteni v starodavni grad Ozalj pri Karlovcu, ki je bil v zadnjem času popolnoma prenovljen. Kostih obeh mučnikov počiva sedaj v škofovski grobnici zagrebske katedrale, kamor so bile pred leti prenešene iz WienerNeustadta. Ker bo prenovitev grada Ozalj v najkrajšem času dovršena, je načrta prenosu stopila v aktualen štadij. Grobnica bo zgrajena v grajski kapeli ter bo pokrita z močno stekleno ploščo in opremljena z električno razsvetljavo. Kakor znano, je bil Ozalj-grad last Krste Frankopana.

* Avtobus Poljčane-Ptuj na velikonočno nedeljo ne bo vozil.

* Pri požaru metliške elektrarne je škoda ocenjena na 180.000 Din in ne na 80.000 Din, kakor je bilo včeraj pomotoma navedeno.

* Nemška mornarica na Jadranu. Kakor je sedaj definitivno določeno, prispe eskadra nemške vojne mornarice 15. junija v jugoslovenske vode. Nemška eskadra posei vse naše vojne luke.

* Sveta gora pri Litiji vabi za praznike na obisk! »Deseti brate«, tombola itd.

* Velikonočne pozdrave našim vojakom in rojakom vsem čitateljem »Jutra«, znanec in prijatelj smo prejeli iz raznih krajev douovine in izven nje. Žal, da jih ni bilo mogoče uvrstiti v velikonočno številko, priobčili jih bomo prihodnji teden.

* Aprilska mavrica na nočnem nebu. Pišejo nam: Človek skoro ne bi verjel aprilemu vremenu in njegovim muham. V ponedeljek 14. t. m. zvečer se je nudi prebivalcem Murskega polja izreden nebesni pojav, luna mavrica, v kateri je prevladovala rumena barva. Posebno smo jo dobro videli v Križevcu okoli 22. ure. Pol ure prej je silno deževalo. Mavrica je lepo odsevala na oblačnem nebu, mnogo bolj kakor njena dnevna sestra solčna mavrica.

* Potovanja v Pariz pripravljajo potovalna pisarna »Putnik« v Ljubljani. Izletniki bodo ostali v Parizu po pet dni. Odhod iz Ljubljane: 11. maja, 25. maja, 5. junija 17. junija. Priave sprejema »Putnik«, Ljubljana, Dunajska cesta 1.

* Kongres zveze državnih uradnikov. Uprava glavne zveze državnih uradnikov objavlja obvestilo, da se bo letošnji kongres Zveze vršil na Cetinju. Dan kongresa se bo naknadno objavil.

Najlepše darilo za „VELIKO NOČ“

je lepa aluminijasta ali emajlirana kuhinjska garnitura. Oglejte si bogato zalogo pri tvrdki z železino

STANKO FLORJANČIČ
Ljubljana, Sv. Petra cesta 35.

* Huda nesreča v Marenbergu. Iz Marenberga nam pišejo: Dne 12. t. m. se je zgodila v sredini našega trga avtomobilska nesreča, ki bi bila kmalu zahtevala človeško žrtev v osebi ugledne ge. Zinke Kolškove, soproge tukajšnjega notarja g. Avgusta Kolška, znanega narodnega borca in staroste našega Sokolskega društva. Ko je šla usodnega dne ga. Kolškova iz stanovanja v pisarno svojega soproga, je privozil za njo osebni avto neke kamniške tvornice, hoteč se obrniti. Šofer je bil mnenja, da je gospa, ki je hodila pravilno po desni strani ceste, že zadostj oddaljena, je zavozil zadenski preko ceste in sicer tako tih, da gospa tega ni čula, jo podrli na tla ter jo nato par metrov potegnili s seboj po tleh. Sreča v nesreči je bila, da je gospa padla ravno med kolesa, kajti če bi bila prišla pod kolesa, bi bila gotovo ostala mrtva na licu mesta. Poškodovana pa se je občutno po obrazu, rokah in nogah, tako da so jo morali sosedje in šofer odnesti v stanovanje. Gospa leži še vedno v postelji z občutnimi podplutbami in otečeno nogo. Želimo neutrudni in požrtovalni predsednici Kola jugoslovenskih sester ter agilni blagajničarki našega Sokolskega društva skorajšnje okrevanje in se veselimo z njo cenjeno obiteljo vred, da ta nesreča ni imela hujših posledic.

* Zagonetna smrt kmečke mladenke. Od ponedeljka dalje so pogrešali Marijo Savnikovo, 22 letno delavko v Woschnagovi tovarni usnja v Sočtanu. Stanovala je pri svoji materi v Gaberhah in je vzdrževala ljubavno razmerje z nekim tovarniškim delavcem. Zadnji čas pa je hotela Savnikovo to razmerje prekiniti. V ponedeljek zvečer je Savnikova izgubila neznano kam. Ker se po štirih dneh le ni vrnila, je njen svak Anton Mlinar iz Gaberh naprosil tamošnje fante, da so šli gozd preiskati. Vendar pa so iskali zaman. Danes pa je našel Karel Skornšek v Brodnikovi hosti kup več, iz katerega so moleli čevlji. Ko je velečje razgrnil, je našel tam skrito Marijo Savnikovo mrtvo. O naidbi trupla je bilo takoj obveščeno orožništvo kakor tudi sodišče. Sodna komisija, ki so jo tvorili sodnik Jurjo Lesjak, okr. zdravnik dr. Korun in sodni oficijal Sternad, se je podala v Gaberke, vendar pa po zunanjem ogledu trupla ni

mogla ugotviti vzroka smrti. Odrejen je bil prevoz v mrtvašnico na farnem pokopališču, kjer se bo drevi ob 18. vršila obdukcijska. Splošna je domneva, da je bila Marija Savnikova zastrupljena.

Smeh! Smeh!
Jutri in ponedeljek ob 8., pol 5.,
6., pol 8. in 9.!

VENERE v kopališču

Velezabavni film elegancje, smehe, zabave, izvrstne komike in ljubezni.

Za velikonočne praznike
najboljša zabava!

Popolnoma novo!

KINO IDEAL

* Nesrečna žrtev podivjanca Slapničarja. Krvavi dogodek v Kresniških Poljanah, o katerem smo včeraj poročali, je povzročil v tamošnji okolici hudo razburjenje. Podivjanega napadalca Janeza Slapničarja, ki je s strelom ramil 5 letno Ivanko Godčovo v trebuh, njenega očeta pa v stegno, orožniki baše še niso izsledili. Mala Ivanka, ki leži hudo ranjena v ljubljanski bolnici, silno trpi in bo težko ostala pri življenju, dočim se oče Martin Godce počuti že bolje.

* Naši lesni industrijci za poplavljenec v južni Franciji. Udruženje lesnih industrijcev savske in dravske banovine je na svoji plenarni seji, ki se je dne 12. vršila na Sušaku sklenilo, da podari 200 kubčnih metrov stavbenega lesa v prid poplavljenec v južni Franciji. Les je vreden približno sto tisoč dinarjev.

* Za pogorele v Zanki so darovali: Maks Vale, St. Jernej na Dolenjskem 100 Din; Pleskovič Rudolf, Trbovlje, 40 Din; inž. Valentin Petkovšek, Sv. Jurij ob južni železnici 200 Din.

Velikonočni in velikonočni ponedeljek

KONCERT V HOTELU „BELLEVUE“

svira »Jonny-jazz«. Izborna vina, prvo-vrstna kuhinja. 6017

* Za invalide je daroval g. Peter Stepič v Siskli 100 Din namesto cvetja na krsto Martina Colariča

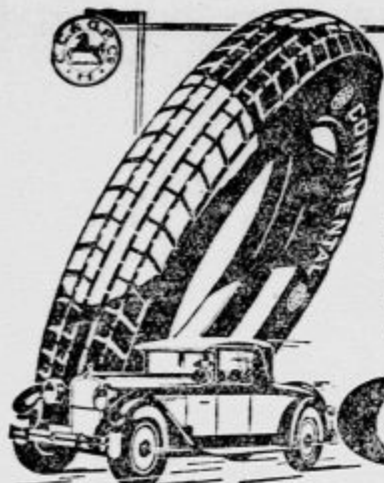
* Gospa! Poznadi, ko zlati solnčni žarki obnavljajo narodo, boste tudi Vi izrabili njihovo blagodejno moč. Kakor običajno, boste podvzeli splošno snajenje hiše, pri čemer bo seveda Vaše perilo prvo na vrsti. Da pa ne pozabite, Vas zopet spomnimo, da Vam bo za to najboljšo služilo priznано pravo terpeninovno milo »Gazela«. 80

Veselo
Velikonočne
praznike
želimo vsem svojim
cenj. odjemalcem

A. & E. SKABERNĚ
LJUBLJANA

TUKAJ
NAJBOLEŠE BLAGO!
NAJVEČJA IZBIRA!
NAJNIZJE CENE!
CENIK VZORCI
ZASTONJ!

Za vsako vreme in vsako cesto

Je najsigurnejša guma CONTINENTAL. Po ulicah velenista in po cestah zunaj mesta, pri soncu in pri dežju se vozi Vaše vozilo popolnoma sigurno.

Continental

* Šmarješke Toplice pri Novem mestu s 6 bazeni močno radioaktivne terne (26 in 27 stopinj R) z oglikovo kislino direktno nad izvirni prično poslovanje s 1. majem 1930. Predsezona od 1. maja do 30. unia in posezona od 1. do 30. septembra. Penzija: 14dnevna oskrba, dobra hrana, stanovanje (1 soba) in konj. — **Novog mesta tja in nazaj ob določenem času.** 560 dinarjev. Odnos iz Novega mesta ob 213 popoldne. V glavni sezoni od 1. julija do 31. avgusta stane penzija dnevno za osebo 45 Din. Kopeki po 5 Din. Priporočljivo so te staroznane Toplice posebno pri bolehnih za revmatizmom s srčno hibo, pri razdraženju živcev, hipertenziji (povečanem krvnem tlaku) in ženskih boleznih. Lepa, brezplašna šetališča, studenčni vodovod z izvrsno pitno vodo, lepa okolica. — **Dopisi:** Uprava Šmarjetnih Toplic, Novo mesto št. 2.

Prepričajte se,

da so naše pomladanske obleke, pomladanski plašči in moške obleke lastnega izdelka najlepše in najboljše.

Kupovali boste stalno pri

Drače Gorup & Co.

LJUBLJANA.

Miklošičeva 14.

* Ako pazno spremljamo v naših dnevnih rubrikah izpred sodišča dobimo pojem o mentaliteti in praznovanju, ki se vedno vladata v našem narodu. Kuhajo se ljubezenske pišave, pripravljajo se sredstva za ugled in bogastvo, odkrivajo se najuspešnejši načini iskanja izgubljene živine — seveda, vse to je denar. Da imajo vsa ta sredstva pogostokrat zelo slabe posledice, nam dokazujejo mnoge obravnave na sodišču, kjer se morajo te svetovalec in spadarke — navadno zelo stare vaščanke in ciganke — pred sodnikom zagovarjati zaradi svojega početja. Eden takih primerov se je obravnaval nedavno pred sodiščem nekakega malega mesta. Nekaj kmetica je že dalje časa močno kašljala. Toda namesto da bi šla k zdravniku in v lekarno, je poiskala neko staro vaško padarko, ki ji je priredila toplo črno pijačo. Bolnik je postalo po tej pijači takoj zelo slabo, pojavili so se krči in bljuvanje. Poklicani zdravnik je na podlagi znakov zastupljenja podal ovadbo proti oni patarki. Ta dogodek ki je ogražal življenje, bi lahko izostal, če bi bolnica stopila v najbližjo lekarno ter kupila steklenico KRESIVALA, tega preizkušene sredstva proti kašlju, hripavosti in obolenju dihal.

Najboljše se večerja

ob godbi v restavraciji EMONA

* Obleke in klobuke kemično čist, barva, plisira in lika tovarna I.O.S. REICH. ITO — zobna pasta najboljša! * Ko boste shranili svoje kožuhe, ne pozabite jih zavaruovati s TARMOLOM pred škodljivimi molji. Tarmol se dobi v vseh lekarnah in drogerijah.

* PO DIVJEM KURDISTANU bodo imeli naslov nadaljni 4 zvezki Karl Mayevih spisov. Prvi od teh je že izšel v Tiskarni sv. Cirila v Mariboru, stane Din 13.

* Darujte podpornemu društvu slepih, Ljubljana, Pod Tranco 2-III. * Ciril Metodovi družbi so poslali med drugim: posojilnica Ptui 200 Din, Prva hrvaška štedionica v Zagrebu 500 Din, obe podružnici v Slovenjgradu od veselice 3200 Din. — Iskrena hvala!

Vezati pakete z motorizom Groupje = biti zadovoljen!

* Priporočamo ogled zaloge prvovrstne morske trave (afrik) po originalni ceni pri Ivanu Pestotniku, Ljubljana, Sv. Petra cesta 14. Zastopstvo največje eksportne trdke. Oddaja tudi manjše količine. Opozorjamo mestne, podeželske tapetnike in trgovce.

* Spominjajte se največjih revežev ter darujte »Domu slepih!« Poloznica 14672

Elite

vodeča konfekcijska trgovina za dame, gospe in otroke. — Prvovrstni salon za dela po meri.

Ljubljana, Prešernova ul. 7-9.

Iz Ljubljane

* Koncert zamorskih duhovnih in indijanskih narodnih pesmi priredi naš dobri znanec iz ljubljanske opere — Anton Subelj. Pred kratkim je imel Subelj koncert v Berlinu z istim programom in kritika v »Berliner Tageblattu« pravi o njegovem koncertu: Pevce Subelj izvrstno pozna in razume poezijo Zamorcev in Indijancev. Zato je popolnoma naravno da je izvrstno zadel značaj teh pesmi ter jih podal v vse njihovi naivnosti in religioznosti. Njegov lepo doneči, izolani bariton, poln miline in njegov izraziti ritmični čut in inteligentnost vse to ga je usposobilo da je podal ameriške pesmi v vsej dovršenosti in vzdržal v največji pozornosti zbrano publiko do konca svojega večera. Koncert se bo vršil v Filharmonični dvorani. Predprodaja vstopnic v Matični knjižarni.

* Iz gledališča. Na veliko nedeljo se bo pela v operi: popoldne Bellinijeva »Norma« z gospo Špeharjevo v naslovni vlogi, večer pa Puccinijeva »Boheme« z gospo Giunjevaco-Gavellovo v glavni vlogi. Na ponedeljek bo pop opera »Tičar« zvečer pa Puccinijeva »Madame Butterfly« z gospo Giunjevaco-Gavellovo v naslovni vlogi in z g. Vičarjem v vlogi Pinkertona. Ga. Zlata Giunjevaco-Gavellova je primadona beograjskega gledališča in znana odlična pevka. — V drami bo oba praznika popoldne ob 15. pasijonska igra »INRI« pri nižjih cenah. Na veliko nedeljo zvečer bo Nestrojeva burka »Za ljubezen so zdravila«, v ponedeljek zvečer pa Sherrihova »Konec poti« pri nižjih cenah.

* Jutri na veliko noč premiera filma »Bremen«. Prvi tak film v Ljubljani! Kako so gradili in kak je zunaj ter v svoji ogromni notranosti največji preokceanski veleparnik »Bremen«, je snov izredno zanimivega filma, ki ga bo predvajala ZKD jutri in v ponedeljek vsakrat ob 11. dop. v kinu Ideal. Naj nihče ne zamudi!

* »Prisega ob polnoči« v ljubljanski drami. Dramska sekcija JNAD »Jdrana« uprizarji pod pokroviteljstvom Jugoslovenskega narodnega ženskega saveza v dramskem gledališču v Ljubljani Manice Komarove »Prisega ob polnoči« v ponedeljek po belih nedeljih 28. t. m. ob 20. Režija je v rokah g. Bratine, člana dramskega gledališča v Ljubljani.

* Učiteljski pevski zbor, ki se je nedavno vrnil s turneje po CSR, je izložil svoje trojeve in izložbi Učiteljske tiskarne

* Društvo »Soča« praznuje letos 10 letnico svojega obstanka in delovanja. V tem času se je razvilo s svojimi odličnimi predavanji v pravo ljudsko univerzo, ki šteje sedaj preko 1500 članov. Priredilo je čez 200 znanstvenih predavanj, mnogo zabavnih večerov in društvenih izletov. Svojo 10 letnico praznuje vzajemno z nekaterimi drugimi društvi 1. junija na prostoru Sokola v Tivoliju z zelo bogatim sporedom ki bo nudil udeležencem vsestransko razvedrilo.

* Zadeva tragične smrti trgovca Draga Schwaba pred sodiščem. Kakor smo svoječasno poročali, je bil povzročitelj lovske nesreče znanega ljubljanskega trgovca Draga Schwaba strel iz puške dolgoletnega člana šentpavelskega Lowskega društva g. Josipa Vošnjaka. Državno tožilstvo v Celju je na podlagi različnih poizvedb in izjav obdolžilo in obtožilo Vošnjaka nepravilne ravnanja z orožjem, ki je povzročilo smrt. Pri obravnavi pred okrožnim sodiščem se je pa izkazalo, da obdolženca ne zadene nobena krivda, ker on pač ni mogel v danem položaju niti misliti na kakšne zle posledice usodnega strela. Obdolženec je bil popolnoma oproščen.

* Pozivamo železničarje ljubljanske tovaršice, da se udeležijo pogreba pokojnega tovaršice Jakoba Rederja, ki bo iz hiralnice sv. Jožefa na Vidovdanski cesti v soboto 19. t. m. ob 15. Oblastni odbor UJNZB.

* Poziv! Gg. fotografji, ki so slikali pogreb majorja v p. g. Colariča, se naprošajo da izročijo proti odškodnini svoje slike Zvezi slovenskih voljakov in naj se zgleda pri odborniku g. Rožini trdka »Orlanti« v Ljubljani, Dunajska cesta 14.

* Pevski zbor Čitalnice v Spodnji Šiški pričena s študiranjem novih sprevov in vabi bivše starejše pevce Čitalnice, da pristopijo k novemu zboru. Vaje so vsak petek ob 20 v Čitalnici.

* Orkestralnega društva prva vaja bo v torek 22. t. m. ob običajni uri. Ker bo koncert v začetku maja, poziva odbor k številni udeležbi.

* Društvo za zgradbo in vzdrževanje Sokolskega doma na Viču bo imelo redni občni zbor v četrtek 24. t. m. ob 20. v Sokolskem domu na Viču z običajnim dnevnim redom.

* Sokol Šiška poziva članstvo, ki se namerava udeležiti sokolskega zleta v Beogradu, naj se prilavi do 30. t. m. br. Tušarju, Medvedova cesta 30. Na zamudnike se ne bo moglo izirati.

* Sokol I. poziva članstvo, ki se hoče udeležiti vsesokolskega zleta v Beogradu da svojo udeležbo prijavijo v društveni pisarni na Taboru dnevno od 18. do 20. in to najkasneje do 28. t. m.

* TK Skala. Letošnji redni občni zbor bo v četrtek 24. t. m. ob 20. v damski sobi kavarne »Emona«.

Spoznavajte svoj značaj iz pisave!

Grafologija

Je pri nas še zelo zanemarjena veda. Zato Vam bo tem bolj ustrezno, da je edini slovenski zabavni tednik

Roman

začel stalno prinašati rubriko

„Kaj uči pisava“

Oglejte si jo v velikonočni številki, ki ima 20 strani. 6030

* Pred frančiškansko cerkvijo so na obeh straneh zasajene cvetice in trava. Ljudje krmijo golobe in tem onesnažujejo dotični prostor, ki služi za okras mesta, a ne za krmiljenje golobov. Zato opozarja mestni magistrat, da je krmiljenje golobov na obeh cvetnih tratah poleg stopnišča v frančiškansko cerkev strogo zabranjeno. Prepovedano je tudi metanje odpadkov na ta prostor. Kdor se za to opozorilo ne bi zmenil, bo kaznovan.

Tvrdka

A. Kunc

Ljubljana, Gosposka ulica
Izpolni svoje izborne izdelke moških oblačil. Cene kar mogoče nizke!

* Poskusen samomor v Rožni dolini Helena S. v Rožni dolini na Cesti II-47 je našla predvčerajšnjim svojega 52 letnega moža Jožeta v sobi polnezaštevne. Poleg njega je opazila steklenico s solno kislino. zaradi česar je takoj uganila, da gre za poskus samomora. Žena je poklicala na pomoč sosedo in le nekdo pozval nekega avtomobilskega izvoščaka, ki je Jožeta naložil na voz in ga nemudoma odpeljal v splošno bolnico. Zakaj se je mož odločil za prostovoljno smrt, ni znano. V teku popoldneva se je vedel nekam čudsko in ženi ponovno povedal, da ga bo kmalu našla na progi razmesarjenega. V bolnici so obupanu izprlali železodec in se je njegovo stanje izboljšalo.

* Trgovina s pisarniškimi stroji Ivan Legat ustanovi podružnico v Ljubljani. Če bo trdka svoje odjemalce v Ljubljani enako vzorno postregla kakor v Mariboru je treba to le pozdraviti in je gotovo velika ugodnost, da imamo v našem mestu specialno trdka, pri kateri so odjemalci vajeni dobivati le kvalitetno delo in blago.

Velikonočnim obiskovalcem

Ljubljane priporočamo

kavarno in restavracijo EMONA

* Bencin se mu je užgal v ustih. Predvčerajšnjim popoldne si je našel sin vpkoknega železničarja v Zg. Šiški Marjan Počivavšek v usta bencina, nakar se je približal ognju. Bencin se mu je naenkrat vnel in je zadobil fant hude opekline okrog ust. Fanta, ki je poškodovan za vse življenje, so nemudoma prepeljali v reševalnim avtom v splošno bolnico.

Gospodinje

naj ne pozabijo, da imamo veliko zalogo in izbero manufakturnega blaga za moške in ženske obleke in da se kupi pri nas najceneje.

Textilbazar Krekov trg 10

* Kolo so mu ukradli. Narednik 16. artiljerijskega polka Josip Černugelj je imel opravka v Bonačevi trgovini v Selenburgov ulici kjer je kolo prislomil zunaj k steni. Ko pa je Černugelj stopil spet iz trgovine, mu kolesa več našel na mestu. Ukradeno kolo je last podporačnika Maksa Kosovinca.

* Lep vzgled. Odbor društva »Soča« je sklenil na seji 17. t. m. soglasno, da društvo prispeva 500 Din mestnemu skladu za belokrajinske pogorelece v Zaluki

* Družbi sv. Cirila in Metoda je darovala ga. Helena Bevkova iz Litije v spomin svoje 80letnice 100 Din. Vrhi narodniakinji iskrena hvala.

* Pri nakupu klobukov si oglejte bogato založeno specialno trgovino M. Bogataj, prej Pok Stari trg 4.

J. Maček

Ljubljana, Aleksandrova c. 12

v oblekah in površnikih

najcenejši

Delike mednarodne nogometne tekme

Ob vsakem vremenu! IGRISČE »ILIRIJA« Ob vsakem vremenu! nedelja in ponedeljek

G.A.K. Graz : S.K. Ilirija

Iz Maribora

* Velika noč v gledališču. Na velikonočno nedeljo ob 15. popoldne bo melodiozna opera »Taktar« v starih časih po nižjih cenah in zadnjič v sezoni, zvečer ob 20. premijera najboljših slovenske opere Parmovih »Čarčnih Amazonk«. Na velikonočni ponedeljek se poje popoldne ob 15. Verdijev popularni »Rigoletto« s slavno koloraturno primadono go. Tinko Wesel-Polla, zvečer ob 20. pa se ponovi divna opera »Nepot« po nižjih cenah. Gostuje gđ. Suštarjeva v ulogi sobarice Adele.

* Izredna seja mariborskega občinskega sveta. Ob v. sredo 23. t. m. v mestni posvetovalnici. Na dnevnem redu je poročilo župana glede banske uprave za tlakovanje Trojanske ceste in glede učiteljske stanarine, izpolnitve upravnega odbora mestne hranilnice, pritožbe nabavljalne zadrge državnih uslužbencev in zadragega doma proti stavbenemu dovoljenju in končno otvoritev kopališča na Felberjevem otoku.

* Za dečjo poštinsko kolonijo na Pohorju. V nedeljo 13. t. m. prirejena tombola Slovenskega ženskega društva v Mariboru je v polnem obsegu usnela, tako da znaša čist dobiček 35.583.20 Din. V koloniji se vrše že sedaj s polno paro priprave za prihodnje poletje. Grade se nova poslopja in izvršujejo tudi druge adaptacije, za kar bodo znašali skupni stroški okrog 200.000 Din. Mladini se hoče nuditi že letos neprimerno več, nego je bilo mogoče lani.

* Vojaški pogreb v Mariboru. Snoči so pripeljali iz Ljubljane tamkaj umrlega kapetana I. razreda v p. gosp. Antona Salvadora starega 48 let, ki bo danes popoldne pokopan v Mariboru na mestnem pokopališču v Pobrežju z vojaškimi častmi.

* Društvo jugoslovenskih akademikov v Mariboru na svojem rednem obnem zboru 17. t. m. izvolilo naslednji odbor: predsednik cand. jur. Mirko Prečko, podpredsednik cand. for. Suštarjevič, tajnik stud. phil. Fran Klobčnik, blagajnik stud. med. Davorin Fijan, knjižničar stud. teh. Filip Kumbatič, gospodar stud. tech. Vladislav Kralj, arhivar stud. for. Inzo Vaščar, revizorja stud. med. Anton Glušič in stud. med. Metod Spindler.

* Znanstveni preizkusi v mariborski bolnici. Dunajsko časopisje je poročalo pred kratkim o novem sredstvu, ki ima pri kroničnem vnetju ledvic izoben učinek in more v krvnem obtoku znižati preostali dušik celo na normalno in s tem odstraniti, odnosno znatno lajšati razne neprijetne težave, glavobol, brezspanost, bruhanje, trganje, razburljivost, brezčutnost itd., ki so vedel obolenja ledvic z zastajanjem raznih strupenih snovi v organizmu v ozki zvezi. Novo sredstvo sta odkrila dr. Rittmann in dr. Schneider na interni kliniki v Innsbrucku. Omenjeni zavod pa je pravkar docentu in primariju dr. Ivanu Malku odstopil večjo količino sredstva, da ga na svojem oddelku znanstveno preizkusi in o učinkovitosti sredstva poda svoje mnenje.

Gozdna semena

SABA STARE, Mengeš.

Zahtevajte cenik.

* Smrtna kosa. V splošni bolnici je umrla v četrtek v starosti 79 let gospa Kunigunda Zigmanova, vdova po kovaškem mojstru. Včeraj popoldne pa je v Krekovi ulici 18 preminula gospa Ana Titratterjeva, soproga slikarskega mojstra, stara 48 let.

* Otvoritev novega mestnega kopališča na Felberjevem otoku se na bo vršila, kakor je bilo prvotno nameravano, ob binkoštnih praznikih, ampak 15. junija. Do tega časa bodo vsa dela popolnoma končana, kopališče v podrobnostih urejeno in z vsem modernim komfortom preskrbljeno, okrog kopališča pa tudi vse urejeno za gotove sporte. Otvoritev bo združena z velikimi sportnimi in drugimi slavnostnimi prireditvami. Definitivno bo o tem sklepal mestni občinski svet na svoji seji 23. t. m.

* Za nesrečne pogorelece v Zaluki so izročili upravi »Jutrac« Mariboru: Nameščeni tvorilnice Doctor in drug 820 Din, Milica Šaup 15 Din, Angela Porekar 10 Din. Iskrena hvala!

* Koncert vojaške godbe v parku. V ponedeljek 21. t. m. bo od 11. do 12.30 v parku prvi letošnji koncert vojaške godbe. Na programu so Goldmark, Delibes, Verdi, Parma, Donizetti in Svoboda

* Sanatorij v Mariboru, Gosposka ulica 49, telefon 2358. Najmoderneše urejen za operacije. Diatermija, višinsko sonce, tonizator, infrardeča žarnica. Cene zmernne. 48 n

Iz Celja

* »Rigoletto« na celjskem odru. V primeru, da bo gledališče do vključno 19. t. m. razprodano, bo gostovalo mariborsko gledališče s priljubljeno Verdijevo opero »Rigoletto« v nedeljo 27. t. m. Gostuje slava koloraturna primadona ga. Tinka Wesel-Polla in ga. Vida Zametič - Kovčeva ter gosp. Fr. Neralič. Zaradi ogromnih stroškov so cene trikratne dramske.

* Razsvetliava Masarykovega nabrežja. Na zadnji občinski seji je bilo sklenjeno, da postavi mestna elektrarna na novoimenovalnem Masarykovem nabrežju na levem bregu Savinje med kapucinskiim mostom in bryio, vodečo v mestni park, 6 velikih javnih električnih svetilk. Včeraj so delavci mestne elektrarne že montirali nova svetilke, od katerih bodo 4 gorele vsak večer do 23. dve pa vso noč.

Vesele velikonočne praznike

želi vsem gostom, prijateljem in znancom

Roza Zamparutti

zajutrkovalnica.

CELJE, Aleksandrova ulica šte. 7

zajutrkovalnica. 6034

* Srečke V. razreda so že prispele. Vsi lastniki srečk državne razredne loterije so obveščajo, da so nove srečke za V. (zadnji) razred 19. kola včeraj prispele in naj jih vsak čim prej obnovi v celjski podružnici »Jutrac«.

F. N. motorno kolo

Ne dobite boljšega za Vaš denar. 38

* Gradnja podzemnega stranišča pri kolodvoru. Te dni je pričel mestni stavbni urad z izkopavanjem temelja za moderno in higienično javno podzemno stranišče, ki ga je sklenila občina postaviti med celjskim kolodvorom in Celjskim domom. V podzemlju bo stranišče, v nadzemskem delu stavbe pa bosta lokala cestnega pobiralca tlakarine in Tujsko-prometne pisarne.

* Eden izmed najstarejših Čalčanov umrl. Pred par tedni je pričelo »Jutro« fotografijo treh najstarejših Čalčanov, samih korenjakov v starosti nad 80 let. V četrtek 1. t. m. zvečer pa je umrl v celjski javni bolnici eden te trojice, in sicer 80 letni bivši krolač g. Josip Cviki. Blag mu spomin!

Kavarna „Merkur“ v Celju

KONCERT domačega orkestra v nedeljo 20. in ponedeljek 21. t. m. od 20. ure dalje. Policijska ura podaljšana obakrat do 3. zjutraj. — Se priporoča

6085 IGNAC LEBIČ, kavarar.

* Mestni avtobus ob praznikih. Danes in prihodnje dni bo dodeljen vsakemu rednemu mestnemu avtobusu celjskemu na progah Celje-St. Peter pod Svetimi gorami in Celje-Kozje-Podsreda glede na velik osebni promet ob praznikih na teh progah po 1 rezervni avtobus.

Iz Škofje Loke

* Smrtna kosa. Na Spodnjem trgu v Škofji Loki je preminula v petek zjutraj ljubljana in blaga ga. Marija Fojkarjeva, hišna posestnica. Zapuščala več nepreskrbljenih otrok — V Stari Loki pa je umrla v visoki starosti Marija Jugovčeva. — Pokojnicama blag spomin. Preostali naše sožalje.

* Cvetna nedelja v filmu. V nedeljo dopoldne se je mudil v Škofji Loki g. Badura s kinematografsko kamero. Napravil je več posnetkov iz obhoda udeležencev okoli cerkve sv. Jakoba. Bilo je slikanih tudi več otroških skupin.

Iz Kranja

* Velikonočno gostovanje celovškega Rapida. Na veliko nedeljo ob 16. in na velikonočni ponedeljek ob pol 14. uri bo prijateljska nogometna tekma na Sokolovem igrišču med celovskim klubom Rapid in kranjskim nogometaši.

* Odmera zgradarine. Tukajšnja davčna uprava sporoča, da je odmera zgradarine končana za leto 1930 in da so razporedi odmere vsem davčnim zavezancem razporejeni in davčnem uradu na vpogled.

* Ogled osnovnošolskih poslopij v Kranju. Po naročilu banske uprave je sklical tukajšnji sreski načelnik za četrtek 24. t. m. ob pol 9. ogled obeh mestnih poslopij, v katerih sta sedaj nastanjeni obe mestni osnovni šoli. K ogledu, ki ima namen najbrž ugotoviti sedanje stanje poslopja, so vabljeni tudi člani občinske uprave.

* Osebna vest. Gospod Franc Novak, profesor na tukajšnji gimnaziji, je premeščen v istem svotstvu na tukajšnje državno puškarsko šolo.

Iz Trziča

* Zaključek nemškega tečaja. Nemški tečaj na meščanski šoli, namenjen odrasli mladini, je trajal od začetka oktobra do velike noči. Spočetka je bilo nad 60 udeležencev, vzdržalo pa jih je 22, ki so vsi z več ali manj dobrim uspehom dokončali tečaj.

* Za pruhe Jugoslovenski Matiji je nabrala mladina meščanske šole 237.50 Din, kar priča o smotrenem narodnem delu po naših šolah. Vsa čast taki mladini.

Cirkulacija krvi

Postane lahka in pravilna z 6-12 tedenskim uživanjem

Planinka Bahovec

kateri čisti kri in vsled tega popravi cel organizem. Začnite z mladansko kurjo!

Proizvajalca: **BAHOVEC, Ljubljana**

Z Jesenic

Podružnica »Jutra« na Jesenicah uraduje vsak dan, tudi ob nedeljah in praznikih, od 7. — 12. in od 13. — 19. ure. Podružnica sprejema vplačila naročnine in nove naročnike za »Jutro«, »Slovenski Narod«, »Ponedeljek«, »Domovina«, »Zvijezde in sveto ter« Našo Dobro. Prav tako sprejema tudi vse vrste malih oglasov, notic, inseratov in vseh drugih priložnostnih naznanil. Nujna naznanila vsake vrste naj se sporočajo podružnici najkasneje do 4. ure popoldne, ker za kasnejše prijave nujnih naznanil in inseratov se iz tehničnih razlogov ne more jamčiti za njih točno priložitev.

Nedeljska nogometna tekma. Preteklo nedeljo se je odigrala med tukajšnjim SK Bratstvo in SO Svoboda prijateljska nogometna tekma, ki se je zaključila z rezultatom 3 : 5 (polčas 3 : 1) za Svobodo. SK Bratstvo tega poraza ni zaslužilo, ker nam je pokazalo lepo igro z dobro tehnično kombiniranimi in prodornimi napadi z rezultatom v prvem polčasu 3 : 1 v svojo korist. Tudi v drugem polčasu se je Bratstvo čvrsto držalo ter mora pripisati svoj poraz leostri igri nasprotnikov, v katero se igralci Bratstva niso hoteli spuščati.

„CENTRA“

JESENICE (Gorenjsko), Kralja Petra cesta 198.

Najnovejša zaloga šivalnih strojev znamke »HAID-NEU«, koles znamke »MOTOR«, gramofonov znamke »HOMOCORD«, velika izbira gramofonskih plošč (slovenske pesmi, kuplet, koncerti ter pleši itd.). Cene nizke! Na obroke! — Zahtevajte brezplačen cenik!

Gostovanje nogometnega prvaka Koroske. Na velikonočni praznike bo gostoval na Jesenicah SK Austria iz Celovca, bivši nogometni prvak Koroske. V nedeljo bo na sokolskem igrišču nogometna tekma med njim in SK Bratstvom z Jesenic. V ponedeljek 21. t. m. pa se bo vršila istovrstna borba med Austro ter komb. istovrstom »Bratstva« in »Svobode« z Jesenic.

Francoski dan na Jesenicah. Na Jesenicah je pokrenila nabiralno akcijo za pomoč poplavljenecem v južni Franciji podružnica Rdečega križa ter sta njena agila odobrnika g. Leo Pibrovac in Ivan Potratso sama nabrala 1362 Din.

Gradnja ogromne peči za taljenje železa. Pred kratkim se je pričela graditi v Martinovi topilnici Kranjske industrijske družbe peč za taljenje železa, katere je poleg svoje sovrsnosti, ki je bila dograjena v predlanskem letu, največja peč te vrste v naši državi. Nova peč stopa na mesto prejšnjih starih peči, katerih produkcija ni več zadostila potrebam podjetja. Kapaciteta nove peči bo znašala preko 30 ton na en sam vložek, ki dozorja za vlivanje v teku 6 do 7 ur. Nova peč bo imela tudi nov okrog 50 metrov visok kamin, ki predstavlja tudi veliko tehnično pridobitev za podjetje. Peč sama bo nad 18 metrov dolga, 5 metrov široka, segala bo 9 metrov pod zemljo in 6 metrov nad njo. Ako bi se vse to ne izvršilo z domačim tehničnim osebjem, domačimi delovnim močmi in materijalom, bi stala popolna dovršitev peči okrog 3 milijone dinarjev.

Nenadna smrt. V torek dopoldne je preminula v 27. letu starosti ga. Julka Kunstjeva, roj. Bizjakova, soproga tovarniškega delavca na Savi. Zjutraj in dopoldne je še hodila zdrava in vesela po opravkih na Savi, ne da bi komu tožila o kakih slabostih. Ko pa je prišla domov, se je zrušila in bila v nekaj trenutkih mrtva. Zadelo jo je srčna kap. Blag ji spomin!

Trgovina usnja in čevljev J. Strcl Jesenice se priporoča cenjenemu občinstvu.

P. n. občinstvu naznanjam, da pričnem 23. t. m. s prevažanjem s tovarnim avtomobilom. Prevažal bom vse vrste blaga iz kolodvorja Jesenice in obratno. Izvrševal bom tudi druga naročila najvestneje in po najnižjih cenah ter se cenjenemu občinstvu priporočam. Franc Rojs, Jesenice Gor. st. 136 (pri g. Bajželjnu).

Iz Novega mesta

Solskega upravitelja v pokolu gospoda Janka Lebana trojni jubilej: 75letnica rojstva, 60letnica literarnega delovanja in 63letnica, odkar je kot dijaček zasedel v Gorici v cerkvi sv. Antona organizatorsko stolicu, je vzbudil med učitelstvom veliko pozornost. Učiteljska tiskarna se je spomnila Lebana, ki je sodeloval pri »Zvončku« dolgih 30 let, z laskavim pismom. Te dni se je zgledala pri jubileju v bolnici usmiljenih bratov v Kandiji, kjer je pred leti dobil zavetje, deputacija novomeških učiteljev in mu je darovala več boteljk vina iz Semiča in Trške gore. Na lepi govor predsednika, g. Pirnata se je jubila ginja zahvalil, poudarjajoč vrline novomeškega učitelstva, ki se je izkazalo že pred leti, ko je bil Lebanu podeljen red sv. Save.

Iz Kostanjevice

Požar. V nedeljo ob polnoči je opazila posrednica vodne žage v Globočičah, Mara Vukčevića na svojih gospodarskih poslopih na oni strani potoka Studene svetel plamen in je takoj vstala ter šla buditi svojega sina in hlapca, ki sta prestrašena opazila, da se nahajata v ognju. V mestu so že vsi spali in le v nekaterih hišah in gostilnah je bilo še nekaj oseb. Ti so alarmirali gasilce, ki so v teku četrte uri odšli na mesto požara in ukrotili divji element, obenem pa lokalizirali ogenj na goreče predmete ter obvarovali, da se ta ni razširil še na žago in stanovanjsko poslopje. Motorna brizgalna z novim vozom se je zopet izkazala, za kar vsa čast obema orodjarjem, ki držita stroj v polnem redu. Oba speča v gorečem hlevu se imata zahvaliti za svoje življenje edinole budni

gospodinj, ki ju je še pravočasno shujšala. Škoda znaša približno 50.000 Din, ki je na polovico krita z zavarovalnino. Kako je nastal požar, ni mogoče dognati.

Iz Konjic

Izpremembra posesti. Trgovec Olopec Avgust je kupil od gostilničarja Merksa Martina prlično hišo, v kateri se je nahajal občinski urad okoliške občine. To poslepe bo preuredil v trgovino.

Siem na veliki četrtki je bil klub kljub slabemu vremenu izredno dobro obiskan. Posebno velik je bil dogon živine in sklenjenih je bilo mnogo kupcij.

Iz Slovenjgradca

Iz življenja našega Sokolskega društva. Za maj pripravila naše Sokolsko društvo veliko tombolo. Dograditev dvorane z odrom in najnujnejših stranskih prostorov, kar ni bilo predvideno za leto 1929., je požrla ogromne vsote in zato nujno potrebujemo novih sredstev. Zato apeliramo na vse članstvo in prijatelje Sokolstva, da tombolske karte ki bodo v kratkem na prodaj v vseh narodnih trgovinah v Slovenjgradu in okolici, marljivo kupujejo. Dobitki bodo obilni in izredno lepi in dragoceni. Med dobitki so šivalni stroji, kolo plug, 2 sežnja div, 1 kompletna moška obleka, 1 srebrni jedilni pribor in drugo. Dan in kraj tombole bo pravočasno razglašen.

Iz Šoštanj

Predavanje. Po daljšem odmoru se bo vršilo v tuk Zadrudnem domu v četrtki 24. t. m. predavanje s skiptičnimi slikami z naslovom »Pot trpljenja žene«. Da se ustreže onemu občinstvu, ki ima zanimanje za predavanja, a je popoldan zadržan, se bo vršilo to predavanje ob 20. Vstopnine nil.

Lovski blagor. Prvega petelina v letošnji petelinji sezoni je usarenil v sredo zjutraj za Sv. Križem lesni trgovec g. Rožič Anton. Zanimivo je, da je petelin padel že prvi dan dovoljenega lova na divje peteline.

Prihodnji kramarski in živinski sejm se bo vršil v torek 22. t. m.

Čitalnica obrtnega društva se je iz dosedanjih prostorov preselila v prejšnji trgovski lokal Gv. Premelča pri Končanu.

Avtobusni promet. 15. aprila je pričel zopet voziti avtobus na progi Šoštanj-Dravograd. Odhaja iz Šoštanja dvakrat dnevno in sicer ob 7. in ob 13. uri, prihaja pa ob 13. in ob 18.30.

Iz Ljutomera

Smrtna kosa. Dne 17. t. m. je umrla v ormoški bolnici ga. Ljudmila Heričeva, vdova po okrajnem zdravniku dr. Antonu Hericu. Rojena je bila na Dunaju in češkega pokolenja; več let je služila na dunajskih solah kot učiteljica ženskih ročnih del. L. 1917. se je poročila ter preselila v Ljutomer, kjer se je živahno udeleževala na narodnem polju, osebno pri Sokolu. Pred mesecem je dobila mesto učiteljice dnevnice za ženska ročna dela na tukajšnjem meščanskem šoli. V torek 15. t. m. je tožila o bolečinah v prebavih in 16. t. m. je resno zbolela, zaradi česar so jo pripeljali v ormoško bolnico, toda vsaka zdravniška pomoč je bila zaman. Dobri ženi ohranimo svetel spomin!

Tombola Sokolskega društva, ki privabi vsako leto na Glavni trg velike množice ljudstva, se bo vršila letos v nedeljo 18. maja popoldne. Društvo si prizadeva, da pripravi zopet številne in lepe dobrote, morda celo kako posebno presenečenje.

Še enkrat »Grafica Marica«. Kakor smo že javili, se ponovi ta uspešna opereta na mnogostransko željo še enkrat, in sicer v nedeljo 27. t. m. ob 3. uri. Vstopnice v trgovini Repič.

Iz Murske Sobote

Sokolska knjižnica v Murski Soboti. Tukajšnja sokolska knjižnica prav uspešno vrši svojo kulturno misijo na skrajni severni meji naše domovine. Zal, da ima premalo knjig na razpolago. Zato prosimo vsa bratska in druga kulturna društva, ki morda posedujejo po dva izdava posameznih del, naj nam pomagajo pri našem važnem kulturnem delu v Slovenski Krajini in pošljejo odvisne izdave v dar. Prav tako apeliramo na vse rodoljube po Dravski banovini, da nam prislojijo s knjigami na pomoč. Vsem darovalcem naj bo v plačilo lepa zavest, da bodo z vsako darovano knjigo izdatno pripomogli k narodnemu obnovenju v Slovenski Krajini.

F. N. MOTORNO KOLO

350 ccm stane samo
Din 13.500.—
franko postaja Zagreb. 5938

Dopisi

ŠMARJE PRI JELSAH. Pri zadnji licitaciji tobačnih zaloz v Zagrebu je okoliš Šmarje pri Jelšah zopet dobil tamošnji trgovec Ferdo Pustek kot najbližji ponudnik; isto tako je dobil velikiokprodačo soli za Šmarje in kozlanski okraj.

METLIKA. Kakor smo že javili, je zgorela elektrarna g. Terezije Nemančeve, ki je dajala deslet let našemu mestu tok za razsvetljavo. Čeprav je bila majhna in nam je dajala skromno razsvetljavo, vendar ni bilo mesto v temi. Bile so vsaj neke zvezdice po mestu. Toda sedaj smo brez nje. Kakor izvezo, ga Nemančeva ne mara več obratovati, ker se obratovanje ne rentira. Treba je torej poskrbeti, da ne bomo ostali v Metliki brez luči. Vprašanje električne razsvetljave mesta se mora pramkniti z mrtev točke, zato je treba nadaljevati poizkušanja s hidroelektrično centralo karlovškega mesta v Ozlju, da dobimo začasno, dokler se ne izgradi nova hidroelektrična centrala v Pokupju vsaj nekoliko toka za razsvetljavo. Mislimo, da nas ne bo nihče prišel v Metliko prositi, da bi velikodušno sprejeli električni tok za mestno razsvetljavo. Če potrebujemo razsvetljavo moramo pač sami popraviti in si stalno prizadevati, da jo dobimo. Torej na delo, da ne bo mesto v temi.

Vremensko poročilo

Dunajska vremenska napoved za soboto: Izpremenljivo deževno vreme s padanjem temperature

SPORT

GAK : Ilirija

V nedeljo in ponedeljek ob 16. uri.

Jutri in na velikonočni ponedeljek gostuje v Ljubljani simpatični amaterski prvak Avstrije. Obe tekmi se vršita ob vsakem vremenu, upajmo pa, da se vremenski preroki niso zmotili, ko so prorokovali za praznike lepo vreme. Gosti so naš sedaj v izredni formi ter bo morala Ilirija napeti vse sile, ako bo hotela častno odrezati. Kakor smo že včeraj omenili, splošno prištevajo GAK v isto vrsto kot dunajska profesionalna moštva. Glavno orožje gostov je njihova

Izredna napadna vrsta, ki igra povsem moderno kombinacijsko igro. Brez dvoma najboljši in nainvarnejši je levo krilo Gaber, igralec izrednih sposobnosti. Njegovi prodori so znani, zelo težko ga je držati, kajti poleg množice raznovrstnih trikov, razpolaga tudi z veliko hitrostjo. Poleg njega igra Heubrandtner, glavni eksekutor napada. Od ostalih le omeniti predvsem Pražeka, izvrstnega vodjo napada. Hrbenica moštva je srednji krilec Stany. Obramba je hitra in razpolaga z lepimi odbojnimi udarci.

Ilirija nastopi oba dneva brez Kreča, ki je odšel k volakom. Njegovo mesto bo zasedel Doberlet. Ostalo moštvo bo isto, kakor proti Haiduku. Oba dneva se vršita ob 14.30 predizira: prvi dan igra rezerva Ilirije z Grafiko, drugi dan pa s Slovanom.

Koča v Planici

S smučanjem smo že skoro pri kraju. Edino v višjih legah ga je še nekaj ostalo za spomin za zaključek sezone v velikonočnih praznikih. V krajih, ki leže bolj proti soncu je res bolj moker, zato je pa v Planici še vedno prav posebno ugoden za smuko. To pa zaradi tega, ker je dolina prav dobro zavarovana s pravimi velikani Ponco, Travnik, Mojstrovko itd. V njihovi sredini pa kraljuje neposredno lepi Jalovec, kateri je še ves odet s snežno odejo. Ta »kampelja« kakor ga hudomušneži imenujejo, je pa že tako očarljiv — tako vabljiv, da bi ga najraje kar objel ima pa tudi svoje muhe, da po zimi še ni bilo gosta na njem. Saj ga tvorijo same navpične stene od kulvarja do vrha. Kako krasen in obsežen mora biti pogled z vrha Jalovca, ko pa je že iz Kotovega sedla tako nebeški, posebno na našo stran proti Planici. Koča v dolini se vidi prav posebno lepo, no pa saj je zadosti velika in obsežna.

Pa tudi proti Ratečam in drugim sosednjim velikanom, katerih je vse polno, je krasen pogled. To priporočamo vsakemu turistu, tudi nesmučarju; ko pride sem, da vzame foto-aparat (če ga ima), ker ne bo mu žal. Tako lepi posnetki, kakor so tukaj, so res redki. Tudi za smučanje so tu idealni tereni. Od koče v Planici do Kotovega sedla je dve in pol ure. Ta kratek zlet priporočamo posebno smučarjem alpinistom, pa tudi drugim, kateri imajo željo, da se dobro »nafurajo«, dokler je še kaj in da dobe v enem dnevu »ta nobel farbo«, ker sonce žge tukaj prav peklensko. Komur se pa ne zljubi visoko ima pa tudi dosti in dobre smuke takoj za kočo. Starega snega je še 50 cm, a povrhu tega je pa zapadlo v zadnjih dneh 15 cm novega.

Res da je z vremenom križ, tega pa se ni strašiti. Ravno kar smo prejeli ugodno poročilo, da bo za praznike sijalo v Planici sonce. Oskrben z J. Bahovec je pa tudi prav dober zaloznik z jedilnih kakor tudi pristno kapljičo. Tudi za pihre je že vse uređil, da jih bomo lahko tudi sekali, samo drobiž naj vsak vzame seboj.

Torej na svidenje za praznike v Planici.

—Nire—

Prve internacionalne veslaške tekme na Bledu

Jugoslovnski veslaški savez je prevzel od internacionalnega veslaškega saveza nalogo izvesti v letu 1930 evropski šampionat. Da se kolikor možno temeljito pripravi na te velike tekme, je JVS sklenil organizirati kot poskusne tekme za šampionat I. internacionalne veslaške tekme v poletni sezoni 1930. Naš veslaški sport naj s to prireditvijo upozna najboljši inozemske veslaške reprezentance, da se bo tokom prireditve dveh let mogel temeljito pripraviti na težko konkurenco. Organizatorjem pa naj bi se s tem tudi točen vpogled v ogromni organizacijski aparat internacionalne sportne prireditve.

Za izvedbo prireditve, ki je doslej prvenstvena, se je potegovalo več veslaških klubov iz naše države. Sportni klub Bled, ki je šele pred par meseci ustanovil vodnosportno sekcijo, je od vsega početka akcije dobro vedel ceniti pomen izredne veslaške prireditve za razvoj te sportne panoge v Sloveniji ter kot posebne atrakcije za razvijalo letoviško publiko, toliko bolj, ker je doslej v tem pogledu vladalo v našem letovištvu popolno mrtvilo. Klub velikemu nasprotovanju s strani drugih interesov v SK Bledu ipak uspešno pripraviti JVS do odločitve, naj se I. internacionalne veslaške tekme, združene z jugoslovnskim prvenstvom, vrše na Bledu ter je obenem poveril SK Bled z organizacijo prireditve.

Za izvedbo tekem bodo potrebne s strani organizatorjev precejšnje finančne žrtve. Postaviti se ima velik lesen hangar za 36 dirkalnih čolnov v dolžini po 18 m, slačilnice in umivalnice za moštva. Pri tem se računa z udeležbo Čehoslovakov, Nemcev, Avstrijcev, Italijanov ter Madžarov, narodov, ki vodijo v veslaškem sportu Srednje Evrope. Poleg inozemcev se udeležijo teh tekem vsi veslaški klubi Jugoslavije, ker se istočasno vrši državno prvenstvo. Prireditelji računajo z udeležbo nad 250 tekmovalcev! Tekmovalna proga bo urejena preko jezera v dolžini 1900 metrov. Tekme so določene na 5. in 6. julija t. l. Program obsega 5 internacionalnih točk, 11 nacionalnih ter 2 lokalni. Prireditve se pričnejo v petek 4. julija s svečano razsvetljavo jezera ter poklonitvijo protektorici veslaškega sporta Nj. Vel. kraljici Mariji.

Predsedstvo regatnega komiteja, ki vodi vse prireditve, je prevzel klubov ustanovni član g. generalni direktor Avgust Praportnik. Podpredsedniške funkcije so v rokah g. dr. Ežona Stareta, Emerika Mayerja in Aleksandra Molnarja. Tajske posle bo vršil jaz. Janša. V komiteju so nadalje še načelniki raznih sekcij, tako da bo delo podrobno razdeljeno. Predviden je častni komitej, ki naj ga sestavljajo odlične vladne in diplomatske osebnosti.

Izredni pomen te prireditve za našo državo kot širo domovino je težko oceniti. Našem sportnemu občinstvu bo sploh prvič dana prilika videti podobne tekme. Brez dvoma je Bled naravnost predstavljen za izvedbo takih tekem. Jezero ima krasno lepo in mirno vodo. Razgled je za močen po vsej tekmovalni progi. Ob časi prireditve se nahajalo skoro vsi državniški diplomati na Bledu, ki je tekem sezije skoro naša druga prestolnica. Najvažnejše pa je, da bi

Ali se bojite vzeti klobuk z glave — ali radi storite to, da pokažete svoje lepe lase? Na vsak način je to odvisno od tega kako so negovani Vaši lasje. Ako boste za umivanje las rabili vedno le Elida Shampoo boste brhkejša in lepša, kakor ste bili kedaj popreje. Elida Shampoo bo napravil Vaše lase mehke kot svila ter ohlapne, lahne kot puh, zdrave in lepe. Vi boste vedno rada razoglava, ako bodo Vaši lasje dosledno negovani z Elida Shampoojem.

ELIDA SHAMPOO

Va v seziji bi stalno naš kraljevski dvor, ki je veslašemu sportu posebno naklonjen.

Letošnje velike veslaške prireditve obetajo postati vsekar letošnja največja sportna prireditve v naši državi ter utesejejo poleg domače publike privabiti tudi sosednjo inozemsko, sigurno pa pripomoči do nadaljnjega razvika našemu Bledu.

Službene objave JLAS

Prvenstvo Jugoslavije za moštva, ki bi se moralo vršiti 7. in 8. junija se odgodi nea 1. juni; stafetni tek za Shnell pokal pa na 8. juni.

1. Prvenstvo Jugoslavije za moštva se bo vršilo letos, dne 1. junija, da bi bili atleti že začetkom sezone prisiljeni na intenzivno delo. Točke tekovanja so: 100, 200, 400, 800, 1500, 5000 in 10.000 m, tek z zaprekami 110 in 400 m, stafeta 4x100 metrov, skoki v daljavo, višino, ob palici in troskok, meti diska, krogla, kopja in kladiva. Spored tekovanja je nastopni: 1. dan: tek 100 m, met krogla, tek 400 m, skok v daljavo, tek 5000 m, met diska, tek 800 m, skok v višino, tek 110 m z zaprekami; 2. dan: tek 200 m, met kladiva, tek 400 m z zaprekami, troskok, tek 10.000 metrov, met kopja, tek 1500 m, skok ob palici, stafeta 4 x 100 m.

2. pravico nastopa po pravilih JLAS, vplivajo na prvenstvo samo tekmovalci, ki dosežejo pri tekovanju uspeh enak ali boljši od najslabšega predpisane. Člani pomladka imajo pravico nastopa v disciplinah, ki so preje imenovane, v kolikor so iste dovoljene za njih starostni razred. Drugeče veljajo vse omejitve za pomladke po pravilniku JLASA.

3. da se poveča število tekmovalcev, je enemu tekmovalcu dovoljen nastop v največ 6 disciplinah, vstevši stafeto, za pomladke pa v zmislu t. 2.

4. najslabši predpisani rezultati za poedine discipline so: 100 m 12,6, 200 m — 26,2, 400 m — 58, 800 m — 2,17, — 1500 m — 4,50, 5000 m — 18,20, 10.000 m — 38 minut, 110 m z zaprekami — 18,8, 400 m z zaprekami — 1,07, 4 x 100 m — 50 sek., skok v višino — 150 cm, daljavo — 560 cm, ob palici — 270 cm, troskok — 1150, met krogla — 10,50 m, diska 28 m, kopja — 42 metrov, kladiva — 25 m.

5. klasifikacija se vrši tako, da se vsak rezultat enak ali boljši od najslabšega predpisanege ocenji po tabeli za višebod. Na tak način dobljeno število točk vseh tekmovalcev istega kluba v vsaki disciplini tekovanja se sešteje, klub pa, ki ima celotno največje število je zmagal v prvenstvu Jugoslavije za moštva. Pri stafetnem tekmu se ocenijo povprečni rezultat vsakega posameznika tekmovalca.

6. prvenstvo Jugoslavije za moštva se mora vršiti v vseh mestih kraljevine na isti dan. Klub, ki ta dan ne nastopi, zgubi pravico tekovanja za prvenstvo moštvev za tekoče leto.

7. klubi iz enega mesta morajo nastopiti istočasno in na istem igrišču, t. j. morajo prirediti prvenstvo moštvev kot eno tekovanje. Igrišče je treba določiti sporazumno, ravnotako vsa ostala vprašanja tehnične in finančne narave. Za primer nemogućnosti sporazuma določa savez. Takšna tekovanja veljajo istočasno kot prvenstvo moštvev za dotično mesto.

8. klubi iz več mest lahko sporazumno prirede prvenstvo Jugoslavije za moštva v enem mestu; od njih sporazuma je odvisno, ako se pri temu tekovanju lahko tekmuje tudi za prvenstvo moštvev dotičnih mest ali okoliž, iz katerih so klubi. Tehnična in finančna vprašanja kakor pod 7.

9. vpisnina za vse tekmovalce enega moštva znaša 100 Din; vsoto je treba plačati pri JLAS.

10. nagrade dobijo najboljši trije klubi v državi, zmagovalac si pridobi naslov »Prvak Jugoslavije za moštva v letu 1930«.

Glede ostalih nagrad se priporoča klubom, da poskrbe nadariti itd.

11. prvenstvo Jugoslavije za moštva se vrši po pravilih za desetboji, t. j. po tri poizkusi pri metih in skokih v daljavo,

brez borbe za mesto pri višinskih skokih in v grupah na čas pri tekih. Pri dolgih progah lahko tečejo vsi skupaj, toda za merjenje razlike na čas morajo biti pri roki vsaj dve uri. V kolikor bi iz kateregakoli razloga bilo želeli, ali bi bilo potrebno, da se pri prvenstvu moštvev dopusti šest poizkusov, kjer se meri daljina odn. borba do končne zmage v merah za višino in v tekih, štejejo za prvenstvo moštvev samo najboljši rezultati, doseženi v prvih treh poizkusih, odnosno rezultati pred borbo za mesto pri višinskih skokih, pri tekih pa časi iz prvega predtekovanja.

12. najslabše predpisane rezultate določa glavna skupščina saveza, kateri pripada to pravo glasom pravil.

13. sicer veljajo za prvenstvo Jugoslavije za moštva pravila in pravilniki JLAS.

Foto - aparate

v največji izbiri nudi Vam
drogerija „ADRIJA“
M. S. BORČIČ

LJUBLJANA, Šelenburgova 1
Zahtevajte cenik!

Sekcija ZNS (službeno). Delegirani se k tekmu dne 20. 4. 1930 na igrišče Ilirije: ob 14.30 predigra g. Mahkovec, ob 16. G. A. K. (Graz): Ilirija g. Deržaj, dne 21. 4. ob 14.30 Hermes proti Slovanu g. Pevalak, ob 16. G. A. K. (Graz): Ilirija g. dr. Planinšek. V Celju: dne 20. t. m. Atletiki: Akad. Sportverein (Graz) g. Sneller in dne 21. t. m. g. Mohorko. — Talmik.

IZ SK Ilirije. (Važno za obe velikonočni tekmi G. A. C. : Ilirija). Po sklepa upravnega odbora se ukinja za vse bodoče nogometne in druge klubske prireditve vse proste vstopnice. Aktivni člani-dijaki dobe za vsako prireditve znižane mladinske vstopnice, to pa le v predprodaji. Za obe velikonočni tekmi danes od 14. do 16. v kavarni Evropi. Ravnotam dobe proste vstopnice za svoje igralce klubi, ki nastopijo oba dni v predigrah. Vstop za novinarje, podsavezne in savezne odbornike ter za sodnike je pri prvi (sedelci) blagajni proti predložitvi za leto 1930 veljavne izkaznice. Nastop službe za blagajnike, službujoče odbornike in reditelje je oba dni točno ob 14.30. Blagajniško službo vrše prvi dan gg.: Habič, Smole in Miklavčič I., drugi dan pa Pšohl, Rabič in Pevalak. Hazena sekcijska ima v ponedeljek dopolne ob 11. trening tekmo I. in rezervne družine. Vse igralce morajo biti na igrišču točno ob 10.30.

SK Reka. Naslednji igralci naj bodo v nedeljo točno ob 7.15 na gl. kolodvoru: Velkavrh, Jež I., Battelino, Miheli, Galič, Venturini, Eržen, Loborec II., Čermik, Vilempart, Thuma, Košir. Igramo v Trbovljah.

ASK Primorje (Nogometna sekcija). V nedeljo, dne 20. t. m. gostujejo juniorji na Rakovniku proti SK Korotan. Ob 15.30 moralo biti pred Akademskim kolegijem, Kolodvorska ul. 22: Oblak, Sinkovec, Bizjak, Sinkole, Baumkriehner, Jug II., Lipovšek, Klopčič, Golob, Milnar, Calcari.

Motokolesarski klub Ilirija v Ljubljani razpisuje za nedeljo dne 27. t. m. medklubski motociklistični »Kilometer Lancé« v Logatcu med km 27 in 31. Začetek ob 14. uri. Točni razpis razpisuje se obenem vsem motoklubom Jugoslavije. Isti dan, dopoldne ob 8. uri se razpisuje kolesarska dirka na progi Ljubljana-Logatec in obratno, za prvorazredne dirkače na km 50 za juniorji km 30. Kolesarska dirka je obvezna za vse klube, vključene v koturaskem »Savezu kraljev. Jugoslavije, Triglavski pododbor«. Obe tekme veljajo kot izbirne tekme, za eno tekmovalce, ki se bodo udeležili dirk v Beogradu o priliki sportnih poklonitvenih deputacij Nj. Vel. kralju Aleksandru I., v nedeljo dne 4. maja t. l. — Upravni odbor.

Sedaj ie čas

za tržno odnaluje!

Vestna, trpežna in hitra izvršitev v

Damskem česalnem salonu »Olga«

Ljubljana VII., Medvedova 32.

(Postajališče avtobusa Carman)

Neverjetno — ponovno znižane cene!

Danske negativce:
Flor 10. — 15. — 18. —
Spedal, spic. peta 35.
Najfinjši flor 40. —
Zajamčena Bombard.
Prava svila, spic. peta
in azur 85. —
Danske rukavice:
Z avstrijskim šivom
16. — 22. — 28. —
Glačé la. — 50. —
Moške srajce:
Frenč 20. —
Svilna popelja 48. —
Čista svila 68. —
Moške spodnje hlače:
la. gradl 110. —
Moški obratniki:
Tudi dvojbi 38. —
Poltrni 8. —
Kavčuk 10. —
Impregnirani obratniki:
dobri 16. —
Sumovence svileni:
Din 8. — 16. — 19. —
la. svileni 22. — 28. —
Sportne toplice:
Din 22. —
Moške nogavice:
Barvaste 8. — 12. —
Vzorbaste 8. — 12. —
kakor tudi nabroj dru-
gih potrebščin po
brezkonkurenčni
ceni le pri

M. Pirnat
Ljubljana
Sv. Petra c. 22

Gospodarstvo

Nekaj najvažnejših določb iz projekta novega obrtniškega zakona

Načrt naj se vršijo po vsej državi najmanj dva dni se vršijo po vsej državi. V prvem poglavju (obrti red) vzbujajo največ diskusije razvrstitve obrti v slobodne in koncesijonirane. Med slednje uvršča projekt obrti, ki morejo vplivati na javno ali osebno varnost, javno zdravje ali sicer na javne interese. Zanimivo je, da uvršča projekt med nekoncesijonirane obrti tudi tiskarstvo, torej ne smatra, da so z njo zvezani veliki javni interesi.

V določbah o pomočnem osebu je posebnostno podrobno obdelano poglavje o vajencih. Minimalna starost za vajenca je 14 let, vajenec mora imeti najmanj 4 razrede osnovne šole in spričevalo šolskega zdravnika o telesni sposobnosti. Za vsakega vajenca mora biti sklenjena pisarna učna pogodba. Učna doba je najmanj 2 leti, največ 4 leta. Predpiše jo minister trgovine za vsako obrt posebej. Vajenska doba se pri rokodelskih obrti s pomočniškim izpitom; rokodelski pomočniki, ki hočejo biti samostojni obrtniki, morajo položiti mojstrski izpit. Za pomočnike so uvedene posebne poslovne knjige kot izkazila. Vsaka občina, v kateri se nahaja najmanj 50 obrtniških vajencev, mora na svoj strošek ustanoviti obrtno nadaljevalno šolo. Šolo morajo posejati vsi vajenci in oni pomočniki, ki se niso dovršili 18 let.

Zelo dalekosežne so odredbe o trgovskem in višjem obrtniškem pomočnem osebu (trgovski pomočniki, knjigovodje, pisarniški uradniki, delovodje itd.). Temu osebu pripada za slučaj bolezni 6 tedensko polno plačilo, ki se zviša po 5 letih na 8, po 15 letih na 10 in po 25 letih na 12 tednov. Prokuristi, generalni pooblaščenci obrtnih podjetij, delovodje imajo pravico na 12 tedensko polno plačilo v slučaju bolezni. Dopusti so urejeni tako-le: kadar služi v podjetju najmanj 6 mesecev, ima pravico na 14 dni letnega dopusta, po 5 letih traja dopust 3 tedne, po 10 letih 4, po 25 letih pa 5 tednov. Odpovedni rok je 6 tednov, po 2 letih službe 2 meseca, po 5 letih 3, po 15 letih 4, po 25 pa 5 mesecev. Za prokuriste in generalne pooblaščenice je ta rok 12 tednov, 4, 6, 8 in 10 mesecev. Po preteku 3 let pripada zgornj omejenim osebam v slučaju prenehanja službenega razmerja posebna odpravnina v iznosu dvojne mesečne plače. Ta odpravnina se zviša po 5 letih na 2 kratno,

po 10 na 4 kratno, po 15 letih na 6 kratno, po 20 letih na 9 kratno in po 25 letih na 12 kratno mesečno plačo. Prokuristu in generalnemu pooblaščenцу pripada odpravnina v dvojnem gorenjem iznosu. V slučaju nameščenčeve smrti pripada obojovrsta odpravnina zakonitim naslednikom, za katere je bil umrli dolžan skrbeti.

Za reševanjem poslovnih sporov med obrtniki in pomočnim osebjem se ustanavlja pri prvostopnih upravnih oblastnih stalna paritetna obrtniška razsodišča, pred katero spadajo tudi vsi spori razen plač do višine 10.000 Din. Predsednik obrtniškega razsodišča je sreski načelnik (v avtonomnih mestih župan), članje imenuje ban po predlogu Zbornice TOI, o. n. Delavske zbornice. Projekt ničesar ne določa, kaj bo s posameznimi tarifnimi razsodišči, ki že dosedaj obstojajo.

Zakon uvaja prisilne strokovne obrtniške organizacije (»druženja«) po okrajih, odnosno mestih. Princip je, da se organizirajo trgovci za sebe, obrtniki za sebe, industrijski za sebe. Prisilna organizacija pa se osnuje šele tedaj, če to predlaga najmanj 20 trgovcev, od obrtnikov določena okraja, o. n. mesta in je v okraju (mestu) najmanj 100 trgovcev, od obrtnikov. Prisilna industrijska združenja se osnujejo po banovinah na predlog 10 industrijskih podjetij, če je v banovini najmanj 30 samostojnih industrijskih podjetij. Pravo članstva za obrtnike, ki obrt ne vodicjo sami, vrši v obrtniških združenjih delovodja. Zakonski projekt ne predvideva prisilnih obrtniških organizacij za posamezne stroke in tudi ne zveze okrajnih združenj n. pr. v banovini. Pač pa mora vsako obrtniško in industrijsko združenje za vsako obrtniško stroko, ki je v njem zastopana, za najmanj 20 članov ustanoviti posebno strokovno sekcijo. Uduženje trgovcev mora ustanoviti posebno sekcijo veletrgovcev, ako je teh najmanj 20 v idruženju. Uduženje ima lahko tudi poverjenike za posamezne kraje svojega področja. Obrtniki lahko ustanavljajo v zastopstvo staliških interesov in gospodarskega spševanja posebne organizacije, ki se lahko uduženjujejo tudi v zveze. Vendar so te organizacije popolnoma prostovoljne.

Čim bodo ankete, ki se sedaj vršijo, končale svoje delo, bo skilcana skupna anketa vseh zbornic v naši državi, ki bo napram načrtu zavzela skupno stališče, naker bo trgovsko ministritvo zbralo vse izsebe pripombe in želje ter jih izročilo posebnim komisiji, ki bo izdelala definitivni projekt.

Banovinske davščine

Včeraj smo objavili izvršilno uredbo dravskega bana o višini in načinu pobiranja banovinskih davščin. Kakor je iz te uredbe razvidno, se nekatere davščine nanovo uvajajo druge se bodo v primeru z dosedanjimi oblastnimi davščinami plačevale v spremenjeni izmeri in obliki, nekatere dosedanje oblastne davščine pa bodo odpadle.

Pri dokladah na državne neposredne davke se na teritoriju obeh bivših slovenskih oblasti novo uvaja banovinska doklada na zemljorino in zgradinarino, poleg tega pa v bivši ljubljanski oblasti še doklada na rentnino, in deloma doklada na pridobitno, ker osebe iz druge skupine, točka 1 b (pisatelji, babibe, muziki) in 2 b (obrtniki z manj kakor 4 pomočniki), doslej niso plačevale oblastne doklade na pridobitno. Na novo se uvaja v obeh oblasteh tudi taksa na sečnj gozdov, taksa na živinske potne liste banovinska trošarina na hiše, oproščene državne neposredne davka in 1-odstotna taksa na prenos nepremičnin; le za bivšo ljubljansko oblast je nova trošarina na konsum električnega toka in le za bivšo mariborsko oblast trošarina na potrošek premoega. Davščina na plesne in druge nočne prireditve je spremenjena po izmeri in načinu pobiranja, prav tako davščina na motorna vozila in davščina za zakup lovišč. Novi sta tudi banovinska davščina na dedščino in prirastkarina od vrednosti najemnin, vendar višina teh dveh davščin še ni določena.

Na območju bivše ljubljanske oblasti odpadeta dve dosednji davščini, in sicer 5-odstotna doklada h državni taksi za gostilniške in kavarniške pravice in oblastna naklada na fino vino po 10 Din od litra (obe davščini sta bili v proračunu predvideni le z 90.000 Din). V bivši mariborski oblasti pa odpadejo 4 davščine, in sicer dosedanja 100% obl. doklada h državni taksi na kupno in dividende (po lanskem proračunu 36.000 Din), dalje 50% obl. doklada h državni taksi na potroške v hotelih, gostilnah itd. (po lanskem proračunu 340.000 Din), 100% obl. doklada h drž. taksi na tekoče račune (100.000 Din) in 50% obl. doklada h drž. taksi za gostilniške in kavarniške pristojbine.

Posebno pozornost zasluži stroge kazni, ki jih določa uredba. Vsa dejanja in vse opustitve ki merijo posredno ali neposredno na to, da bi se banovinskim davščinam prikradale ali da bi se banovinskim davščinam zavezani predmeti odtegnili plačilu davščine, se kaznujejo z najmanj dvakratnim

zneskom davščine, ki se je prikradala, odnosno ki naj bi se prikradala, ali pa z zaporom do 30 dni. Denarna kazen ne sme presegati 5000 Din. Poleg kazni se naloži plačilo redne davščine. Vsa ostala dejanja in vse ostale opustitve, zlasti prekršitve kontrolnih določil in prijave dolžnosti, se kaznujejo v denarju do 1000 Din. Kazni izreka obča upravna oblast. I. stopnja in je zoper razsodbe dopustna pritožba na bansko upravo v 15 dneh po vročitvi. Kjer se zahteva posebna prijava in jo stranka neče podati, se odmeri davščina po uradnih pripomočkih z 10% pribitkom. V tem primeru pritožba zoper odmero na bansko upravo ni dopustna, kakor je dopustna v 15 dneh zoper odmero banovinskih davščin če teh davščin ni predpisala banska uprava sama.

Izorsten
sortiment vin
po nizkih cenah dobite v restavraciji
E M O N A

Organizacija Privilegirane d. d. za izvoz kmetijskih proizvodov

Kakor smo že poročali, je Nj. Vel. kralj podpisal na predlog trgovskega ministra zakon o izrednem kreditu od 50 milijonov Din za organizacijo izvoza kmetijskih proizvodov ki se bo izplačal na račun presežkov državnih dohodkov tekom prorač. leta in bo služil za ustanovitev Privilegirane delniške družbe za izvoz kmetijskih proizvodov kraljevine Jugoslavije. Družba bo oproščena vseh državnih in samoupravnih taks, državnih in samoupravnih davkov, doklad in drugih bremen.

Glede osnivanja te družbe, pri kateri bodo poleg države udeleženi tudi izvozniki skupaj z združenimi ustanovami, se je predvčerajšnjim vršila seja uprave Uduženja izvoznikov, na kateri so bila definitivno sprejeta pravila nove družbe in so bili določeni kandidati izvoznikov za upravo zavoda.

Čim bo uprava potrjena, bodo izvozniki pristopili k vpisu delnic. Glede pravil je dosežen popoln sporazum med Uduženjem izvoznikov in Glavnim savezom srbskih zemljoradniških zadrug.

Organizacija prodaje kmetijskih pridelkov se ima polom nove družbe izvršiti po vzorec drugih agrarnih držav. V naši žitni trgovini se vedno občutijo velike težkoče zaradi pomanjkanja neposrednih zvez s konsumnimi državami. Večina našega žita, ki ga izvažamo, gre preko večjega števila posredovalcev, preden pride do pravega kupca, ki blago odda konsumentu. Tako posredovanje nam kviri cene v zvezi z okolnostjo, da ni izenačena kakovost naših izvoznih kmetijskih pridelkov. Zamisel ministra Demetrioviča glede ustanovitve družbe za organizacijo izvoza leži v tem, da se vsem izvoznikom in zadrugam stavi na razpolago obsežen aparat, preko katerega bodo lahko brez večjih težkoč stavili svoje blago neposredno na svetovni trg.

Družba bo imela v inozemstvu svoje eksozitute ali svoja zastopstva preko katerih se bo vršila prodaja. Na drugi strani pa bo vse naše izvoznike redno obveščala o cenah na inozemskih tržiščih in o potrebah tamošnjih kupcev. V primeru prodaje bo družba prevzela blago v naših reških ali morskih pristaniščih in skrbela za prevoz do kupca. Družba bo delovala izključno na komisijski podlagi in se z nakupom in prodajo na lastni račun ne bo bavila. Le v izrednih primerih, če bodo to zahtevali akcijski gospodarski interesi, bo intervenirala na domačih tržiščih proti eventualnim umetnim poizkusom rušenja cen. Glede vprašanja, ali naj družba kupuje in prodaja tudi na lastni račun, se je v zadnjem času mnogo razpravljalo in so končno predstavili izvozniki in zadrugištva prodri s svojimi zahtevami. Družba bo poleg tega posredovala kreditiranje izvoznikov in bo lombardirala izvozno blago, kar bo znatno olajšalo naše izvozne posle.

Poleg države bo tudi izvozna trgovina z združenjem udeležena na družbeni glavnici. Emisija delnic bo razpisana v najkrajšem času, tako da se bo ustanovna skupščina lahko vršila že koncem tekočega meseca in bo družba pričela funkcionirati že v maju, odnosno bo do pričetka izvozne sezone povsem organizirana.

— Proti povišanju carine na papir, Centrala industrijskih korporacij v Beogradu nas prosi za objavo naslednjega pojasnila: V »Jutrovem« članku pod uvodnim naslovom od 10. t. m., ki sta ga pozneje objavila tudi »Politikac in »Vreme«, je bilo navedeno, da je predsednik Centralne gosp. Bajloni na zadnjem centralnem zboru industrijskih korporacij odbil kot neosnovano zahtevo tvornice papirja, da se poveča uvozna carina na rotacijski papir. Ta beležka pa ni točno reproducirala besed in smisla izjave g. predsednika Bajlonija, ki je ob tej priliki svoje stališče preciziral tako, da bi bilo treba vprašanje carine na rotacijski papir razpravljati sporazumno tudi s predstavniki tiska. — Radi priobčujemo to pojasnilo Centralne industrijskih korporacij, ki v stvari potrjuje navedbe našega članka.

— Gradba velike tvornice za proizvode od jute. Tvrdka Juta i konoplja, a. d., Beograd, gradi v Bački Palanki tkalnico za juto, apreturo in konfekcijo vreč. Tvornica bo urejena z najmodernejšimi stroji. Proizvajale se bodo v novi tvornici vse vrste tkanin od jute, vreč od jute in slamarice. Posebno je treba opozoriti izjavo podjetnika, da bodo proizvodi kvalitativno brezhibni, tako da se bodo v tem pogledu merili tudi s konkurenco inozemstva. Juta i konoplja, a. d., pričakuje, da ji bo že to leto mogloče vreči svoje izdelke na naše tržišče.

Položaj na naših borzah

Na ljubljanski borzi je bila pretekli teden potreba po devizah prilično velika. Borza je poslovala le 4 dni in je znašal devizni promet 17,6 milijona Din napram 22,3. 22,2, 12,1 in 19,9 v poslednjih 4 tednih. Težji deviz so ostali vse teden prilično stabilni in so obdržali višino, ki so jo imeli koncem zadnjega tedna. Med efekti je prišlo do prometa v Kranjski industrijski družbi pri višjem tečaju 205 Din.

Na zagrebškem elektnem tržišču se je vojna škoda, ki je zadnji teden držala višino 415—416, zadnje dni okrepila za nekaj točk ter se včeraj trgovala že po 419 za promptno blago in po 425 za december. Ostali državni papirji so obdržali staro višino tečajev. V investicijskem posojilu je prišlo do prometa po 87,25, dočim se je 8-odstotno Blairovo posojilo trgovalo po 98, 7-odstotno pa po 86,25—86,75.

Tržišče bančnih vrednot je bilo bolj mirno. Promet je bil zabeležen v Prastedionu po 900—902 50, v Unionbanki po 196—198, v Jugobanki po 80—82, v Poljedelski po 59, v Srpski po 165 in v Zemaljski (Sarajevo) po 145. Kreditna (Zagreb) je nekoliko popustila na 96—100, vendar je ostala brez prometa. Med inostranskimi delnicami se je Trboveljska navzlic sporu z državnimi železnicami zaradi nove dobavne pogodbe blazja precej čvrsto ter se je v ponedeljek trgovala po 484—485 in za maj pa 490, včeraj pa se je za kaso nudil denar po 487 50. Čvrstejša je tudi Tvornica vagonov, ki se je trgovala po 110—115. Dubrovačka, ki je bila zaključena po 450 in Jadranska plovidba, v kateri je prišlo do prometa po 517, isis je pri višjem tečaju 30—40 ostal brez zaključka. V ostalem je prišlo še do prometa v Gutmannu po 173, v Slavoniji po 200 in v Pivovarni Sarajevo po 180.

Žitni trg

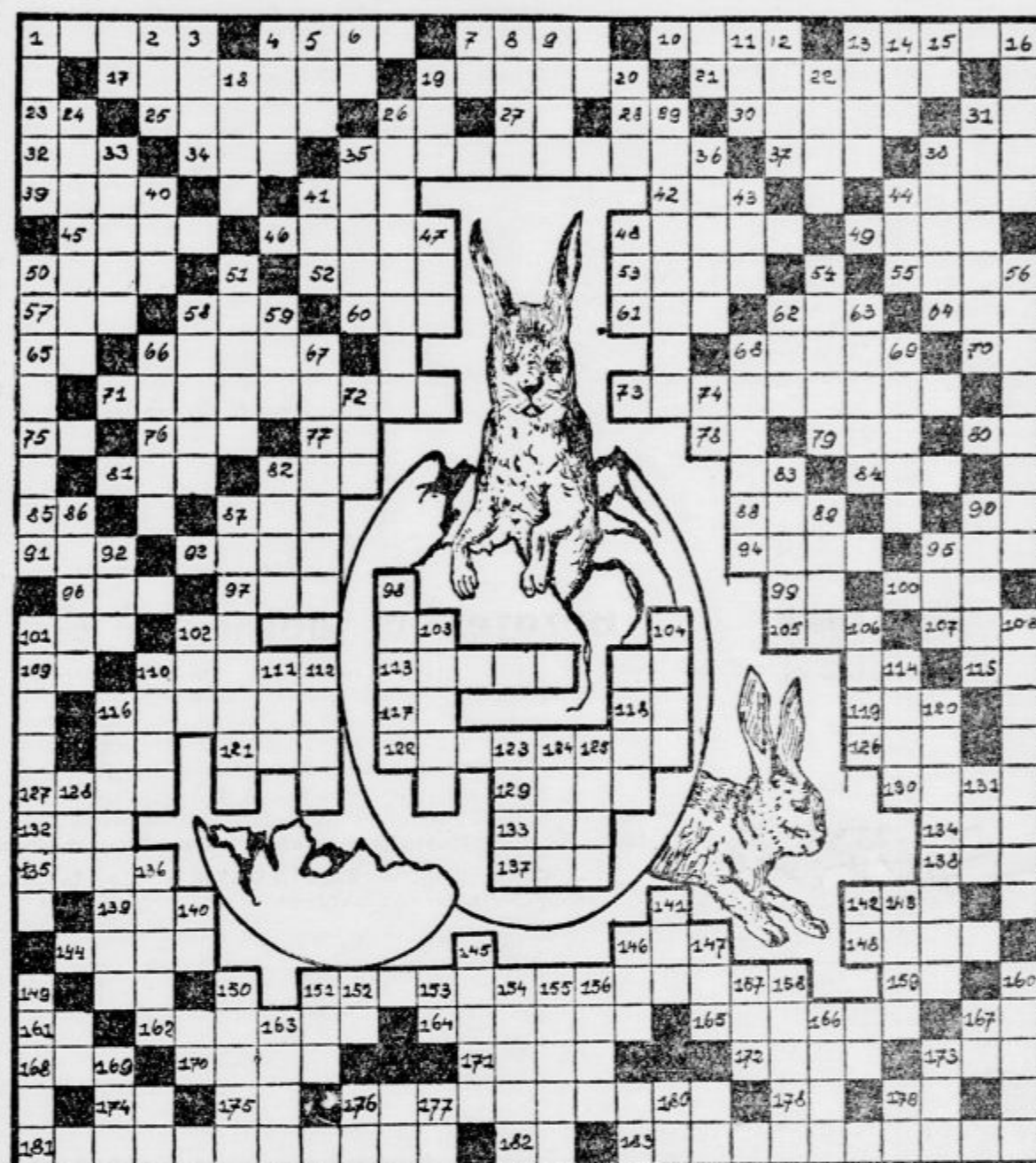
Na žitnem trgu se je pretekli teden mrtvilo še povečalo. Na čičaški borzi je pšenica za maj popustila že na 107 centov za bušlj, dočim je še nedavno notirala 116 do 117. Tudi na budimpeštanski terminski borzi so cene pšenice v početku tedna popustile in je bil v torek zabeležen za pšenico za maj tečaj 20,05, nakar se je cena zopet za malenkost dvignila.

Pod vplivom mlačne tendence na inozemskih tržiščih je tudi pri nas cena pšenice nekoliko nazadovala. Konsum je skrajno rezerviran in kupuje tako rekoč od rok do ust. Zaloge pri trgovcih in mlinih tudi v pasivnih krajih niso znatne; najbolj neugodno pa vpliva na tržni položaj okolnost, da je kmet zaradi ugodne letine tudi v pasivnih pokrajinah še vedno dobro preskrbljen, medtem ko je druga leta v tem času moral že kupovati pšenico ali koruzo. Letos pa povpraševanja po blagu od strani kmetov iz

pasivnih krajev še ni in bo najbrž nastopilo šele koncem maja, torej tik pred novo letino.

Izgledi za bodoči razvoj naših cen niso baš ugodni in je bližnji razvoj tržišča odvisen od tega, ali bodo še razpoložljive zaloge v pšenici večje ali manjše od potrebe do nove letine. Če bi sodili bodoči razvoj po terminskih ponudbah za novo pšenico, tedaj gotovo ni izgledov za zboljšanje, kajti nova pšenica se nudi za avgust po 175 Din. Za promptno, 78 kg težko, pšenico zahtevajo trenutno v Vojvodini 200 do 205 Din, pri čemer je cena slabše slavonski in baranjski pšenici za 10 do 15 točk nižja, cena težji pšenici pa seveda višja. Mlini imajo glede prodaje rne moke še vedno velike težkoče, ker je ne morejo plasirati, dočim je za moko 30: še nekaj zanimanja. Velikonočna kupnja v moki je bila vsakakor neprimerena slabša kakor druga leta. V koruzi je razpoloženje prav mirno; povpraševanja je zelo malo in izvoz se ne more razviti.

Velikonočna križaljka

Vodoravno:

1. mesto v Franciji (fonet); 4. vetrič; 7. drevo; 10. gora v Karavankah; 13. vinska znamka; 17. izumitelj radiotelegrafije; 19. nadarjenost; 21. Straussova opereta; 23. veznik; 25. elektriški pol; 26. veznik; 27. kmetič; 28. dve samoglasnici; 30. insekt; 32. kratica za ordinacijo; 34. letovišče na juž. Tirolskem; 35. pravilo (tuj.); 37. šahovski izraz; 38. žensko ime; 39. Shakespeareova drama; 41. zabavišče; 42. motorna znamka; 44. klapljiva tekočina; 45. latinski pesnik; 46. primorska luka; 48. roman Anatola Francea; 49. mohamedansko ime; 50. egiptovsko božanstvo; 52. šahovski izraz; 53. Virgilov junak; 55. isto kot pod 50; 57. klic na pomoč z izpremenjenim samoglasnikom; 58. mesto v Ukrajini; 60. zabavljica; 61. tekstilna rastlina; 62. društvo v Ljubljani; 64. veznik; 65. vstavi stg; 66. cerkveni zbor; 68. možko ime; 70. latinske predlog; 71. bojna ladja; 73. španska narodna igra; 75. avtomobilska znamka; 67. del obraza; 77. nikalnica; 78. veznik; 79. nekaj na glavi; 80. grška črka (fonetično); 81. Noetov sin; 82. reka v Nemčiji; 84. zlitina; 85. reka v Sibiriji; 87. stran neba; 88. vladar; 90. reka v Italiji; 91. šahovski izraz; 93. bosanska reka; 94. norveško krstno ime; 95. deček (angl.); 96. romantična dolina v Jul. Alpah; 101. filmski komik; 102. latinski predlog; 105. isto kakor pod 96; 107. kaznjivo dejanje; 109. francoski veznik; 110. vonj (neslov.); 113. rimski vojskovodja; 115. grška črka (fonetično); 116. naprava (nesl.); 117. predlog; 118. značka za konjsko silo; 119. riba; 121. tvorniška znamka; 122. geometrijski inštrument; 126. slov. organ; 127. žival; 129. latinska beseda (glagol); 130. padavina; 132. stavnik; 133. smoter; 134. narodovod; 134. vzklík; 135. del noge; 137. naplačilo; 138. hišni bog; 139. bosanska reka; 142. predlog; 144. polutok v Črnem morju; 146. orožje; 148. vegetativno mesto v puščavi; 151. velikonočni pozdrav; 159. predlog; 161. francoski spolnik; 162. človek, ki hodi gol; 164. divja zver; 165. ameriška mera za tekočino; 167. predlog; 168. možko ime; 170. otok na Jadrnu; 171. srbski narodni ples; 172. blagajna; 173. mednarodni literarni klub; 174. nikalnica; 175. del voza; 176. igralna ljubljanske drame; 179. igralna karta; 181. pokroviteljstvo (neslov.); 182. isto kot 179;

183. instrument, ki beleži potreso.

Napišeno.
1. drevo; 2. trije samoglasniki; 3. gozdna žival; 4. čistilo sredstvo; 5. žensko ime; 6. grška črka (fonetično); 7. francoska členica; 8. prebivalec Ilirije; 9. del Carigrada; 11. pritok Dunava; 12. najmanjši del materije; 13. predstojnik samostana; 14. episkopijski kralj; 15. zlato (franc.); 16. možko ime; 18. stara dolž mera; 19. orožje; 20. grška črka; 22. mohamedansko ime; 24. visoko sodišče v stari Aten; 26. obrt; 29. plemo; 31. kontinent; 33. zimsko letovišče v Švici; 35. jugosl. mejna postaja proti Italiji; 36. Azija (nemško); 38. del pohoda; 40. divja zver; 41. zabavišče; 43. kratica za adjeektiv; 44. žensko ime; 46. krog, v katerem so kmetje zvali hudiča; 48. zgodovinski strelce; 50. zvezdasto obliko; 51. gora v zasedenem ozemlju; 54. ptica roparica; 56. popularna pesem iz filma »Poletje norec; 58. matematični izraz; 59. reka v Franciji (fonet); 63. znamka žarnice; 66. gora iz svetega pisma; 67. gorovje na Irskem; 68. evropska kneževina; 69. norveški dramatik; 72. sanje (shr.); 74. ozir. zaimek; 82. ovčja koža; 83. odložene karte; 86. pokrajina v Jugoslaviji; 87. svetovni skavtski tabor; 89. judovski učnik; 90. Sienkiewiczov roman; 92. rimski cesar; 95. bakren rudnik v Srbiji; 98. rimski historik; 101. sopraga Odiseja; 102. naplačilo; 103. grška pravljina osebnost; 104. svetli čas; 106. indijanska priprava za lov; 108. grški matematik; 110. znana rimska cesta; 111. šahovski izraz; 112. gora v Grčiji; 114. vrsta sporta; 116. oprema (kolla); 120. znam. slika L. da Vinci; 123. francoski pisatelj (fonet); 124. vremenska opazovalnica v Karavankah; 125. glasbilo (staro); 128. franc. duhovnik; 131. žensko ime; 136. žensko ime; 140. vstavi sam; 141. nič (latinsko); 142. predlog; 143. nekaj kar povzroča bolečino; 145. prisilna delo; 146. vzročni veznik; 147. stran neba; 149. gora v stari Grčiji; 150. igra na karte; 151. vas pri Ljubljani; 152. francoski veznik; 153. pesmiter; 154. električni pol; 155. gora v Afriki; 156. možko ime; 157. tovarna žival v osrednji Aziji; 158. hrup, klic k orožju; 160. indijski borec za svobodo; 163. maščoba; 166. mesto na Norveškem; 167. nikalnica; 169. osebni zaimek; 173. avtomobilska znamka; 177. zemeljski pomol; 178. vstavi st; 179. ploskovna mera; 180. francoski spolnik.

Vodovodni instalater

JAKOB BABNIK

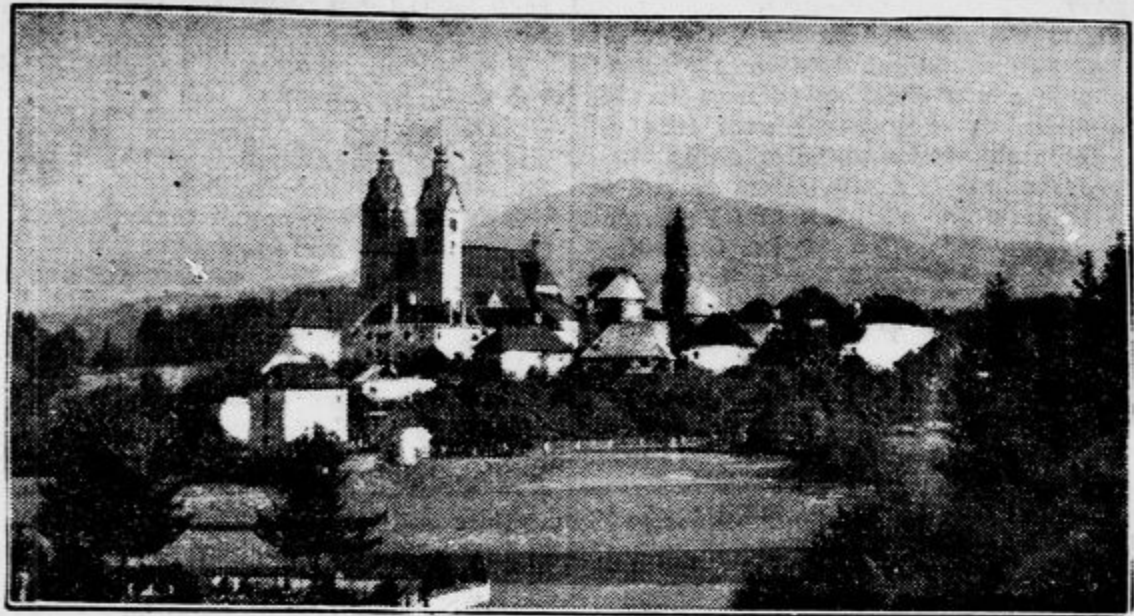
LJUBLJANA
ŠKOFJA UL. 15

TELEFON 3010

izvršuje vsa v svojo stroko
spadajoča dela od navadne
do najfinejših izvedbe

Cene solidne!
Dela prvovrstna!

Za Veliko noč v deželi Gospe svete

Ne le z Magdalenske gore, ki se dviga južno od Gospe svete ob živi narodni meji z bližnjimi cerkvico sv. Krištofa nad Škofjim dvorom, tudi z gore sv. Urha na zapadnem robu Gosposvetskega polja in v nižjih legah celo s strmih in oguljenih rebri Karavank, s Stola, z Obirja in Pece, je skopnela bela snežna odeja, da se razločno vidi temnozeleni gozdovi borovja, jelovja in smrekovja, že zeleneči travniki in pašniki na novo zorane in zato po sveži, razgreti zemlji duhteče njive, pa tudi sive skale, go- le strmine in pečine, med katerimi vo- dijo nevarne stezice in stopnice na zna- menite razgledne točke ponosnih Kara- vank. Z vrhov nad Spodnjim Rožem, z Grlovcem, Mačona in Zingarice v bližini svetovnoznanih Borovlj, ki bi lahko postale jugoslovanski Birmingham, a obhajajo v Avstriji od leta do leta žalo- stnejšo Veliko noč, je slišati od časa do časa, kadar toplejše veje, namesto pra- vega juga, silijo s prav posebno močjo preko karavanskih grebenov v Rož in ostali Korotan, zamoško, domačinom dobro znano grmenje in votlo bobnenje: zdaj tu, zdaj tam se utrga plaz, drvi in drči z vso naglico preko strmega ska- lovine navzdol, dokler se ne razprši, po- tem ko je že opravil svoje nesrečno de- lo, poizgubivši se med graminjo trdi- nim, redkim bukovjem in mecesnovjem.

V sto in sto potokih in vrelcih, pa tudi po nevarno naraslih hudournikih, po Suhah in Bistricah, po Borovnicah, Črnah in Belah, hite, včasih mogočno bobneč, včasih zopet mlo in ubrano žu- boreč, snežno-mrzle vode v mogočno Dravo, ki, vseh zimskih spon osvoboje- na, dere skozi deželo Koroško, skozi Rož in Podjuno, naprej v svobodno dr- žavo jugoslovanskih bratov. V solnčnih gajih okoli Vrbskega jezera, na Otoku, blizu Ribnice in Sekire, pa tudi blizu prisojnih Žilipolj nad Rožem, že pre- peva jo na vrhah najvišjih smrek drozgi, v grmovju, ki raste na terasah opuščenih vinogradov pod Humberškim gradom nad Rožem, se oglašajo kosi in taščice, zjutraj in zvečer; dišeče vijolice in tro- bentice pa čakajo, kdaj se vendar povr- nejo druge stare znanke v njihovo dru- žbo.

Tako prihaja v Koroško ljuba vigrad in tako se dela Veliki dan prebujanja in novega življenja. V sivem, stordavnem zvoniku, ki je videl že mnogo bojev in mnogo krvorolitja, pa tudi vso trage- dijo naših koroških bratov, mogočno pozvanja Gosposvetski zvon in za njim po vseh dolinah in brdih zvon za zvono- m, zvonček za zvončkom, da morajo slišati veselo oznanilo o Veliki noči vsi oni, ki kot svobodnjaki spijo v starih grobovih na visoki, nekdanji nedostopni slovanski trdnjavi Ostrovič; zavzome veselo, jasno in glasno, da čujejo rado- stni glas oni ob Zilji, da zapoje pesem svoje veseli Rožani in da zbujajo vojska Kralja Matjaža, povelja za pohod izpod Pece komaj in težko čakajoč, novo ve- selje do lepšega svobodnejšega življe- nja vsem onim, ki kopoljejo in orajo zemljo blizu Pece in visokega Ojstrca, pa gori do Šenturske gore in Dobrača nad Ziljo.

Ze ko je še bila huda zima, so pri- pravljali mladeniči plamenice, večje in

manjše, iz srednjedelih borovih debel, na koncu precepljenih in s smolo prepo- jenih, da so se na solncu in v prepilu v skednju do velikonočnega tedna doce- la osušile. Blizu vasi, na kakem holmcu, kjer na Veliko soboto zvečer vaški du- hovnik pri kapelici blagoslovi »žegen«, zanetijo, kakor hitro se začne mračiti, velikonočni kres; v njegovem ognju si zapalijo plamenice, ki jih drug za dru- gim v dolgi vrsti spretno sučejo in vrtijo v kolobarju nad glavo okoli sebe, po- mikajoči se ob njah in travnikih, po- zarah in odprtih poteh, k bližnji cerkvi- ci ali kapelici; za njimi hodijo stare že- nice in stari možje, dečki in deklice, molijo na glas za starim očakom in pre- peva jo svete velikonočne pesmi. Oni pa, ki bivajo v dolinah, gledajo od daleč te- prekrasne žive slike vstajenja in ljubez- ni. Ko zadonijo velikonočni zvonovi in zagrmijo v zeleno pomlad velikonočni

streli, da odmeva hrab in dol, tedaj so srca vseh polna velikonočnega veselja.

Gosposvetski zvon mogočno domi in kličje v Koroško Veliko noč.

Po polju koraka resen kljub veselju utripom v srcu slovanski oratar, z njim njegov sin. Križce, napravljene iz blago- slovjenih vrbovih vejic, dobro ped viso- ke, in blagoslovljeno vodo v vrčih no- sita s seboj. Na vsakem oglu njiv zasa- dita po en križec, ga zalijeta z blago- slovljeno vodo in se pri tem prekrizata: sedaj ne bodo mogli ne toča ne nevihta niti hudi duh škodovati tako zavarova- nemu polju.

Tudi hišo in gospodarska poslopja je treba ubraniti vsakega zla. Jaica, na obeh koncih preluknjana in skozi obe luknjici izpraznjena, potem pa z blago- slovljeno vodo napolnjena, mečejo, ko zazvonijo poldne na Veliko noč, čez stre- he hiš in drugih poslopj, da jih tako blagoslovijo in obvarujejo nesreče.

Velikonočno solnce se začne za tiro- škimi gorami nagibati k zatonu. Hladne večerne sapice se podijo od zapada pro- ti vzhodu v smeri deroče Drave. Zadnji žarki zahajajočega solca obseva jo za- snežene robove gorskih grebenov in na- stane ono znamenito večerno žarenje go- ra, ki ga nihče ne more popisati. Tedaj zadoni, ujema jo se z mogočnim in ven- dar milim zvonjenjem, ki se razlega iz zvonika Gospe svete, domači zvon: te- daj zadoni tudi stara, mlajšemu rodu, žal, komaj še znana, domača velikonoč- na pesem »Prišla je Velika noč«... Sivi očaki z bogatimi izkušnjami oblagoda- rjeni, modrejoje o burnih časih, ki so že šli mimo njih; o kratkotrajni, zlati svo- bodi, pa tudi o časih, ki čakajo, če ne bi njih same, pa gotovo njihove vnuke in njihovih vnukov vnuke. Pa postanejo veseli in dobre volje, ker so vsi prepri- čani, da bo napočil kdaj Veliki dan na- rodne vstaje in Velika noč osvobo- denja, ki ju oni sami niso mogli doča- ti.

Dr. Fr. Mišič.

Testament prevžitkarja

Dve uri sem imel s postaje do doma, pa sem jih vedno rabil po tri in še po več. Vesel, prazničen in nekako pobo- žen, kakor da grem na božjo pot sem v mladih letih hodil na velikonočne po- čitnice. Če je bilo lepo vreme, sem takoj za postajo krenil v hrib, po stezah čez drn in strn, kjer mi je vsak kamen in vsak grm obujal spomin na kak dogo- dek iz brezskrbnih deških let. Včasih sem napodil dolgonhca, včasih mi je šinil izpod nog zelenec, postal sem pri mravljišču in opazoval, kako je pridni naročnik odstranjal težke zimske zapahe, ali pa sem s suho bilko pregal strčka- murčka iz njegove temne luknjice. Z utešenim srcem sem vžival opojni čar deških let.

Med ljudi sem krenil šele pri čebel- njaku strica Matice in obisk pri njem je bil redno zaključek mojega pomladan- skega romanja po prosti naravi. Sedel je na klopi in se grel na solncu, zraven pa ljubezno prigravljaval čebelicam, ki so priletavale in odletavale ter mu ka- kor v pozdrav krožile nad glavo.

»Juhej, stric Matic, bog daj srečo in zdravje, spet smo doma,« sem ga po- zdravil.

»Bog daj, bog daj. Vedel sem, da pri- deš s te strani, druge sem videl že pred dobro uro dol in cesti. Prav je, da še najdete nazaj v svoje rodno gnezdo.«

»Kako ne bi našel, kar za vašimi če- belicami sem šel.«

»Prav, prav, ti bom pa dal pokusiti, kaj so mi nanesle, če je še kaj ostalo.«

»Stric, zame je moralo kaj ostati, ko sva stara prijatelja.«

»Prijatelja sva že, star pa sem samo jaz, ti pa si poskočno žrebe. Le tak bo- di, dokler se da, jaz sem bil tudi in ni žal.«

»Bom, stric. Ampak povejte mi, kaj naj to pomeni: Liščevega Janeza sem videl pred zidanico. Pozdravil sem ga od daleč, klical sem mu, pa se je skril v zidanico. Lejte ga tam dol gre preko travnika, kakor da se me je hotel nalašč ogniti,« sem pokazal Maticu na travnik pod čebelnjakom.

»Ne toliko tebe, mene se nekam boji,

odkar mu je oče umrl. Morda si kaj si- šal...«

»Slišal sem. Ali to je bilo že zgodaj pozimi. Dober sin je, ali ga je tako pri- zadelo, da noče družbe?«

»Dober sin, hm,« je zategnil stric, ka- kor da nekaj ve. Dober, dober, samo boljši bi bil lahko, pa ne bi ga bilo treba biti sram pred menoj.«

»Ne razumem vas, stric. Kaj pa je bilo prav za prav s starim Lisecem. Prejšnja leta je bil stalno pri vas.«

Stric Matic je hmkal se odkašljeval, krilil z rokama, kakor da se oteplje si- nih muh. Silil pa sem toliko časa vani, da se je omečil: »Dobro, povem ti, da boš vedel, kako je bilo. Sicer pa ti bo koristno, mladini vse premoale zabiču- mo, da je treba ljubiti stariše in jim vračati na stara leta vso dobroto in trud, ki so jo imeli z vami. Četrta božja zapoved...«

»Kaj pomeni ta pridiga, stric,« sem ga prekinil.

»Saj res, kaj neki pridigam, bom raje povedal, kako je Lisec preživel svoja zadnja leta. Kakor veš so ga otroci sko- roda razvajali.«

»Vem, tako dobrih otrok nima vsak- do...«

»In še izgovoril si ni ničesar, ko je predal grunt! Seveda ali vedno ni bilo tako. Ne veš, kako se otroci spridijo, kadar postanejo sami svoji in se nimajo ničesar več nadejati od starišev. Lisec me je vedno karal, ker sem si ob preda- ji posestva izgovoril čebele, vinograd, kot in še to in ono, jaz pa sem ga svaril naj napravi, kakor jaz, pa me ni poslu- šal. Zidal je na otroško ljubezen in je zidal na pesek. Od vsega hudega bi umrl, da ni bilo mene. Kar tako je vrge- l otrokom vse, nate, tu imate, pa se mu je že naslednje leto hudo otepalo. Janez ga je začel zanemarjati, še bolj pa mu je mlada zavidala vsak grizljaj. Lenčka in Micka, ki sta omoženi v Krajini, se pa kar nista zmenili več za očeta. Nekaj časa sem gledal, potem sem ga pa vzel v roke in vse mi je povedal, kako slabo se mu godi. Pa sva sklenila, da izučiva otroke zavoljo njihove nevalečnosti. Dal sem mu pet srebrnih goldinarjev in težko železno škrinjico, ki se mi je po- valjevala v hiši ne vem od kdaj. Pa sem mu naročil: Vsak večer predno greš spat preštevaj te goldinarje polglasno, potlej jih pa zakleni v škrinjico in ka- men deni notri, da bo težka. Boš videl, kako se bodo otroci takoj popravili.«

»Lisec me je poslušal, saj mu ni ka- zalo drugega. Pa je šel in šel vsak večer onih pet goldinarjev. Neki večer je videl Janez iz hleva gredoč luč v star- čevi čummati: »Se zažgal mi bo, nerodni starec,« pa hajd nadenj. Stari pa je pridno štel, ko je zaslišal Janeza na pod- strehi: »osem in devetdeset, devet in devetdeset, tristo, tristo eden« in po- žvenketaval s srebrnom. Janeza je skoro v znak vrglo. Šel je k ženi in ji zaupal: »Oče ima denar.« »Beži no, denar, se za tobak nima, kakšen denar!« Pa sta šla skupaj poslušat. Lisec ju je začutil in še vedno štel, bil je že pri šeststo, prekinil je štetje in vzdihnil: »No, prijateljčki, pa jutri naprej.«

Drugo jutro je bil Janez že ob osmih pri očetu. Bilo je pozno v jeseni. Janez je začel praviti, da bo treba postaviti pečico v sobo, star človek da ne sme prezebat in pospravit da je treba ne- koliko čumnato. Sploh da je čudno, ko nič ne pove, česa rabi in podobno. Spod- aj je Janezova žena pripravila očetu polklobase in četrt vina, Janez pa je med tem izvolal škrinjico in jo potežkal. Poslali so po ovričkovega Miha, da je vžidal peč, popravil okna in malo po- čistil.

Janezova sta se zmenila, da ne bosta nikomur črhnila niti besedice, ali ženska je ženska. Povedala je Lovričkovi Mar- jeti in stvar je šla kakor požar po svetu med babami. Se tisti teden je prineslo Lenčko iz Krajine. Naravnost k očetu je šla, češ da ji srce ni dalo, ko je slišala kako Janez dela z očetom, prinesla je zelenko brinjeveca, ki tako ogreje sta-rega človeka, pa dva para debelih no- gavic, kajti star človek, da mora imeti zlasti v noge vedno toplo, pa tudi toliko kračo je izvlekla iz rute, da bo kaj za pod zobe. Odrzela je z obljubo, da bo kmalu še kaj prišla.

Janez je klet babje jezike, a pomagaj si: Čez dva dni je priropotala še Micka, ona sladka Micka: »Daleč smo, pa ne utegnemo, dela imamo, otroci so, pa sem se le odtrgala. Treba je paziti na

očeta, sem rekla, ko se jim tako slabo godi, sem rekla. Oh, saj pravim, sem rekla, doma mi bodo očeta izstradali, sem rekla. Nisem verjela, da je Janezo- va taka.« Pa je izvlekla raznih dobrot, še tobaka ni pozabila. Janez pa je to pot na veliko začudenje prvič pretepel svojo ženo, kar se pri Liščevih ni do- gajalo nikoli.

Tako so ti dobri otroci, da bi kolkja brcnili njih dobroto, kar tekmovali, kdo bo bolj skrbel za očeta, da se mi je stu- dilo to početje in me je moral Lisec sam tolažiti. Veš, da se nama je često zdelo, da sva sleparja, midva najboljša gospo- darja v fari! Tolažilo me je le to, ker so otroci res zaslužili s svojo črno ne- hvaležnostjo pošten pouk in ker je starl Lisec vse nanesene dobre reči delil s sebi enakimi reveži. Kar pomladil se je, ampak le pet let je trajalo tako življenje. Mož se je lanko jesen prehladil in pozi- mi ga je vzele. Ne da bi želel smrti pri- jatelju, vendar mi je nekako odleglo, da se je stvar nehala, da je posegla v to čudno zadevo višja moč.«

»Kaj pa je bilo s škrinjico in z goldi- narji?« sem pobral radovedno. »Saj to je nerodno, vidiš. Mene ni bilo doma, za tri dni sem bil odšel v mesto, pri Jurju smo krščevali vnuka. Ko sem se vrnil, sem ga obiskal, pa se nisva mogla več pogovoriti. Spraševal sem in povedal so mi, da je bil že previden. Župnik je bil pri njem vse popoldne in ko je od- hajal od njega, je vzel s seboj škrinjico, Kar neverjetno je bilo: Šel je od bolnika po bregu, pa se je muzal, kakor da ko- maj zadržuje smeh. Tako so mi pravili in v skrbeh sem tekkel v župnišče.«

»Aha,« je dejal, »tu imamo pa tisteja, ki daje tako čudne dobre svete. Lej ga lej, Matica. Nič se ne bojte, Matic: Li- sec se je spravil z bogom, njegov testa- ment bomo odprli pa tu pri meni na dan pogreba. Kar mirni bodite, pa k spovedi pridite potem. Res sem prišel in moram ti reči, župnik je zelo pameten človek, vendar ne vem, ali me je hvalil ali ošte- val v spovednici. Kazalo je tako in tako. Kadar me sreča, mi pogrozi s prstom, zraven pa se smeje...«

»Povejte raje o testamentu...«

»Neučakanost neučakana. Lisca smo pokopali, po pogrebu, pa je bil župnik Janeza, Lenčko, Micko in mene pokli- cal s seboj, da nam prečita oporoko po- kornika. Vsi očitki, ki sem si jih kdaj delal, so me minili, ko sem videl, kako se Liščevi kar tresejo od zavisti in kako z očmi požirajo škrinjico. Župnik je odkle- nil škrinjico in vzel iz nje pisanje, 5 gol- dinarjev, kamen in kladivo. Potlej pa je bral: Škrinjico in denar je Lisec volil meni kot povračilo, kamen pa je zapu- stil svojim otrokom, češ da si naj ogledajo, kakšno je njih trdo srce. Janez me je pisano gledal, ko sem spravjal goldinarje in stegoval vrat, da bi videl, ali res ni drugega denarja v škrinjici. Župnik jo je obrnil narobe, da je prepričal pohlepne dediče. Obenem pa je Lisec odpustil otrokom in jih tudi sam prosil, da mu odpuste. Župnik je priporočal vsem, naj molče, ako nočejo sramote. In res, molčijo kakor ribe, dasi je vsa fara silila vanje. Tako je bilo, vidiš.«

»Stric, kaj pa kladivo?«

»Saj res, skoro bi bil pozabil. Kladivo

Vladimir Levstik:

Za žarek smrti

(Poglavje iz romana »Otok Bianke Marije«)

Laboratorij profesorja Ehrhardta je bil stroga, trezna zgradba v novodob- nem slogu, dar hvalečnosti nemškega naroda ob šestdesetletnici velikega moža. Nad ravno streho se je razpe- njalo visoko in široko omrežje, po- dobno pajčevini: naprava za oddaja- nje tokov na daljavo.

»Vidiš,« je rekel Otto Ehrhardt svo- jemu nečaku, »taksen je moj patent. Velika reč, zelo zamotana in skrajno ranljiva v primeru vojne. Najmanjša bomba zadošča pa se ustavi ladja sre- di oceana, letalo trešči iz višav, sto važnih tovarnih obmre... Jan Vodnik je zato iskal druge rešitve in jo je se- veda našel. Njegovo »valovno zrcalo« ne bo dosti večje od ženskega de- žnika.«

Ataše ga je komaj poslušal. Videti je bilo, da tehta in obrača neko mi- sel, pa ne more najti besed.

»Čuj, stric,« je izpregovoril napo- sled, ko sta stopila v prvo dvorano. »Govoriva odkrito. Ali si prepričan, da je inženjerski izum dovršeno dejstvo?«

Profesor mu je hladno pogledal v oči. Nato se je zasmajal in pokimal.

»Nekaj časa se je gibalo vse njego- vo zanimanje v krogu, čigar smrešče je neizogibno žarek smrti. Nemičen je bil in kar čudno zamišljen. A zdaj se je unesel; po tem sklepam, da mu je vse jasno. Meni ne skrjje, čeprav molči.«

»In v nekaj tednih lahko sestavi svojo pripravo?« je zaškrtal Giulio Volterra.

»O tem ne dvomim. Jan Vodnik se ne igra s teorijami. Otroci njegovega duha se zreli rodijo na svet.«

»V kolikem času, misliš...« je pri- čel ataše, pa ni dokončal. Domačinov pomilovalni smeh ga je zmotil.

»Njemu je vse jasno, pravim,« je nadaljeval Otto Ehrhardt. »Smiliš se mi, dečko: ti in vsak, ki ga ta reč vznemirja. Inženjer ima organizacijo izdelave v malem prstu, ali pa ni več Jan Vodnik. Prepozno je. Če bi bila taka ideja nemška last — pri tej besedi je v njegovem glasu razločno zavznela žalost — »nu, mesec dni, nu, največ dva, in stvar bi bila v re- du. Z dobrimi delavnicami je vse mogoče.«

»Mesec dni, največ dva!« je vzkliknil Giulio, bled kakor stena za njegovim

hrbtom. »In ti si miren, stric? Ti go- voriš o tem, kakor da gre za malo? Tu, v srcu Evrope, tu, v tvoji delavnici si je barbar skočil meč za osvojenje sveta, in ti se smeješ?«

Ehrhardt se ni samo smejal. Z glas- nim, obupnim grohotom je spustil po- gled po laboratoriju. Slika tega pro- stora, čudničenost z električnimi vreteni, napuljenimi posodami in omara- mi, iz katerih se je kotančilo nešteto prevodnih žic, z generatorji vseh vrst, akumulatorji, ogromnimi žarnicami in skrivnostnimi stroji, ki jim lajik ni mogel uganiti pomena, je bila edin- stvena na svetu.

»Glej vse to!« je rekel profesor in zakrilil z rokami. Nato je potegnil ata- šeja k debeli stekleni plošči, skozi ka- tero se je odpiral pogled v sosednjo dvorano. Tu ni bilo videti nikakih žic, in vendar so strujile po zraku fantastične energije... »Takega la- boratorija nima ne Tesla ne Pupin, ni- kar več Marconi. Do nedavnega so bili poizkusi, ki jih nisi mogel napraviti nikjer drugod kakor pri Ehrhardtju. Bile so stvari, ki so se mogle zgoditi samo v tej delavnici nemškega du- ha, neprestano išočega sredstev, da bi obnovil porušeno carstvo. Med temi dinami, vreteni, akumulatorji in brez-

žično struječimi desetstiči voltov je sedel tvoj stric, Giulio Volterra, in sanjal, Vikingovne dobe, prastari gu- sarski svet in plenu in oblasti...«

Ehrhardtovo čelo se je orosilo in konci rok so mu drhteli od razburje- nja, ko je stal zravnran pred mladim človekom ter kazal okoli sebe.

»Vse to je bilo zgrajeno zaradi tega. Nemčija je skrivaj zaupala vame. Od mene je pričakovala sredstva, da zlo- mi jarem miru in dobojuje svoj boj. Leto za letom je minevalo, Giulio, vse ure svojih dni in vse ure noči sem posvečal delu, moj otrok je odrasel brez očeta — in vse je bilo zaman!«

Časih se mi je zdelo, da pritiska name preklestvo in mi jemlje vde. Kri mili- jonov, ki so poginili na vojni, je mor- da vpila v nebo in klicala: »Ne daj! Usmili se človeštva!« Tako blizu sem bil že stvarim in vendar tako daleč od nje... Tedaj mi je prišla v roke drob- na razprava o Duvivierju. Ko sem jo prebral, me je izpreletelo kakor blisk: ta tujec, ta Jan Vodnik ima ključ do skrivnosti! Kako nestrpno sem iskal prilike, da bi se seznanil z njim, koliko sem se trudil, da sem ga spravil v svo- jo bližino! Priznam ti, takrat sem bil pripravljen za vse. Upal sem, da mor- da zasačim njegovo misel in jo ugra-

bim. Mislim sem, kakor mislite danes vsi širom sveta — tako, kakor misli- ti, Giulio, in tisti, ki so te poslali; za- kaj uganil sem, z obraza ti berem, kaj te je prineslo v Langentall!«

»In se vam ni posrečilo?« je skoraj sočutno vprašal Volterra, ne da bi po- izkusil tajiti. »Vse je bilo zaman?«

»Vse zaman! A to še ni bilo naj- hujše. Najtežje je bilo to, da sem spoznal: Vodnik ne potrebuje nikake- ga laboratorija. Njegova notranjost je polna idej: da le poseže vase, že drži čudo na dlani... On je mag in genij, a jaz, Otto Ehrhardt, sem zraven njega navaden težak duha...«

Stari učenjak je po tem priznanju globoko zasopel in si z dlanjo obrisal čelo.

»Vidiš,« je nadaljeval, »takrat mi je bilo strašno. Nič dosti ni manjkalo, da bi bil položil roko na eno tehle žic... A potlej sem šel vase in sem se spri- jaznil z usodo. Ljudem kakor narod- dom, Giulio, vsega je odmerjen čas. Vsaka sila se nekada dne poruši, vsaka slava zatemni... Odkar sem to spo- znal, sem miren in srečen. Otroka imam in zeleni svet okoli sebe — česa sem še iskal, bedak?«

»To so leta, stric,« je okrutno rekel Volterra. »Pokolenje, ki zdaj odloča,

na naj dobi občina, da bo z njim tokla po glavni tiste, ki si nočejo nič izgovoriti, kadar predajajo grunt otrokom.

»Mnogo ga pač ne bodo rabili,« sem odvrnil s smehom.

»Bog ne zadeni, da bi ga morali. Ti

pa moč! o tem kakor grob, ko sem ti zaupal, in zapiši si to dogodbo.«

»Bom, stric,« sem obljubil.

Molčal sem kakor grob, dogodbo pa sem zapisal in jo podajam v pouk vsem Janezom, Lenčkam in Mickam. B. Br.

Spomlad v kuhinji

Špinačni puding

Dobro vmešaj 10 kg presnega masla ter polagoma pridevaj 1/2 kg v slani vodi kuhane ocedjene in pretlačene špinade, kateri si pridajla nekoliko drobno zrezanega peteršilja, pocvrtega na presnem maslu, dve v mleku namočeni, ožeti in pretlačeni žemljici, 1/2 litra kisle smetane, sol ter sneg iz 5 beljakov. Končno se primeša se 3 kg finih drobtin. Ta zmes se vlije v dobro namazan in z moko potresen model za puding in se kuha v soperi 1 uro. Ko se kuhan puding zvrne v plitvo skledo, se potrese z pocvrtimi drobtinami, okrog pa se naloži v vencu 15 kg sekljane gnjati.

Špinača z izgubljenimi jajci

Skuhaj dobro oprano in osušeno špinačo v slani vodi, ocedi jo in pretlači. V kozici razblij presnega masla, vsaj vodo pol žlice moke, pol žlice drobtin, ko zarumeni, deni notri špinačo in osoli. Ko se nekoliko podušijo, jo zloži na gorak krožnik in garniraj z izgubljenimi jajci. Izgubljena jajca pripravijo tako: v široki kozici zavri nekoliko vode, kateri priliješ malo kisa. Ko vre, vlij vanjo toliko jajec, kolikor imaš na sporedu oseb, čez vsak rumenjak zavijaj strjen beljak. Ko vre približno 3-4 minute, jih poberi vun in obloži z njimi špinačo.

Špinačni kroketi

Naredi iz testa kakor za omele toliko jajčnih krp, kolikor imaš prijavljenih oseb. Špinačo pripravljaj tako kakor za prikuho, nanašaj krpe za tem zavij vsako posebej skupaj kakor omele ter jih po vrsti vlagaj v kozico. Čez nje polij par žlici kisle smetane in postavi v pečico. Ko se nekoliko opečejo, jih zloži na pogret krožnik ter daj na mizo kot samostojno jed ali pa k mesu ali pečenki.

Por z maslom

Vzemi za vsako osebo tri do štiri debele pore. Odreži kar je zelenega proč, če so pori debeli, jih prereži podolgem čez pol, dobro operi, ker je navadno med listi prst, ter nato skuhaj v slanim kroupu, kateremu prideniš nekoliko jedilne sode, da so prej mehki. Nato jih poberi z lopatico iz kozice, zloži na krožnik kakor šparglje, dobro ocedi in zabeli z presnim maslom in drobtinami, daj takoj na mizo.

Na enak način se pripravi tudi mlada bela čebula.

Kuhan regrat

Zdrava spomladanska prikuha je regrat. Dobro prebranega in osušena ter v več vodah opranega skuhaj v slanim kroupu, kateremu dodaj nekoliko jedilne sode, da je prej kuhan in da ostane lepo zelen. Ko parkrat prevre, ga zlij na rešetko, da se dobro oteče. Oblij ga z mrzlo vodo in nato trdno ožmi, zloži na krožnik, zrahljaj z vilicami in zabeli z oljem, kisom in poprom ter dobro premešaj. Regrat je priznано dobro kričistina in okusna solata, katero imajo Francozi in Italijani v posebnih čistih kot spomladansko zdravilno in okusno solato.

Radičeve korenine

Debele radičeve korenine se operejo, ostrgajo in na deski z kladivom potolčejo, da se razcepijo; nato se vzame stržen iz sredine proč, ostalo pa se ponovno opere in v slanim kroupu skuha. Nato ocediš in zabeliš z oljem in kisom.

Velikonočno jagnje

Operi odrt in osušeno jagnje v mrzli vodi in ga nasoli. Nato pripravi nadev, za katerega skuhaj pljučica in jih drobno zreži, primešaj v mleku namočeno, ožeto in pretlačeno žemljico, zraven dve jajci in zrezan peteršilj, malo majarona, soli, malo kisle smetane in pest drobtin. To dobro premešaj, zloži v jagnjetov vamek in skupaj zašij. Položi ga v podolgač pekač na razgreto mast in ga počasi peci v pečici. Medtem ga pridno polivaj z vročim maslom, da se počasi od vseh strani lepo rumeno zapeče. Pečenega zreži na lepe kose, zloži na pogret podolgač krožnik in ga oblij z izcedkom od pečenke. Zraven se servira solata in kuhano sardje.

Ocvrto jagnje

Kot velikonočna običajna jed je tudi ocvrto jagnje. Za to se rabijo prednji deli. Zrežejo se na primerne koščke in nasolijo. Rebra se presekaajo počez ter se pri tankem koncu potegnejo iz mesa koščice, meso pa se ovije okrog spodnjega konca, položi na desko ter s plosko sekirico ali lesenim kladivom potolče ter nasoli. Nato se povlači v moki, razpetem jajcu in nazadnje v drobtinah ter se na vroči masti lepo rumeno ocvre.

se ne more sprijazniti s tem, da bi mu zavladali balkanski pastirji. Ehrhardt ga je pikro premeril z očmi.

»Čudno,« je dejal. »Lani ob tem času si še dokazoval, da mora — za — vladati balkanskim pastirjem. Odkod ta strah pred njimi?«

Ataše je ošabno skomignil z rameni. »Pustiva prazne besede,« je rekel z nestrpnim glasom. »Vodnikov izum pomeni za — križ čez načrt, ki se že izvaja. Za vsako ceno ga moramo dobiti v roke.«

»To se ne bo posrečilo. Inženjer ni lakomen na denar.«

»Vsako ceno plačamo, stric, vsako ceno. Naš poslanik ima neomejeno pooblastilo.«

»Jan Vodnik ni na prodaj. S svojimi izumi je obogatel kakor malokdo. Kaj bi njemu milijoni!«

»Ali je častihlepen?«

»Ponudi mu kraljevsko krono, videl boš.«

»Potem se moramo polastiti načrtov, tako ali tako. Z zvijačo, s silo, če ni drugače.«

»Otrok! Inženjer ima svoje načrte v glavi.«

Volterra si je trgal ustnico z zobmi.

»profesorjevemu glasu je bilo nekaj

Oranžni kompot

Ttk pred uporabo zreži z ostrim nožem oranže v lupino vred na tanke rezine in odstrani pečke. Zloži jih v obliki venca rezino čez rezino v kristalno skledo, potresi z sladkorjem in polij z dobrim rdečim vinom. Garniraj jih z vkuhanimi črešnjami ali brusnicami. Ali pa se oranže olupijo. Bela kožica se kolikor možno posname z njih, vložijo v skledo in potrese z sladkorno sipo.

Petrolej kot snažilno sredstvo

Emajlirane kopalne kadi se ne dajo z ničemer bolje očistiti, kakor s petrolejem. Najprej se osnažijo kolikor možno z krtačo in milom ter toplo vodo, v kateri raztopimo nekoliko pralne sode; nato se jih temeljito očisti s krpicami namočenimi v petrolej, ki posname popolnoma vso nesnago in temne obroče od kadi. Duh petroleja izgine kmalu, emajl pa je po petroleju čist in svetel. Na isti način se snaži z petrolejem tudi kuhinjske lijake, porcelanaste in emajlirane umivalne skleda, da so kakor nove.

Bencin

Bencin je izborno snažilno za obleke in masne madeže v oblekah. Za čiščenje modro barvnih črevljev, pranje kožnatih rokavic, svilenih predmetov itd. Dober je za snaženje lakiranega pohištva, porcelanaste in emajlirane umivalne skleda ter parketne pode. Za parkete se dobi v drogerijah nečističen bencin, ki je mnogo cenejši in za to uporabo prav dober. Tudi za parketno vozilo, ki si ga gospodinja lahko sama pripravi, je dober nečističen bencin. Za svila- ne predmete in rokavice, kakor tudi za snaženje oblek pa je treba rabiti čisti bencin. Dasi je znano eksplozivno svojstvo ben-

cina, vendar se pri uporabi s njim posebno v gospodinjstvu še vedno ravna nepravilno, kar čisto povzroča nevarnosti. Kadar se rabi bencin, se razvijajo od njega gorljivi plini, zato se ne sme nikoli delati z bencinom blizu luči, v bližini zakurjenega štedilnika, najmanj pa pri prižiganem plinu. Po vsaki porabi bencina se mora prostor, kjer se je z njim delalo, temeljito prezračiti, kajti dokler se to ne zgodi, je nevarnost eksplozije še vedno možna, če kdo prižge vžgalico ali stopi z odprto lučjo v dotični prezračen prostor.

O ščeteh v gospodinjstvu

Pri kupovanju ščetih moramo gledati na material, kako so izdelane in v kakšen namen jih rabimo. Ščet za snaženje obleke mora biti iz žime in ne pretrda. Ščet za lase mora biti iz ščetin in sicer čim nižje so, tembolj so ostre. Dobra ščet je prevezana s kovinasto žico. Zobne ščetke so na roženici ali galalitu, na lesu izdelane so okorne in slabe. Ščetki za parketna tla so iz ščetin, za ribanje podov iz korenin, da so dobre. Omela za parketne pode so iz žime. Beli material je boljše kakovosti, kakor črni.

Vsaka ščet se sčasoma navleče nesnaga in zamaže. Prati jih z vročo vodo ni priporočljivo, ker se pokvarijo. Ščetki se osnažijo najprej z kovinastim glavnikom, nato se pogrne čez rob mize časopisni papir ter se drgne čez od leve proti desni čez papir. Snažijo se ščetki tudi z bencinom, bodisi, da se pomoči snažna krpa v bencin in se z njo izbrise ščet ali pa se v plitvo skledo nalije nekoliko bencina in se ščet v njem izpere ter nato z snažno suho krpo zbrise do suhega. V tem primeru se nesnaga vsede na dno skleda ter se ostali bencin previdno odlije ter ponovno porabi. Seveda je treba to takoj storiti, ker kakor znano, bencin na odprtem izhlapi. Ščetki, katere so postale mehke, se popravijo, če se pomočijo v galunovi raztopini in posuše. Ščetki za čevlje se očistijo v mlačni vodi, kateri dodamo nekoliko pralne sode. Osušiti se morajo hitro, najprej z suho krpo, potem pa jih velja postaviti na preprih ali na sonce in sicer pokonci, nikoli pa ne smemo povežniti na ščetine ali jih položiti na hrbet.

Zobne ščetke se po vsaki porabi izplaknejo z čisto vodo, dobro otresejo in postavijo pokonci v kozarec, da se odteko in posuše. V vodi puščati ne smejo; niti jih ne smemo hraniti mokrih v zaprti pušici.

KMETIJSKI VESTNIK

Beseda o kraškem teranu

Ustrezajoč želji svojih sorojakov in drugih ljubiteljev kraškega terana navedem tu nekaj temeljnih podatkov za pravilno presojanje tega vina.

Glavni izvor terana tvorijo slovenski Kras, obsegajoč važnejše pridelovalne kraje Tomaj, Križ, Dutovlje, Kopriva, Komen, Gabrovica, Pliskovica, Gorjansko, Auber, Dobravljice in druge okoliške vasi. To vino je že od nekdaj slovelo kot specialitetna sorta, in sicer v zadrževljenem pogledu zaradi svoje osvežujoče ogljikove kisline, ter zaradi mile in izrazite, blagodejno na organizem vplivajoče mlečne kisline. Zaradi krasne burgundske rdeče barve (kakor začija kri), je za izvrsten pripomoček za zboljšanje in olepšanje drugih milejših svetlejših vin. Zbog teh dobrih lastnosti je kraški teran povsod priljubljen ter se je pred svetovno vojno uvažalo mnogo tega vina tudi na Kranjsko, osobito v Ljubljano. Med vojno in po vojni pa je teranov sloves nekoliko zamrl in širša kupčija z njim povsod zaostala zaradi pčilejših pridelkov, ker je svetovna vojna kraske nasade precej reducirala, ter se je moralo mnogo vinogradov na novo zasačiti. Deloma pa je prejšnja kupčija zaostala tudi zaradi slabših trgovskih in carinskih konjunktur, zlasti s Slovenijo.

Sedaj, ko so se carinske razmere naše države s sosednjimi državami točno in bolj uredile in ko so se pričele zopet pojavljati nekdanje dobre vinske letine, je oživel tudi zanimanje za kraški teran, zlasti med priseljenimi Primorci. Letos ga že dobimo v nekaterih ljubljanskih restavracijah, gostilnah in bifejih (»Zvezda«, Miklič, Struclj, »Slon«, Brezovšek, Škulj, Podlogar, Kham, Kaučič, Mrak i. dr.) kajti »teran« je za Primorca kar je dober »cvček« za Kranjca.

Ker se je pričel kraški teran zopet uveljavljati in ker je sodba o kvaliteti tega vina jako različna, bi utegnilo morda marsikaterega zainteresirati pobjize spoznanje učinkovitosti in lastnosti pravega kraškega terana. Poudarjam »kraško«, ker obstoja tudi »istrski«.

»Teran« ni posebna trtna vrsta, marveč je to trta refošk, ki daje tudi znamenito, specialitetno črno vino »refosco« in je v

Istri najbolj razširjen. Kljub temu, da tvori vino »refosco« in »teran« ena in ista trta, je kvaliteta razlika med njima prav znatna. Teran, bodisi kraški ali istrski, je nekoliko trpek, srednje jakosti ter srednje kiseli, dočim je refošk mil, toda krepkejši in nekoliko sladak, osobito oni od trne sorte, ki ima rdeče grozdne pečke. Kvaliteta teh vin je odvisna od lege vinograde in zemlje, ter od podnebja. Kras je na najvišji točki ter ima posebno rdečo, na železu bogato zemljo, dočim je istrska zemlja večinoma težka, ilovita in v nižji legi. Zato je slednji slabšeje kvalitete ter po okusu, barvi in kislini sličen dolenski črni boljše letine.

Najboljši je vsekakor kraški teran, toliko po svoji sestavi, aromi in zaokrožni barvi, kakor po svoji zdravilni kislini in zadostni vsebini železa. Čeprav vsebuje prav kraški teran 7—10 tisočev kisline, ni zopna, marveč zaradi svoje milobe se prav prijetna, ter na živce in žilecde blagodejno vplivajoča. Ni ta ona ostra vinska in jabolčna kislina, marveč večinoma »mlečna kislina«, ki nastane z razkrošitvijo jabolčne kisline po posebnem procesu s pomočjo mlečnih gliv. Mlad teran ali moč je še bogatejši na vinski in jabolčni kislini, a se ta vedno bolj zmanjšuje potom navedenega procesa. Ker teran ni močan (navadna jakost 9—10 odst. le v prav ugodnih letinah kakor letos doseže 11—12 odst. alkohola) in ker ni žveplan, (kot most ali vino se teran navadno sploh ne žvepla, da se mlečne glive ne zamorijo) človeka ne opijani maglo, marveč ves organizem le prijetno počasi oživlja.

Kraški teran zahteva posebno napravo in negovanje. Pokipeti mora na deloma rebljanem tropu v odprtih kadeh, torej po starem načinu, pretočiti se mora šele poznaj pomlad, ter če niso sodi polni, stočiti v steklenice v maju, da se še v njih naprej razvije in razkaja ter da ohrani do prodaje svojo svežost z neizhlapevanjem ogljikove kisline. Če se polagoma toči, če je sod dolgo na pipi in če žez polovico prazen, zgubi teran, enako kakor cvček ali črnina, svojo svežost in tudi moč, ter postane prazen, pust in plehek.

Prav temobarvan neprozoren in premil ali premehek teran navadno ni sam, mar-

več mešan z refoškom ali kako drugo trtno sorto, kar pa ga v slabih letinah napravi še okusnejšega. Zato pa je tudi med posameznimi terani precejšnja razlika in je odvisna njihova dobrota razun od lege vinograde tudi od naprave in od časa trgatve.

Da ne nastane med našimi vinogradniki v Sloveniji morebitna božena evenma, ne konkurence z uvozom navedenega terana, pripomnim, da je dosedanj izvoz tega vina, že zaradi visoke carine in drugih siloskov, tako mal (mim 100 h), da se pač ni bati od te strani niti najmanjši konkurence.

Fr. Gombač.

Zatiranje poljskih miši

Posledica letošnje mile zime je brezdvomno, da so se zelo razpasle po njivah in travnikih poljske miši. Miši resno ogražajo posevke, deteljšča in druge kulture. Zlasti v nekaterih občinah Prekmurja delajo poljske miši izredno škodo, tako da je bilo sresko poglavarstvo prisiljeno podvzeti primere korake za zatiranje tega hudega škodljivca.

Najprikladnejši čas za zatiranje poljskih miši je jeseni ali pa pomladi. Priporočajo se razna sredstva, katerih vsako ima svoje dobre in slabe lastnosti. Predvsem naj omenimo izpostavljanje zastrupljenega žita (s strilninom). To žito se nasule po njivah v majhnih količinah v luknje, kjer ga potem miši pojedo. Ta način zatiranja je v toliko uspešen, če vsa okolica in v večjem obsegu izvršuje to delo; posameznik ne doseže ničesar.

Dalje so znane fosforove pastile, zakaženje s patronami »Hora« itd. Vsa ta sredstva so več ali manj uspešna, v kolikor se dajo ceneno nabaviti in jih uporabljajo organizirano. Opozorjati pa je posebno na dejstvo, da se morajo vsa ta sredstva previdno uporabljati, kajti vsaka nepravilnost je lahko v zvezi z veliko škodo, bodisi da se zastrupijo domače živali ali tudi ljudje, ki so ta sredstva uporabljali.

Ne smemo pa pozabiti pri zatiranju teh glodavcev na njih naravne zatiralce. Vse roparice, bodisi četveronožne živali (podlasica, kune, lisice ali na tudi ptice mlede (kanja sove, itd. preže z veliko verno za miši. Gotovo morajo imeti miši okusno meso, da jih zverjajo tako hlastno žre. Sem spada seveda tudi naša domača mačka. Mnogi gospodarji so si na lasnem, da velja dobra mačka ne samo pri hiši, temveč tudi na polju kot najboljša zatiralca miši. Zlasti beikaste in lisaste mačke, ki imajo mlade, so tem glodavcem vedno za petami in jih pridno zatirajo. V tem pogledu je seveda maček (samec) mnogo slabši, ker postane navadno potepin, ki zalezuje in stika le za ptici, zajoj itd. Tudi mačka, ki se preveč oddaljuje od doma ni za to rabo. Pomniti pa je, da nimamo še sredstva, ki bi v vseh primerih z gotovostjo pomagalo.

O travništvu

Zaradi naših posestnih in podnebnih razmer je travništvo pri nas precej važno. V Sloveniji odpade od vse kmetijske uporabne zemlje na travnike in pašnike do 60 odstotkov površine.

Naše premalo gojeno travništvo v povprečnih letinah daje le do 8 milijonov meturskih stotov sena. S pričo tega, da se pri nas precej pase in da se prideluje precej živinske krme tudi na njivah, preostaja še zelo mnogo za izvoz. Če bi se vprašanje izvoza sena dobro uredilo, bi bilo to našemu gospodarstvu v veliko korist in nadaljno vzpodbudo, da bi se travništvu posvečalo več pozornosti. Na splošno naše travništvo prav gotovo ni posebno na višku. Komaj da se travniku privoščijo kak sod gnojnice ali hlevskega gnoja, umetnega gnoja pa stradajo naši travniki.

Travniška ruša je sestavljena večinoma tako, kakor je narava sama poskrbela. Razmerje sladkih trav napram kislim travam in raznim ničvrednim plevelom je še vedno precej neugodno. Posebno poglavje bi lahko posvetili razmerju prav travniškemu plevelu in mahu. Zasejajo pri nas travnike razmeroma redko, obnavljajo jih le tu pa tam, da dobijo dobro rušo na nastale gojave. Umetnih travnikov, to je takih, ki jih napravijo iz nāv, je malo.

V zadnjem času pa se vendar opaža, da naprednejši kmetovalci posvečajo travnikom več skrbi. Od stanja ruše je odvisna kakovost sena in zato gledajo, da množijo delež sladkih trav in umičejo plevel ter mah. Brano opažamo čedalje bolj tudi po travnikih in v zadnjem času tudi skarifkatov. S tema dvema uspešno zatiramo mah ter prezračujemo in rahljam zemljo.

Mnogo večje in kakovostno boljše pridelke bi imeli, če bi v večji meri osuševali mokre in zamočvirjene travnike, to pa z odprtimi ali pa s cevnimi drenažami. Za osuševanje izdani denar se razmeroma zelo hitro povrne. Mnogokrat že v treh do petih letih. Takoj po izvedbi drenaže pride do večjih in boljših pridelkov.

Kjer je dana možnost za namakanje preveč suhih travnikov, se tudi to bogato izplača z boljšimi in večjimi pridelki. Travnik, ki trpi sušo, ne more donosati bogatih pridelkov, ker potrebujejo rastline mnogo vode za uspešno rast. Za primer naj služi, da krepka solnčnica v enem vročem dnevu izhlapi en liter vode, četrt hektarja hmelja, v štiri mesece pa že 3 do 4 milijone litrov.

Končno bodi povedano, da naš povprečni seneni pridelok s 25 do 30 meturskimi stoti na hektar nikakor ni zavidljiv. Pri boljši negi travnikov in z umetnejšim travniškim gospodarstvom, bi mogli doseči vsaj še enkrat tako velik povpreček. Kaj bi to povečanje in izboljšanje pridelka pomenilo, bi se prav prijetno občutilo ob urejenem izvozu sena, za katerega je še dovolj možnosti.

Z večjo nego in izboljšanim travništvom pa bi istočasno bilo zelo močno ustrezeno in pomagano naši živinoreji, posebno pa mlekarstvu, ki je bilo pred vojno lepo razvito in je donosalo lepe denarje.

Kult herojev

Tudi filmski zvezdniki in zvezde imajo svoje ideale, ki jih obožujejo.

Tako na primer Lon Chaney obožuje velikega izumitelja Edisona, ne samo zaradi njegove genialnosti, nego tudi zaradi njegovega fanatičnega veselja za delo in vztrajnosti, s katero zasleduje svoje načrte. Malo je genialnih ljudi, ali še manj jih je, ki umejo svoj genij praktično uporabiti. Chaney misli, da bi Edisonove metode mogle služiti vsakemu človeku za vzor, in mojster maske se zmerom trudi, da bi posnemal velikega izumitelja.

Joan Crawfordova je strastna oboževalka Sare Bernhardove. V njej spoštuje ji žensko i veliko umetnico in je prepričana, da njena silna osebnost ne bo nikoli zapadla pozabljenju. Joan bi bila rada v filmu to, kar je bila Sara Bernhardova na deskah, a se boji, da nikoli ne bo dosegla velike tragedije.

Priljubljenemu mlademu filmskemu ljubimcu Williamu Hainesu je ideal Brigham Young, ustanovitelj mormonske sekte; v njem vidi enega tistih redkih ljudi, ki so imeli toliko poguma, da so tudi živeli po svojem prepričanju.

Za Nilsa Asthira je Avgust Strindberg, znani švedski pisatelj, eden izmed največjih mož, kar jih je vobče živelo, in on ne obožuje v njem samo titana duha, am-tudi človeka, ki se je pogumno boril proti svoji usodi.

Leila Hyamsova, ena najmlajših zvezd filmskega platna, si je izbrala za ideal madame Curiejevo. Njej je izumiteljica dija ženska, ki zasluži vsesplošno spoštovanje, ker je, odkar se je začel ženski emancipacijski pokret, med vsemi ženskami najbolj obrnila nase pozornost vsega sveta. Miss Hyamsova je o Mme. Curiejevi prečitala vse, kar je do zdaj o njej izšlo. Toda ona ne obožuje samo znanstvenega genija velike Poljakinje, ampak tudi ženo, ki navzlic temu, da živi za znanost, ni izgubila smisla in pravih ženskih instinktov, kakršna sta ljubezen in skrb za dom in rodbino.

Mala Anita Pageva je vsa navdušena za Mary Pickfordovo, ker je postala ena izmed najbolj priljubljenih filmskih zvezd samo po svoji lastni sposobnosti in z lastno močjo. Kadar Anita izgubi vero vase, tedaj se vselej spomni svoje majhne kolegice in njenih uspehov. A vendar Anita manj obožuje v Mary filmsko divo kakor modro in inteligentno ženo, ki je dobra soproga, odlična domačica in lepa ženska.

Leharjeva opereta »Ciganska ljubezen« kot zvočni film. V Ameriki je družba Metro Goldwyn-Mayer filmala znano Leharjevo opereto »Ciganska ljubezen«. Nova zvočna opereta, ki nosi naslov »The Rogue's Song« (Das Schelmlied) je imela pri premieri velikanski uspeh. V glavni vlogi nastopa znameniti pevec Metropolitanke Lawrence Tibbett.

Ameriški film se prikazuje v 70 deželah. Besedilo teh filmov se prevaja v 37 jezikih.

60 filmov ameriške produkcije 1920-30 bo posnetih v naravnih barvah po najnovejšem sistemu »Technicolor«.

Priporočila se

Parfumerija „Strmoli“

Ljubljana, Pod Trančo št. 1

Svečenik je zapel »Aleluja«, zvončki so zazvonili, veliki zvonovi so ubrano zapeli v polnem slovesnem akordu in spremljali procesijo, ki se je ob petju in brlečih svečah pomikala pod razsvetljenimi okni v prazniško veselo večer.

Mimica je stopala v gruči žensk, ki so rinile iz cerkve kakor ovce, brez reda in discipline, vsaka je hotela biti spredaj — nobena med zadnjimi.

A mestni policaj, gospod Edinec, ki je ob vogalu urejal procesijo, ni poznal galantnosti. Z osornoro roko je posegel vmes in trdo ukazal — »po parih — dve in dve« — Tako je v potu svojega obraza urejal spored, česar pa niso hotele priznati žene, ki so ga, kakor vsako leto, še tisti večer opravljale in mu po ovinkih grozile, da ga zaradi nezasišane grobsti spravijo ob službo.

Mimica se ni menila za okolico, vaje zaverovana je mislila le »nanj« in lepo se ji je zdelo na svetu.

Prijateljicam se je izmuznila, češ, oče je hud, in skoraj stekla domov.

Vedela je, da jo čaka v temi za cerkvijo, a delala se je, kakor da hoče mimo.

»Mimica!«

Kdo bi se mogel ustavljati taki proš-

izpremembe. Profesor si je z nemško vrnostjo zapel suknjici, si popravi ovratnost in skrbno pomaknil naočnike na pravi kraj nosu. Nato je stopil k vratom, jih odprl — in tisti mah so se njegove oči kakor dve ognjeni sulici zapile v atašaja!

»Hinaus!« je zarjovel. »Izpred mojih oči! Odtod! Da ne ostane po tebi ne duha ne sluha!«

Giulio Volterra se je osvestil. Sram in togota sta mu pogrnili kri v glavo. A stricev glas je bil tako strašan in njegova desnica tako prepričevalno iztegnjena, da je brez ugovora odšel in brez sledu izginil.

Ljuba Prener:

Aleluja

Pri Vrščevih so se na Veliko soboto zvečer odpravljali k procesiji.

Oče Josip Vršič, okrajni šolski nadzornik v p., je še pri vratih strogo premočil svojo mnogoštevilno družino, češ, da mi boste o pravem času pri večerji, si poveznili predpotopni cilindar na široko oglati glavo in važno odšel.

Mamka je še enkrat zadovoljno ljubeče z očmi obšla potice in druge velikonočne dobrote, preden je zaklenila

shrambo. Hčerke, pet jih je bilo — hvala Bogu — so se gnetle ob ogledalih, popravlja se nove klobuke, in sin Pavle je obupno stokal — desni čevelj je bil preozek, čeprav se je bliščal v neomažeževani novosti.

Mimica, šestnajstletna, najmlajša Vrščeva, zorna in sveža kakor nova pomlad, je stala pri oknu in gledala na polje, ki je živo zelenelo pod zahajajočim solncem.

»Davi — po procesiji« je bil dejal črnolasi študent, ki je bil prišel s Florinim Radom na velikonočne počitnice.

Ni bil nadelčen, ne otročji in tudi o luni in zvezdicah ni govoril, ko sta se sprehajala po mestecu.

Ameriško vele mesto mostov - velikanov

Pet najdaljših mostov na svetu — Inženjer Roebling, čarovnik moderne tehnike, vojak, lingvist in godbenik — Strahoviti podvodni boji s stisnjenim zrakom, ognjem, vodo in dinamitom — Katastrofalni zračni izprehodi 100 m nad gladino reke

Jedro New Yorka je otok Manhattan, pogolgovat jezik, velik 57 kvadratnih kilometrov, ki se razteza od severovzhoda proti jugozapadu. Na zapadni strani ga obliha Hudson River, na istočni pa East River. Na južnem delu tega otoka, takozvanem spodnjem mestu (down-town), so številna bančna in borzijska poslopja, kakor tudi cel »gozd« nebotičnikov, to je trgovskih hiš, ki so zrastle v stolpno višino. Proti severu se tla prav rahlo dvigajo in tu prehaja dolnje mesto v gornje (up-town), ki stoji na kristalinskih tleh in ki ga od juga proti severu idoča avenije (avenues) ter od vzhoda proti zapadu idoča ulice (streets) pravokotno razdeljujejo. Diagonalno pa se vleče od juga proti severu skozi cel otok glavna prometna žila, ulica Broadway, ki je s svojimi 30 km dolžine in 4000 hišnimi številkami ne le najdaljša ulica New Yorka, temveč tudi Amerike in vsega sveta.

Spodnje mesto postaja vedno bolj »city«, to se pravi trgovski del in stanovanjski del, ki se razširja proti severu v prijazne pokrajine izven gosto zazidanega ozemlja.

Velikanske prometne naprave vrše zvezo med Manhattanom in ostalimi deli mesta, onkraj rek Hudson Riverja in East Riverja: podzemski in nadzemski železnice, tuneli (tubes) pod rekama in štiri mostovi preko East Riverja, katerim se bo kmalu pridružil peti, ki je ravno v delu, to so: Brooklynski most, zgrajen v letih 1869 do 1883, dolg 1,83 km, visok 41 m nad gladino reke, Manhattanški most, dolg 2,1 km, Williamsburški most, dolg 2,2 km in Queensboški most, dolg 2,3 km.

Če se danes človek šeta po metropoli nebotičnikov, se mu vidi vse te ogromne stavbe kar nekako samo ob sebi umljive, nekakšna dekoracija tega vele mesta in pol, in niti ne pomisli, koliko truda in energije je bilo treba za to gigantsko delo. Denar ni bil vse, ki je to ustvaril, treba je bilo nekaj več. Kdor študira zgodovino zidanja New Yorka, se mora diviti junakom volje in energije, ki so ustvarili ta čudovita dela moderne tehnike.

Danes hočemo na tem mestu omeniti samo enega izmed stoterih graditeljev, starega inženjerja-pionirja, Washingtona A. Roeblinga, zgraditelja velikanskega Brooklynskega mostu.

Dne 24. maja 1883 je bil rojstni dan britanske kraljice Viktorije in ta dan so slovesno praznovali po vsem Britanskem imperiju. Slavili so ga pa tudi v dvojni metropoli, v New Yorku in Brooklynu,

in tisto leto še na prav poseben slovesen način. Točno opoldne so zaprli vse trgovine v obeh mestih in nepregledna množica je valovila po cestah, v smeri proti mestni hiši, kjer se je sestavila povorka, na koje čelu so stopali predsednik Zedinjenih držav, guverner države New York in župana obeh mest. Godbe so igrale in sablje vojakov so se bliskale v solčnih žarkih. Počasi se je pomikal slavnostni sprevod naprej ter se je bližal vходу zadnjega svetovnega čudeža, East Riverskega mosta, ali kot se je pozneje imenoval, Brooklynskega mosta. Ko je sprevod korakal preko mosta in ga s tem slovesno izročil obćemu prometu, so grmeli topovi na newyorških utrdbah in na ladjah vojne mornarice, ki je bila prihitela v East River in je bila zasidrana pod mostom.

Na brooklynskem koncu mosta so imeli govore. Eden izmed govornikov je med drugim dejal sledeče: »Dolga in težka leta je ta mož« — imel je v mislih Washingtona A. Roeblinga, glavnega inženjerja mostu — »ki je bil vstopil v službo mlad, poln življenja in upanja, invalid in prisiljen ostati v svoji sobi. Nikdar ni videl mostu, dela svojega življenja, od blizu, temveč iz daljave, s svojega okna. Menda ne bo mogel nikoli korakati čez svoj most, kot je to toliko njegovih rojakov storilo danes. Toda tako dolgo, kot bo stala ta zgradba, bodo vsi, ki jo uporabljajo, njegovi dolžniki.«

Ko je bil oficijelni del slavnosti pred mostom končan, se je deputacija najodličnejših članov podala v skromno hišo na višini Columbia Heights, kjer je živel Roebling, ter stisnila roko možu, ki je toliko tvegal in izgubil, dokler zgradba ni bila uspešno dovršena, kajti uspeh Brooklynskega mosta je eden najbolj junaških dogodkov v modernem inženjerstvu.

Ta zgradba je bila uresničenje stoletnih sanj, a tehnika tedaj takšnega dela še ni zmogla. Šele l. 1867. je sklenil senat Zedinjenih držav, da se zgradi ta most. Dela so bila poverjena inženjerju Johnu A. Roeblingu, ki je bil že zgradil več velikih mostov, med njimi tudi viseči most preko Niagare. Toda tragična usoda je njegovemu delu hitro napravila konec: stal je v pristanišču, ko je zadela neka ladja v bližini tramovje, ki se je zrušilo. Eden velikih tramov je padel nanj ter mu zdrobil nogo. Osemnajst dni pozneje je umrl. Njegov sin Washington je stopil na njegovo mesto.

Ta energični mladi mož je imel za seboj dvanajst let burnega življenja. Ko je bil dokončal tehniko, je pomagal svojemu očetu pri gradbi raznih mostov. Ko se je pa začela državljanska vojna, je pustil

Brooklynski most
za časa čiščenja.

svoj poklic ter vstopil kot prostovoljec v armado. Boril se je tako hrabro, da je bil na koncu vojne polkovnik in je imel tri hrabrostne kolajne. Za časa vojnih operacij je bil zgradil pol kilometra dolg most čez reko Rappahannock. Bil ni samo izbojen inženjer, temveč tudi hladnokrvn in drzen vojak. Preden je začel graditi velikanski most iz New Yorka v Brooklyn, je odšel za leto dni v Evropo in studiral v Angliji, Franciji in Nemčiji najnovejši način pnevmatičnega grajenja mostovnih kesonov in izdelovanja jekla. Hotel je namreč vporabiti jeklene kablje za svoj novi, viseči most.

Potrebna sta namreč bila dva kesona, vsak na eni strani reke, za temelje velikih stolpov, na katerih naj bi bil obešen most na omenjenih jeklenih kabljih. Ta kesona sta bila veliki leseni škafliji, približno 60 m dolgi in 35 m široki. Vsak je imel vsebino 3000 ton. 1. maja 1870 so vlačili vleklji po vodi prvi keson iz ladjedelnice na lice mesta, tam kjer naj bi stal na brooklynski strani mostni stolp. Roebling sam si ni bil čisto na jasnem, kako se bo delo vršilo v praksi. Vrtanja so pokazala, da je bila na dotičnem mestu skala, pokrita s peskom in blatom. Treba je bilo potopiti keson v globoko v to blato, napolniti ga s 70.000 tonami cementa ter zgraditi na ta podstavek stolp, ki bi nosil železne kable, spete na drugi stolp, onkraj reke.

Keson so privlekli na lice mesta in ga potopili, toda tla niso bila ravna in zato se je vlekel po strani. S plimo in oseko se je v začetku neprestano dvigal ter zopet padal, in če se je preveč nagnil, je na eni strani vahal stisnjeni zrak ter je curek blatne vode brizgal 20 m nad površino reke. Roebling je bil s svojimi inženjerji in delavci stalno v kesonu. Ljudje so tedaj pri osemurnem delu zaslužili na dan dva oziroma dva in četrt dolarja.

Ko so prišli do žive skale, se je delo ustavilo, kajti z železnim ročnim orodjem se skala ni dala razbijati, a razstreljevat se je v stisnjem zraku niso upali, ker so se bali nesreč. Roebling je delal poskuse, ali je mogoče razstreljevati tudi v komprimiranem zraku. Najprvo je streljal s samokresom, potem je uporabljal čisto majhne in postopoma vedno večje količine razstreljiva. Sam je ostal pri razstreljevanju v kesonu in ni se mu nič hudega zgodilo. Tako so nadaljevali delo z razstreljevanjem, a šlo je silno počasi naprej, ker so morali biti izredno oprezní.

Delavci in inženjerji so delali pod zračnim pritiskom, ki je bil osem do deset kg večji, kot na prostem. Pozneje so pri gradnji stolpa na newyorški strani povečali ta pritisk do osemnajst kg. Temperatura v kesonu je bila poleti in pozimi vedno ista, 20 stopinj, in ljudje, ki so v njem delali, so bili v stalni nevarnosti, da dobe pljučnico, razen tega so dobili radi visokega zračnega pritiska razne bolezni, med njimi paralizo rok in nog.

Večjih nesreč pri delu ni bilo. Neko nedeljo zjutraj, ko ni bilo nikogar v kesonu, je stisnjen zrak vdrl v veliko vodno

cev in iztisnil iz nje vso vodo. Debel vodni curek, pomešan s blatom in gramozom, je šinil nad 150 m visoko v zrak in preplasil vso sosesčino. Enkrat pa je odnehala neka cev in stisnjeni zrak je začel vhajati. Roebling je bil tedaj v kesonu. Vhajajoči zrak je tako silno šumel, da ni bilo mogoče razumeti nobene besede. Keson se je napolnil z vodenimi hlapi in vse luči so ugasnile. Voda je močnem pridrla do kolen, a niso se ustrašili, temveč hladnokrvno v temi popravili defekt. Morda je tu Roebling pokazal svojo hladnokrvnost še bolje, kot na bojišču.

Nekega decemberskega dne je začelo v kesonu goreti, kar je čisto umljivo, če pomislimo, da tedaj še ni bilo električnih žarnic ter so si svetili s svečami, karbidnimi svetilkami in plinom. Požari so bili pri tej razsvetljavi neizogibni. Zaman se je Roebling to pot boril proti ognju s požarnimi napravami. Moral se je iz gorečega kesona z vsemi svojimi delavci umakniti in dal je povelje, da se vsa notranjost kesona preplavi. Le tako je bilo mogoče zadesiti požar.

Tako je počasi, centimeter za centimetrom, zgradba rasla. Slednjič je bila gotova in na cementnem temelju so zgradili ogromni stolp. Potem je pa prišlo isto delo na newyorški strani, kjer je bilo še težje, kajti ono mesto so bili uporabljali že več desetletij kot odlagališče mestnih odpadkov. Pri kopanju je vstajal iz kesona vprav neznosen smrad, tako da so se delavci onesveščali.

Roebling je bil neprestano v kesonu in to je postalo zanj usodno. Nekega spomladnega dne l. 1872. se je v njem onesvestil. Nekaj časa so se bali, da bo umrl, a je le njegova železna narava zmogala. A le polagoma se je popravil toliko, da je mogel nadaljevati delo. Ostati pa je moral doma. Sedel je pri oknu in skozi daljnogled opazoval delo. Sam ni nikoli

več mogel dol, kajti bil je preslab. Toda njegova mogočna osebnost je tudi iz daljave obvladovala vso zgradbo in most je ostal popolnoma njegovo delo.

Polagoma se je začel dvigati tudi drugi stolp, in 14. avgusta 1876, štiri leta po začetku Roeblingove bolezni, so potegnili od enega mostovega stolpa do drugega prvi železni kabel iz New Yorka v Brooklyn preko East Riverja. Delo zračnih delavcev pa ni bilo nič manj težko in nevarno, kot delo v zaduhlih kesonih pod vodo. Ljudje na obeh bregovih so opazovali delavce, ki so korakali po nevidnih žicah skoraj sto metrov visoko nad vodno gladino. Delo je šlo naglo naprej in kmalu je visela jeklena lestva preko reke. Ljudje s krepkimi živci so poskušali priti z enega stolpa na drugega, toda nekaterim so živci odrekli in so strmoglavili v globočino. V vsakem vporabljenih kablov je 5000 jeklenih žic, ki so spletene ena okoli druge. Slednjič se je gradnja mosta srečno končala.

Usoda je bila junaku Roeblingu mila. Popravil se je slednjič tako, da je živel še trideset let, in videl, kako promet preko njegovega mosta neprestano narašča. Umrl je l. 1926. in je še doživel, da sta bili obe mesti, New York in Brooklyn, zvezani tudi z drugimi mostovi in podvodnimi tuneli, tako da je iz obeh nastal Veliki New York. Dosegel je starost 89 let in umrl v slavi in časti.

Roeblinga opisujejo kot svetlolasgermanski tip, z velikimi, izrazitimi sivimi očmi. Njegovi ožji prijatelji ga pa niso poznali samo kot inženjerja. On je bil strasten ljubitelj starih klasikov, lingvist, mineralog in dovršen godbenik. Saj ni bilo treba samo inženjerske natančnosti za zgradbo tega vele mesta, temveč tudi pesniškega poleta in vojaške hrabrosti.

To je zgodovina Brooklynskega mosta, enega čudežev moderne tehnike.

Dr. Pavel Brežnik.

Fr. Ž.

Klamasti Tona

sta iz kakega kota ali izza vogala nanj zaropotala.

Sedel je klamasti Tona pred svojo kajžo in gledal tja v božji dan, pa je zagledal: po cesti krevljali stari Juhata, po svojem poklicu berač!

Pa se je klamastemu v zaspanih možganih zbudila misel: ali ni bil onegavi one oni dan pravil, da je stari Juhata umrl?

Klamasti Tona je zmajal glavo in pljunil predse. »Juhata!« je zaklical.

Berač se je ustavil. »Jo! Ali si ti, klamasti Tona?« Prikrevljaj je bliže in stokajoč sedel na klop poleg klamastega.

Je klamasti dejal: »Saj si umrl, ali nisi? Onegavi one je pravil oni dan, da si umrl!«

Je zastokal berač: »Umrl, umrl, kakopak! Seveda sem umrl. Malo žganja mi daj, ki ti frakelj gleda izza lajba!«

Klamasti je dal čudovitemu gostu frakelj in se nekoliko umeknil na klopi — nerodno je sedeti zraven mrtvača! Ni vedel, kaj bi, pa je vprašal: »Ali si nazaj prišel?«

Je odgovoril Juhata: »Za pota me imajo na onem svetu, pošte prenašam in komur je kaj treba, da mu preskrbim s tega sveta, kakšno klobaso za priboljške ali kakšen tobak. Le žganja ne smem prenašati, žganja ne gledajo radi tam gori.« Pa si je privoščil še en pošten požirek in mu ga ni bilo zavidati ob raz-

Novi most čez reko Hudson,

ki bo dogotovljen predvidoma še letos. Konstruktorska dela na obeh nabrežjih reke se bližajo koncu.

nji? Pristopila je k njemu in mu podala roko: »Veselo Aleluja!«

»Prav, prav veselo,« je šepnil on in pomasal izza hrbtna skrito veliko, okroglo pomarančo. »Za prihu,« je dejal in ji jo mehko položil v roko — in kar nenadoma — Bog ve, kako je prišlo, da mu je položila roko okoli vratu in jo je poljubil, prav zares poljubil — enkrat — dvakrat — trikrat — večkrat — in ona ga je menda tudi — a le enkrat.

»Lahko noč — zdaj pa zares — lahko noč.«

Tekla je domov, čutila je vročico v licu in večerna sapica ji je prijetno in pomirjevalno božala čelo.

Sveti Bog — kakšno komedijo je našla doma! Pa ne, da bi bili že kaj zvedeli o njej — ah, kje!

Mama vsa v solzah, oče nasajen, Pavle ves divji in sestre tudi.

Celo nanjo so se pozabili hudovati, čeprav se je bila zakasnila, hudo zakasnila.

»Kaj se je zgodilo?« je vprašala nedolžno.

Da! Kaj se je zgodilo?!

Neznani dobrotnik se je bil med procesijo, ko ni bilo živega človeka v hiši, splazil v stanovanje, vdrl v jedilno shrambo in odnesel vse, kar je bilo kra-

je vrednega. Potice, šarkelj, gnjat in klobase; še hren je pobral — na duši naj mu zgoril — le eno rdečo jajcece je bil pustil, na katero je bil Pavle popoldne z lepo zavitim črkami napisal »Vesela Aleluja!«

Premislite! Oče je besen odšel v gostilno, mama, brat in sestre so pa v živahnem razgovoru ugibali in med seboj se kosaje uveljavljali svoje detektivske zmožnosti.

Mimica je legla v posteljo in si potegnila odejo preko glave, da ne bi slišala regljanja iz obednice.

V sladkem polsnju je božala pomarančo ob svojem licu in daleč nekeje iz spomina so ji vstajali stihovi o zlati oranži, ki je padla deklici v krilo; besede so se zablašale in jo ugašajoče spremile v mirno, odrešilno spanje.

O — Aleluja!

Jugo-Radiator

Projektiranje in izdelovanje centralnih kurjav, parnih kuhinj, pralnic ter sanitarnih in sušilnih naprav.

Lastnik Friderik HERTLE

LJUBLJANA, Kolodvorska ulica 18.
Tel. 34—82.

André Theuriet:

Velikonočna zgodba

V sevilskem predmestju Trianju živel osemnajstleten mladenič, Juanito el Morenito (Mayer) imenovan. Bil je sirota brez staršev; živel je na sklopo srečo na trianaškem tlaku, kakor divja cvetka na travniku: včasih je spal pod milim mehom, včasih v hlevu krčme; hranil se je s sladkim želodom, ali s praženimi ribicami, ki so bile zelo poceni; da bi se pošteno preživljal, se je ukvarjal z lažjimi opraky; pred vrati gledališč prodajati sporede, to je bila njegova najbolj dobičkanosna služba... Kljub razcapani obleki je bil vendarle čeden dečko: imel je jasne oči, kodrate lase in močno zagorelo polt. Zato se ga je bil oprlel priimek »el Morenito«. Sicer se je pa pretakalo po njegovih žilah nekaj ciganske krvi in bil je, kakor pač cigani, poln zdravega humorja. Ljubil je potepanje in bil je navdušen za biko-borbo.

Na Veliki petek se je zbudil ves čemer. Stirinaš dni pred Veliko nočjo so bili zaprli gledališča in ker ni mogel prodajati sporedov, ni imel niti belčja v žepu. Močno je občutil svojo revščino, ves v strahu, da bo ob svojo najljubšo

zabavo, bikoborbo, ki bi se morala vršiti na Veliko nedeljo, z nastopom Mazzantinija in Frascuella, a on nima niti pare. Vendar se je odločil, da pojde na seviljske ceste iskati sreče. Ko se je priporočil Devici Upanja, kateri je bil zelo vdan, si je otrsela slamo z las in brzo odšel iz hleva, v katerem je bil prenočil.

Jutro je bilo veličastno. Ulice so bile že polne kmekčega ljudstva, ki je prihajalo k procesiji redovnih bratovščin. Ko je šel Morenito preko trga Toros, je zagledal dolgo vrsto ljubiteljev bikoborbe, ki so oblegali blagajno; to je se povečalo njegovo žalost. Štiri ure se je potepal po tlaku ulice Sierpes in vsrkaval vonj cimetrovih kolačev, ki so bili praženi v vrelem olju. Hodil je za toreadorji, ki so se počasi sprehajali pred kavarnami in se kosatili, stisnjeni v majhne jopiče in tesne hlače. Razmišljal je, kako bi si na pošten način zaslužil nekaj peset. Zaman se je skušal vriniti med prodajalce, ki so prodajali sporede raznih bratovščin. Vsa mesta so bila oddana in povsod so ga osorno zavračali. Ves utrujen, lačen in omamljen od vročine se je končno preril do trga Ustave, kjer so se navadno ustavljale procesije. Ko je našel pred vhomom Ju-

stične palače skrit in senčnat kotiček, je sklenil, da se tukaj odpočije in počaka, dokler ne bodo šle bratovščine mimo.

Kmalu je trdno zaspal. Med tem, ko je spal, je prišel mimo izletniški par: dvoje mladih ljudi, dva mlada zakonca.

»Poglej no, kako lep je tale mladenič,« je rekel mladi mož svoji soprog. Ustavil se je in opazoval zaspaneta. »Kako ljubek in kratkočasen prizor! Ta odprta roka! Kakor v pričakovanju, da bo vanjo padlo med spanjem kaj nenavadnega.«

»Veš kaj,« mu je odvrnila žena, »kaj ko bi midva tega zaspanca malo prese-netila? Da bi mu dala v roko svetel novček, ki bi ga zagledal, ko se zbudi.«

Zaljublenci so darežljivi: mladi mož je vzel iz denarnice novček za pet frankov in ga oprezno položil v odprto roko, ki se je mehnično zaprla in se — zaradi hladnega kovinskega dotikljava — znova napol odprla. Nato se je dvojica med smehom oddaljila.

Morenito je še dalje spal in sanjal: sanjal je, da se spušča prav k njemu po mavričasti lestvici prečista Devica Upanja. V laseh je imela venec iz lilij in v rokah je držala bele vrtnice. Izpre-govorila je; njen glas je bil slajši od

merali, kakršne so bile po njegovih besedah na onem svetu.

Klamu mu ni branil požrtva. Beračove besede so mu zaprle sapo. Molčal je. Potem je dejal: »Naša stara dva, ali si ju kaj videl na onem svetu?«

Je odgovoril Juhata: »Videl, videl! In te pozdravlja. Našo Klamu si ozle, sta dejala, kako se kaj sam komandira!«

Klamastega ni kaj razveselila nepričakovana ta pošta od rajnkih dveh roditeljev. Tesno mu je postajalo okoli srca in je vprašal: »Kaj pa kaj počenja stari?«

Je zastokal berač: »Kakor po navadi! Bolj slabo se ima. Skarpete krpa, če mu kdo katere prinese. Pa kopita krog sebe luča. Jezi se, da nima ničogar, da bi jih lučal vani. Dejal je, da te hudo pogreša. Dejal je, da bo prišel nazaj. In pa žganja mu manjka, žganja!«

Neprijetni občutki so se budili v klamstem Tonetu. Kaj, če se stari resnično vrne! To ne bi bila poštena reč in po pravici! Ta misel ga je tako zmešala, da je pljunek požrl, čik pa izpljunil. Zmajal je glavo in je vprašal še po materi, kaj počno in kako se jim godi.

»Kakor po navadi,« je povedal berač. »Ves dan regljajo, pa jih nihče ne posluša. Dolgčas jim je. Radi bi prišli nazaj. Če bi vsaj kravo imeli, lahko bi si včasih kaj kofeta skuhal — koj bi jim čas bil krajši!«

Klamasti Tona je molčal. Prečudne misli, prečudni računi so se mu pelali po glavi.

Berač Juhata pa je še pripovedoval: »Če bi stara dva kravo imela, mati bi si lahko skuhal kakšen kofe — očetu ni za kofe, materi pa je. Nekaj mleka pa bi lahko prodali, da bi stari imel vsaj za tobak in za kak požirek grenkega — kaj malega bi se nemara dalo spraviti take robe noter konterbant! Ja ja, nič nista preveč zadovoljna; rekla sta, da bosta nazaj prišla. Kar pripravi se!«

Še ena slika je zgrešila svojo pot v grlo namesta na dan. Potem se je klamasti Tona zakregal na glas: »Kaj bosta hodila nazaj! Pogreb je plačan in sedmima tudi, oboje košta! Kajža je prepisana name, prepis košta! Kam bosta šla — v kajži ni prostora! Reci jima, da se bom oženil!«

Berač Juhata je nagnil frakelj — prazen je bil, komaj eno kapljico je še ujel na jezik. Postavil ga je poleg sebe na klop in se pripravil, da vstane. »Ja ja, tako sta rekla, da bosta prišla nazaj, še prav kmalu bosta prišla. O ja, težko je na svetu! Bom pa šel in pozdravljen bodi, Tona!«

Pa se je Tona hitro odločil: »Čakaj, sakrabo! Boš kravo vzel seboj, in jo ženi starima, da bosta sita in ne bosta silila nazaj!«

Stopil je v hlev in odvezal kravo in jo prignal. »Tukaj jo imaš, pa jo ženi! In jima razloži, naj ostane, kjer sta. Lahko ju malo postrašiš — tako jima reci, da ju bodo še žandarji prišli, če prideta nazaj!«

Berač Juhata se je obotavljal. »Svoje žive dni še nisem gonil krave — sam jo ženi!«

Pa je klamasti Tona poiskal po žepih in našel nekaj drobiža, da ga je dal beraču. »Le ti jo ženi — če bi jaz prišel, sakrabo! Prehitre sem jeze, ne vem, kaj bi se zgodilo!«

Pa je berač spravil denar in zastokal in odkrival s kravo. Ni prišel daleč, je krava zamukala — iz hleva se ji je oglašilo tele pa se je rava obrnila in ni hotela naprej.

Je berač zaklical Tonetu: »Krava noče brez teleta!«

Pa je klamasti Tona ročno zaklel in je stopil v hlev še po teleta. »Na, hudnik, pa ženi še teleta s kravo!«

Par dni potem je bil v bližnji vasi semenj in so pravili, da so na sejnu videli kravo klamastega Toneta in je tele imela pri sebi. Klamastemu ni bila všeč ta novica; bal se je: stara dva sta kravo prodala, da bosta imela za pot, in bosta prišla nazaj! Pa se je hitro oženil, kupil je nove močne burkije in kajžo dal prepisati na ženo.

Toda je šlo po sreči: starih dveh ni bilo nazaj.

In berač Juhata ni bilo več let mimo, nemara je res umrl... če že ne prej, pa pozneje.

medu: »Juanito, nikoli, niti jutraj, niti zvečer se nisi pozabil zateči k meni... Da počastim svojega Sina, te hočem nagraditi: v nedeljo boš gledal bikoborbo!« Hkrati je devica stresla cvetno lističe belih vrtnic Morenitu v roko. Ko so lističi padali, so se izpreminjali v svetle nočice. Od veselja se je Morenito zbudil.

Odprl je pesti in — čudovito — iz ene je padel svetel novic in se s srebrnim žvenketom zakotalil po tlaku... Pobral ga je... Ni verjel svojim očem... Devica se torej ni norčevala. Mogel bo iti gledat bikoborbo! Z enim skokom je bil pokoncu in jel teči proti trgu Toros. Ko je zavil okoli ogala ulice sv. Pavla, je skoro zadel ob delčko iz trianskega predmestja, katero je poznal še izza otroških let in ki se je imenovala Chata. Bila je zelo bleda in njene črne oči so bil poine solz.

»Kaj je, Chata,« jo je vprašal. »Moja mati je bolna,« je dejala, »že dve noči nisem spala. Jutraj je prišel zdravnik in zapisal zdravila. Šla sem v lekarno, lekarnar ni hotel dati ničesar na upanje. Kaj naj storim? Če bodo zvonovi zvonili njej, bodo tudi meni! Ne bom je preživela!«

Morenito se je za hip zamislil. Zagle-

KRALJESTVO MODE

Moda in Velika noč

Velika noč je odela zemljo v cvetje... Topot se je morda z veliko vneto vrgla na posnemanje narave. Fantastičnejše od resničnih so cvetlice, ki so vznikale na modnem polju in ki preplavljajo v razkošnih okrasih vsa svilenca blaga. In takoj je moda ustvarila iz muhavosti predpis: garderoba elegantne žene ni popolna, če ni v njej vsaj ene rožasto vzorčaste obleke. Celotno težko svile, kakor maroški krep, so vtikani vzorci, predstavljajoči prvo nežno listje na drevesih in ti drobni »listnat« motivi nevisljivih barv so kakor ustvarjeni za blaga, iz katerih se izdelujejo elegantni dopoldanski kompleti. Lažje vzorčaste svile od kitajskega krepa pa do žoržeta in raznih muselinov je določila moda za popoldansko uporabo ter jih posula s šopki drobnih spomladanskih cvet, tako da se popoldne elegantna žena odeva v še nevideno bogastvo cvetov na svili. Vse te obleke z malimi kepi, muhastimi boleri, s smelo pentljo na rami, se vidijo kakor vrtki rožnati grmički. Blesk svilenega cvetja je zavladal na modnem trgu...

Medtem ko so blaga za dopoldanske in popoldanske obleke vsa drobno vzorčasta, so prosjone večerne svile prežete z vzorci velikih in fantastičnih cvetov z meglino zabrisanimi konturami, ki delujejo kljub svoji pestrosti mirno. To je pravo nočno cvetje in njegova barva oživi šele v svitu električne luči. Kakor eksotičen cvet je tudi taka rožasta večerna obleka — oprijemlje se tesno bokov in života ter se šele nad koleno razširi v bogato zvončast kelih, ki sega tja do tal. Velika pahljača

Poletna shramba

kožuhovinastih plaščev

Obenem najskrbnejše čiščenje, renoviranje in popravila istih med časom shrambe po znižanih cenah.

Plačljivo šele pri prevzemu v jeseni.

L. ROT,

krznarstvo.

LJUBLJANA, Mestni trg št. 9.

iz novejih peres navadno dopolnjuje ekstravagantnost te opreme. Šal ali jopica iz istega materiala tvori pravilno ogrinjalo k taki obleki.

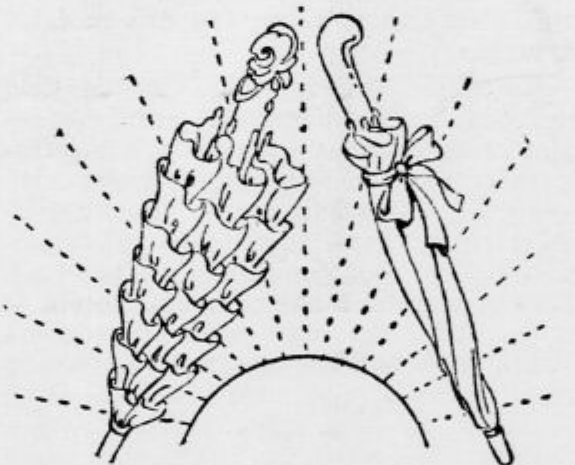
Tako nam je Velika noč prinesla poleg pirhova obilico svilenega cvetja, ki ni nič manj lepo od naravnega, pač pa mnogo — dražje...

Dve modne potrebščine za dame in gospode vedno v zadnjih novostih na »aloži«.

P. Maždič, Ljubljana
Aleksandrova 1 6020

Mali solnčniki

V kakšnem starem albumu se še najde porumenela slika babice ali pratetke z majcenim in pretirano koketnim solnčnikom v roki. V sličnem albumu si je moda nemara poiskala vzorcev za nove solnčnike, ki se izvrstno prilagajajo novi graciozno-mehki liniji oblek. Razen tega pa moremo smatrati te male stvarce za pomembne predhodnike mode bele poti, ki nikakor ni več daleč.

V Palm-Beachu in drugih ameriških luksuznih kopališčih se že pojavljajo predstavnice »belokožne« mode. Skrbno se čuvajo pred vsakim solnčnim žarkom in senčijo glavo s širokimi kapalnimi slamniki, med solnčno kopeljo pokrivajo dekolate z gutaperčo in se nenehoma poslužujejo solnčnika, da bi očuvala brezhibno belo polt. Vse meri na to, da rjavo zagoreli girski tip kmalu ne bo več pomenjal samo ob sebi umevnega pojava, temveč ga bo večina modnih pristašic opustila kot zastarelo stvar. Seveda pri nas ta »kma« v gornjem stavku pomeni še vedno par

Dolgo življenje in dobro zdravje boste ohranili, ako vam je vsaki dan prebava v redu.

Prepričali se boste tudi vi, da urejuje preizkušena specialiteta FIGOL prebavo in vam vrača zdravje.

FIGOL proizvaja in razpošilja po povzetju z navodilom o uporabi lekarna dr. Semelič, Dubrovnik, 2/43.

Originalni zavojček s 3 steklenicami stane 105 Din, z omotom in poštnino, 8 steklenic 245 Din, a 10 steklenic 40 Din. Mnogobrojne zahvale prihajajo vsak dan o uspešnem delovanju FIGOLA.

Javna zahvala.

Lekarni dr. Semelič, Dubrovnik 2/43. Od leta 1917. pa do konca 1924. sem bolehal na španski in rumeni mrzlici, ki so mi ostavile žle spomine: katar v želodcu, črna jetra, ter neznosne bolečine v želodcu, kamenčke v želodcu. Naročil 2 steklenici FIGOLA, pa sem se takoj počutil krepkega pa sem potem naročil še parkrat po 3, 5 in 7 steklenic, in se danes počutim popolnoma drugega in sem dobil voljo do življenja, radi tega priporočam vsakomur, ki trpi ali je trpel na teh slabostih, vaš zdravilni lek FIGOL, a vam in vašemu delu za reševanje ljudstva damo najlepše izjave in hvalo, ki vam jo bomo priznali tudi oni, ki bodo jemali vaš FIGOL kot najsigurnejši in najhitrejši lek. S spoštovanjem vaš Milovan Žižić, poštni starejšina, U Majkovcu, 24. septembra 1927.

Vaši barvasti čevlji bodo kakor novi, ako jih barvate z Brauns,

Vilbra
barvo za usnje!

Tudi ahtovke, kovčegi, usnjati stoli itd. vse izgleda kakor novo!

Dobiva se v vseh drogerijah ter trgovinah s barvo in usnjem.

Tovarna barv
Viljem Brauns, Celje.

let... Zaenkrat pa je sigurno, da zavema solnčnik važno mesto v elegantni garderobi — v napredni Ameriki, kakor tudi pri nas, v »konservativni« Evropi.

Nekaj o kostumih

V zadnjem letu je postal kostum najvažnejše oblačilo — od jutra do večera. Imamo dva različna tipa kostumov, dopoldanskega in popoldanskega. Dopoldanski kostum ima tesno jopico strogih linij in angleškega značaja. Jopica se zapenja na en gumb, nosi pa se preko bele pralne bluze. V reverjevi gumbnici je zataknjena svetlobarna cvetlica, ki omili strogo

kroja. Popoldanski kostum: kraj se ravna po materialu. Čim lažje in finejše je blago (v tem primeru navadno svila), tem aspricioznejši in fantastičnejši je celotni izgled. Jopice takega kostuma so okrašene s malimi kepi in neneakomernimi šali, izpod širokega vratnega izreza pa gleda barvasta svilenca bluz, ki je letos prava umetnina modne domišljije.

IBBS

NAJ-
STAREJŠA
HISA
OSNOVANA
LETA 1912

za sobe - za toaleto
za britje

Zdravniška posvetovalnica

G. J. Z. v B. Po vašem opisu je verjetno, da gre za bolezen, ki jo je diagnosticiral zdravnik. Umevno pa je, da mi nad diagnosticirano zdravnik, ki je imel priložnost bolnico preiskovati, ne moremo izrekanj ne kritike, ne izjaviti kakke kontrole, kakor menda ne vidite iz vsaj povsem stvarnih razlogov, ne glede na vse drugo. Vodi vendar vašo bolnico h kakemu ginekologu ali na kliniko. Popolnoma izlečljiva je omenjena bolezen težko; ima tendenco postajati kronična in ponovno vžareti. Bolezen na nobenih sodi v lečenje kakemu kirurgu. Tako je vsak nasvet nemogoč in odvisen. — G. V. L. v B. Omenjeni tajni preparat je čisto navadno slepi brez resnega učinka; škoda vsake pare zani. — G. F. M. v K. Ker takoj po rešitvi uničimo vso korespondenco, se ne moremo točno več spomniti za vzrok našega nasveta. Zdi se nam pa, da je šlo v tem primeru za obolenje kože. Gamaše zavirajo ventilacijo, v mrazu grelejo nezadostno, ne ubirajo moče in blata, čemu so torej? Ali so umestne pozimi, ali poleti? Na gorah ali v močvirju, za lovca ali ribiča? Po naši sodbi se skrči vsa njih higijenska in uporabna vrednost na — modo in postavljanje. — G. A. T. v K. Las osivi najprvo na korenini. Osvilenje nastane, ker osobito zrnčasti pigment izstaja in vdre zrak v skorjino. Osvilenje v 2. in 3. desetletju je navadno rodnoskega izvora, po 50 letu ga je smatrati za normalen pojav staranja. »Zelenina« nekaterih

svih brad temelji na rmeni komponenti barvil, ki pa ne pohlajajo vedno iz notranjosti lasu, ampak ima zunanje vzroke, pogosto nedovoljno snago. Zelene in modre lase so imeli zdravniki priložnost opazovati na delavcih, ki so imeli opraviti z bakrom in kobaltom. Poročajo pa tudi o »želi, ki so baje imele res zelenkaste lase, ne da bi bilo mogoče dognati, kaj je vzrok temu pojavu. O nekem takem primeru pišejo, da je kazal tudi zelen pot. — G. M. K. v M. O kozmetičnih operacijah se lahko posvetujete samo direktno s spretnim kozmetikom, ki se bavi izključno z njimi in ki vam približno tudi napove, kaj je verjetno, odnosno koliko se da doseči. — G. V. R. v K. Kopališča, osobito morska, vam odsvetujemo. Morda bi poskusili kje visoko na Gorenškem ali na Pohorju z letoviščem? Poskusite se nadalje umivati s postano vodo, katero si potem utirajte s frotžo v kožo, tako da ta lepo poridi. Skrbite tudi za redno odvajanje. — G. A. D. v Č. Seč je polna infekcijskih kalčev in je izpiranje vsakojakih ran z njo povsem neprimerno in kvarno, ne glede na to, da je ogabno. Isto velja o podobnih »domaćih« sredstvih za ustavljanje krvi in lečenje ran, kakor n. pr. za krmne fige in pajčevino. V prvih se nahaja pogosto tudi krčavico (tetanus) povzročajoči bacil in njegove spore, s katerim lahko na tak način okužijo rano. Posledica takega zdravljenja je neredko — smrt. — G. P. R. v S. I. Mnogo starejših, sicer povsem zdravih ljudi zvečer ne prenese večje količine hrane. S to msljijo se mora v poznejših letih vsak človek sprijazniti, 60-letnik mora uvideti, da ne more in ne sme več tako živeti kakor je živel tedaj, ko mu je bilo dvajset let. Odrski se je treba marsikomu in kdor ne prenaša več po svojih izkušnjah redne nekdanje večerje, se pač mora zadovoljiti s čašo mleka ali čaja. Je še mnogo hušjih reči, katere je treba v starosti prenašati. G. Z. V. v N. S. Za to, kar je prirojeno, ni leka. Če gre samo za zunanjo neenakost brez bolezenske izpremenjenosti, ste lahko zadovoljni. Operativna poprava je pač mogoča, toda rizično bolečin in dvomljiv uspeh ob težkih denarnih žrtvah miso v nobenem razmerju k eventualno dosegljivemu efektu. — G. K. S. v S. Navadno zvinjavko - chorea minor — smemo, vsaj pri mladih ludeh smatrati za posledico infekcije, bodisi direktno ali indirektno. Povzročitelj so isti, ki povzročajo razna revmatična obolenja. Prognoza je navadno dobra, davi se mnogokrat bolezen zavleče in ima naklon k povračanju. Seveda pa končno težke zvinjavke tudi smrtno. — G. Z. M. v Č. Kjer so lasje brez korenin, tudi humazsolan ne more delati čudežev. — G. A. K. v S. Teoretično pač, v praksi pa stvar prav drugače izgleda.

Kako sem se izlečil alkohola

Na povratku iz vojne me je strast do alkohola prevzela v toliki meri, da sem bil zadnjih deset do 12 let, vsak dan pijan. Uvidevši, kam me to vodi, sem uporabil vse, da bi se rešil, kar mi je kdorkoli priporočal, toda vse je bilo zaman. Lani v decembru sem se rešil s uporabo »Avinala«, preparata berlinskega lekarnarja Franka in odšel sem v Beograd, Kolarčeva ulica 7 h gospodu N. Popoviču, od katerega sem prevzel en zavojček. To sem storil samo tako radi poskušnje, ker sem bil uverjen, da na tem svetu ni leka, ki bi me mogel ozdraviti. Jemajoč »Avinala« vsakodnevno, sem v kratkem času izgubil voljo do pijače. Mislim, da je to samo prehodno, toda glej, dva meseca strežem gostom v svoji kavarni, pijače pa ne maram niti pokusiti. Sprva sem mislil, da se mi je le slučajno pijača zastudila, toda danes sem popolnoma prepričan, da sem z »Avinalom« popolnoma ozdravel.

Zak sem se začel zdraviti, sem bil te-
žak 51 kg, a danes jih imam 72. Mnogi iz sreza in okolice me vprašujejo, kako sem ozdravel, ker so me poznali kot strastnega alkoholika. Ker je alkohol strašno zlo, zato smatram za dolžnost, da tem potom izjavim, kako sem se izlečil in na ta način pomorem onim, ki se nahajajo v mojem bivšem stanju.

Vasa Ristivojevič,
kavarnar iz Vatin, srez vršački.

**NOGAVICE
KLJUČ**

Najboljše, najtrajnejše, zato
najcenejše

Telefonija na velike daljave

in projekt jugoslovenskih telefonskih kablov

Predsednik projekta jugoslovenskih telefonskih kablov, čigar realizacija je za vsa država nujno potrebna in nam je odlaganje le v lastno škodo, naj kratko omenimo splošen razvoj telefonskega prometa in njega današnje stanje, da bo slika, ki jo potrebujemo za podlago presojanja domačih prilik, čim bolj jasna.

Prvi početki telefonskega prometa segajo kakih 53 let nazaj. Sprva se je uporabljal telefon samo lokalno, n. pr. za pogovore v hiši in najbližji okolici, zakaj s prvimi telefoni se je dalo govoriti kvečjemu 2 km daleč. Kmalu pa je nastala potreba, da se posamezne raztresene, neorganično speljane telefonske zveze združijo v centrala, ki je lahko posredovala pogovore med vsemi telefoni v kakem kraju. Tako so nastala lokalna ali krajevna telefonska omrežja, posebno v večjih mestih. Pozneje so se tudi mesta spajala med seboj s primernim številom telefonskih vodov, in začel se je medkrajevni ali interurbanski promet. Sele z njim je prišel telefon do prave veljave. Pozneje se je uredil tudi promet med posameznimi državami. Tako se je telefonsko omrežje počasi organsko razpletlo po vsem kontinentu in po vojni se je začel razvijati že tudi

medkontinentalni telefonski promet.

Danes lahko Evropa po telefonu govori s severno in južno Ameriko, z Afriko in Azijo. Vsa glavna mesta zapadne in srednje Evrope lahko govori s katerim koli mestom Zedinjenih držav. Berlin ima brezžično telefonsko zvezo z Buenos Airesom in drugimi večjimi mesti Argentine. Francozi lahko govori preko Sredozemskega morja s svojimi severoafriškimi kolonijami. Na vseh teh progah se že vrši reden telefonski promet. V najbližji bodočnosti pa je računati, da se bo iz Evrope lahko govorilo tudi na Daljni vzhod, z Japonsko, Avstralijo, Kitajsko, Indijo itd. In v nekaj letih bo telefonsko omrežje razporejeno po vsem svetu, da bo vsak telefonski naročnik lahko govoril s katerikoli drugim

na nasprotnem koncu sveta.

Telefonski promet se je po vojni tako hitro razmahnil, da si je težko predstavljati življenje brez njega in skoro bi lahko dejali, da je relativno število telefonov nekako merilo intenzivnosti gospodarskega življenja kake države.

Tehnika telefoniranja na velike razdalje je šele v najnovejšem času tako napredovala, da je postala kos omenjenim razdaljam. Za medkrajevni telefonski promet se danes uporabljajo dvovodi iz 2 do 5 milimetrov debele bakrene žice, v najnovejšem času pa pred vsem kablji. Telefonske kable tvori več posameznih, dobro med seboj izoliranih žic, ki so zavite v neprodušnem svinčnem plašču, ojačenem z železnimi žicami in z ovoji iz jute, ki ga vsajajo pred poškodbami. Na poljubno daljavo pa danes niti po dvovodnih niti po kabljih še ni mogoče govoriti v zmislu rednega prometa. Po 2 milimetra debeli dvojni železni žici se dobro sliši največ 120 km daleč, po bakreni žici iste debeline 330 km in po 4 milimetre debeli bakreni žici na daljavo 1000 km. Po kablju se brez drugih pripomočkov ne sliši niti tako daleč. Po enožilnem telegrafskem kablju je mogoče govoriti 40 km daleč, po dvožilnem telefonskem kablju z 0,6 mm debelimi žicami pa le 30 km daleč. Žice v kablju so pač električno v bolj neugodnem položaju in ne prenašajo glasov na večjo daljavo. To hibo imajo seve tudi telefonski vodi, le da se to kaže šele pri mnogo večji oddaljenosti.

Preko te ovire nam pomaga

pupinizacija telefonskih kablov

Na vodov. Naš rojak Mihajlo Pupin je našel, da je to neprijetno lastnost kablov in vodov mogoče odpraviti na ta način, da se v določenih razdaljah vklopijo v telefonske žice tuljave, navite na primerno preparirano železna jedra. S pupinizacijo se da v istih okoliščinah govoriti in po prostih vodih in po kabljih približno dvakrat tako daleč. Glas ostane na vsej prog čist in bi se lahko prenašal poljubno daleč, če se ne bi govorni tok zaradi odvoda na izolatorji, upora v žici in drugih električnih izgub slednjič tako oslabil, da glas izgubi na moč. Po debelejših žicah, ki imajo manjši upor, se seveda lahko govori dlje, toda ta roditelj pride slednjič navskriž z rentabilnostjo. Pa tudi iz drugih razlogov, ne kaže jemati prevleč debelih žic in danes se za kable splošno uporabljajo samo 1,4, 1,3 ali pa 0,9 mm debele žice.

Zaradi zanimivosti naj omenimo, da se poleg pupiniziranja v najnovejšem času uporablja tudi

krupiniziranje kablov.

pri katerem se vsaka posamezna telefonska žica v kablju ovije z železno žico. Učinek je sličen, kakor pri pupinizaciji. Posebno važnost je doseglo krupiniziranje odkar so izumili permalloj, ki z njim ovijajo telefonske žice namesto z železom. Leta 1926. so Nemci položili s permallojem krupiniziran telegrafski kabl v Ameriko in ta kabl, dasi ni dosti dražji od navadnih, zaleže za osem drugih, zakaj po njem se zaradi izbornih lastnosti permalloja lahko brzojavlja osemkrat hitreje kot po navadnih kabljih.

Drugi pripomoček pri telefoniranju na še večje razdalje je ojačevanje. V ta namen so uporabljali ojačevalce na elektrone, kakor pri radiu. Ti ojačevalci so povzročili v telefoniji pravo revolucijo, zakaj se le z njimi je bilo mogoče podaljšati telefonske linije preko preje omenjenih razdalj; z njimi se pa stopnja začanja

telefonija na velike oddaljenosti. Z ojačevanjem se intenziteta govornega toka, ki jo pojem zaradi upora v žicah, vedno iznova dviga na potrebno višino. Zaradi tega se lahko jemljejo tanjše žice, kar je postalo zlasti po vojni, ko se je začelo z dragim bakrom povsod štediti, odločilnega pomena. Telefonija po kablju pa je postala vobče mogoča šele z ojačevalci in danes predstavlja dobro

pupiniziran kabl z ojačevalci

najboljšo telefonsko prog, ki si jo moremo misliti.

V naši državi sta sedaj samo dva telefonska ojačevalca in sicer oba v Ljubljani. Uporabljata se z pogovore Beograd-Praga in Beograd-Dunaj. Služila pa sta tudi za pogovore med Beogradom in Turinom ter Beogradom in Curihom.

Telefonija po prostih vodih s 3 ali celo 5 mm debelimi žicami na večje daljave ni donosna, zato se bo v bodoče na take daljave in kjer je velik promet, razvijala samo v kabljih. Še en važen čimtelj je treba upoštevati, kjer kabl popolnoma in neizprosno pobija prosti vod: to je sigurnost prometa.

Kabl ni izpostavljen vremenskim nevarnostem,

leži mirno v zemlji in promet v njem ni odvisen od motenj zaradi atmosferske

tomi se uporabljajo na vseh kabljih, ker baš ti dostikrat odločajo o njih rentabilnosti. Mimo tega pa so baš fantomi prav posebno primerni za pogovore na največje razdalje: do 10.000 km.

V Ameriki se je telefonija na velike razdalje že med vojno silno razmahnila. L. 1922 je bila v Zedinjenih državah izročena prometu transkontinentalna proga New York-St. Francisco. Vsa večja mesta Unije so bila že zvezana s telefonskimi kablji. Tedaj je začel Anglež Gill propagirati idejo, naj bi se tudi v Evropi zgradilo

transkontinentalno telefonsko kabelsko omrežje,

zlasti še, ker v Evropi ni nikjer računati s tolikšnimi razdaljami kot v Ameriki. In kakor je videti iz gornje karte, ki kaže današnje stanje omrežja telefonskih kablov v Evropi, je propaganda padla na rodovitno tla. Skoro vse evropske države so že položile telefonske kable med važnejšimi središči. Anglija, Francija, Belgija, Holandska, Švedska, Nemčija, Češkoslovaška, Švica, Italija in Madžarska so si od l. 1922 ustvarile že precej goste omrežje telefonskih kablov, ki omogoča telefonski promet z že obstoječimi žičnimi programi na največje oddaljenosti. Tudi Poljska je že začela polagati kable na svojem teritoriju in Rumunija se pripravlja, da podaljša evropsko ka-

toku Save in Dunava.

V naši državi je bilo treba seveda računati z zelo velikimi razdaljami. Nabava kablov in polaganje bi zahtevalo tako velikih investicij, da jih naša država ne bi mogla naenkrat zmagati. Zaradi tega bi se ves projekt realiziral v etapah.

Najprvo bi se položil kabl: avstrijska meja — Maribor — Celje — Sevnica — Zagreb — Brod — Ruma — Beograd — Niš — bolgarska meja, ter kabl od madžarske meje na Hodoš — Subotica — Novi Sad — Ruma in odtod v Beograd.

Ta projekt je bil zasnovan v skladu s tedanjim stanjem mednarodnih pogajanj glede polaganja kablov. Ker ob razpisu natečaja še ni bila točno določena trasa proti zapadu in jugu, je bila

Ljubljana spočetka izpuščena iz projekta.

Mesto tega pa je bilo predvideno, da dobi Ljubljana preko Sevnice žične telefonske zveze s kabelskim omrežjem. Ljubljana bi tedaj govorila po žicah do Sevnice, odtod pa po kablju z vsemi važnejšimi kraji v državi in inozemstvu. Pozneje se je projekt v toliko spremenil, da bi se smela vrednost vseh dobav za podaljšanje kablov povečati za 20 odst., in iz tega presežka bi se lahko napravil tudi kabl Sevnica — Ljubljana.

Ves projekt je bil zasnovan na računu

dar so se že pri upostavitvi prometa izkazali za premajhne. V Avstriji so l. 1927. položili prvi kabl Dunaj — Pasova; sedaj pa polagajo na tej progi že drugega, tako naglo je narasel promet.

Za jugoslovenski kabl

so se interesirale Avstrija, Češkoslovaška, Madžarska in Poljska, ki so že stavile konkretne predloge glede minimalnega števila telefonskih vodov, ki bi jih potrebovale za tranzit in za zveze z našimi trgovskimi središči. V splošnem se je pa pri projektiranju tako računalo, da bi v našem kablju dobilo vsako večje glavno mesto posameznih evropskih držav po eno prog v Carigrad. Po tem računu bi bilo za tranzit potrebnih 16 prog.

Najprvo se je nameraval položiti kabl s 50 četvorkami, pozneje se je za kabl Ruma — Maribor in Ruma — Subotica — Hodoš reduciralo število četvork na 28 ali 29. Iz Rume do Beograda bi imel kabl 52 četvork, ker bi moral prevzeti promet obeh stranskih vej. Od Beograda proti Nišu je bil predviden kabl, ki bi zadoščeval za zveze proti Skopju in Sofiji.

Kakšen maksimalen promet pa zmoro kabl z 29 četvorkami? V celem se dobi v njem 58 telefonskih dvovodov in 29 fantomov; vrši se tedaj lahko 87 razgovorov hkrati. Nekateri so sicer trdili, da je kabl z 29 četvorkami premajhen, toda če upoštevamo, da imamo danes od Beograda proti Zagrebu le tri telefonske vode in enega proti Ljubljani, ter prav tako samo tri dvovode iz Beograda proti Subotici, lahko mirno zaupamo, da bo projektirani kabl zadoščal za daljšo dobo.

Kabl bi vseboval 10 četvork iz 1,3 ali 1,4 mm in 18 četvork iz 0,9 mm debele bakrene žice. Srednja, posebej s svinčnem zaščiteni četvorka, bi služila samo za radio-prenose. Kabl bi se takoj ves pupiniziral in opremil s potrebnimi ojačevalci za vse proge.

Z uresničenjem našega kabelskega projekta bi se Evropi odprl telefonski promet proti Orientu, v naši državi pa bi bilo konec telefonske mizerije, in sicer na glavnih progah že v štirih letih, zakaj približno toliko časa bi trajalo polaganje kablov na 1100 km dolgi progi.

Telefonskim naročnikom bi prinesel kabl sledeče prednosti: Vsak zahtevani telefonski spoj se dobi v petih ali najkasneje v desetih minutah, kakor je zagotovljeno z mednarodnimi pravilniki, pogovori se čujejo popolnoma čisto, mirno in glasno; malo besed, toda kdor ima mnogo opravka s telefonom, ve, koliko to pomeni.

Izvršitev celoga projekta bi veljala sicer preko pol milijarde dinarjev, vltie temu pa glede kritja te ogromne investicije ne bi bilo toliko težav, ker bi se moral kabl odplačati šele v dvanajstih letih.

Takšen je tedaj v glavnih obrisih projekt jugoslovenskega telefonskega kablov. Njega realizacija je nujno potrebna tako za našo državo kakor tudi za vso ostalo Evropo. Telefonski promet, ki teži proti vzhodu, si bi prej ali slej našel pot, v eni ali drugi smeri. Ako ga s poljožitvijo kablov ne bomo umeli pravočasno zajeti in usmeriti preko naše države, bo pač ubral

drugo pot mimo nas.

To bi pa pomenilo za našo državo dvojno izgubo: izgubo vseh prometnih ugodnosti, ki jih prinaša lega ob važni mednarodni progi in izgubo nemalih dohodkov na tranzitu. Skrajni čas je tedaj, da se merodajni činitelji resno lotijo tega važnega vprašanja.

Po predavanju univ. prof. inž. M. Osane

O. K.

Predvsem — kaj je to — o. k.? O. K. (izgovori „o kec“) znači, da je nekaj dobro, da se nekaj odobrava, skratka pomeni isto kakor pri nas „popolnoma v redu“.

Film, v katerem sem trenutno zaposlen, se imenuje „Valček lubeznik“. V njem predstavljam mladega Američana, ki nadomestuje nekega avstrijskega nadvojvode ob priliki njegove zaroke. Samo ob sebi se razume, da kot Američan nimam niti najmanjšega pojma g dvornem in vojaškem ceremonijelu avstrijskih nadvojvod. V uniformi se ne počutim nič dobro; enkrat se spotaknem nad sabljo — drugič izrubežim slem.

Nekoga dne je prišel Thiele izredno slabe volje v atele in že pri prvih posnetkih je začel strašno posovati vse naokrog. Lilian Harvey in moja malenkost tega nista bila navajena pri Thieleju. Ko je nato šel Thiele v kabino za prisluškovanje, sva se z Liliano Harvey postavila v bližino mikrofona — čisto kot slučajno — in začela sva sledeči razgovor:

»Lilian, Thiele je danes zelo slabe vo-

lje.«

»Da, odvrne Lilian, najbrže so ga kje grdo razjezili, vendar tu pri nas baš nima vzroka biti jezen.«

»Hm, — najbrž ga je doma ujknila njegova boljša polovica — pravim zopet jaz, (vedeti pa morate, da je Thiele že dolgo časa poročen in da živi s svojo ženo v najsrečnejšem zakonu).«

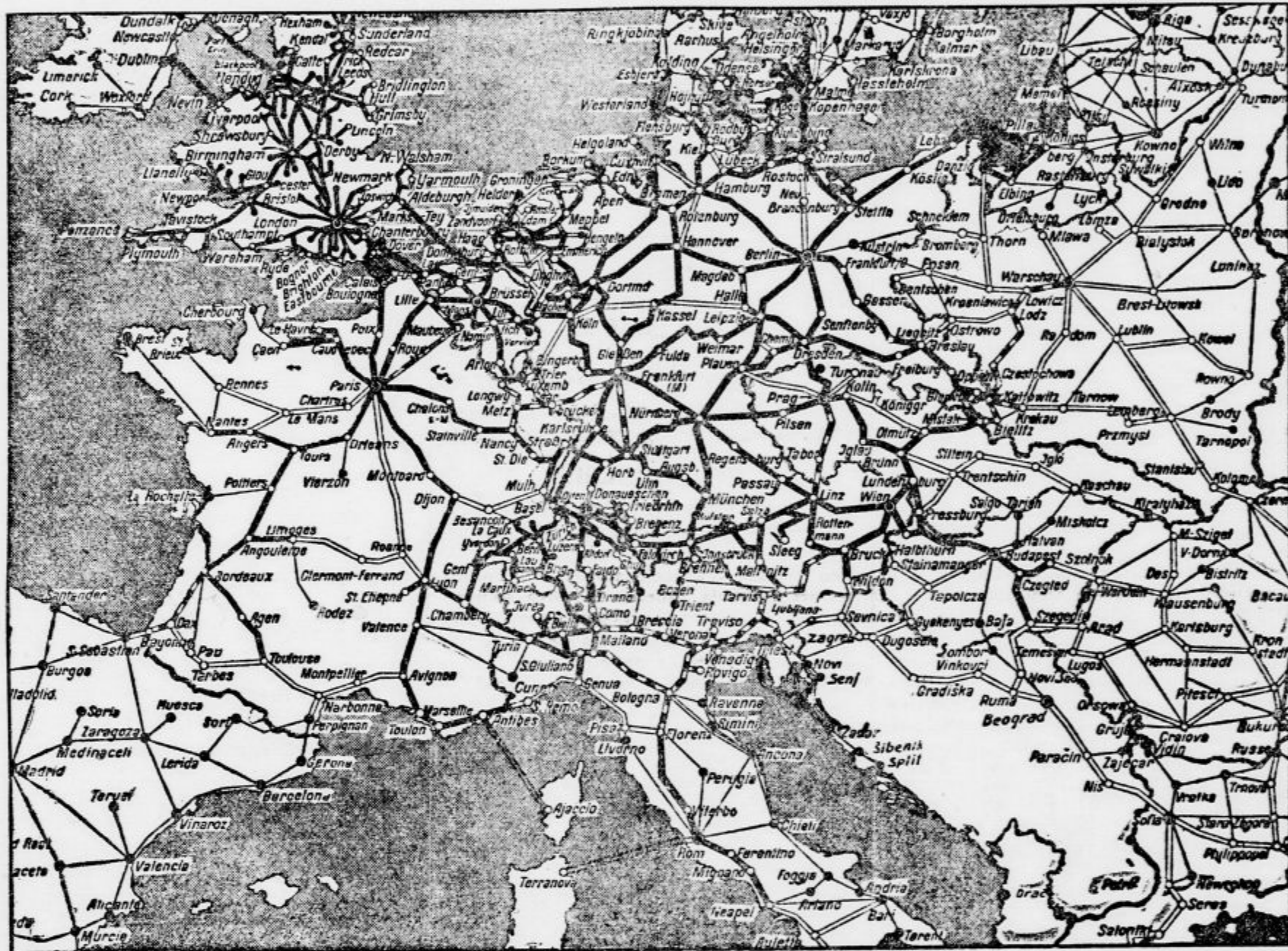
»Da, da, nadaljuje preostodušno Lilian, v mladem zakonu pride prav lahko do konflikta, če mož ni dobro vzgojen.«

Več ni bilo treba. Naenkrat se vrata prisluškovalne kabine odpro — Thiele pomoli glavo ven in pravi:

»No, ali sta me sedaj že dovolj prečestala, klepetuljice?«

Napravila sva se, kot da nas je iznenadil; Thiele pa je kot na mah postal ves drugačen, ravno tako, kot bi hotel dokazati, da je najsrečnejši zakonski mož. Jaz pa sem v prvem odmoru zašepetala Liliani na uho:

O. K. — popolnoma v redu. Willy Fritsch

Omrežje telefonskih kablov v Evropi l. 1929.

Debelo izvlečene črte pomenijo že položene kable, črkatke proge kable, ki se polagajo, dvojne tenke črte projektirane kable in polne tenke črte telefonske proste vode.

elektrike, ne od snega, ledu, ivja in vetra, ki ob vsaki priliki potrgajo žice na prostih vodih in prekinjajo promet. Vzdrževanje kablov je tudi cenejše, zakaj poškodbe na njem se pripete le redkokdaj ali pa nikoli, dočim je telefoniranje na velike razdalje po žicah praktično nemogoče, zaradi neprestanih motenj na enem ali drugem koncu proge, posebno če vodi skozi več držav. V kablju pa je pogovor vselej čist, brez motenj in razumevanje zaradi tega mnogo boljše.

Telefonski kablji, ki se polagajo na kopnem, so danes, kakor rečeno, brez izjeme sestavljeni iz 0,9 ali 1,3 do 1,4 mm debelih bakrenih žic, ki so s papirjem izolirane drugače od druge in spravljene pod svinčnim plaščem. Po štiri in štiri žice se spletajo v četvorko, ki so v nekem določenem redu, v eni ali več legah porazdeljene okoli srednje, s svinčnem ali stanijalom posebej zaščiteni četvorki, ki se uporabljajo za radio-prenose. Ta četvorka se tudi posebej pupinizira, da lahko brez popačevanja prevaža vse frekvence, ki so potrebne za čist in naraven prenos glasbe.

Kablji se polagajo v zemljo v 60 do 80 cm globoke jame, kjer se obdajo s peskom in pokrijejo z opeko. V primernih razdaljah se zgrade kabelski vodnjaki, kjer se v kabl vklopijo pupinove tuljave; na vsakih 75 ali 150 kilometrov pa se postavijo ojačevalci. Za 600 do največ 900 km dolge proge se uporabljajo ojačevalci, ki ojačujejo v obeh smereh, tedaj govorne toke, ki gredo tja, in one, ki prihajajo nazaj. V tem primeru se vrši razgovor samo po dveh žicah. Telefoniranje na večje razdalje se pa danes vselej vrši po štirih žicah. Par žic četvorko se vzame za razgovor tja, par žic četvorki, ki leži v kablju diametralno nasprotni prvi četvorki, pa za razgovor v nasprotni smeri. Ojačevalci delujejo tukaj samo v eno smer in zato mnogo zanesljiveje.

S tem pa kabl še ni izčrpan. V njem se dajo namreč izkoristiti še

umetni vodi ali fantomi.

Na dveh parih žic, po katerih se že telefonira, se namreč lahko vrši še tretji pogovor, ne da bi kolikoli motil prva dva. Fan-

belsko mrežo proti jugovzhodu. Iz Beograda se danes lahko

telefonira v Pariz ali London

pod pogojem, da pridejo govorni toki z zadostno jakostjo do Budimpešte ali Dunaja, ki sta danes glavni postojanki na vzhodu. Speljati govor odtod naprej proti zapadu po kablju, je danes igrača.

Uresničenja se čakajo zveze zapadne Evrope z vzhodom, s Carigradom in bližnjim Orientom. Projektirana je tudi že telefonska zveza Londona z Indijo. Vse zveze proti vzhodu pa v prvi zavis od tega, kaj bo ukrenila naša država, ker bodo vse te proge speljane preko našega teritorija.

Naša država je z mednarodnimi pogodbami vezana, da omogoči kabelsko

telefonsko zvezo zapadne Evrope z vzhodom.

In Evropa samo čaka na nas, da končno uresničimo kabelski projekt in s tem omogočimo gradnjo nadaljnjih linij v Carigrad in proti vzhodu vobče. Razpisana sta bila že dva natečaja za polaganje kablov v naši državi, doslej brez konkretnega uspeha. Položitve kablov pa je za Jugoslavijo eminentne važnosti, ne samo zaradi tega, ker baš kablju po naši državi pritiče izredna pozicija v mednarodnem telefonskem prometu, marveč tudi zaradi neposrednih koristi ki bi jih imela od njega vsa država.

Posebno sta zainteresirani na polaganju našega kablov tudi Avstrija in Madžarska. Avstrija je namreč že položila kabl od Vildona na avstrijski meji, prav tako pa je madžarska speljala kabl že do Segedina in zdaj ležita oba kablja v zemlji neizkoriščena kot mrtev kapital in čakata, kdaj ju podaljšamo na naše ozemlje.

Naš kabelski projekt je bil zasnovan — kakor rečeno — glede na potrebe telefonskega prometa zapadne Evrope z vzhodom. Kot izhodišče so bili predvideni Dunaj oziroma Linc in Budimpešta.

Ker je telefon komunikacijsko sredstvo, ki v glavnem služi gospodarstvu; trgovini in industriji in ker se zlasti trgovina ponavadi drži nekih od narave začrtanih potov, se je tud trasa našega kablov tako projektirala da v glavnem sledi

rentabilnosti in bi se, kakor je bilo zamišljeno, lahko amortiziral v dvanajstih letih samo iz dohodkov tranzita. Eno najvažnejših vprašanj projekta je bilo: kako močan kabl naj se položi? Nazirajna gredo tu daleč narazen. Nekateri so bili mišljenja, naj se položi samo tako velik kabl, da bo zadoščeval za promet v začetku, pozneje pa, ko bi promet narasel, naj bi se položil še en kabl. Drugi pa so nazirajna, da je treba takoj položiti kabl, ki bo zadoščal za daljšo dobo, ker je to rentabilnejše. Na samo polaganje kablov namreč odpade dober del vseh stroškov, ki niso mnogo različni, če se polaga tenek ali pa debel kabl. Zaradi tega, pravijo, naj se takoj položi

kabl, ki bi zadoščal za 10 let

ali še več, pač pa naj se spočetka pupinizira samo toliko četvork, kolikor bi se jih precej uporabljalo, ostale pa pozneje, postopoma, kakor bi nanesla potreba. V tem primeru bi seveda ležalo v zemlji nekaj mrtvega kapitala, in kdo ve, kako dolgo? Nične ne more točno izračunati, koliko mednarodnih zvez se bo potrebovalo takoj, koliko pa n. pr. v desetih letih. Telefonski promet je nekaj živega, nekakšno organsko bitje. Če je možnost telefoniranja dana, če so telefonske zveze tu, se jih bo svet tudi posluževal. Če jih pa ni, ljudje seveda ne bodo venomer spraševali po njih, marveč se bodo poslužili drugih, zanesljivejših sredstev in potov. Pravilnost te dedukcije je praktično življenje potrdilo vedno in povsod.

V splošnem se lahko trdi, da se uprave telefona v vseh državah le počasi prilagajajo faktičnim potrebam prometa in tudi v naši državi se že pri sedanjih potrebi izgubi približno 100 odst. vseh telefonskih spojev, ki jih zaradi pomanjkanja telefonskih linij ni mogoče izvršiti. Kako pa bo naraščal telefonski promet v bodoče, kadar bo na razpolago zadostno število telefonskih prog, lahko presojava na podlagi izkušenj drugih držav. Vsi doslej položeni kablji so bili projektirani s 100 odst. rezerve, tedaj za dvakrat večji promet, kakor je bil za časa projektiranja in ven-

Načrte in proračune Tehnični biro
za novogradnje in „TEHNA“, Ljubljana
adaptacije izvršuje Mestni trg 25/1

Telefon 25 — 28.

5888

Šaljapin v Jugoslaviji

Beograd, sredi aprila
12. aprila zvečer je prisel v prestolnico
Fedor Šaljapin, ali kakor ga popularno ime-
nujejo. Fedja. V nedeljo je priredil kon-
cert pesni in opernih arij; mnogim se je

tako prvič v življenju ponudila prilika, da
čulo glas tega nenadkriljivega pevca in
vidijo moža, ki je ojelel v življenjskih
bojih ter si pridobil toliko globokih izku-
senj, da je zares moral ostati na dnu svo-
je duše dober.

Že na postaji je bil pozdrav tople in na-
vdušen. Na koncertu je bila navdušenost
kajpa, še večja. Šaljapin je tako slaven pe-
vec, da bi bilo odveč govoriti o njegovi
umetnosti. Kot samouk se je povzpel med
najznamenitejše ljudi na svetu. Bil je po-
strešek valencev v raznih delavnicah, izra-
lec potujočih gledališč, pevec na Volgi pri
ribičih in v gledališčih, dokler se ni do-
cela posvetil kultiviranju svojega, po na-
ravi toli silnega glasovnega gradiva. Kot
prijatelj Maksima Gorkoga je z njim vred
bosičil venomer iščoč poti, kako bi po-
stal pevec globoke slovanske note, ki je
živela in drhtela v njem. Po ogromnem
trudu mu je to uspelo in zdaj že dolga leta
očaruje ljudi z obeh strani Atlantika. Še
vedno je — v zvezi 56 letom, ki jih ima na
hrbtu — svež po duhu in po glasu.

Danes je Šaljapin bogat in nezavisen,
obdan s slavo, ki mu jo mnogi zavidajo,
pa tudi od oboževalcev in oboževalk. V zve-
z temu pa mu v intimnih trenutkih rado uide
spoznanje, da je najsrečnejša doba njegove-
ga življenja bila mladost ob Volgi s šum-
nimi valovi in s pesmijo o burjakih. V ta-
kih zaupljivih trenutkih očituje Šaljapin
pesniške nagibe pravo lirsko noto.

Cepprav je po svojem občutju kozmopo-
lit, je vendar prišel v Jugoslavijo z za-
vestjo, da mu je ta svet bližji in sorod-
nejši. Ni pel pred polno dvorano, zakaj Ša-
ljapin polje ob visokih cenah in celo Beo-
grad jih nima toliko, da bi napolnili dvo-
rano. Vsem pa, ki so ga čuli, ostane
njegov glas nepozaben. Doživite. Dd.

Vladimir Majakovskij

Po vesteh iz Rusije je prostovoljno kon-
čal svoje nemirno življenje pesnik Vladimir
Majakovskij. Njegova smrt nas spominja
usode Sergeja Jesenjin, pesnika, ki ga Ma-
jakovski ni dosegel ne po samoniklosti niti
po oblikovalni sili. Vladimir Majakovskij se
je rodil 1. 1894.

Bil je gozdarjev sin. Po očetovi smrti se
je preselil v Moskvo, kjer je obiskoval
gimnazijo. Zaradi revolucionarnih nagibov
pa so ga izključili iz šole in ga že kot štiri-
najstletnega dečka vknjili v zapor. V
16. letu je bil drugič aretiran in zaprt. Po
odpustitvi iz zapora je posel nekaj časa
šolo za umetno obrt, pozneje pa tudi umet-
nostno akademijo. Šolal se je za slikarja,
vendar se je kmalu omejil na literarno
umetnost. Kot futurist je prišel na sli-
karski soli izgrede in so ga zaradi tega
tudi izključili. Literarno delati je za-
čel 1. 1912.

Kot nemiren duh se je opredelil
za futurizem, ki se je, kakor pravi Vl.
Pozner v svoji »Littérature russe«, rodil v
ozračju skandalov in je skušal z bučno re-
klamo in bohemijskimi aferami opozoriti na
se. Kmalu se je razcepil v dve skupini: v
ego-futuriste (Igor Severjanin in tovariši)
in kubo-futuriste. Slednji skupini je bil
ideolog in mojster Viktor Hlebnikov (1885
— 1922), malo znani poet, kateremu ruski
futurizem dojuje hvalo »za vse svoje vi-
talne ideje. On je obnovil rusko verzifika-
cijo, iznašel nove tehnične postopke in od-
kril neznane slike.« (Pozner)

Kaj so hoteli ruski futuristi? Upri so se
simbolizmu in njegovemu »zakonskemu
otroku akmeizmu, zaničevali so dekadente
in vse stare smeri. Hoteli so osvoboditi
poezijo vseh formalnih spon, zlasti pa stro-
ge službe jezikovni pravilnosti. Dočim so
se nekateri poezije ogrevali za »čisto po-
ezijo«, ki ji je prvo načelo popolna, neod-
govorna subjektivnost, so se futuristi uprli
predvsem slednji logiki in pesmi. Zaniče-
vali so realnost. Bili so pač znanilci ve-
kega intelektualnega razkroja, ki je nasto-
pal v Rusiji.

Majakovskij je torej sprejel in razvil vse
ideje Hlebnikova, vendar jim ni bil dosled-
no zvest. Njegova poezija (Vojna in mir,
1917, Misterij Bouffo, 1918, 150.000.000
1921, Majakovskij se smeje, Majakovskij
se smeje, Majakovskij se roga, 1923 in zbor-
nik. »Vse je spisano po Vladimirju Majakov-
skemu.« 1919) je preobložena s smelnimi me-
taforami in slikami, zmaličena od čudnih
oblik, divja, razuzdana, kajkrat neumljiva,
vendar pa v zvezi vsej svoji našopirjeni gro-
tesknosti očituje pristno lirsko noto. Lahko
bi bil velik pesnik, toda futuristične teorije
in revolucijski dogodki so ga spravili na
stranpota. Njegova proza je boljša. Po-
sebnost živahno je opisal svoje popotovanje
po Ameriki. Razen »Misterija Bouffo« je dal
v dramski obliki »Stenice« in »Kopališče«.

Futuristi so si po boljševiskem prevratu
mnogo prizadevali, da bi postali nekakša
oficijska, državno privilegirana in morda
edino dopuščena pesniška šola. Trdili so,
da je samo futurizem zares revolucionaren,
menda za to, ker se je upr vsakršni pes-
niški disciplini in je izključil logiko iz svo-
jih verzifikatorskih kovačnic. Toda prole-
tarske množice niso bile nič kaj navdušene
za to neumljivo in vsiljivo čevkanje. Lenin
je sam priznal, zlasti v razgovoru z Gorkim,
da futurizem ne razume. Na njegovi mizi
so ležali klasiki. Majakovskij se je v zad-
njem času precej odmaknil proletarski knji-
ževnosti in so ga zaradi tega že ostro na-
padali. Očitek »buržujskih naagibov« mu
tudi ni bil prihranjen.

Majakovskij je bil velik poet, kolikor je
bil nezvest futurizmu. Ni tako zelo mrzil

Novačanov „Herman Celjski“ v Mariboru

Glavni znak Novačanove drame je ele-
mentarna sila in silovita razgibanost. S ka-
tere zgrabši se gledalca in ga ne spusti do
konca. Čeprav ves čas sluša, da se razvija
pred njim šele prvi del možgane zasnovne,
ki ji daje okvir »Celjska kronika«. Kakor
neurje zadivja pred njim neukrotljivi po-
gon celiske krvi, kačož na drznost poleta

teh skoraj renesansnih ljudi, obenem pa že
nakazujoč tragičen izid.

Mariborski dramci je v čast, da je zani-
sel pravilno razumela in jo znala s svojimi
najboljšimi močmi tudi izraziti. Vprizoritev
je zaradi tega uspela izredno lepo, dati je
marsikdo poprej dvomil, ali bo možno naj-
ti primernih igralcev.

Najenotnejši in obenem najdovršenejši
lik je nedvomno postavil g. Skrbinek v
vlogi Hermana Celjskega. Njegova igra ni
bila igra, nego produktivno ustvarjanje, res-

nično ustvarjanje pesniške besede in mi-
sl. Morda bi bil po vnanosti še učinkovi-
tejši, da ni s svojo masko nekam preveč
spominjal na kakega kardinala. Izralci v
ostalih moških vlogah so se sicer vseskozi
gibali na nekoliko nižji liniji, vendar so
nudili vsi skoro brez izjeme dobre ali vsaj
zadovoljive kreacije. Ugodno je iznenadi-
l g. Blaž (Eneja Silvij) s toplino svojeja ču-
stvanja brez afektacije, kabineto figuro
je ustvaril g. Daneš kot pater Melhior,
prav dober pa je bil tudi g. Grom kot Fri-
derik, zlasti v sceni pred očetom. Nekoliko
šibkejši je bil g. P. Kovič (Jošt Soteški).
Preveč je poskušal nadomestiti notranjo
razgibanost z dviganjem glasu in drugimi
vnanjimi efekti. Tudi g. Nakrst (Herman
mlajši) ni posebno zadovoljil. G. Harasto-
vič (Zid Aron) je včasih pokazal že večjo
tvornost, kljub temu ni bil slab. Ostali
izralci v manjših vlogah so se po večini
zadovoljivo prilagodili celoti, podčrta-
bilo odlično izro nemega hlapca (g.
Jan).

Tudi dame so rešile svojo nalogo čisto
Gdč. Starčeva v vlogi kraljice Barbare je
bila po svoji vnanosti res »kraljica lena
ogerska«, tudi za izražanje svoje lubežni
in osamelosti je našla dovolj iskrenih to-
nov edino kot maščevalna žena je bila pre-
malo prepričevalna. Gdč. Kraljeva je kot
Veronika dokazala, da ume izoblikovati tu-
di neko drugo Veroniko, ki ni eterično bit-
je kakor je Zumančeva, s čimer je na nai-
lenjši način dokumentirala svoje (notranje)
umetniško znanje. G. Savinova se v svoji
vlogi ni mogla posebno uveljaviti. A ga.
Zakrajškova je kot letničarka spet poka-
zala svoj talent za realistične, do zadnjih
podrobnosti izdelane tipe.

Režiji gre vsa pohvala. G. J. Kovič se
sedaj proti koncu sezone uveljavlja mnogo
lažje kakor prej. V celoti je bila igra ubra-
na in skladna, nekateri nedostatki kakor
n. pr. premočno kričanje in vpitje (kar je
neprijetno vplivalo takoj v 1. prizoru), ne-
kateri anahronizmi glede kostumov in obi-
čajev, pa se bodo dali brez težave odgra-
viti. G. S.

Izšli so Danilovi spomini

Senior slovenskih igralcev in obenem
njih »sveči mladenič« Danilo je podaril Slo-
vencem za letošnje prihrke knjigo svojih spom-
inov. Knjiga je čedno opremljena obsega
232 strani in je bogato ilustrirana, deloma
s prilogami na posebnem finem papiru. V
svoji »spomini« ni Danilo zbral samo

gradiva o sebi, o svoji zanimivi karieri,
marveč je povedal vse polno interesantnih
podrobnosti o petdesetletni zgodovini slo-
venskega gledališča v Ljubljani. Zato so
Danilovi »Spomini« knjiga, kakor je še ni-
smo imeli. Spisana je na svojevredno, ve-
selo-poreden in živahen način. Podrobneje
bomo o nji še izpregovorili. Kdor se zani-
ma za knjigo, naj takoj piše »Tiskovni za-
drugi« v Ljubljani, če je ne naroči narav-
nost pri avtorju, ki jo je pogumno izdal v
samozaložbi.

Jugoslovenska razstava v Londonu

Težavno je duhovno prodiranje našega
maloznanega naroda v kulturni svet velike-
ga naroda, čigar ozračje je nasičeno s
tradicijami in ki ima okrog sebe obilno plo-
dove onih stoletij, ko so bili naši predniki
večno kravečji zid zapadne kulture. V zve-
z temu pa se začnemo čedalje bolj uveljav-
ljati v svetu ne samo kot država, marveč
tudi kot narod z močnimi kulturnimi am-
bicijami. Tako reprezentanca jugoslovenske
v svetu je londonska razstava jugosloven-
ske umetnosti. Prvi glasovi o nji, ki jih
danes beležimo, niso tako zelo ugodni, ka-
kor je po vesteh, ki jih imamo iz Londona,
sodba širše publike. Angleško kritiko ozna-
čuje vedno hladna vzdržnost: ona ni nik-
dar temperamentna ne v hvali in ne v gra-
ji. Zato pa je vsaka hvala več kot vlnuda
gesta in se imamo torej zadovoljiti tudi s
prvima glasovoma, ki smo ju prejeli. (Med
tem so sigurno poročale o razstavi tudi že
nekateri londonske tedenske revije in dru-
gi listi, ki pa jih trenutno nimamo na raz-
polago).

V »The Times« z dne 10. aprila je izšla
daljša ocena, iz katere posnemamo:

»Pod pokroviteljstvom «Jugoslav. dru-
štva za Veliko Britanijo» in »Društva pri-
ateljev Velike Britanije« in »Jugoslaviji ter
kot vrnitev obiska razstave britskih umet-
nikov, ki se je lani vršila v Jugoslaviji, je
prirejena v kritičnih prostorih Tate-Galle-
ry obsežna razstava jugoslovenske skulp-
ture in slikarstva. Brez dvoma bi razstava
storila večjo uslugo svojemu umetnostne-
mu namenu, če bi bila prirejena v mani-
šem obsegu, vendar je umiliva želja prire-
diteljev, da se prične na razstavo čim
več umetnikov. Vrh tega prevladuje pri
nas povsem izrazito zanimanje za neznane
vzroke in tute tize na tej razstavi bolj, nego
čisto umetniško zanimanje. Razstava je
uvod v civilizacijo, ki se že popolnoma za-
veda samega sebe; zategadelj je zanimiva
opomba o Meštrovici v katalogu: »Njegovo
delo se razvija v dobi intenzivne vsestran-
ske politične aktivnosti v Jugoslaviji.«
Predaleč bi nas vodilo, če bi hoteli raztol-
mačiti njen značaj.

Na taki razstavi je silno težko ločiti ži-
sto umetniško vrednost od specifičnih tu-

Hišnim posestnikom

se priporoča, ako hočejo imeti dobro popravljene peči, da pustijo iste popraviti even-
tuelno nove postaviti že sedaj spomladi, ker se čez poletje popolnoma posušijo. Ako
se pusti popraviti peči tik pred pričetkom kurjenja, se ne posušijo dobro oziroma
se zaradi kurjenja suši prehitro, vsled česar ilovica rada popoka in spet odpada.

Podpisana tvrdka je pripravljena sedaj spomladi izvršiti vsakovrstna pečarska
dela in popravila po najnižjih cenah in dovoliti daljše plačilne roke odnosno mesečne
cbroke po dogovoru.

Zagotavljaajo solidne postrežbe se priporoča tvrdka

96a

**F. P. Vidic & Komp. in Anton Kovačič, tovarna peči
in štedilnikov, Vič — Ljubljana.**

teresev. Jasno se vidi, da je jugosloven-
ska umetnost zmes, ki je izšla iz vzhodnih
in zapadnih vplivov: opažajo se tudi vplivi
Nemčije in Avstrije. Izmed vsega nas nai-
bolj preseneča to, kako izredno večje ob-
vladujejo psihološke činitele — izraze ob-
ličja in telesne gibe — pač bolj nego kom-
pozicijske forme. Slikarstvo, ki zavzema prvo
mesto, sloni na dramskih motivih in se
nagiba k reliefu ali k neki formi med re-
liefom in zaokroglenostjo. Zares dobivamo
vtisk, da se genij te rase izraža v linear-
nem ritmu, ki mu je les naprikladnejši ma-
terial za nizovo umetniško voodabljanje.
Hkrati pa je splošna višina strokovne spo-
sobnosti v vseh vrstah materiala zelo ve-
lika.

Nato se kritik posebno ustavlja pri delih
Meštrovici, ki mu je »the most important
figure«. Omenja tudi druge kiparje, pri čer-
mer opaža da za voodabljanje skupin ni-
malo jugoslov. kiparji mnogo čuta. Izmed
Slovencev je omenjen samo Peter Loboda
in sicer tako-le: »Mati in dete« od Lobode
ima mnogo lepote (great charm) in linij in
nas spominja starih Florentincev, samo da
je materina glava malo preveč sentiment-
alna.

O slikarstvu sodi angleški kritik to-le:
»Slikarstvo nam dokazuje, da so zelo ak-
tivni in da mnogo razmišljajo o vsem kar
je ustvarilo inozemstvo. Najbolj med nji-
mi so vezani ob nekaj o čemer mislimo,
da je jugoslovenska narodna umetnost, pri
kateri opažamo največji nagib k dekorativ-
nim motivom. To omenja slike Tartaglie,
Radovića, Hegedušića, Dobrovića in Su-
manovića. Vrh tega je nekaj interesant-
nih risb in lesorezov.

Kritik skleni: »V celoti ima ta razstava
večjo vrednost kot izraz lokalnih značilno-
sti in rasnih idealov, nego je nje važnost
s strogo umetnostnega stališča. To je to-
rej vrnitev poseta in jo zato presrečno poz-
dravljamo.«

»Morning Post« z dne 10. aprila piše
predvsem o skulpturi Ivana Meštrovici in

Zora Voda

proti sivilim lasem!

Ne barva, temveč vrača
sivilim lasem prejšnjo na-
ravno barvo.

Zak. zaš. Odobrena od zdravstve-
nega odseka pod št. 1793—20 kot za
zdravje popolnoma neškodljiva. Uspeh si-
guren in trajen. Cena steklenici brez poš-
tline Din 35.—

ZORA VODA I. OREL, Zagreb

Radičeva (Duga) ul. 32.

Poslujemo po povzetju, in to samo na čitljive
naslove.

Čitaj za veliko noč tudi...

Za veliko noč je izšla že 4. številka nove revije »NAŠA DOBA«
kot lep, obsežen zvezek na 48 straneh. Vsebinsko je ta številka zelo
tehtna in bo po zanimivih in velikih vprašanjih, ki jih obravnava, naj-
primernejše resno štivo za velikonočne praznike.

Takoj prvi članek »Ali še vedno ločitev duhov« posveti kakor z
jarkim reflektorjem na bolno stran našega razumnštva: na ravno-
dušnost do osnovnih vprašanj svetovnega nazora. Kaj je svobodna
miselnost? Ali smo materialisti? Kako naj uredimo svoj odnos naspro-
ti religioznosti, katere pomen je po vojni narasel? Članek ne vsebuje
nobenih novih dognanj in je naperjen tudi zoper svobodnomiselni dog-
matizem. Formulira pa na novo nekatera vprašanja in vabi misle-
čega čitatelja, da premaga svojo ravnodušnost do večnih vprašanj.
Če pa jo premagamo, se moramo usmeriti. Kam? V katoliško dogma-
tično miselnost, ali ne?

Univ. prof. dr. K. Ozwald je zastopal v razpravo o »Miselnih te-
meljih in nalogah našega šolstva,« ki ni spisana za šolnike, marveč
za vsakogar, ki ga zanimajo javna vprašanja.

Silno interesantna je daljša razprava »Bistvo in značaj angleške
demokracije.« Angleži so stari in izkušeni politični učitelji. Z nasto-
pom laburizma se je tam marsikaj izpremenilo. V Anglijo se opirajo
oči vsega sveta. Težki zapletljaji v Indiji stoje pred njo. Prečitaj to
razpravo; odprla ti bo povsem nove poglede. Že zaradi nje moraš vze-
ti v roke 4. zvezek »NAŠE DOBE«.

Vrhu teh je v tej številki še vrsta drugih razprav in člankov. Opo-
zarjamo zlasti na članek o racionalizaciji slovenske produkcije premo-
ga, o Ligi narodov, o kmetijskih zadrugah v sovjetski Rusiji, o brez-
poselnosti, o reformi pouka slovenščine in srbohrvaščine na srednjih
šolah, o koncentraciji čeških bank (spisal za »Našo dobo« A. Pim-
per, glavni urednik Nar. Listov v Pragi), o Gandhiju, o publicistiki in
naši filozofiji, o Strossmayerjevem boju za glagolsko bogoslužje itd.

»NAŠA DOBA« je s prvimi številkami pokazala, da je časopis, ki
brez njega ne bo mogel biti napredno usmerjen slovenski izobraže-
nec. Ne bo mogel biti radi tega, ker se tu razpravljajo vprašanja, ki
segajo globoko v današnje življenje. Naši domači kulturni, socialni,
gospodarski problemi, ruski eksperimenti, svetovna demokracija —
vse to nas hočeš — nočeš mora zanimati. Vse to sega v našo narodo
in državno usodo in od nje pa v mnogočem zavisi naša lastna
usoda.

»NAŠA DOBA« izhaja vsakih 14 dni in stane četrtletno komaj 30
dinarjev, na leto 120 Din, posamezni zvezek 8 Din. Še je čas, da jo
naroči, kdor se še ni priglasi. Opozorite na njo znance. Kmalu bo za-
loga prvih števil izčrpana in bo marsikdo kesneje obžaloval, da se
ni uvrstil med naročnike »NAŠE DOBE«.

Uprava »NAŠE DOBE« je v Ljubljani, Knaflijeva 5.

„KUVERTA“

d. z. o. z.

Ljubljana, Vozarski pot št. 1

Tvornica kuvert in konfekcija papirja

En gros! Nudi ugoden En gros!
nakup.

Zahtevajte vzorce vseh vrst kuvert

DOŽIVLJAJI V INDIJSKI DŽUNGLI

Sveti lotosov cvet

Znanstvi v Kampenphetueu so me opozorili na večje jezero Nong Chik, ki leži kakor 2 uri od mesta. Jezer je v teh krajih povsod mnogo in so ponavadi prav pripravna za lov, posebno v dobi muše od januarja do maja.

Čim se je začelo daniti, sem z dvema spremjevalcema zajahal konja in jezdil čez planjavo k jezeru z veselo nado na dobro lovsko srečo. Trava po planjavi je bila suha in na nekaterih krajih požgana. Prijazni smo v kraj, kjer so našla redka drevesa srednje velikosti, kakor povsod, kjer vsako leto pogori trava. Trava zraste v teh krajih do polmetra visoko.

Tu in tam so posejani po drevju orli in nas nekaj časa začudeno opazovali, potem pa se dvignili drug za drugim v zraku višave. V daljavi sem videl velike ptice, ki so v celih tropah počivale na drevesih. Ko sem prišel blizu, sem spoznal v njih marabute, razne čaple in druge ptice. Lep pogled je bil to! Nisem se mogel premagati, snel sem puško z rame in pomeril. Dobro sem pogodil. Marabu s krasnim perjem je padel. Ostala družba se je prestrašena vzdignila in odletela; krožila je še nekaj časa nad našimi glavami, potem pa se je porazgubila nekje v daljavo v močvirno džunglo. Se malo, in bili smo ob jezeru. Truma divjih rac se je pogrnala iz goščave, krožila v manjših in večjih kolobarjih nad jezerom, se razdelila v manjše skupine in razkropila na vse strani. Tudi mnogo drugih manjših močvirniških ptic smo pregledali. Razbežale so se in poskrile v goščavi.

Jezero, že precej izsušeno, je bilo kakor romantičen divji vrt s tisočimi lotosovimi cvetovi. Po vsej pravici imenimo siamski narod ta za buddhižem svetni cvet: boa huang (kraljevski lotos). Neopisna slika takega naravnega vrta z gosto posutimi cvetočimi lotosi. Nevidni vrtnar je osrečil siamsko zemljo z nešteti takimi rajskimi vrtovi.

Lotos je tako rekoč narodna cvetica v Siamu in to po vsej pravici. Kdor je videl, kako veličastno lepoto daje vsej siamski naravi, ji bo to priznal brez ugovora.

Kot pristna vodna rastlina se zadovolji z vsako mirno vodo, če je le pol metra globoka. Njeni okrogli listi, ki so izbočeni in lijak podobni, merijo v premeru do pol metra in se do tri četrta metra dvigajo iznad vodne površine. Mnogoštevilna stebela nosijo med temi listi lažjem podobne precej koničaste popke in bolhotno razšopirjene šipke podobne rdeče cvete, ki imajo v premeru 12 do 20 cm. Cveti se vsak večer zapro, kakor bi hoteli skriti svojo nedolžnost in lubezenska naravna čustva pred nečistimi večernimi mrakovi.

Prelep je pogled na lotosovo listje ob jutranjem soncu, ko se ga drže še rosne kapljice, ki polzijo po njem lički živih srebr, kadar ga zibljejo jutranje sapice in se blešče v stoterih žarkih, kakor da so sami biseri.

Preden se ta kraljevska cvetica razvije do popolne krasote, jo žene rade darujejo v templjih pred kipi Buddhe. Lotos krasi tudi domači oltar in v njegove listke zavija mlada žena (nang) ali devojka (nang sao), tožak ter ga z medom in raznimi dišavami prepoje, naga daje svojem ljubčku kot cigarete.

Čudno je v naravi to, da ima navadno cvetje, ki najbolj razveseljuje človeško srce, le kratko življenje. Tako tudi lotosov cvet. Jedva se razvije v svoji popolni obliki, že prične gojiti sad svoje lubezni v melki zibelki sad boa. Ali ni to resničen simbol lubezni srečnih staršev?

Prav tako, kakor sta bila na starem Olympu neštari in ambrozija hrana bogov, je tudi lotosov sad (jug boa) hrana demonov in bogov v baskah siamskega naroda. In kakor ni evropsko bogata niza brez okusnih lešnikov in oreh, mora biti tudi lotosov sad pri vsaki imeritnejši gostiji v Zadnji Indiji.

Narodu je lotos znamenje življenja, lubezni, lepote, resnice, upanja, skritih želja in svetosti srca. Lotos je tudi v temni zvezi z indijsko baiko in vero. Ze starim Grkom so bili znani lotofaci. Egipčani na so imeli to cvetico v svojih hieroglifskih znakih. Posvečena je bila bogovcem in boginjam. Oziris se je zibal na lotosovem listu, ki je bil tudi njegovo bivališče. Izis je nosila venec iz lotosovih cvetov in sadov. Ta boginja se je pomikala v svojem čolnu iz

papirusa po cvetovih svete rastline. Horus, bog svetlobe, se je dvigal, ko je minila noč, v napol odprtem lotosovem cvetu iznad morske gladine. Tudi Hathor, rediteljica Horusa, boginja zakonske sreče in prijateljica otrok, je nosila to cvetico, zato so imele tudi egiptске kraljice starejše dobe vence iz njenih popkov in cvetov. Poznam baiko siamskega naroda, ki snatra ves azijski svet za lotosov cvet, katerega steblo poganja na dnu oceana v popku tam počivajočega boga Višnu. Na površju oceana razviti cvet je zemlja, stari svet, ki daje bivališče človeku. Sredi cveta se dviga meru ali phramen, Himalaja z Gavrizankarjem, na katerem kraljuje lingam »Khun phiet« kot začetnik življenja. Tu izvira življenjski nektar reke. Lotosovi listki pa so posamezne dežele: Indija, Kina, Siam, Birma i. dr.

Kakšen vpliv je imel v verskem smislu ta cvet na narode v Zadnji Indiji, nam pričajo različni umetniški motivi, ki so se ohranili. Starodavni umetniki in stavitelji so ga uporabljali v ornamentiki, plastiki in skulpturi. Buddho so predobčevali v lotosovem cvetu. Na vseh kipih ima za vznožje odprt lotosov cvet. Tudi verske bačke buddhizma poročajo veliko o simboličnem pomenu lotosa.

Vse to mi je prihajalo na misel, ko sem stal pred siamskimi jezerskimi vrtovi, polnimi cvetov svetega lotosa.

Kobra

Sredi januarja sem najel tri slone in deset nosačev. Namenil sem se bil, da krenem proti jugsahodu na Umpang.

Cetrli dan smo taborili na visokem gorskem grebenu Pao Pa. Blizu našega sotora je izvir močan studenec, čigar voda se je nabirala takoj ob izviru v precej velik tolmun, kjer je rastle mnogo vodnih rastlin. Iz tega tolmuna je tekla potok po apnenih skalah. Struga je bila kakih sto metrov od studenca kakor presekana in za dva metra nižja. Kasneje se je kakor pahlača razširila na kakih osemdeset metrov, nakar se je potok delil in se po več naravnih zlebljih kakor srebrne žile izgubljal izpred naših oči. Vsi ti potoki so se nazadnje zopet združili v divji gorski tok, ki je drvel in padal po skalnatih pečinih v nizave proti reki Me Moi.

Prijetno se mi je zdelo to bučanje in rad sem poslušal zlasti zvečer, ko sem ležal k počitku.

Preden smo odpotovali iz tega kraja, sem še stopil v prijetno hladnem jutru na visoko pečino, da se razgledam naokoli. Mož, ki je bil z menoj, me je opozoril na črno kačo, ki se je leno plazila med kamenjem. Bila je zloglasna naočarka ali kobra. Domačini ji pravijo ngu hau. Ker nobeni kobra nistem prizanesel, sem tudi na to nameril puško. Strel ji je raztrgal vrat. Nekoliko časa se je še krčevito zvijala in se metala po peščevini, potem je onemogla.

Boj med tigrom in gaurom

Ob karenski naselbini Ti Ba Chi blizu mojega taborišča, je bilo sredi džungle majhno jezero Nong pa. V družbi domačinov in ponavalcev krajevnih razmer sem raziskoval okolico tega jezera. Bilo je precej izsušeno, proti džungli pa je segala iz njega široka popolnoma suha struga brez rastlin. Iz sledov, ki so se dobro poznali na tleh, sem sklepal, da je jezeru rada zahajala divjačina.

Malo pred večerom sva si s spremjevalcem naredila na drevesu blizu jezera primeren sedež, kjer sva opazovala, kdaj pride divjačina.

Noč je bila mirna, ugodna za lov. Zdaj pa zdaj je zapihala sapica in zašušljala po džungli. Prva se je oglasila nočna ptica s svojo popevko. Mimo mojega obraza je švignil nočni metulj; tudi razne druge žuželke so se izpreletavale po ozračju. V džungli je nekaj začumelo, suhljad je pokala. Pogledal sem v tisto smer in poslušal; ob robu džungle sem zapazil nekaj temnega, kar je pa hitro zopet izginilo v temi. Zopet je vse utihnilo. Čakal sem, kaj bo.

Malo pozneje se je zaslišal v isti okoliščini iz notranjosti džungle glasnejši šum in pokanje suhljadi. Na plano je stopila velika žival. Nisem se spoznal. Spremljevalec mi je zašepetal: gaur (bas gaurus). Domačin je videl bolje od mene.

Kobra spada med najbolj strupene kače, kar jih živi v teh krajih. Značilna je njena široka glava in kolobarju podobna lisa na vratu. Največja črna kobra, ki sem jo ustrelil zadnja leta, je bila do 2,5 metra dolga. Videl sem pa tudi temnorjavkaste in pepelnate sive. Razburjena kobra se zvije v kolobar in se s prednjim delom telesa vzpne 20 do 40 centimetrov visoko. Vrat se ji napne in razširi, na tilniku se poveča okrogla lisa, glavo nagne naprej, oči se divje zasvetijo. V kolobar zvito telo ji daje primerno oporo, da se z gornjim delom lahko nagiba na desno in levo. Gorje človeku, ki pride mimo, pa je o pravem času ne zapazi. Zviškoma se zapodi vanj in mu vseka smrtno rano.

Pri dorasli kobri molita zoba sekavca iz desna kakih 6 milimetrov. Ob sta vola in imata majhno odprtino, skozi katero se poredi strup v rano. Če vseka kobra človeka na mesto z močnim krvotokom, zastrupljenje hitro napreduje in človek umre že v dveh urah, sicer traja več časa, preden nastopi smrt. Strup ne deluje tako hudo, če je kača po kratkem presledku pila že drugič, ko mehureček ob zobu se ni bil napolnjen z novim strupom. Ako bolnik po zastrupljenju preživi 24 ur, je še upanje, da ozdravi, vendar lahko mine še dva tedna, dokler popolnoma okrevi.

Kobra živi povsod, kjer dobi primerne zavetje v starem zidovju, templjev, pod kamenjem, med lesom, pod koreninami, v votlih drevesih, na planjavah pa v globokih slonovih stopinjah. Čelo hladnega kotlička v stanovanju siamskega in laotškega kmeta ne zameta.

Večkrat smo jo dobili zvito v kolobar pred kako duplino, v katero je začela leno lesti, če je zapazila človeka. Pogostokrat sem jo tudi videl, kako je plezala na drevje in na bambusove grme. Naletel pa sem na njo tudi v področjih potokov in rek, ali jo pa našel zvito v gnezdu na travi blizu kakega močvirja ali jezera. Opazil sem, da je rad hodila v vodo. Svoje skrivatišče zapusti po navadi šele po solnčnem zahodu, ob deževnem vremenu pa tudi podnevi, da lovi žabe, ptice, podgane in sploh vse male živali.

Samica zleže do 20 podolgovatih jajec z mehko lupino, ki so približno tako velika, kakor golobica. Primeri se pa tudi, da dorasejo mlade kače v jajčkih že v materinem telesu in pridejo potem žive na svet.

Če smo izsledili samico, smo vedeli, da je kje v bližini gotovo tudi samec. Odtod izvira bajka domačinov, da zasleduje človeka, ki je ubil kobro, iz maščevalnosti njen samec.

Nekoč smo hiteli po redko obljudelem kraju v vzhodnem delu Siamu v popoldanskih urah k šotonišču čez planjavo, ki je bila obdana z redko visoko travo. Nebo je bilo prepreženo s temnimi oblaki, bližala se je nevihta. Kakor po navadi, smo korakali po vrsti drug za drugim. Jaz sem bil prvi.

Nenadoma se tik za menoj vzpne kobra in se hoče zagnati vame. Prej je nisem videl. Sele ko je kuli, ki je hodil za menoj, poskočil in jo z lopato ubil, sem spoznal, v kakšni nevarnosti sem

bil. Kača se je s prebito hrbtnico še nekaj časa metala po tleh, dokler ji ni kuli s ponovnim udarcem uničil življenja. Ubita kača je bila več ko polmetra dolga.

Drugič smo taborili na zahodni strani reke Menam Nakon Nayok, kjer je truma divjih slonov pohajkovala po visoki travi. Prebival sem v plavajoči hišici, ki smo jo pomikali, kadar je bilo treba iz enega prekopa v drugega. Kuliji so pa imeli na obrežju svoj šotor. Kakor ponavadi, sem tudi tistikrat po napornem dnevnem opravilu v večernem hladu sedel v naslanjaču ob obrežju in čital, kuliji pa so brez skrbi sedeli okrog ognja, kadili, kuhali riž in pripravljali večerjo.

Pes, ki je ležal blizu mene, je hipoma planil kvišku in pričel srdito lajati proti mojemu stolu. Sklonil sem se in pogledal. Oj, groza! Ob strani mojega stola, komaj pol metra od mojih nog, se je vzravnila velika kobra in se baš pripravljala, da bi se zakadila v psa.

Neprijetno srečanje in razburljiv lov

Tretji dan potem, ko smo zapustili Chienghung in smo prišli skozi velikanški gozd preko gorskega grebena, se je lov naše živine nenaden nemir. Obotavljala se je in ni hotela dalje. Vzroka prvi trenutek nihče ni vedel, a ni trajalo dolgo, pa smo spoznali, kaj je. Kažipot karavane je zaklical »soa«, kar je delovalo na nas vse, kakor strela z jasnega.

Tega vzklika ne pozabim nikdar. Ob poti pred karavano je stal, jedva streljaj daleč od nas — kralj džungle, veliki tiger, ki nas je mirno gledal. Videti je bil dobre volje, dasi so bile njegove svetle oči polne zvijače in hinavščine. Trajalo je samo dva, tri trenutke pa je tiger zarjovel in izginil v džunglo. To je bil morda svarilen glas, naj se, kakor hitro moremo, umaknemo in ga ne motimo v njegovem kraljestvu.

Tiger kaj rad hodi po poti in karavanskih cestah, hitro se skriva v zavetje, kadar se hoče izogniti ne ljubemu človeku, ali kadar preži na plen. Tiger je splošno čuden in muhast vladar v divji naravi, od njegove mišlosti zavisti, koga napade ali koga pusti mirno dalje.

Tista leta v Siamu sem to večkrat opazil. Tako smo nekoč potovali po karavanski cesti čez gorovje. Pred seboj smo imeli sveže sledove tigra. Gotovo se nam je umaknil in nas iz zatija opazoval, ko smo šli morda le nekaj korakov mimo njega. Bržkone je bil tudi on tisti, ki je tik za nami došli karavani iztrgal vola. To so doživljaji, na katere mora biti popotnik v teh krajih vsak čas in ob vsaki priliki pripravljen.

Ko smo bili oddaljeni od siamske meje samo še dva dneva, smo v popoldanskih urah prišli skozi temno džunglo v kraj z redkim drevjem in visoko suho travo. Ozemlje je bilo po-

Pes je ostal miren in še vedno v taki razdalji, da ga kača ni mogla doseči. Videl sem, kako se srdito sikala in napihovala vrat, kakor vselej, kadar se je pripravljala na naskok. Jezik ji je švigal iz žrela in oči so se ji divje svetile. Bil sem sam v veliki nevarnosti. Vstati in zbežati se nisem upal; če bi se bil zagnil, bi obrnil pozornost kobre nase in bi se bila namesto v psa zagnala vame. Ni mi kazalo drugega, nego ostati na mestu in počakati ugodne prilike, da pobegnem.

»Ngu hau«, sem dejal kolikor mogoče mirno in s tem opozoril kulije na nevarnost, ki mi je grozila. Voda kulijev je hitro skočil po puško in pomeril v kobro. Dobro jo je pogodil. Ko se je kača s prestreljenim vratom zvijala in metala po zemlji, sem se oddahnil. Pes pa je priskočil, jo naglo ugriznil in zopet odskočil.

Prav živo imam ta dogodek pred očmi in še kdaj me spreleti groza, kadar pomislim na to nevarnost.

dobno koritu, tako da smo imeli z višave lep pogled na nasprotno stran.

Mož iz mojega spremstva je zagledal v senci drevesa onstran korita nekaj večjih živali. »Nagna pa« (divje govedo), mi je dejal in pokazal z roko v tisto smer. Gledal sem in gledal, a dolgo nisem opazil ničesar. Oči so me kar bolele od napornega natezanja, nazadnje sem vendarle ugledal divjačino. Kaj lep je bil pogled na to naravno sliko — divja džungla in čreda velike divjačine! Le nepopisno težko sem ugledal časih žival na divjem ozemlju. Čudno, kako važen pomen ima zaščitna barva živalstva! Tudi če imaš sled, je treba še posebne zmognosti v zasledovanju. Vsak lov v tej naravi je težaven in razburljiv, zato pa zanimiv in romantičen. K temu pripomore tudi veličastnost prirodne krasote. Opazovanje divjačine je zabavno in podžiga lovsko navdušenje.

Zaželel sem si lova na orjaške živali. Karavano sem poslal naprej z naročilom, naj poišče v bližini primeren kraj za šotorišče, ker sem vedel, da bo lov trajal nekaj ur, sonce pa je stalo že na zapadu.

Spremljal me je Laot, izurjen v zasledovanju divjačine. Stopal je naprej, jaz za njim. Vse zapreke pri prehodu v džunglo se zde človeku malenkostne, če je divjačina blizu. Tako sva hitela v višavski črti proti divjim sorodnikom domačega goveda. Podplat mojega čevlja se je odtrgal in obvisel, a kaj zato! Hujše je bilo to, da sva izgubila smer. Spremljevalec je splezal na drevo, da se razgleda. »Je že prav, le naprej«, je zaklical. Zdaj sem splezal tudi jaz dva metra visoko na neko termišče. Zagledal sem živali, ki so bile mirne, oddaljene komaj dvesto korakov od naju. Ker pa je bil položaj za strel neugoden, je bilo poiskati druge primernejše točke.

Po travi, ki nama je segala čez glavo, sva se plazila korak za korakom. Splezal sem na drevo in zopet oprezoval. Pa tudi ta točka se je izkazala neugodna za streljanje, ker mi je grmičevje zakrivalo glavo in sprednji del orjaka, ki naj bi postal žrtev moje lovške strasti. Stal je mirno in ponosno ob svoji družbi. Živali še niso slutile sovražnika. »Kar potpi«, sem mislil. Čakal sem na drevesu mirno dobre četrt ure. Ker je veter vleklo zdaj z ene, zdaj z druge strani, sem se bal, da bi me živali ne zavohale. Splezal sem zopet z drevesa in se plazil do njih. Tovariš je bil tik za menoj. Z grozo sem slisal, kako se je zlomila kakih dvajset korakov pred menoj suha veja, in videl, kako se je nagibala trava, a hitro nato sem s še večjo grozo opazil, kako se pomika polagoma velika glava z močnim kratkim rogovcem in s ko drasto dlako proti meni. Še preden so prvi močni utripi srca polegla, je tičala krogla v glavi velikana, ki je grozovito zatulil in se bliskoma obrnil v stran. V hitrem presledku je počil drugi strel in ga pogodil v uho tretji pa v hrbtnico. Kdo more popisati grozo in nemir, napetost živcev in najvišjo naslodo lova? Možgani in oči v takem položaju delujejo na neznansko hitrost in silo. Videl sem, kako se je zavil orjak po zemlji.

V tem hipu mi zakliče tovariš: »Nga ma!« (govedo prihaja!) Od desne strani sem se je slišalo pokanje suhih, da in odmrkanje trave. Moji strelci na prvo žival so preplašili čredo, ki je hitela v divjem begu naravnost proti kraju, kjer sva stala s tovarišem. Položaj je bil kritičen. Streljati je bilo na ta način nemogoče, pa tudi nevarno. Tovariš je odskočil in zbežal v stran, jaz pa za njim. V duhu sem že čutil, kako me je dolžeta pobesnela žival, me nataknila na robove in dvignila v zrak. Prav nič me ni ovirala trava. Še čutil nisem, da sem se opraskal po rokah in obrazu in si raztrgal obleko. To je bila borba za življenje in edina rešitev. V razburjenosti sem hitro splezal na drevo. Sem se oddahnil in pregledal okoličnico, sem videl, kako so pobesnele živali dirjale naprej in izginile v džungli. Tovariša, ki je bil v plezanju spretnejši od mene, sem zagledal visoko na nekem drevesu.

V okolici je bilo že zopet vse mirno. moji živali so se pomirili. Zdaj je bilo treba poiskati kraj, kjer se je zvrnil nstreljeni bivol na tla. Iskal sem ga, v divji rastlinski gošči nisem mogel ugotoviti kraja. Tudi moj tovariš ni mogel najti sledu. Nad pol ure sva iskala nstreljeno žival in taval, kar se da previdno, po travi sem in tla. Tovariš

Lov na krokodile

Slučaj je nanesel, da sem v jezeru Nong Chik naletel na ribiča z majhnim čolnom. Rad me je vzel vanj. S čolnom je lov v takih bujno zaraslih jezerih zelo romantičen in navadno tudi uspešen. Tak čoln s kratkim veslom se pomika tiho med bičevjem in travo in je zasledovanje divjačine lažje kakor pa, če človek stika po močvirnem obrežju do pasu v vodi v večnem strahu pred golaznijo in krokodili.

Mirno in zadovoljno sem sedel v čolnu s pripravljeno puško; čoln se je počasi pomikal po vodni gladini v senci lotosovih listov. Nisem se še dobro ozrl naokrog, ko se je dvignil iznad vode okoren pelikan. Letel je naravnost nad mojo glavo. Trenutek je bil ugoden. Strel je zagrmel, velika ponosna ptica je zaprlutala in padla v poševisni črti predme v vodo. V okolici je oživel. Strel je preplašil druge ptice, ki so se nevoljno in kriče razkropile, da si bile v goščavi dovolj varne pred mojimi očmi. Ni trajalo dolgo in vse se je spet pomirilo.

Pred menoj se je odpirala gladina jezera. Ni bila posebno velika. Tam ob robu na nasprotni strani sem zapazil plavajoče divje rase, ne daleč od njih se je gibala trava nad vodo. Kaj je neki to? Malo pozneje se je prikazala podolga, suhimu hodu podobna pošast...

»Take,« je zašepetal ribič. Bil je krokodil, ki je mirno plaval proti sredini jezera. Iz vode se je videl le gornji del močne glave, z nosnicama in očmi. Kakih 20 m naprej je pomolela iz vode druga in kalu potem še tretja glava.

Nič kaj dobro se človek ne počuti sredi take prijazne družbe, posebno če sedi v majhnem čolnu, ki ga žival lahko vsak čas prevrne. Posebno nevarni so tako zvani take phi, krokodili, demoni, ki so že okusili človeško meso.

Tu se je moja puška zopet dobro obnesla. Naperil sem na najtežjo glavo, tako da je krogla pogodila od strani blizu ušesa.

Vsak drugi strel je pri plavajočem krokodilu brez pomena. Krokodil se je prevrnil, silovito udaril z repom po vodi, potem pa izginil pod površino.

Tudi druga dva krokodila sta se takoj potopila. Prav gotovo je krogla dobro pogodila, vendar se je plen izgubil v vodi.

Nekoliko dalje od tega jezera je bilo na južni strani še drugo jezero Non Chorake. Ribič mi je pripovedoval, da je videl blizu tega jezera malo prej divje bivoje. To me je zamikalo. Stopil sem iz čolna. Zajahal smo konje in v četrt ure smo bili pri drugem jezeru. Videli smo samo sveže sledove, živali pa ni bilo opaziti nikjer.

Planjava okoli tega jezera je bila suha, drevje redko, trava večinoma požgana. Jezero je bilo precej suho, ledina okrog vode slabo zarasla, le proti obali je bilo mnogo lotosovega cvetja. Sonce je silno pripekalo. Na obrežju so se solnčili krokodili, razne velikosti z odprtimi žreli ter z glavami proti vodi. Naštel sem jih štirinajst. Bili so kakor razmetana suha debela. Sredi jezera je plavala jata pelikanov, ob robu pa sta v plitvi vodi stala dva ponosna marabuja.

Ustrelil sem naravnost v žrelo orjaškega člana krokodilske družbe. Kakor bi trenil so vsi krokodili izginili; zdelo se mi je, kakor da bi jih močniti de-

je še nekajkrat splezal na drevo, dokler ni zagledal v krogu pohojene trave, kjer je ležala žival. Oprezno sva se bližala. Puško sem držal pripravljeno, ker se večkrat dogodi, da se šele v zadnjem hipu smrtno ranjena žival zopet dvigne in naskoči lovca. Ni preostajalo drugega, kakor mirno čakati, kaj bo. Malokdo ve, kako se zna smrtno ranjena žival maščevati. Zato je v takem slučaju treba skrajne opreznosti, mirne roke in strelske spretnosti.

Ker skozi visoko travo ni bilo mogoče nič natančnega ugotoviti, sem z drevesa, kakih 20 korakov od bivola, poslal v njegov tihnik se milostno kroglo, ki je napravila dramo konec.

Do našega šotorišča ni bilo več ko kakih 15 minut, zato so tovariši prav dobro slišali moje strele. Zvečer je pri ognju Laot, ki me je spremljal, na drobo in široko pripovedoval kaj sva vse doživela na lovu. Med drugim je tudi dejal: »Nai ving tang ikeng« (Gospod beži, kakor srnjak).

Vsak lov na večjo divjačino nudi kaj novega in je nova preizkušnja za živce. Vsak lovski dan s svojimi napori in doživljaji sredi divje krasote in globoke samote je nekaj praznik. Veličastnost narave pa spozna le tisti, ki se ne straši težav!

Prizor na jezeru se je s tem izpremenil. Čez nekaj časa se je tu pa tam pokazala krokodilova glava z značilnimi izbočenimi nosnicama na vodni gladini.

Redkokdaj se mi je posrečilo dobiti krokodila s kroglo; tudi če je bil smrtno zadet, se je hitro potopil. Zato sem po navadi najraje lovil krokodile na trnek, ki sem si ga naredil iz centimeter debele železne palice.

Ko sem se vrnil v šotorišče, sem si takoj pripravil trnek za zvečer: pod mrak pa sem šel z njim k jezeru. Naredil sem iz bambusovih stebel in jhen splav in pritrldil nanj palico, na katero sem obesil trnek z mrtvim psom. Včasih sem vzel za vabo tudi ribo ali ustreleno žival. Kakor prst debelo vrv sem privezal ob najbližje drevo. Čim se je začelo mračiti, so se z nasprotni strani, kjer je bilo jezero obraslo z gosto travo, slišali milo doneči glasovi, podobni stokanju in otroškemu jokanju. To je bilo ukanje krokodilov. Človek, ki ne pozna razmer, bi mislil, da joka otrok, ki se mu je zgodilo kaj hudega.

Na nebu se je pokazal mesec. Po vodi so se pomikale glave črnih pošasti in zapuščale v mesečnih žarkih lesketajoče se vodne kolarje. Tu pa tam se je vrgla riba iznad vode in zopet izginila. Tisočero kresnic je poletavalo po goščavi kakor iskre ognjene žerjave. Splav je plaval mirno po vodni gladini. Z veliko napetostjo smo na obrežju pričakovali trenutka, ko bo krokodil potegnil splav in pogotljal vabo. Za komarje, ki so nas pikali, se nismo mnogo zmenili. Saj se človek sčasoma privadi tudi na to nadlogo, ki jo je povsod dosti. Z jezera sem zaslišal udarce po vodi. Kaj je to? Splav je bil razdrt, vrv s trnkom se je napenjala bolj in bolj, vodna pošast je požrla njej namenjeno vabo. Veliko zadovoljstvo je zavladalo med nami kakor vselej ob taki priliki.

Krokodila ni bilo mogoče takoj potegniti iz jezera, ker ima žival v vodi velikansko moč. Pustil sem ga na trnku, mi pa smo zajahali konje in se vrnili v šotorišče.

Šele drugi dan smo potegnili ujetega krokodila s tremi možmi iz vode. Njegova glava je merila v dolžini 76 cm.

Iz knjige inž. F. Lupše,

ki jo izda prihodnje leto »Vodnikova družba«

Filmski drobiž

Kariera Ite Rine. Po dolgoletnem naporu in vztrajnem delu, polnem borb in razočaranj se je naposled posrečilo tudi naši Ite Rini, da si je s svojimi sposobnostmi osvojila častno mesto v vrsti prvih filmskih zvezd. Čestito listi namreč poročajo, da je dobila nedavno laskavo ponudbo iz Hollywooda, ki pa jo je morala odkloniti, ker je za nekaj časa s pogodbami še vezana na nekatere nemške in češke filmske tvrdke. Zdaj igra v zvočnem filmu »Valenska svatba« in prejema za čas igranja po 3.500 mark (45.000 Din) na teden.

Rogue Song. V slovitem newyorškem kinu Astor se že nekaj mesecev predvaja z ogromnim uspehom — vsotopnina od 2 dolarjev (110 Din) navzgor — filmska opera »The Rogue Song« z Lawrenceom Tibbottom, slavnim pevcom Metropolitan-ope-re, v glavni vlogi. Ameriška kritika trdi, da ima Tibbett od vseh živih pevcev najlepši glas in da je poleg tega še izrazit izraski talent. Godbo k filmu je komponiral Lehar. Zanimivo je, da je takoj po premieri filma izšel libretto opere v obliki romana in da je bila knjiga v nakladi nekoliko milijonov že par tednov po izdaji popolnoma razprodana.

Prvi zvočni film Cecil B. de Millea. Režiser Cecil B. de Mille je pravkar dokončal svoj prvi zvočni in dialogni film »Dinamit«. Dejanje se godi v čeških rud-kopih in luksuznih palačah ameriških milijonarjev. Kdor pozna od Millea režirane filme, ne dvomi, da bo »Dinamit« eden največjih filmov prihodnje sezone. Stroki za film so bili ogromni. Za nas zanimivo je še, da ima film tudi češke dialoge.

Gospa Vanda se je dolgočasila...

Migljaj iz okna — Tajni klub ljubezni in jama razbojnikov — Pustolovec v pasti — Zelo zanimivo poglavje o psih, lepih ženah, anonimnih pismih in ljubosumnih soprogih — Mož, ki kuha zlato vočko

To se mi je primerilo v tistem času, ko sem hodil za sledovi gospe Tije in srečaval skrivnostno Abo... Ni bogve-kaj na tej dogodivščini, je pa v toliko zanimiva, ker prav nazorno prikazuje, kako premetene so ženske in kako nemni smo moški.

Tistega dne nisem mogel na pot, ker na mojem motorju se niso bila dogotovljena neka popravila; pa ko sem ozlovoljen radi izgube časa in pokvarjenih načrtov takole postopal po mestu, se mi je primerilo, pravim, da se mi je v isti hip, ko sem baš široko zazdehal nad tim ljubljanskim dolgočasom, tam z nekega okna nasmehljala mlada dražestna dama.

Ampak je res čudno to: nikoli nimam sicer navade se ozirati po oknih, takrat pa, kakor da mi je nekaj siloma okrenilo kvišku obraz — in so se srečale najine oči.

Slonela je gori na oknu, plavalasa glavica, in se tako ljubko smehljala dol na mene, da sem iznenaden obstal.

A čim sem obstal, se je umaknila od okna in potem sem videl izza zagrinjala njeno ročico, kako mi pomigava. Stopil sem nekaj korakov dalje in se ozrl: Ona je še vedno stala pri zagrinjalu in mi še enkrat pomigala. Hkratu pa je položila prst na usta.

To je bilo dovolj razločno. To je pomenilo: Pridi, a bodi previden!

Šel sem do konca ulice in po drugi strani krenil nazaj. Da ne bi tvegaj? Ho, človek božji, če te tako-le ljubezno povabi ženska in povrhu še očitno fina dama, boš pa vendar tvegaj, saj nisi močar.

Prvo nadstropje. Ena sama vrata. Ne more biti pomota. In sem krepko pritisnil na gumb. Izgovor sem imel pripravljen, če bo treba.

Na zvonec je znotraj najprej zalajal pes; po tenkem glasu psiček. Potem pa so zadoneli koraki, — težki, moški koraki. O smola!

Ko so se odprla vrata, je šinil ven srčkan bel foks s črno liso na očesu, ki pa je, mesto da bi tujca po svoji dolžnosti pošteno obljajal, jel ves nor od veselja skakati v mene in me z vso pasjo pristrčnostjo pozdravljaj kakor dragega prijatelja.

Mož v vratih — pravcat hrust z debelo glavo in strumno zavahanimi črnimi brki, — je bil vidno ostrmel nad tem prizorom, naker se je čudno namuznil in mi pomelžnil. Pomelžnil mi je in se odmaknil od vrat. To je pomenilo: Le kar noter, prijateljček, saj smo sami med seboj... V trenutku, ko sem vstopil, sem v temnem ozadju hodnika videl izginiti svetlo postavbo dame, ki mi je bila pomignila z okna. Možakar pa je odprl majhen kabinet. — Prosim! je dejal z glasom kakor iz soda. Nič drugega ni dejal in me je porinil noter; zelo vljudno, vendar nekoliko krepko. Možakar je imel pač nekoliko težko roko, gotovo je bil rokoborec ali pa vsaj težek atlet.

V prijetni napetosti sem čakal, kaj bo Slutil sem, da me je srečno n.ključje zaneslo v... hm, recimo, v tačen klub, kjer so se mi obetala zanimiva, morda senzacionalna, vsekakor pa pikantna razkritja... Ha, kaka sreča za mene novinarja! To se bo pisalo! sem si veselo mel roke in v duhu že vlekel masne honorarje.

Stanovanje, to sem videl že v pred-sobi, je bilo elegantno, gosposki kabinet, v katerega me je bil poslal moj rokoborec, pa me je stoprav zadivil. Ta imenitna pisalna miza in ta sijajna kot postelja široka otomana s perzijsko preprogo, od katere je rožnato-vijoličasto žarela vsa soba. Samo etažera za knjige je izgledala bolj siromašno: star leksikon, nemško-slovenski slovar, par poljskih detektivskih romanov in sklad nemških revij alkoholsko-kemične stroke. Prebivalec tega simpatičnega kabineta je utegnil biti kak mešalec strupov. Tisto fotografijo na pisalni mizi pa sem si bliže ogledal: mlada dama z velikimi prelestnimi očmi in še bolj prelestnimi rameni, brez dvoma moja lepa prikazen tam na oknu, ki me je bila zvalila sem-kaj. Zadaž na sliki je bilo zapisano (v poljskem jeziku): »V spomin od Tvoje Vande.«

A čudno; minuto za minuto je minevala, nihče pa se ni prikazal. Vendar je prodiral na moja ušesa zamolklo govorjenje, kakor od več glasov, mešajočih se ženskih in moških, razburjenih glasov, tako se mi je zdelo. To sem si razlagal po svoje: Izkazala se je najbrže vratarjeva pomota, to se pravi: rokoborčeva pomota, ki jo je zakrivil foks, zdaj pa ne vedo, kako bi napravili z menoj. Le debatirajte, sem rekel sam pri sebi, a zlepa me ne spravite več od tod. In sem se lepo udobno pogreznil v enega mehkih usnjenih foteljev.

Zdaj pa je zunaj zacvililo in praskalo na moja vrata. I seveda, foks, moj prijatelj, je hotel noter k meni. Stopil sem odpre, toda — vrata so bila zaklenjena! Rokoborec je moral takrat, ko je pritisnil ključko, hkratu zaobrniti tudi ključ, tako da nisem nič slišal. Soba je imela še ena vrata v sosednjo sobo, a ta so bila zastavljena z omaro. In tako sem bil pravzaprav ujet.

Zdaj se mi je naenkrat posvetilo v glavi. Zdaj sem videl, da nisem padel v zlato jamo, marveč v razbojniško jamo. Evo, zdaj sem jo imel pustolovščino, ki

sem jo tako iskal po dolgočasni Ljubljani! Jasnó evo, zakaj me je ona zvalila v hišo. Kanalicja! Da bo zdajle prihrumel užaljeni gospod soprog in zahteval zadoščenja ali pa... Ampak ljubčka moja, kar bi vidva iz mene iztisnila, in če bi vse iztisnila, to bi bilo komaj za dobro večerjo. Povem vama pa v naprej: Niti prebite pare ne dobite! Za koga neki? Preveč nerodno sta nastavila svojo past, da bi vsaj za to zaslužila nagrado. Vidi se, da sta začetnika; jaz pa menda vajina prva žrtev. Ampak, na pravega sta naletela! Tak škandal vama napravim, da bo letela vkup vsa soseska!

Samo okno sem odprl, soparno je bilo v sobi; zunaj pa je baš prijetno zahladila prva večerna sapica. Z okna se je videlo dol v kuhinjo sosednje hiše; tam je debela ženska pripravljala veliko skledo salate. Spodaj na dvorišču so vriščali otroci.

A vraga, kje je ostal srditi soprog, moj rokoborec? Ali je treniral? Ali je brusil nož? Ali je tako dolgo basal samokres? Moj foks! je tudi nestrpno cvilil in praskal po vratih.

Končno spet težki, zloveški koraki... Prvi je šinil v sobo foks. »Pipi, Pipi!« ga je klical zunaj zelo blagodoneč glasek, a Pipi je že bil na mojem naročju in me hotel po vsej sili poljubovati.

Pa je Pipija pograbila velika šapa in ga vrgla ven. Nato je rokoborec zaklenil vrata in šel zapret tudi okno.

— Gospod! sem rekel s sladkobnim smehljajem. — Gotovo mi hočete zaupati veliko skrivnost, nemara celo državno skrivnost, a?

Možakar se je postavil pred-me, pesti v bokih, in je divje sukal oči.

— Pan! je zahropel. Dušil je svoj glas, sicer bi gotovo rjovel ko lev. — Kaj imate z mojo ženo, pan?

— Z vašo ženo? Sem se smehljaj še sladkobneje. — Oprostite gospod, niti ne poznam vaše žene! Ni mi še bilo dano to veselje. (Pokazal sem na sliko.) Ali je to vaša gospa soproga? Bogme, krasna ženska! Castitam.

Napravil sem ta poklon, ker sem tam za stranskimi vrati slišal poškipavati parket: Gospa Vanda je gotovo prisluškovala.

Hudemu gospodu soprogo pa se ni niti malo omililo obličje!

— Vi ste slepec, pan! me je nahrulil. Hotel je reči »slepar«; govoril je v komično poljsko-nemško-slovenski mešanici. — Moja žena tudi vse laže. A mi ne bosta nič zašmirala oči! Vprašam vas, pan: zakaj vas tako dobro pozna Pipi, naš pes? He? On tako laja na vsakega, vas pa —. Bolj vas je bil vesel kakor pa mene, kadar pridem domov!

O sunce ti žarko! To je torej bilo: pes Pipi! Od srca sem se smejal.

— Ah, vaš Pipi! Zakaj me je bil tako vesel? Vam bom takoj pojasnil, preljudi moj pan. Glejte: lovec sem in tri psice imam, tri dražestne pasje deklice. Pa je vaš Pipi zavohal na mojih hlačah njihov zanj tako prijeten parfum in... Ali razumete to, pan? Ali morete zameriti Pipiju, da išče prijateljskih stikov z menoj? Vi bi jih na njegovem mestu tudi, pan!

— Vi tega ne verjamete, pan? sem dejal, ko je možakar samo topo buljil v tla. — Pa napraviva poizkus. Ali veste kje v bližini za kakega prav hudega psa na verigi? Staviva sto dinarjev — baš bi se mi prilegli, popolnoma sem suh (to sem rekel dvakrat s posebnim poudarkom!) — staviva: Da bo pes pred menoj prav pohlevno mahal z repom! Ali velja?

— Interesantno! je mrmral moj pan.

— Tega pa nisem vedel o psih.

A pan moj še ni bil prepričan. Ljubosumni soprogi so, kakor znano, sila trdovratni. Pa je hotel zdaj vedeti, po kaj sem pravzaprav prišel.

— Ste hoteli samo vprašati, če stanuje tukaj gospod Peter ali Pavel, kajne? Poznamo to! Se niste nadjali, da bom danes doma, haha! se je rogal, široko razkoračen.

— Strahovito se motite, spoštovani moj pan! sem dejal mrzlo. — Kaj sem prišel? (Izviekel sem robc »gosp. Tije«.) Evo, tale robc sem našel na trotoarju pod vašimi okni. Vprašal sem v pritličju, pa so mi rekli, da je to mogoče robc gosp. Tije.

— Vi pa, spoštovani gospod, ste me zvičajno zvalili v svoje stanovanje in me celo držali tu zaprtega. Strogi paragrafi so v naši deželi na taka dejanja, zelo strogi, spoštovani gospod! sem dejal grozeče in vstal.

— Za božjo voljo! je zastokal ves obupan. — Oprostite! Strašno sem se blamiral, vidim...

— Seveda ste se blamirali! To je vedno tako, če je človek ljubosumen. V devetero izmed desetero slučajev se blamiraš. Ni nič z ljubosumnostjo, prijatelj! Vem to iz lastne izkušnje.

— Veste, mi je zdaj pošepetal na uho. — Anonimno pismo sem dobil ondan. Zato nikar ne zamerite, če...

Odgovoril sem, in nalašč prav glasno:

— Ah, anonimna pisma! Može, ki imajo lepe žene, vedno dobivajo anonimna pisma. Zavist jih pisari. Vem samo za en primer, ko je tudi mož nelepe žene prejel anonimno pismo. Pa se je izka-

zalo, da ga je ona sama napisala, zato da bi naredila svojega mlačnega moža malo ljubosumnega.

— Hahaha! se je grohotal pan tako gromko, da je zažvenketalo okno.

Nakar sva sklenila prijateljstvo. Filip mu je bilo ime, njegov oče je bil me-sar v Lodzu, žena pa je bila prav iz Varšave. In je bil sploh vrl dečko, Slovan. Je bil specialista za likerske esence in je dobro zaslužil. In je znal mešati imenitne cocktaile.

In je bilo prvo, ko me je predstavil svoji ženi, da je ves vesel zakrilil z rokami in vzklilnil:

— Zdaj pa brž en moj cocktailček našemu ljubemu gostu, kakor ga še ni pil. Vanda, golobčica moja, kje je steklenica z Gdanskó zlato vočko?

— Kaj vem, ljubi Fipsi, kam si jo spravil! Če ni v kredenci, poglej v shrambo, je rekla gospa Vanda s svojim mirnim blagovročnim altom.

Pan Fipsi je šel iskat. Tako da sva se med tem z gospo Vando lahko malo pogovorila.

— Če smem vprašati, gospa Vanda: kaj naj je pomenila ta igra?

— O nič... se je nasmehnila, igraje se s svojimi koralami. — Videla sem vas, kako ste zdehali. Pa sem si rekla: Temu je tudi dolgčas. Kakor je meni... No, pa sem takole za kratek čas...

— Presneto! sem dejal. — Stvar bi bila lahko končala prav neumno.

— O, moj mož ni tako nevaren kakor izgleda! je rekla gospa Vanda in se za-gonetto smehljala. — Sicer sem pa vse slišala. Za mojega moža je bilo to zelo zdravo... Pravzaprav sem vam zdaj dolžna zahvalo.

Nato sem ji hotel reči nekaj laskavega. A je gospa Vanda položila prst na usta.

Pan Fipsi se je vračal z »Gdanskó zlato vočko«.

Mi je samo žal, da nisem mogel dosti uživati božanstvenih cocktailov pana Fipsija, ker se je kmalu po tistem odse-lil iz Ljubljane. Dobil je v neki tvornici tam dol v Banatu še boljše službo.

A nič ne dé, povsod je dobro, če ima človek prijatelje.

Prijatelja Pipija pa bom vedno ohranil v hvaležnem spominu.

Jos. Fr. Knaflič.

SOCIJALNA POLITIKA

Izvajanja socialno politične pogodbe z Nemčijo

V decembru 1928 je bil med našo državo in Nemčijo zaključen meddržavni dogovor o socialnem zavarovanju. Ta dogovor je dobil značaj zakona dne 5. avgusta 1929 ter je bil objavljen v »Službeni Novinah« dne 3. oktobra 1929. S tem je bil dogovor ratificiran ter je dobil obvezno moč. Ker dobivamo vedno znova vprašanja, kako je sedaj s to zadevo, objavljamo mesto odgovorov posameznikom naslednje pojasnilo:

S pripravljanimi in izvršnimi deli je bil po ministru za socialno politiko poverjen Osrednji urad za zavarovanje delavcev v Zagrebu, ki te posle izvršuje preko in s pomočjo pristojnih okrožnih uradov za zavarovanje delavcev in preko bratovskih skladnic. Zbrano gradivo odstopa osrednji urad pristojnim zavarovalnim zavodom v Nemčiji, ki izvajajo nato potrebne odločbe.

V poštev prihajajoče osebe so bile pozvane, da predložijo potrebne listine, s katerimi morejo dokazati svojo pravico do socialno zavarovalnih dajatev od nemških zavodov. Rok za uveljavljanje pravice potече 1. oktobra 1930. Po tem času nihče ne more več uveljaviti prejšnjih pravic. Zato je v interesu vsake prizadete osebe, da s predložitvijo listin ne odlašajo. Vendar pa je iz dosedanjih prijav sklepato, da so se že skoro vsi interesi prijavili. Osrednji urad za zavarovanje delavcev vsak posamezni slučaj sproti odstopa pristojnim zavarovalnicam v Nemčiji, katere na podlagi zbranih in znanih podatkov sklepajo o pravici do rente. Vsaki posamezni stranki nemške zavarovalnice izdajo nato odlok, v katerem je označen obseg priznanih pravic, odnosno obrazložitev, zakaj zahtevi ni moglo biti ugodeno.

Dogovor se tiče dajatev iz naslova zavarovanja za slučaj nesreče pri delu in dajatev iz naslova provizijskega zavarovanja rudarjev, ne tiče se torej ostalih panog zavarovanja. Pri tem je uvaževati sledeče: Dogovor se tiče le rentnikov in njih svojcev, katerih hranitelj se je smrtno ponesrečil pri delu v Nemčiji in katerim je bila svojačeno v Nemčiji že renta priznana, toda pozneje s preselitvijo v našo državo ustavljena. Dalje se dogovor tiče rodbine, katere zahteva po renti je bila od nemške zavarovalnice odklonjena iz razloga, ker je rodbina v času smrtne nesreče prebivala izven Nemčije. Prijaviti pa se morejo tudi ponesrečeni odnosno njih rodbine, katerim renta v Nemčiji svojačeno ni bila priznana, pa so misljenja, da jim renta pripada.

Misljenje, da renta ali pokojnina pripada tudi osebam, katere se v Nemčiji niso ponesrečile pa tudi tam niso bile upokojene, ampak so se brez nastopa zavarovalnega slučaja izselile iz Nemčije, a so sedaj stare in onemogče, v dogovoru ni utemeljeno. Takim osebam bodo zahteve od nemških zavarovalnic odklonjene, ker je bilo njihovo zavarovanje — ne da bi nastopil zavarovalni slučaj — ukinjeno, pridobljenih pravic pa te osebe niso varovale tako kakor predpisuje zakon.

Dobili smo informacijo, da se pri nas tozadevno postopanje vrši z vsopospešnostjo. Postopek ovirajo nepopolni dokumenti in dostikrat nepravilna ali nepopolna potrdila občin. Za pospešeno reševanje predmetnih slučajev pri nemških zavarovalnicah pa so naproseni tudi naši rojaki zlasti na Westfalskem da pri nemških zavodih intervenirajo za čimprejše rešitve, ker je gotovo, da prizadete osebe, večinoma že visoko v letih, zelo težko čakajo na veselo oznanilo iz države, v kateri so pustile svojo mladost in zdravje — mnogi njihovi hranitelji na tudi življenje.

Kako smo vozili vino

Vinske kupčije v bizeljskih krajih — šegave prigode —
En dan v družbi štajerskih tovarnikov

Tovorniki pa pridejo bogati.
Ko so ti zlatov našeli
Konjičev iskrih par odpelje vino
po cesti tja beli...

Askerc.

Tovorniki so v vinskih krajih visoko spoštovani in najbolj cenjeni gostje. Pri-
dejo veseli in žejni, vino pretočijo v so-
de, pri dobrem kosilu gospodarju denar
na roko odštejejo in odpeljejo. Le žal,
da so tako redki. Ena sama tožba gre po
vinskih krajih okrog: da je tovarnikov
premalo. Kak je lanski pridelek, morda
par let ne bo enakega! Po štiri do pet
dinarkov ga ponujajo vinogradniki, to-
da kupci se vrstijo le počasi.

Matej Budin pa ima srečo. Sam je go-
spodar na Gabrovju, štirje vinogradi se
mu kažejo prijazni, če se le vstopi pod
oreh pred svojo lepo kmečko hišo. Dva
ležita nad globeljo na desno roko, dva
tamle nad Zapečjem. Svojih dvesto veder
belca in črneje je lani spravil v svoje
štiri ogromne sode v gorci. Pobotan je z
oštrirjem Skobirjem, da mu vsako leto
odvzame večino pridelka.

Dejali so zadnjič na praznik, naj poj-
dem poleg, drugi dan da bomo vozili.
»Furenga« pravijo temu v bizeljskih kra-
jih in ker je z njo prav za prav pojmovna
na ceremoniji obilnega jedadenja in krep-
kega zalivanja, tedaj pravzaprav dogodek,
za katerega se dandanes marsikje žrtvuje
ščetinar v hlevu svoje nadebudno življe-
nje, mi je kar na jeziku, da se je iz »fu-
reng« ugnel razviti »furež«, velika slo-
vesnost kolin vseh povsod na štajerskem.

Pa dobro. Nismo zapregli konjičev,
cesta na Gabrovje je še poleti mehka in
zadnjič se je po sitnem aprilskem dežev-
ju naravnost šopirila z rjavim blatom.
Komaj pol ure je na Gabrovje a tako
hudo pot v hrib zmorejo komaj težki
voli. V gorci nas je pričakal gospodar
Budin, stol si je bil pristavil k velikemu
sodu v kotu. Ne more stoji točiti: težka
kučev mu je bila predlaskim strla nogo
nad kolenom.

Budinova dekleta slovijo po fari. Prav
zala so in pridna. Belo pogrujeno malo
mizo so postavila pred klet, kar tja pod
napušč, pa nanosila nanjo sočne rdeče
gnjati, klobas in jaje in visoko vzmeše-
nega belega kruha. Pa jaz vam ne bom
pravil, kako smo jedli in pili, to bi rad
povedal, kakšni so pogovori pri točenju.

Stari Jurjevec, pri šestdesetih letih še
krepek možak, ne manjka nikoli pri Bu-
dinovih »furengah«. On je komandant,
voz pregleda in sode prav naravnost na
dračju, na povsah. V lakovnico vlija ve-
drice, ki jim pravijo vrči ali štulci. Na-
jeti pomagajo mu jih prinašajo iz kleti,
kjer jih nataka gospodar in jih tovarnik
odstir sproti zapisuje, da približno dožene,
kdaj se utegne sod na vozu napolniti.
Račun je enostaven. Po štirje vrči (14
litrov) dajo vedro.

— Nič ne pijete! — pravi gospodar
Budin in venomer priganja h majolikar.
— Bog nas vari, res kar nič ne pijete.
Niste več trdni. Rajni Bučar na Trat-
nem pa — ne lažem — takle vrč je na-
gnil in ga izpil. Saj ga je tudi imel kam
pod streho dati. Osmero mož ga je na-
zadnje neslo k fari.

— Bučar, — da, tisto je res — pristavi
svojo besedo stari Jurjevec. — Z njim je
bilo strah hoditi v oštarijo. Kajkrat me
je pod pazduho prijel in vabil. Ne grem,
sem dejal. Z njim bi omagal, če z niko-
mer... Toda, o Jernejčku ste čuli?

Jernejček je bajtarec v Zalesju, rev-
ček, da se Bogu smili. Nekaj bradje ima
in eno samo kravico, pa sitno babnico.
Pijačo mu ne privošči. Oni dan, ko se
pravega brstja bilo ni, ga je že podila
sviko past. Bom, je ubogal Jernejček, iz
kleti pa ukradel takle štulec svojega vina
in ga skrivaj nesel v grmovje, da bi se
pijače v miru nasrkal. Pa je malo za-
dremal, ka-li, — sivka je žežna našla ve-
drico in vino počrepala in posrkala do
zadnje kaplje. Pijana je zdijala po hribu
in se blizu gnojšča začela z rogovi vsa-
jati v tla. »Jež! Jež! Jež!« je tulila Jer-
nejčeva. »Sivka bo krepnila!« — »Figo
bo krepnila; mene bo jeza strla!« se je
dušal Jernejček in skrivaj spravil prazno
vedrico iz grmičja zopet v klet...

Sumi, šepetice, sikče v sodu prvem.

— Bo kmalu poln, sodim! pravi tovar-
nik Skobir. — Smo blizu?

— Se! — veli nosač Jurjevec, ko je
končal zgodbo o Jernejčku. — Za pet ran
božjih, ta sod drži z Budinom. Vlivam,
vživam, pa vina še s prstom ne doti-
pam...

Dobil smo še pet vedric, da je pod la-
kovnico na obe strani po dogah v dveh
tankih ostrih curkih brizgnilo vince pre-
polnega sode.

— Zdaj pa pijmo in založimo, da nas
bo Bog vesel! — zopet pridno prigovarja
gospodar Budin.

Vsa sveža in dehteča se Jurjevcu sveti
zlata kapljica v čaši. Proti soncu jo dvig-
uje in z očesom meri, kakor bi v njej
iskal novih šegavosti in domislekov.

— Ho-ho-ho! — se zakrohče naposled
in oponaša rajnega plavkega župnika
Vreščaja. — Ho! Še v cerkev mi pijani
hodite, požeruhi, da se mi kolca teče-
mu siromaku na stara leta tu na prižni-
ci. Seveda, v oštarijah me povrh še obir-
ate, da ga tudi sam cukam in zato lažje

nad vami vreščim... Vreščim, vreščim...
pa še bolj bom vreščal... Bog me je na-
menil v ta nesrečni kraj, ker sem žup-
nik Vreščaj... amen!

Res je župnik Vreščaj včasih tako pri-
digoval, neusmiljeno pestil dedce in žen-
ske, najbolj pa je predpostavil ocifral
oklice ženinov in nevest. Imenitno ga
Jurjevec oponaša in vrešči pred kletjo,
da odmeva tam od vinogradov nad Za-
pečjem:

— Dandanes se mi že vsakdo oženi, če
nima drugega, kakor čik v ustih in fajfo
v žepu. V sposojeni obleki mi prideta
pred oltar. Potlej pa... hiša gola rebra
kaže, otroci nagi okoli letajo, mož v
oštriji poseda in ko se domov privali
klada pijana, se začne pretep in koro-
bačenje... Zatorej, ljube neveste, vzem-
te le takega hudika, ki ne bo imel samo
fajfe in čika... Amen.

O, globoko hvaležni so bili Plavžani
svojemu dušnemu pastirju za tako srčen
pouk in so ga radi imeli. Cerkev je bila
vsako nedeljo polna, samo nič se jih ni
prišlo, čeprav so »s samo smolo nama-
zani«, kakor so dejali gospod Vreščaj.
Sam pekel in sodni dan je bil tisto jesen,
ko je župnik vinsko biro pobiral in je
vaški oštir iz same skoposti vžil v farov-
ški sod vedrico vode, meneč: saj se med
drugim ne bo poznalo. Toda takih misli
so po čudnem naključju bili tisto jesen
vsi Plavžani in je farovski hlapec zvečer
pripeljal v cerkev klet dva polovnjaka
— same vode...

Vse to še Jurjevec dobro pomni. Zdaj
smo se nasmajali in polnimo drugi sod.
Ob podbojih sedim in se po krajini
razgledujem. Dva velika oreha na trati
pod gorco že drobno, svetlo zeleno listje
sprezeta, črešnje na sosednjem hribu in
marelice in breskve se silijo v cvet. Saj
bo morda zopet dobra letina, toda čudno
se vreme meša letošnjo pomlad. Vse za-
dne dni je rosilo, danes zarana je pone-
halo, a sonce se zopet skriva za črne
oblake, ki se s kranjske plati vlečejo na
naše nebo. Veter je potegnil in šibi mla-
do drevje. Neka neprijetna sopolica nas
prevzema nevšečno in sitno; ta in oni
je žejen, da sam ne vé, koliko.

— Čudna zelenka, nič ni prava letoš-
nja pomlad. Sadja ne bo, pravim. Trta
se pridno solzi, a kaj, ko nam za poletje
točo in ujme in potrese obetajo.

— Naj! Gospoda tudi vsega ne ve.
Kje za naprej, ko še za nazaj ne.

Tako Jurjevec tolaži Budina, a ta svojo
težko, invalidno nogo prestavlja in kakor
se je prej od srca smejal, zdaj toži:

— Nikdar ene pravične minute človek
nima na svetu...

Dopolnili smo drugi sod, nakrmila sta
se dišečega sene tudi težka voliča.

— En šop jima še vrzi! — veli go-
spodar hlapcu. — Mi pa h kosilu!

— Kar ročno! — veli gospodinja, ki
je bila prišla iz hiše pogledat v gorco.

— Kosilo je vroče. Da sem še eno poleno
priložila, bi zgorelo.

— Poleno pa, poleno! — se moraš
nasmehniti staremu dovtipu kmečkih go-
spodinj.

Ej, kako so domača dekleta vse lepo
priredila. Mizo v stranski izbi so okrac-
ljala. Na belem prtu si delata sosesčino
po dva in dva krožnika kakor pri gospi-
di, med dvema polnima litroma pa je
naložena cela grmada belega kruha in
orehove in ajdove potice. Da, ajdova po-
tica! Najslavnejša preizkušnja dobrih
kuharic na svatovščinah in pri »fureng-
gah«. Saj veste, kako težka je ajdova
moka in kako težko jo je vmesiti za peko,
da je potica visoka in rahla in sladka...

Kmečka kosila so včasih izvrstna. Ju-
ha z rezanci taka, da maščoba po njej
plava, govedina s praženim krompirjem
in kislim brenom, svinjina mehka in so-
na, od kuretine pa kupcu vina pripade
šiška in njegovemu zlahtniku največje
puranovo bedro. Naposled pride na vrsto
še topla potica z rozinami, sirom in sme-
tano — žefrana pa tam doli hvalabogu
ne silijo v nobeno peko...

Vse obilje nanašenih jedil ostane na
mizi, da bi se res šibila, če bi bila smre-
kova, ne pa javorjeva ali črešnjeva. In
kakor prej v kleti gospodar, je zdaj go-
spodinja na vrsti, da priganja k jedi...

— Moj Bog, nič ne jeste. Seveda, pri
nas ni tako kakor pri bogatih...

Pa se izgovarja in hvali kuharico,
kolikor hoče — jesti je treba, drugače
ne verjame. In kakor prej v kleti pri
pijači, mora tudi pri mizi Jurjevec od-
vzemati zamero in obložiti svoj krožnik
po dvakrat, po trikrat pri vsaki »rihtici«.

Gospodar pa čašo dviga in nazdravlja —
še nikjer na svetu nisem čul tako krat-
kih govoric —:

— Torej, na zdravje in zahvalimo lju-
bega Boga, ki nam ga piti da, da bi ga
pili še zanaprej...

— Res, da bi ga dal! — pritrdijo vsi
in trčijo.

Zunaj se je sredi dne stemnilo. Veter
je privlekel tiste črne kranjske oblake
naravnost nad Gabrovje in jih prereše-
taval, da se je vsula toča kakor bi orehe
potresal. Sproti se je belilo gričevje, a
pri plotih okrog vrtov pred hišo se je v
kratkem času nasulo toče za dobro ped.
Vendar se je nevihta hitro ugnala in

kakor se je prečistilo soparno ozračje, je
tudi družba tovarnikov iz dremavosti in
molččnosti oživila k dobri volji. Prav
nalašč je gospodar Budin začel tisto:

Ljuba si ti pomlad,
kak si vesela,
prišla bo ptica
nam bo zapela...

Ta pesem je kmetsko-presrečna in se
dolgo ne neha. Opisuje kmetovo življenje
od pomladi do Božiča in pusta ter kon-
čuje s furovžem:

Kmetič bo furež 'mel,
zraven bo vriskal, pel,
takrat prav lušno bo —
juhaha — ho!

Zaukati je treba, da se strop potrese
in da se table svetnikov na stenah zama-
jejo. Potlej sledijo zdravice, za tovor-
nika je prva na vrsti tista o furmanih...

In vsemu ne bi bilo kraja pozno v noč,
če ne bi kupec, oštir Skobir, vedel, da
je pot z Gabrovja v dolino opasna. Vseh
raznih ceremonij in opravič in hvale je
polno slovo, domača dekleta pripno to-
varnikom roženkravt in rožmarin, gos-
podar pa še pred vrati naliva in bodri sebe
in druge:

En glažek al' pa dva,
to nam korajžo da...

O, da, ko bi bila samó dva. Vselej pa,
ko gre vino od hiše, nima ono, kar ga je
še v kleti, nobene prave cene več in bi
človeka zalili, če ne bi imel vsaj tiste
korajže, da se preveliki postrežljivosti
spodobno upre.

Sode pripravljajo na vozu in voliča
potegneta. Trudoma vlečeta. Do glavine
se kolesa zarežejo v blato. Stija — ajs!
— vleva voličema voznič, a Jurjevec
stari se vinjen pridruša, da bi ga čul go-
spodar, kako se strašansko muči, ko vz-
daj voz pridruže, da se ne bi prevrnil
s svojim zlahtnim tovorom.

Pred Skobirjevo klet srečno privozijo,
težke sode raztovorijo in jih spravijo na
gantarje. Na dvorišču se nato vstopijo
v krog in pijejo. O, Budinova dekleta so
urna in so prinesla za tovarnike cel koš
dobrot, pa še dve barigljivi vina po vrhu.
Kdor le gre mimo, naj pride voščiti srečo
in zdravje. En glažek al' pa dva...

V vinskih krajih je tovarjenje vina
skoro toliko slovesa kakor svatovšči-
na. Ima slovensko vino svojo skrivnost,
šumi, šepetice, siče, čuti pomlad. Sveže je,
kipeče, pršče... Takšno se je razode-
valo celo trdemu Askercu v prelestni vin-
ski bajki, da se je zanj navdušil:

»Bog živi v čašah naših sok ta zlati,
vsa z njim slovenska nam vina!

Bog živi, ki rodi jih, zemljo sveto —
živela vsa domovina!«

France Borštnar.

šah

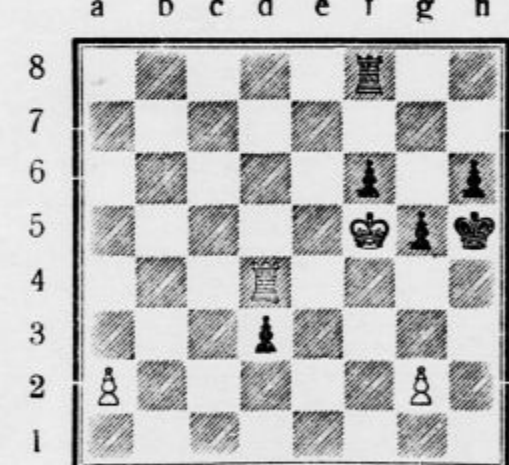
Urejuje dr. Milan Vidmar

V šahovski rubriki »Jutra« sem 6. aprila
našim šahistom predložil prekrasno študijo
pokojnega veleojstra Rétija, ki moram o
njej danes še enkrat poročati. Nisem bil mis-
lil, da mi bo postala ta študija tako važna.

Pred dnevi sem jo še enkrat pokazal dve-
ma amaterjema. Govorili smo o raznih nje-
nih variantah. Kar naenkrat pa sem opazil,
da ima študija večjo vsebino kot sem svoj
čas mislil. Opisal sem jo bil 6. aprila ne-
popolno. Preklicani Rétii! Se sedaj, ko je
mrtev, mi dela težave.

Seveda sem naknadno spoznal poglo-
bitev kompozicije zelo užival. Doletole me
je pa še veselje, da je pomankljivost moje-
ga opisa študije opazil in sporočil tudi še
g. Ivan Kuster v St. Jurju na Štajerskem.
Torej pogledimo študijo še enkrat! Tako-
le stoji pozicija.

a b c d e f g h

Beli: Kf5, Td4, a2, g2 (4 figure)

Črni: Kh5, Tf8, f6, g5, h6, d3 (6 figur).

Beli na potezi dobi.

Pravilno sem bil povedal 6. aprila, da

mora beli, ki ima premalo kmetov, napa-
dati. Pokazal sem, da 1.) Td4×d3 ne da več
kot remis. Pokazal sem, da je treba začeti
1.) g2—g3, kar grozi mat v dveh potezih,
2.) g2—g3, Td4—d4+ in 3.) g3—g4+.

Ker se črni mata ne more ubraniti dru-
gače kot s 1.) — Tf8—g8 ima beli
možnost, da organizira napad. Povedal sem
bil, da zaenkrat, v drugi potezi bela trdnja-
va ne sme zapustiti četrte linije. Mat s
Th4+ in g3—g4+ mora še vedno groziti,
če nai bo črna trdnjava privezana na
g-linijo, kjer ne more dosti škodovati.

Seveda išče bela trdnjava pot do h1.
Pravo pot seveda. Izbrati more le med
d4—e4—e1—h1, d4—c4—c1—h1 in d4—b4
—b1—h1. Samo 2.) Td4—b4 vodi do cilja.

Ta poteza grozi z matom v dveh pote-
zah Tb4—b1 in Tb1—h1. Črni nima druge
obrambe kot 2.) — g5—g4. Pozicijo,
ki nastane po začetnih potezih:

1.) g2—g3! Tf8—g8
2.) Td4—b4! g5—g4
3.) Tb4—b1 Tg8—g5+
4.) Kf5×f6 Tg5—g6+
5.) Kf6—f7! —

sem izčrpno opisal 6. aprila. Ta neverjetna
pozicija me vedno zopet navdušuje. Črna
trdnjava, navidezno čisto svobodna, nima
nobene poteze. Tudi črni kralj nima poteze.
Edini odgovor črnega je

5.) — d3—d2

Sedaj pa pride odločilni udar:

1234567890230987654321

Številke govorijo za
jedilno mast
Schichtov Ceres

Pri nakupova-
nju se dobi
vode pri kg:

35dkg
Sirovega
masla

Kruha

50dkg
Mesa

75dkg
Jajec

77dkg
Krompirja

Nobene vode,
temveč 100%
čiste kokosove
masti vsebuje
samo

Schichtov
Ceres
JEDILNA MAST

100% ČISTA KOKOSOVA MAST

ostane samo še:

1.) Tc6—b6!

Ta poteza preprečuje šah na d4. Obenem
pa beli tudi grozi, namreč 2.) Tb5—b3+
Ka3—a4 3.) Tb6—b4+ Ka4—a5 4.) Tb3—
a3+ ali pa 2.) Tb5—b3+ Ka3—a2 3.) Tb3
—b2+ Ka2—a1 4.) Tb2—b1+ Ka1—a2 5.)
Tb6—b2+ Ka2—a3 6.) Tb1—a1+.

Jasno je, da se črni izgube dame ne mo-
re ubraniti, če potegne kralja na a4 ali na
a2. Eksekucija ostane v bistvu ista. Ogro-
žena dama tudi očitno ne more zapustiti
a-linije, ker bi bel dal takoj s trdnjavo
mat. Črni pa lahko igra:

1.) — Da7—a4!

Dama krije polje b3 in grozi šah na d4.
To je seveda neprijetno. Direktni napadi
belega so temeljito preprečeni. Toda bel ni
navezen na direktne napade. Igral bo:

2.) Kd6—e5!!

Kralj sam je vzel črnemu vse šahe. Kralj
pa je vru tega zastavil črnemu kmetu pot.
Črni mora igrati ali kralja ali damo. To
je skrita ideja lične študije.

Če gre črna dama na a7, sledi takoj že
znana eksekucija. Seveda a-linije dama za-
pustiti ne more. Črnemu ostane očitno
samo poteza

2.) — Ka3—a2

Čakati sedaj beli ne more več. Napada
pa zopet lahko. Na:

3.) Tb5—b2+

Črni kralj ne more na a1, zaradi 3.) —
Ka2—a1 4.) Tb2—b1, Ka1—a2 5.) Tb6—
b2+ Ka2—a3 6.) Tb1—a1+. Šel bo torej
na a3 nazaj:

3.) — Ka2—a3

V tem trenutku odloči:

4.) Tb2—b1!!

Trdnjava grozi mat na a1. Seveda črni
kralj zopet ne sme na a2 zaradi 4.) —
Ka3—a2 5.) Tb6—b2, Ka2—a3 6.) Tb1—
a1+. Črna dama tudi ne more direktno
pomagati. Ima pa šah na a5, torej:

4.) — Da4—a5+

Napadeni beli kralj mora biti previden.
Izgogni se mora nadaljnjim šahom dame.
To mu je tudi mogoče. Zadostuje pa vendar
samo ena poteza, namreč:

5.) Ke5×e6!!

Zelo zabavno je, kako ravna v tej študiji
beli kralj z nesrečnim kmetom na e6. Naj-
prej mu je zastavil pot potem pa ga je
podrl. Igra je seveda sedaj odločena. Na
že večkrat opisani način bo beli osvojil
damo.

Interesantna in zabavna mala kompozici-
ja.

Revmatizem, bolezniradi prehlada, hripe

Vse je bilo zaman. samo Togal je pomagal!

Gosp. Rado Marković, priv. uradnik iz Beo-
grada, Dobropolska 66, nam piše v obširnem
pismu, kako je njegova mati popolnoma ozdra-
vela s pomočjo Togatablet po dolgotrajnih
strašnih revmatičnih bolečinah, proti katerim je
zaman uporabljala brez vsakega uspeha najraz-
ličnejša sredstva G. Marković zaključuje svoje
pismo: Meni osebno je Togal pri prehladu izvan-
redno služil, tako, da ga morem iz osebnega
izkustva vsakomur priporočati. Slično sodijo
mnogi tisoči, ki so uporabljali Togal proti revmi,
protinu, ishlasu, hemoroidih, bolečinam v skle-
pih in udih, glavobolu in živčnim boleznim. To-
gal se je izkazal kot odlično sredstvo zlasti pri
pobijanju opasne hripe in boleznih prehlada.

Hripa ponovno kosi in grabi po svojih žrtvah.
Pridite je v okoli Togalom! Vzemite 1—2 ta-
bleti ob času in uteki boste nevarnemu obole-
nju. Ne uporabljajte drugih manjverdnih sred-
stev! Kvaliteto Togala je priznalo več kot 6000
zdravnikov. Togal se dobi v vseh lekarnah.
Kjer ga slučajno nimajo v zalogi, lahko hitro
naročite Togal-tablete.

KARTOTECNI

PRIBOR

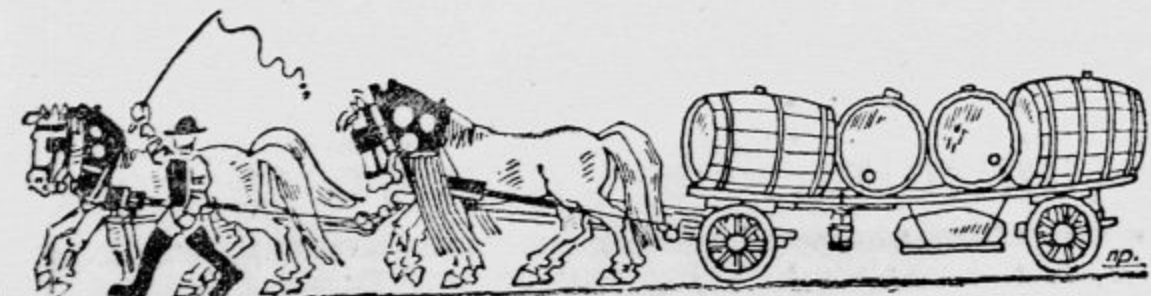
KARTOTECNI PISKOVINI

KARTOTEKA

MARIJANA SELENBERGOVA

KARTOTECNO

KNJIGOVODSTVO

Največje število prevoženih kilometrov pri najmanjših obratnih stroških Vam garantira kvaliteta INTERNATIONAL avtobusov, tovornih avtomobilov in traktorjev. — Nad tridesetletnemu izkustvu ameriške tovarne INTERNATIONAL, katere je specializirana samo v izdelavi gornjih vozil, se ima zahvaliti veliko število teh vozil na celim svetu, katere so priznane v konstrukciji na višku in prvem mestu. — Brezkonkurenčne cene! Plačilne olajšave! Stalna zaloga rezervnih delov! — Zahtevajte ponudbe in brez oblige poskušajte vožnje!

Glavno zastopstvo:

O. Žužek, Ljubljana, Tavčarjeva ul. 11

Zahvala

Moj mož je bil zavarovan pri splošni zavarovalni družbi Hercegovci, podružnici v Ljubljani, za življenje. Tri tedne po sklenjenju pogodbi je umrl. Omenjena družba pa mi je celo zavarovalnino izplačala takoj, ko sem predložila potrebne listine. Za to hitro in res kulantno izplačilo se tej družbi tu zahvaljujem.

Ljubljana, 5. aprila 1930.

Jvanka vdova Kovačeva.

Pojasnujočo brošuro

o protinu, ishlisu, revmi, želodčnih bolečinah, žolčnih kamenih in živčnih boleznih proti plačilu poštne 10 Din pošlje vsakemu trpečemu vodstvo

F. Toplak, Ljubljana, Gerbičeva 19
pod »Radiumschem«.

108

Iščem trisobno stanovanje

z lokalom ali brez. Event. kupim tudi hišo, pripravno za trgovino, tudi na deželi.

Ponudbe na: Marko KARDINAR, Rače.

Pristopajte k Vodnikovi družbi!

Glavno zastopstvo: O. Žužek, Ljubljana, Tavčarjeva ul. 11

Oblačilnica „Ilirija“ vodi!

Da udovoljimo željam naših strank,

smo ustanovili novi oddelek za

čevlje.

Poleg vseh oblačilnih artiklov dobite lahko dobite pri nas

damske, moške in otroške čevlje

prvo vrstnih kvaliteta na obroke.

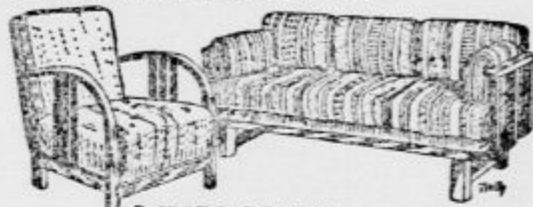
Oblačilnica „Ilirija“

LJUBLJANA, Mestni trg št. 17

Telefon 28 25

SITAR KAROL

TAPETNIK IN DEKORATER

LJUBLJANA WOLFOVA 12.

Tapetniška dela

izdelujem točno po naročilu najceneje. Otmene na gurtah s 36 peresi Din 550.—, modroce zgornje Din 220, spodnje Din 290, klubske garniture iz blaga ali usnja Din 3500, samo po naročilu. Specialna izdelava sobnih zaves, najmoderneje, kakor tudi vsa druga tapetniška dela in popravila.

Najfinejše pecivo za Velikonočne praznike

5881 priporoča pekarna

ZORKO FRANC

LJUBLJANA, DUNAJSKA CESTA 58.

Obenem naznanjam cenjenemu občinstvu, da bom po velikonočnih praznikih preuredil pekarno v novo moderno urejeno

PARNO PEKARNO.

Za nadaljno naklonjenost odjemalcev se priporoča

ZORKO FRANC.

Zahvala.

Prošlo leto je na posledica avtomobilske nezgode umrl Seljak Rudolf, cestni nadzornik v Domžalah, naročnik »Jutra«. Dasi niso bili povsem dani vsi pogoji za izplačilo zavarovalnice, je naklonila zavarovalnica »Triglav« po predlogu njegovega tukajšnjega ravnanja g. dr. Lajovicu celotni znesek Din 10.000 brez slehnega odbitka v dar nepreklicljivo otrokoma pokojnega R. Seljaka.

Varuštvo obeh otrok smatra kot svoje častno dolžnost, da izreče za to človekoljubno in kulantno postopanje ugledni zav. družbi »Triglav« in njenemu ravnanju g. dr. Lajovicu javno svojo globoko zahvalo.

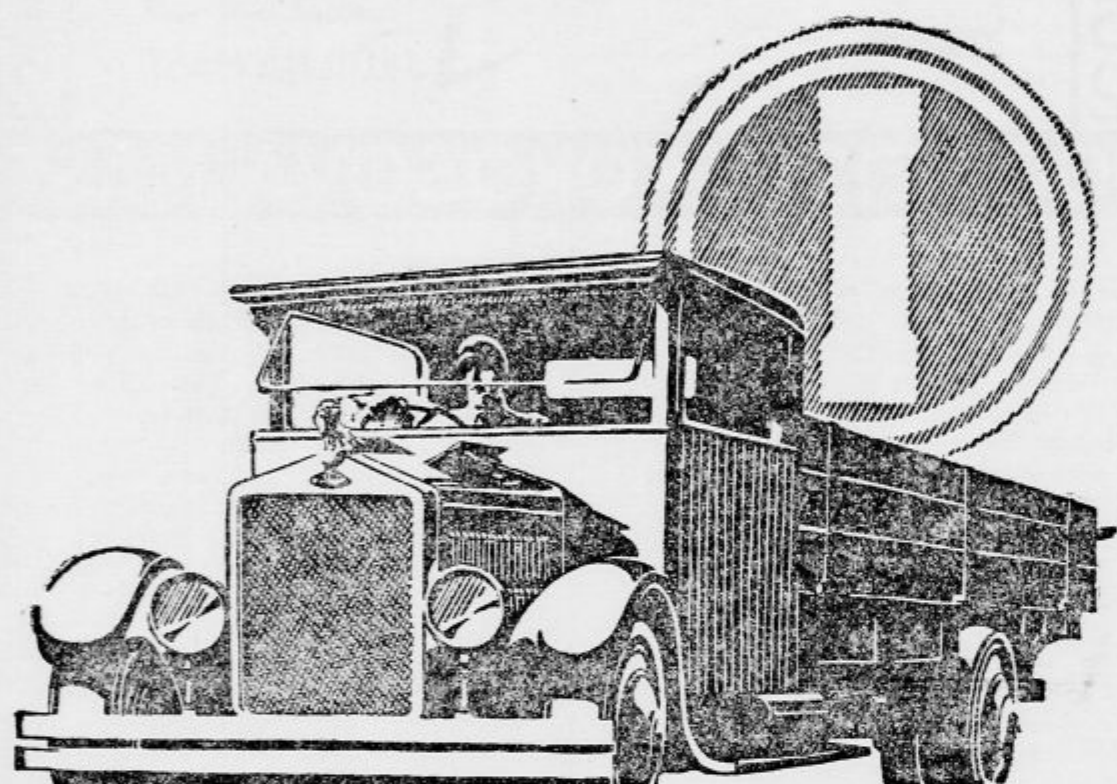
Varuštvo za nčl. Seljak Anico in Volkota.

GRÄF & STIFT

Omnibusi in tovorni avtomobili

Prvo vrstni fabrikat

Najboljši material

GLAVNO ZASTOPSTVO ZA JUGOSLAVIJO:

VIKTOR BOHINEC, Ljubljana

Dunajska cesta št. 21

Zahvala.

Valentina Colarič, roj. Mathias se v svojem in v imenu svojega sina Martina ter ostalih sorodnikov tem potom najpristnejše zahvaljuje številnim prijateljem in znancem, ki so ob pretrzi izgubi našega nad vse ljubljene soproga, ozir. najboljšega očeta in svaka, gospoda

Martina Colariča

majorca v pokoju

izkazali osebno ali pismeno toliko iskrenega sočustvovanja in nam s tem lajšali našo težnjo.

Iskrena zahvala bodi izročena p. n. zastopnikom oblasti, uradov in zavodov, kulturnih in prosvetnih društev, dalje vsem, ki so pokojnika obsuli s najlepšimi cvetjem, stoterim, ki so ga spremljali na njegovi poslednji poti.

Posebno zahvalo smo dolžni izreči g. div. generalu Tripkoviču, vsem g. g. pok. kornikom in celokupnemu oficirskemu zboru, častni četi in vojaški godbi, ljubljanskemu županu g. dr. Dinko Puču, podžupanu g. prof. Evgenju Jarcu in številnim g. občinskim svetnikom, podmaršalu v pok. g. Ivanu Lavriču iz Maribora, g. rezervnim oficirjem, Udruženju vojnih invalidov za udeležbo pri pogrebu, prav posebno pa Zvezi slovenskih vojakov ter njenim podružnicam iz Most, Hrušice, Dev. Mar. v Polju, Celju in Ptulju za veliko ljubav in zvestobo, ki so jo tudi ob smrti izkazali svojemu predsedniku, dalje združenim pevskim zborom in železničarski godbi »Sloga« za prelepe, tolažbe polne žalostinke.

Končno naj prejmejo našo najtoplejšo zahvalo g. g. vojni kurati, ki so spremljali pokojnika v znak tovarištva in spoštovanja peš do groba, g. g. dr. Pavel Avramovič in voj. kurat Fran Bonač za ganljive poslovilne besede pred hišo žalosti, odnošno ob odprti gomili. — Se enkrat vsem naša najpristnejša zahvala.

V Ljubljani, dec. 16. aprila 1930.

Brez posebnega naznanila

Mestni pogrebni zavod

občine Ljubljana

Tužnim srcem javljamo vsem sorodnikom, znancem in prijateljem, da je naša srčno ljubljena sestra, teta, svakinja, gospodična

Marija Šega

v petek, dne 17. t. m. zjutraj, previdno s svetotajstvi za umirajoče, nenadoma bogu dano premislila.

Pogreb predobro pokojnice bo v soboto, dne 18. t. m. ob 1/2 6 uri popoldne od doma žalosti, Križevniška ulica 2 na pokopališče k Sv. Križu.

V Ljubljani, dne 17. aprila 1930.

(Obolno žalujoči ostali.)

DALMATINSKA VINA

prvo vrstna vina in specialna vina iz suhega grozja iz lastnih vinogradov priporoča po najnižjih cenah za praznike gostina »Vinotoč pri Aškercu«, Emonska cesta št. 8, in vino-toč na Poljanski cesti št. 17.

Za obilen obisk se priporoča

V. MILOŠ

Tehnična pisarna in gradbeno podjetje

Battelino Angelo

mestni stavbenik

Ljubljana, VII

Aljaževa c. 35

Telefon 3339

Se priporoča za vsa v to stroko spadajoča dela

6068

DRUŽABNIKA

za moderno vpeljano mehanično delavnico z garažami, v centru Zagreba, ISČE strokovnjak, kateri razpolaga z velikim krogom solventnih znancev. Potrebno je sodelovanje v administraciji ter vlošek od pol milijona dinarjev. — Ponudbe sprejema »I. MERCUR«, Informacijski zavod, Zagreb, Ilica 13. — Telefon 68-53.

6067

HERAKLITNE PLOŠČE

cevi iz kamenine, keramitne plošče za oblaganje tal, plošče za oblaganje sten ima stalno v zalogi:

»OBNOVA«, gradb. dr. z o. z. v Ljubljani.

6056

INSERIRAJTE V „JUTRU“

Vsem sorodnikom, prijateljem in znancem naznanjamo pretržno vest, da je naša iskreno ljubljena žena, mama, stara mama, sestra in tašča, gospa

Julijana Laznik

danes 18. t. m. mirno v Gospodu zaspala.

6084

Pogreb rajne se bo vršil v nedeljo ob 9. uri dopoldne.

Dol pri Hrastniku, 18. aprila 1930.

ZALUJOČI OSTALI

AVINAL ozdravi pijančevanje

A Preparat berlinskega lekarnarja V Franka je edino sredstvo in zdravilo popolnoma neškodljivo. Z njegovo pomočjo morete odvaditi ljudi pijančevanja, ne da bi oni o tem vedeli. — A Polno zahvalnic od ozdravljenih. — Cena 220 Din. Razpošilja generalni zastopnik za Jugoslavijo N. Popović, Beograd, Kolarčeva ulica 7.

Cenj. občinstvu naznanjam, da sem prevzela

Restoracijo Tabor

Točila bodem najboljša štajerska vina in cvček z Gadove peč.

Topla in mrzla jedila vedno na razpolago.

Abonenti se sprejemajo na dobro domačo hrano. — Pianino v lokalu! — Vhod s severne strani nasproti vojašnice.

Za obisk se priporoča

St. Pohlin.

6066

AUBURN

ESTABLISHED

1900

Kvalitetni avtomobili Amerike!

Najpopolnejša konstrukcija svetovno znanega konstruktorja Duesenberga.

6 in 8 cil. Auburn, 8 cil. Cord

s pogonom na prva kolesa. Vsi modeli opremljeni s hidravličnimi zavorami in amortizerji ter centralnim mazanjem.

Pred nakupom enega avtomobila si oglejte v Vašem lastnem interesu na vsak način v konstrukciji in izpeljavi nedosegljive kvalitete avtomobile Amerike, modele 1930.

Glavno zastopstvo **O. Žužek, Ljubljana, Tavčarjeva ulica 11.**

CORD

VELIKONOČNO MLADO JUTRO

D. Vargazon:

Velikonočno jutro

Zarjica za gričkom vstaja, kaj v grmovju tam šumi? Zajčki so pokoncu vsi — radost srca jim opaja.

Pirhov nosijo v voziček: rdečih, modrih in rumenih, krasno pisanih, zelenih, da začuden kima striček.

Veverica skoči z veje, zajčkov pravi: »Zdaj na pot, že zvonijo vsepovsodi!« Očka srečen se nasmeje.

Ljubka srnica po stezi ob potoku politi, zajčkov trop za njo drevi k cerkvi pri beli brezi.

Pirhe zadovoljni striček v rosnih mahi zloži na tla — in z vozičkom družba vsa urno vrne se v gozdiček.

Spet je stolpu zazvonilo, ded na griček je dospel — vrnok zavriskal je vesel, ko zagledal je darilo.

Jutro stopa čez poljane, ded priklikal je vaščane: pirhe krasne jim deli, kroginkrog so srečni vsi.

A v predramljeni dobri, tam na jasi v mehki travji polno zajčkov poskakuje: log Vstajenja dan praznuje.

Na uro je šel pogledat...

Na Marijinem trgu se je zbralo vse polno ljudi. V nepopisni grozi strmijo vsi na stolp Franciskanske cerkve, kjer stoji mlad delavec.

Nekdo vpraša: »Pa kaj išče ta človek tam gor?« Janeček: »Bržkone je šel pogledat, koliko je ura.«

Sivko

Volčji roman

Oni drugi, črn in bel je bil, je mežikal z očmi in pobešal uhlje; nič kaj gotov ni bil videti svoje stvari.

Indi jcaji se je usulo: khh — kkhkh! — Oblak prahu in pepela je zletel kvišku; takoj nato jo je črnobeli pobrisal, se z velikanskim skokom zagnal po smetnem hribu navzgor in pri tem spodrsnil. Plaz pločevinastih škatal ga je zasul.

Sivko je vstal. Lačen je jel brskati za ostanki jedi, ki so bili zakopani med smetmi. Velika podgana je šinila pred njim izpod kupa. Nekaj časa jo je lovil po ropotajočih pločevinastih škatalih, in ko je izginila, je vohal za njo. A v zmešnjavi duhov, ki so puhteli iz odpadkov, ni mogel najti njene nezgledne sledi.

Pozneje je opazoval črnega mačka pri lovu na podgane. Ta se je zanašal na sluh.

Negibno je sedel in vlekel na uho. Nato se je jel plaziti kakor tiger. Uhlji so mu drgetali. Sleherni korak je bil premišljen in neslišen kakor po baršunu in to je bilo umetnost, zakaj na smetišču ga skoro ni bilo mesta, kjer ne bi bilo kaj ležalo. Nato so se mišice skrile pod črnim kožuhom v debele vozle; maček je skočil.

A pri tem ni imel vselej sreče. Časih je zgrešil svoj cilj in v teku so ga podgane prekašale. Ker je to vedel, jih ni

Bibičine letne počitnice

Tako je prišla Bibi v Rbe in od onod je poslala tole pismo:

»Lubi papaček, ugan, kje sem zdaj! Take hišice so tu s storkljami v gnezdih in v zraku, časih jih stoji vrhu strehe kar po pet v eni vrsti. Navadno stojijo na eni nogi še ponoči, kadar spi. Nikoli mi nisi povedal, da imajo na vseh tistih smešnih starih dimnikih, iz katerih se več ne kadi, storklje svoja gnezda. Ali veš, kaj delajo storklje? Stojijo in čakajo. In na kaj? Na storklje s Severnega Danskega in Švedskega in Norveškega. Zakaj dne 23. avgusta (in kdo ima takrat rojstni dan?) natanko do dveh popoldne odletijo vse skupaj na jug. Ali si ti to vedel? Jaz ne. Nekaj storkelj že zdaj stoji tukaj in čaka. Mislim, da se bojijo, da ne bi zgrešile datuma, a kako morejo storklje sploh vedeti datum, ko pa ne znajo brati? Ali to ni čudno, a meni se vidi še dosti bolj čudno, da najdejo pot tja dol do Egipta in potem spet nazaj in vsaka spet v svoje gnezdo.

Če pomolim glavo daleč skozi okno, lahko slišim žabe. Kako regljajo na travnikih. Prav gotovo jih mora biti milijon, takšno regljanje je časih. Samo da ne bi moja storklja umrla od samega domotožja po Egiptu in drugih storkljah in Nilu! Res moraš govoriti o tem z živinozdravnikom, papaček, a z gospodom Madsenom, ne z gospodom Mortensenom, zakaj ta bi itak samo rekel, kaj pa bo Bibi s tako menažarijo.

In veš kaj je še tu? Ženska z velikim zvoncec, ki teka po vsem mestu in zvonji, zakaj tu nimajo nič bobnarja, ona razglaša vse, ribe in dražbe in seno in kadar pride vrtičjak, pa ona bo hodila šele v tork in takrat me nemara ne bo več tu. In potem sem videla še steber v spomin povodnji in sem ga narisala zate. Pred štiri sto leti je segala voda čisto gor do vrhnjega obroča in vsi ljudje so utonili in cel kup otokov tudi. Kaka sreča, da nisva midva takrat živela napaček, zakaj potem bi bila utonila. Bilo je kakor vesoljni potop v starem testamentu.

In ko sem ravno sedela na stopnicah in risala lepo bišo namproti, je prišel specerijski trgovec iz lepe hiše in jo je pogledal in rekel, da mi podari največjo škatico z barvami, ki jo mesto premore, če mu dam sliko. A jaz sem

vzela skoro najmanjšo, ker jo je laže vlačiti s seboj.

Prebrala sem že vse nagrobne spomenike s pol pokopališča, a mamičnega groba še nisem našla. Jutri pa vstanem ob šestih, potlej ga bom že našla. In morebiti bom lahko že spet doma, kadar odletijo storklje. Zvonik je zgoraj raven in tam bi rada stala in gledala in cerkveni ključ stane petdeset oerov, a mož, ki ima tisto lepo hišo, mi je dal denar, zakaj jaz ga itak nimam.

Ob Rijski reki je veliko veliko mlčinov na vodo, zakaj enkrat sem bila nekoliko na strehi, takrat sem jih videla in reka je tako višnjeva, tako višnjeva in krave jedo rumene cvetlice.

Nisem ti še povedala, da niti ne vem, kako je ime ljudem, pri katerih tu živim. A ko sem padla dol, ker je bila deska nad strešnim žlobom zrahljana, je prišla žena venkaj in mi je izmila kri. Najprej so mislili, da sem se ubila in potem sem jim povedala, da nimam nikjer stanovanja in potem so rekli, naj ostanem pri njih. Nisem jim povedala, kdo sem, rekla sem le, da sem najdenček in da delam pri nekem kmetu in moram vstajati vsako jutro ob petih in rezati šoto in zato da sem pobegnila. Zakaj drugače bi me še vprašali, zakaj tekam okoli z luknjami v obleki. Žena mi je povedala, da je bila l. 1814. inflacija in je prišla Danska na beraško palico. Zakaj denar ni bil nič več vreden, kar na vagone so ga spravljali na grad in ga tam sežigali, saj je bil sam papir. Tam so stala tudi vešala, kjer so obešali tatove in morilce. Hvala Bogu, da nisem jaz takrat živela. Tvoja Bibi.

Oblubi mi, da ne boš hud, ker sem si veliko častno besedo nazaj izposodila, drugače bom žalostna.

Kar to vzemi...

Majdica gre z mamičo v posredovalnico za služkinje. Mamiča stopi k mlađi služkinji in jo vpraša: »Zakaj ste odšli od svojega prejšnjega gospodarja?«

Služkinja: »Odšla sem zato, ker so tam zahtevali, naj vsak dan zjutraj in zvečer umivam otroke!«

»Oh mamiča,« zakliče Majdica vsa navdušena, »kar to vzemi...!«

Kako uporabim svoj prosti čas

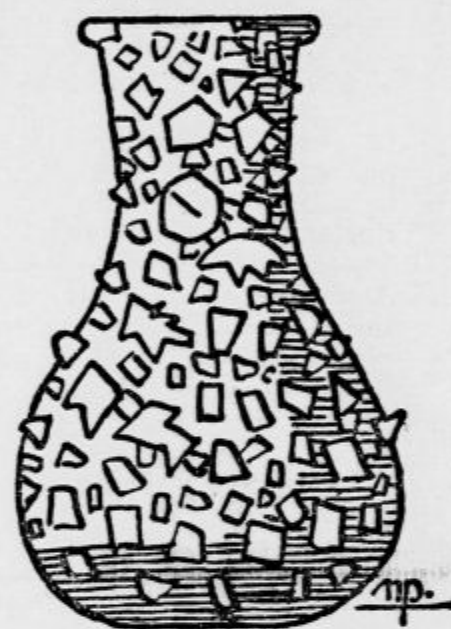
VAZE.

Pomlad je prinesla s seboj mnogo cvetic. Mnogokrat se vrnete domov s polnim naročjem cvetja, radi bi ga kam postavili, a nimate primernih posod, imate samo stare kozarce, pločevinaste škatlje, lončene, mnogokrat okrušene lonce — tega pa v sobah ne marajo. Lepih, dragocenih vaz vam mamiča ne da v roke, ker taki predmeti kaj radi zdrsejo iz rok in od vse lepote ne ostane drugega kakor nekaj črepij. »Mlado Jutro« vam danes razloži, kako si sami napravite lepo vazo, ki jo boste lahko postavili tudi v najelegantnejšo sobo.

Vzemite kozarec, lonec, pločevinasto konzervno škatljo ali drugo posodo, ki sme biti okrušana, zdrgnjena, samo da ne pušča vode. Emajlirane in pločevinaste posode je dobro prej odrgniti s steklenim papirjem, da niso povsem gladke, a to ni neobhodno potrebno.

Pri steklarju kupite nekaj kita in ga dobro pregnetite. Biti mora zelo mehak. Z njim obložite zunanjo stran posode razen dna. Tudi zgornji rob mora biti zadelan, da se posoda prav nič ne vidi.

Ko imate vse lepo obloženo in zamazano, lahko pobarvate s katerokoli barvo, zlasti zlatobronasta je priporočljiva. A nikar ne dajte, da bi se vam kit osušil.

V vsaki hiši imajo ostanke potrlih zrcal, barvastih stekel, stare steklene bisere, ki jih nosijo deklice okoli vratu, pisane kamenčke, vse to porabimo za vaze. Priporočljivo je, da zbirate tak drobiž v posebno škatljo.

Ta mala ogledalca, stare steklene drobce, pisane kamenčke, lepe gumbce, steklene korale in bisere vtisnemo v kit. Ni treba, da so koščki stekla in zrcal enako veliki in pravilnih oblik, bolj ko je različno, bolj pisana je vaza. Iz tiste pisane šare lahko napravite v kitu različne ornamente, ali jih pa vtisnite, kakor nanese. Ko ste to izgotovili, pustite vazo, da se posuši. Tako dobite lepo, okusno posodo, ki bo kras vsaki sobi.

Prav tako lahko okrasite cvetlične lončke, v katerih rasto sobne rastline.

Paziti pa morate, da se kit med delom ne posuši, da razvrstite pisane drobce enakomerno na vse strani, ne da bi bilo vse na eni strani, na drugi pa nič. Pozneje pazite, da ne polijate vaze z vodo in je ne obločete. Če se vam pa kdaj kaj okuži, zamažite s svežim kitom, pobarvajte in obložite z drobič.

Zdaj pa na delo, Jutrovi prijatelji, v vsaki sobi mora biti polno cvetic, vaze si pa sami izgotovite.

Vinko Bitenc:

Naš mucek

Mucek naš je čisto bel, le na vratu ima liso, je poreden in je priden, kar navadno mucki niso.

Kadar hoče v kuhinjo, s tačico po vratih praska in mlo prosi: »Mijav, mijav, le za malo, malo časka!«

V kuhinji na zadnji dve se nožici vam postavlj, modro se drži in čaka na priboljšek: žemljo v kavi.

A za dne na solnce spi, dremlje, leno se pretega, nič ne mara, če ga kuža izpred svoje kože krega.

In tedaj kuček naš strga z močne se verige, mucek urno na drevo in od tam mu kaže — fige.

Časih pa nam mucek naš tudi miške polovi, o, takrat je pa gostinja kar tri dni in tri noči.

Ehrenkrook:

Slaba kupčija

»Milan,« je rekla nekega dne gospa Svetinova svojemu možu, »zdaj si moraš dati napraviti novo obleko. Kar danes pojdi h krojaču, drugače boš spet pozabil.«

»Dobro,« je rekel gospod Svetina in se odpravil h krojaču; zmerom je rad storil vse, kar je hotela njegova žena. Pri krojaču je izbral blago in moster mu je vzel mero.

»Koliko bo stala obleka?« je vprašal gospod Svetina.

Krojač je nekaj časa premišljeval, nato je rekel: »Z vsemi pridatki vred bo stala dva tisoč dinarjev.«

»Kaaaj? Dva tisoč dinarjev?« je zavpil Svetina. »Človek ali ste zblazneli?«

»Saj to ni mnogo, obleke vam vendar ne morem podariti!« je odvrnil krojač.

»Dva tisoč dinarjev!« je zajecjal gospod Svetina in se sesedel na stol.

»Pri kakem drugem krojaču bi moral še več plačati — a ponudim vam tole,« je rekel krojač, ki je bil znan šaljivec: »Računal vam bom od obleke samo gumbce, blaga, podloge, dela in vsega ostalega pa ne.«

»Nu, in potem bi mi zaračunal vsak gumb po sto dinarjev in bi s tem napravil dobro kupčijo.«

»Ne, je odvrnil krojač, »to je čisto poštena kučija. Na vsej obleki bo 34

časopise. Hotel je brati zgodbo o Sivku in volkovih, pa ni prišel do tega. V nekem listu je našel oglaš, ki je bil izšel pred tremi dnevi:

Dve sto dolarjev nagrade

tistemu,

ki nam pripelje volčjaka Sivka.

Pes je ušel iz Zanellevega cirka in izgini brez sledu. Ima ovratnico s svojim imenom in medaljo z napisom: »Rešil je človeško življenje.«

Filmske družbe »Hiawatha«

Ravnateljstvo

Telefon: Broadway 234, 567.

Ko je pasji lovec prebral oglaš, je vzel klubok, šel k najbližjemu telefonu in telefoniral na Broadway 234 567.

Pol ure po tem se je pripeljal avto. Dva moža sta stopila iz njega. Sivka so vzele iz kletke, ga dali na verigo in ga peljali v avtomobil. Ni se upiral.

Avtomobil se je odpeljal k filmski družbi »Hiawatha«.

Ravnatelj filmske družbe »Hiawatha« je bil sklenil s podpolkovnikom Morrissonom pogodbo, da sme zavrti s Sivkom film. Zdaj so hoteli napraviti ta film takoj.

Ravnatelj je odpotoval s svojim režiserjem na zahod in si ogledal prerijo. Filmski rokopiis je bil že spisan. Pričel se je s prizorom, ko se Georgija poslavlja od psa Sivka. Pes Sivko sledi avtomobil. Drugi prizor je kazal zaskok. Avtomobil preganjajo Indijanci in šo-

nikamor več, mož mu je bil dal vrv okoli vratu.

Vrv ni bila Sivku nič novega. Mirno je šel zraven moža, na levi strani, kakor se je bil naučil pri šerifu. Mož ga je peljal v neko hišo in po stopnicah nizdol, tam ga je porinil v kletko.

Mož se je ukvarjal s tem, da je lovil pse.

27. poglavje

Sivko zasope prerijski zrak

Drugo jutro si je mož ogledal svoj plen in je bil zadovoljen. Pes je bil tak, da ga je mogel prodati za mnogo denarja; takega psa ne ujameš vsak dan. Na ovratnici mu je visela pasja znamka. Mož je skušal prebrati napis na njej: »Rešil — je — človeško — življenje.«

To ni bila pasja znamka, bila je medalja.

Lovec na pse se je prestrašil. Pes, ki ga je bil ujel, je bil očitno policijski, nemara celo slaven pes! Na ovratnici je bilo ime. Pasji lovec je zdaj napenjal oči, dokler ni prebral skozi rešetko: »Sivko.«

Sivko — to ime je bil že slišal. Slišal ga je bil nedavno tega. Bral je bil v časopisu... Zdaj se je spomnil. V časopisu je bila zgodba o psu z imenom Sivko, ki je bil ubranil neko žensko volkov. Čudna zgodba.

Tako je bil tisti pes Sivko, ki so časopis pisali o njem! In našel ga je bil pri predmetnem smetišču.

Pasji lovec je šel in pregledal stare

ni zasledoval. Vsedel se je, pogledal drugam in si obliznil smrček. Nečoč, ko je maček spet zamlan skočil, mu je Sivko pred nosom ujel podgano in jo zadavil. Maček se je zgrbančil in zapihal. A tedaj se je zgodilo nekaj, česar ni pričakoval: Sivko ni požrl podgane, ki jo je bil umoril, pustil jo je. Maček je obsedel nedaleč od nje in ga nezaupno gledal s svojimi zelenimi očmi. Nazadnje se je pa le približal in načel podgano. Brez konca in kraja je zvečil, košček mesa in se nato začel obloževati; videti je bilo, da ima dovolj. Sivko je hipoma pogotnil ostanek podgane.

Od tistih dob sta bila Sivko in maček lovski tovariša. Maček je s svojim tankim sluhom sledil podgane. Sivko jih je davil in nato sta jih porla. Podgan je bilo na smetišču dovolj, a maček je bil vselej veliko prej sit kakor Sivko in zato se mu potlej ni več moglo loviti.

Po lovu je šel svojo pot in se vrnil šele zjutraj. Nato je spal v sodu, a Sivko je zlezal pod staro žimnico.

Časih je Sivko tudi na svojo pest njel kako podgano. A volk ne more večno živeti ob lovu na podgane. Po štirih dneh in štirih nočeh, ki jih je prebil na smetišču, so bočne kosti in rebra že štrlela Sivkoti izpod kože.

Glad ga je pognal nazaj na ulice. Tam ga je neko noč srečal mož. Mož je bil prijazen. Vzel je iz žepa papir in dal Sivku iz njega kos mesa. Sivko je lakomno padel po njem. A potem ni mogel

fer strelja s samokresom. Indijanski glav var ubije šoferja s tem, da mu vrže tomahawk v glavo, nato pa skoči z dirjajočega konja v avto, ki brez voznika drevi svojo pot, ga ustavi, vzdigne Georgijo na svojega konja in pobezne z njo čez prerijo.

Četrti prizor se je godil pri volkovih. Filmovci so bili najeli za ta prizor pse volčjake. O jeleni in Kaliguli in o tem, kako je bil Sivko postal vodja volčje tolpe — o vsem tem niso filmovci ničesar vedeli; oni vobče niso veliko vedeli o volkovih.

Gospodična Violet Sumbeam je dobila Georgijino vlogo. Gospodična Violet Sumbeam je bila neprepadljiva krasotica. Ravnatelj je bil kar srečen, ko je objubil.

Sivko je živel med tem v sobi v veliki hiši filmske družbe »Hiawatha«. Da bi bil lepši videti, so ga dobro krmili. Njegov kožuh se je svetil in kosti se mu niso več poznale.

Nekega dne je prišla gospodična Violet Sumbeam, da bi si ga ogledala.

»Oh,« je rekla, ko je stopila v sobo, »kako tu čudno diši!«

In je vzela iz ročne torbice pršilce za parfum in razbrizgala oblak vonjila. Nato je izvlekla karamelni bonbonček.

»Na, pršilec,« je zagostolela, »vidiš, nekaj sem ti prinesla.

Sivko je gledal na njene čevlje. Mnogo čevljev in škornjev je bil videl, a takih še ne, da bi iz njih rasla bela

V zibeli človeštva

Po petnajstih letih se je vrnil med avoje trgovca g. Srečko Lapaine, ki je bival zadnje čase v kitajskem Turkestanu (provinca Sinkiang). To deželo smatrajo po pravici za zibelko človeštva. Od tu so hodili v bojne pohode stari Skiti, tu so bivali pred tisoč leti Usuni in Ujguri, od tod so se vspali na zapad divji roji Hunov, tukaj je tekla zibel Tamerlanova. Dežela je še danes naseljena le od muslimanskih rodov. Tod bivajo Tataři, Usbeki, Tarančini, Rašgarliki, Kirgizi, Kalmaki, Mongoli, Dungan; le 20 odstotkov je Kitajcev. Deželo delimo geografsko v tri dele: dolino reke Il-ji, gorovje Tarin in Džungarijo. Prinašamo razgovor z g. Lapainejem, ki je prebival eden izmed devetih Evropejcev v celi ogromni deželi — v mestu Kuldža.

— kako si se torej mogel vživeti v te kraje in razmere?

»Človek se privadi pač vsemu. Ako te mečejo razmere od vzhoda do zahoda, če ti visi smrti toliko in tolikokrat za vratom, ako te ločuje tisoči kilometrov od doma, znanecv in prijateljev — ti pač ne preostane drugega, kot — vživeti se. Včasih gre tebe — a volja — ta stori vse! Volja do življenja!»

Mlad Kitajec iz provincie Sing-jiang

— Toda, ako bi moral ostati vedno tam, asimilirati se.

»Ne, to ne! Vedno ne bi hotel ostati! Asimilirati se? Ne! Ni mogoče. Preveč sem Evropejec!»

— Ali ti kraj kot taki ugajajo?

»Zelo! To so mogočini, epski pejzaži! Tu dihaš neomejeno! Vse je veliko, mogočno široko, brez kilometrskih mejnikov. Tu se ti odkriva narava v vsej svoji nedoumni, silni krasoti in grozoti... Prostrane, nepregledne stepe, poraščene z visoko travo in trsjem, divje reke z razjedenimi bregovi, gozdovi, ki jih še ni in jih še dolgo ne bo osrečil kak lesni d. d., neizmerno peščene pustinje, goli skladi gor, kjer zavija volk —

— Da! Se še spomniš? Včasih sem te te spremljal na lov — ali tam loviš?

»Kako ne! In mnogo! Menda ni dežele s tako bogato in raznovrstno favno. Po stepah se pasejo nepregledne črede jakov, po šumah se klati ogromni črni medved, človeku jako nevaren, drugje mu ris; tu so doma marali, šajgaki, silne množine mrmot, tu biva nereseč, volk, šahal in leopard! V zraku kroži jastreb — mrhar, orel, sokoli raznih vrst. Dobiš pelikana in čaplo, droplje do 20 kg težke, divje gosi in race, stepno kokoš in fazane. Teh je sila mnogo. Večkrat, kadar sem truden od vsakdanjih poslov, zajaham svojega tatarskega konjčka in odjaham v stepe —

— Na konju hodiš v lov?

»Da, vedno na konju! V stepah je vse polno kač in trsje je sila visoko in gosto — peš ne prideš nikamor!»

— A s konja streljaš na fazane —

»Je prav lahko in ugodno! Kadar mi pes dvigne jato fazanov, stisnem konja s koleno in ta je vajen znaka: Obstoji kakor ukopan. Lep je lov na konju! In obilen plen! Spomnim se, da smo jih nekoč trije v dveh urah nastreli sedemdeset. In kako so debeli. Slehernemu se zlomi kost — grudnica, ko telebne na tla. Pečemo jih v njih lastni masti.»

— In kakšno mesto je Kuldža?

»Kako bi ti odgovoril? Palač seveda ni, pločnikov ni, kanalizacije ni. Tudi ne elektrike in vodovoda. Hiše so povečini zgrajene iz tlačene gline, strehe so sestavljene iz lesenih kolov, prevezane s trsjem in izdelane s prstjo. Drugačniji se niti ne izplača postavljati. Teren je potresen, vsak čas poka in buči pod zemljo. In ljudje vedo, da zidajo le za kratko dobo.»

— A železniška postaja —

»Je čez 700 kilometrov daleč! Potujemo s konji, na voze ali v sedlu s kamelami.»

— Kako razgovarjaš z ljudmi, s katerimi te vežejo opravki?

»Večinoma tatarski. Priučil sem se zelo dobro. Lep jezik je to! S Kitajci še ne morem razgovarjati sam. Potrebujem tolmača. Znam sicer nekaj, a ne zadostuje!»

— Pa družabno življenje?

»Nu, včasih se sestane par evropskih prijateljev pri meni. Zabavamo se, kakor pač vemo in znamo. Pa tudi povabljen sem —

— Takle obed. kitajski mislim, ti ne gre prav v slast?

»Nasprotno! Mislim da ni tako izborna in rafinirana kuhinja kakor je kitajska. Za to je bilo potrebno štinitisočletno izkustvo. Če ti povem, da mi kitajsko pripravljene deževniki, se ne smeš čuditi! Kitajski obed sestoji iz 30-50 vrst jedi. Najboljše so stvari pripravljene na pari. Npr.: Na mizo prineseš raco, v perju. Domačin odstrani perje, gostje prijemajo s palčicami za meso, ki se samo odloča od kosti. Meso in pripravljene omake so neprimerne boljše okusa od največjih umetnih evropskih kuharjev!»

— Kako pa se hranijo okoliška plemena npr. Kirgizi?

»Ha, ha! Nu, da ti povem: takle kirgiški pastir zakolje kostruna, speče celega in celega naenkrat poje. Razkosava kot najboljši kirurg. Lobanjo odpre po šivih in posrka možgane. Ko ga obere do kosti, popije dve, tri skledice kornisa (kobiljega mleka), se vrže v znak in zaspi. Potem tri dni ne je in tarna, da ga boli želodec. Pa je prisiljen na ta način hrane. Poleti, ko je vročina neznosna tako, da se je ubrabi le v kožuho, ne more hraniti mesa!»

— Zdrava pač morajo biti ta plemena, živčev svoje divje, prirodno življenje!

»Neverjetno odporni so ti ljudje! Izdrže vse. Ako bi npr. učinkovalo katerikoli zdravilo pri Evropeju v množini 0.5 g, zanje bi bilo treba 5 g! Vendar jih kose bolezni, ki so pri nas ozdravljive. Prepuščeni so pač samemu sebi. Največ bolehalo za trebušnim legarjem, rahitizmom, rumenico, sušico in očesnimi boleznimi. Povprečno imajo slabe zobe zaradi vode. Rujejo jih primitivno: s kleščami ali dletom! Interesantno je, da smatrajo redkega Evropeja, ki zaide mednje, vedno za zdravnika...

— Tudi tebe?

»Tudi! Doživel sem prav interesantne slučaje!»

— Zanima me, kako trguješ s temi ljudmi!

»Primitivno. Blago za blago. In je zanimivo, kako pride takle Kašgarlik trgovat. Pride, pozdravi. Seveda na preprogo. Pijeva čaj. Povpraša po zdravju: mojem, moje žene, konjev, psov itd. Govoriva sto raznih nevažnih stvari. In to traja uro, dve. Potem pride njegov posrednik. Ta šele prične »predmetno«. Potem dolgo pogajanje, izbijanje cen od ene in druge stvari, končno kupčija. Včasih traja to neizmerno dolgo, predolgo. A tak je običaj, in naše ure — gredo počasi!»

— Česa najbolj pogrešaš v teh krajih?

»Da ti povem: kopalnice, elektrike, lepe knjige, teatra...

— In kino?

»A, kino imam!»

— Kaj, kino, tam?

»Goob lame«

»Da. Dobil sem po odisejski poti aparat in par tisoč metrov filma. In — vrtim! Že dve leti. Sem takorekoč kinopodjetnik. Imam v službi Kitajca, ki sem ga izučil za operaterja. Ta hodi okoli in prireja predstave. Najprej vrti naprej, potem nazaj. Kadar vrti nazaj, so vsi najbolj zadovoljni!»

Volneno moško in damsko blago

svile, mousline, etamine, pol svile v največji izbiri po najnižjih cenah Vam nudi trdka

JOS. SNOJ, Ljubljana
v palači Mestne hranilnice. 6013

Med spanjem deluje »Darmol«!

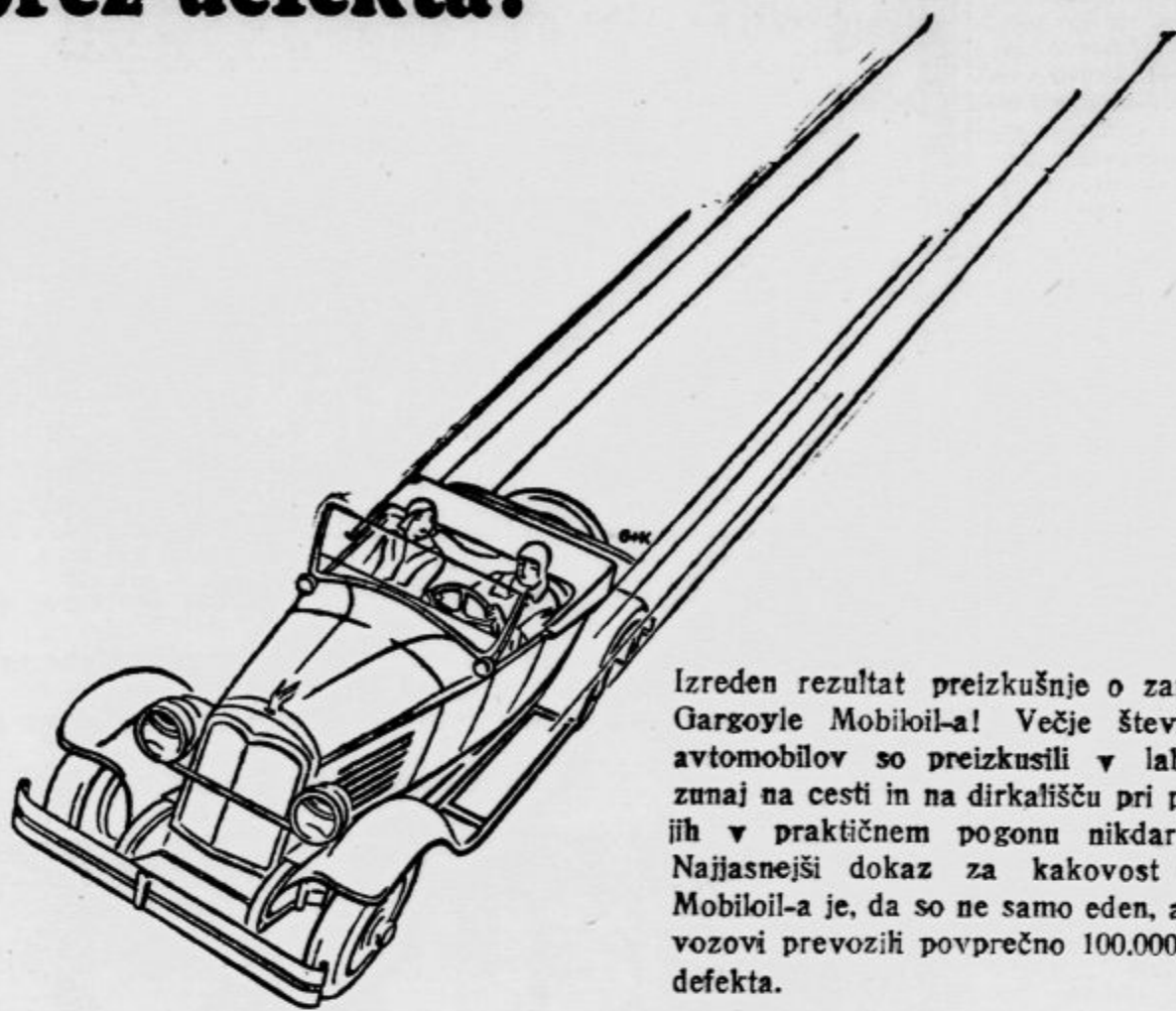

Ako zaužijete »DARMOL« zvečer, predno ležete k počitku, se boste jutraj počutili kot prerojeni. Nervoznost, glavobol in bolečine v križu so samo posledice zaprtja. Istotako tudi izpuščaji na koži otrok.

Zato uporabljajte najbolj milo in sigurno delujoče odvajalno sredstvo »DARMOL«. Zahtevajte izrecno samo »DARMOL«, kajti le po »DARMOLU« se boste čutili vi in Vaša rodbina olajšani.

1 škatljica zadostuje za 20 do 30 kratno uporabo.

100.000 kilometrov vožnje brez defekta!

Izreden rezultat preizkušnje o zanesljivosti Gargoyle Mobiloil-a! Večje število raznih avtomobilov so preizkusili v laboratoriju, zunaj na cesti in na dirkališču pri pogojih, ki jih v praktičnem pogonu nikdar nimamo. Najjasnejši dokaz za kakovost Gargoyle Mobiloil-a je, da so ne samo eden, ampak vsi vozovi prevozili povprečno 100.000 km brez defekta.

VACUUM OIL COMPANY D. D.
ZAGREB

Mobiloil

Radio

IZVLEČEK PROGRAMOV

Sobota, 19. aprila

LJUBLJANA 16: Prenos vstajenja iz stolnice. — 17: Reprodukcijska glasba. — 18: Prenos zvonjenja iz trnovske cerkve. — 20: Prenos iz Beograda: Koncert na orgle. — 21: Trnovski cerkveni zbor poje velikonočne pesmi.

Nedelja, 20. aprila

LJUBLJANA 10: Prenos cerkvene glasbe iz stolnice. — 10:50: Tedenski pregled političnih dogodkov. — 11: Koncert radio-orkestra. Vmes pojeta slovenske narodne pesmi g. Janko in g. Mohorč. — 15: Reprodukcijska glasba. — 15:30: Velikonočne recitacije. — 16: Koncert na citre. — 17: Koncert radio-orkestra. — 20: Koncert godbe Dravske divizije. — 22: Napoved časa in poročila. — Reprodukcijska glasba.

BEOGRAD 9: Prenos iz saborne cerkve. — 10:30: Reprodukcijska glasba. — 12:40: Koncert radio-kvarteta. — 15:30: Godba na harmoniko. — 16: Koncert pevskega zbora »Nikola Tesla«. — 17:30: Koncert na citre. — 20: Kabaretni večer. — 21: Poročila. — 21:15: Koncert okteta »Obilič«. — 22:30: Narodne pesmi. — ZAGREB 10: Prenos iz Markove cerkve. — 11:30: Orkestralni koncert. — 17: Godba za ples. — 20:30: Mešan zabaven program. — PRAGA 16: Prenos koncerta iz Moravske Ostrave. — 18:05: Prenos opere. — 19: Koncert lahke glasbe. — 20: Orkestralni koncert. — 22:15: Lahka godba. — BRNO 16: Prenos koncerta iz Moravske Ostrave. — 18:05: Arie in pesmi. — 19: Večer balad. — 20: Prenos vsega programa iz Prage. — VARŠAVA 17: Prenos koncerta lahke godbe. — 20: Prenos orkestralnega in pevskega koncerta iz Krakova. — DUNAJ 10:30: Pevski koncert. (Wiener Sängerknaben.) — 11: Koncert dunajskega simfoničnega orkestra. — 13: Opoldanski koncert. — 15: Komorna glasba na kitare. — 16: Koncert orkestra. — 19: Dunajske pesmi. — 20: Strindbergova drama »Velika noč«. — Lahka godba orkestra. — Berlin 16:45: Popoldanski koncert. — 18: Operetna glasba. — 20: Mozartova simfonija v Es-duru. — 20:35: Mladinski program. — 21:35: Lahka glasba. — FRANKFURT 18: Program iz Neaplja. — 19:30: Prenos koncerta iz Stuttgarta. — 20:30: Weberjeva opera »Preciosas«. — 22:45: Godba za ples. — LANGEWERB 16:45: Koncert vojaške godbe. — 20: Oratorij »Juda Makabejski«. — 22: Nočni koncert in ples. — 24: Jazz-band. — STUTTGART 16: Prenos koncerta iz Frankfurta. — 17: Nemške velikonočne pesmi. — 18:30: Narodne pesmi. — 19:30: Koncert na orgle. — 20:30: Opera »Preciosas«. — 22:45: Godba za ples. — BUDIMPEŠTA 12:25: Koncert opernega orkestra. — 16: Cerkevne pesmi. — 17:15: Lahka godba orkestra. — 19:10: Reprodukcijska glasba. — 20: Veseloigra. — Ciganska godba. — LONDON 19:45: Večernice. — 21:05: Koncert Griegove glasbe. — RIM 10:15: Naborna glasba. — 13:30: Koncert radio-kvint. — 17: Vokalni in instrumentalni koncert. — 21:02: Musorgskega opera »Boris Goducov«.

Ponedeljek, 21. aprila

LJUBLJANA 9:30: Prenos cerkvene glasbe. — 10: Versko predavanje. — 10:20: Kaj se učimo od češkoslovaškega kmetijstva. — 11: Koncert radio-orkestra. Vmes poje g. Pavlič. — 15: Velikonočno popoldne v Corjah. (Prenos.) — 17: Koncert »sramele« kvarteta. — 19:30: Prenos Weinbergerjeve opere »Svanda dudake« iz Draždan. — 22: Napoved časa in poročila.

BEOGRAD 10: Prenos iz katoliške cerkve. — 12:40: Koncert tamburaškega zbora. — 17:30: Ciganska godba. — 20: Violinski koncert. — 21: Poročila. — 21:10: Narodne pesmi s spremljevanjem kitare. — 21:40: Jazz-band. — 22:40: Prenos inozemskih postaj. — ZAGREB 10: Prenos iz

pravoslavne cerkve. — 17:30: Koncert radio-orkestra. — 20:30: Rezervirano za prenos. — PRAGA 16: Prenos koncerta iz Brna. — 18:05: Dunajske pomladanske pesmi. — 19:30: Prenos Weinbergerjeve opere »Svanda dudake« iz Draždan. — 22:20: Prenos koncerta iz Moravske Ostrave. — BRNO 16: Popoldanski koncert slovaške glasbe. — 18:05: Pevski koncert. — 19:30: Prenos opere iz Draždan. — 22:20: Prenos koncerta iz Moravske Ostrave. — VARŠAVA 17:40: Koncert godbe na pihala. — 20:20: Operetni večer. — 23: Godba za ples. — DUNAJ 10:30: Koncert pevskega zbora. — 11: Koncert dunajskega simfoničnega orkestra. — 13: Opoldanski koncert. — 15:20: Trio za klavir violino in čelo. — 16: Koncert dunajskega ženskega simfoničnega orkestra. — 18:45: Pevski koncert. — 20:05: Operetni večer. — BERLIN 19:30: Prenos iz gledališča: Mozartova opera »Čarobna piščalka«. — Godba za ples. — FRANKFURT 16: Prenos koncerta iz Stuttgarta. — 18: Koncert kvarteta. — 19: Koncert godbe na pihala. — 20: Dramski večer. — 21:45: Slavne pesmi v dvojni obliki. — 23:20: Prenos iz Budimpešte. — LANGENBERG 16:25: Reprod. glasba. — 17: Prenos iz opere v Kölnu: Wagnerjeva opera »Mojstri pevci norimberški«. — Nočni koncert in ples. — STUTTGART 15:30: Popoldanski koncert. — 17: Violinski koncert. — 19:30: Koncert godbe na pihala. — 22: Koncert pevskega zbora. — 23:30: Prenos koncerta ciganske kapele iz Budimpešte. — BUDIMPEŠTA 12:25: Koncert vojaške godbe. — 16:45: Popoldanski koncert orkestra. — 19:20: Opereta »Jesenski manevri«. — Koncert ciganske kapele. — LONDON 19:30: Kabaretni program. — 21:40: Koncert simfoničnega orkestra. — 23: Godba za ples. — Jazz-band. — RIM 13:30: Popoldanski koncert orkestra. — 17:30: Prenos koncerta iz filharmonične akademije. — 21:02: Koncert folklornih glasbe.

Torek, 22. aprila

LJUBLJANA 12:30: Reprod. glasba. — 13: Napoved časa, borza, reprod. glasba. — 17:30: Koncert radio-orkestra. — 18:30: O telovadbi za deco. — 19: Italijanska. — 19:30: Ruščina. — 20: Prenos programa iz Zagreba. — 22: Napoved časa in poročila. — BEOGRAD 10:30: Reprod. glasba. — 12:40: Koncert komorne glasbe. — 17:05: Pojoča žaga. — 17:30: Komedija. — 18: Koncert radio-kvarteta. — 20: Prenos programa iz Zagreba. — 22:15: Koncert orkestra balalajk. — ZAGREB 12:30: Reprodukcijska glasba. — 17:30: Koncert ruskega pevskega zbora in orkestra balalajk. — 20: Koncertni večer. — PRAGA 16:30: Popoldanski koncert. — 19:05: Prenos programa iz Brna. — 20:45: Reprod. glasba. — 21: Violinski koncert R. Zike. — 21:30:

Klavirski koncert. — 22:15: Koncert lahke godbe. — BRNO 16:30: Prenos koncerta iz Prage. — 19:05: Kabaretni program. — 20:30: Glasbeni instrumenti modernega orkestra. — 21: Sluholgra. — 21:40: Reprod. glasba. — 22: Koncert iz Prage. — 22:15: Koncert iz Bratislava. — VARŠAVA 17:45: Violinski koncert. — 20: Prenos opere iz gledališča v Poznanju. — DUNAJ 12: Reprodukcijska glasba. — 15:30: Koncert orkestra. — 20:05: Koncert pevskega zbora: narodne pesmi. — 21:20: Recitacije in petje. — Jazz-band. — BERLIN 16:30: Prenos orkestralnega koncerta iz Königsberga. — 19:05: Večerni koncert. — 20:30: Tretji praznik. — FRANKFURT 17: Prenos koncerta iz Stuttgarta. — 19:30: Klavirske improvizacije. — 21: Klavirski koncert. — 21:40: V spomin na Björnstjerna Björnsona. — 22: Preizkušnja novega violinskega loka za večglasno igranje. — LANGENBERG 17:20: Večerni koncert. — 20: Orkestralni koncert. — 21: Sluholgra. — STUTTGART 16: Popoldanski koncert. — 19:30: Klavirske improvizacije. — 21: Prenos vsega programa iz Frankfurta. — 0:30: Nočni koncert iz Berlina. — BUDIMPEŠTA 12:05: Koncert radio-kvarteta. — 17:25: Lahka godba orkestra. — 19:45: Ciganska godba. — 21:45: Koncert salonskega orkestra in ciganske kapele. — LONDON 20: Pevski koncert. — 21:05: Koncert komorne glasbe. — RIM 13:30: Koncert kvarteta in beneške pesmi. — 17:30: Popoldanski koncert. — 21:02: Prenos opere iz gledališča San Carlo v Neaplju.

F. N. motorna kolesa

dobavijo Vam, na obroke po Vaši želji, trdke

H. KENDA, LJUBLJANA
F. KRAŠOVEC, JESENICE

5938

Mladostno

svežost

in prožnost

si lahko zopet pridobite z rednim uživanjem

Radenske mineralne vode.

Ona vsebuje jodne spojine, ki osvežijo kri in s tem tudi ves organizem.

Čudežni Balzam

Ker mi je v resnici Vaš čudežni R. Balzam pomagal proti kurjim očesom, trdi koži itd. Vas prosim, da mi še pošljete en lonček navedenega sredstva. Vas pozdravlja: Anica Kresnik, soproga fin. podpreli, Slatina Radenci I. Rešite se tudi Vi: kurjih očes, bradavic, trde kože itd. z Kurjim Balzomom. Lonček 10 Din (predplačilo) ali 18 Din po povzetju pošlje: R. COTIC, Ljubljana VII, Kamniška ulica 10a. 5861

Na srcu, ledvicah in preosnovi bolujoči najdejo v zdravilišču Slatina Radenci svoje zdravje.

Otvoritev 15. maja

Vse ugodnosti cenenege bivanja do 15. junija še znatno znižane cene. Prospekt dobite na zahtevo.

SOKOL

Razmah Sokolstva na Gorenjskem

Gorenjsko sokolstvo zaznamuje v zadnjem času lep uspeh. Iz vseh društev prihajajo poročila, da se sokolske vrste množijo. V nekaterih društvih se opaža velik porast telovadcev, osobito pa moške in ženske dece. Zaradi tega se opaža v gotovih društvenih občinah pomanjkanje prednjakov, osobito tam, kjer se je število moške in ženske dece podvojilo. Vodstvo sokolske župe v Kranju bo moralo storiti vse potrebno, da si vzgoji čimprej dobrih, samostojnih in poštenih prednjakov. Treba bo čimprej namestiti župnega potovalnega prednjaka, ki bo vodil društvene prednjake tečaje, vzgojil dobre prednjake in idejno dobro podkovanega sokolskega člana, predvsem v manjših društvih, tako, da bodo tudi te edine zmogle same vršiti in nadaljevati sokolsko delo. Tako bo treba pritegniti v sokolske vrste tudi vse one, ki jim je na srcu telesna, duševna in moralna vzgoja naroda. Predvsem je morala dolžnost učiteljstva, v kolikor stoji še ob strani, da se strne v sokolskih vrstah in posveti svoje sile državi in narodu pri delu za izobrazbo in telesno vzgojo mladine tudi izven svojih šolskih ur.

S strani sokolskega saveza imenovana župna uprava je imela v zadnjem času več sej. Minulo nedeljo pa se je vršila seja društvenih delegatov, katere so se udeležili zastopniki vseh v župi včlanjenih društev razen Mojstrane in Dražgoša. Potrdila se je ustanovitve novega sokolskega društva v Sečah v Sečski dolini ter se je imenovala začasno društvena uprava, katero tvorijo ugledni domačini te najmlajše gorenjske sokolske postojanke. Posebno pozornost pa so delegati posvetili sokolskemu društvu v Železnikih, katerega številni delegaciji je vodstvo župe obljubilo, da bo storilo vse, kar je v njegovi moči, da se bo delovanje tega društva olajšalo. Sklenilo se je nadalje tudi, da priredi sokolska župa v Kranju v svoji novi organizaciji svoj prvi župni zlet na Jesenice v dnevi 31. maja in 1. junija. Vršile se bodo tudi tekme članstva in naraščanja na orodju in v lahki atletiki ter se bo vršila borba za župni prapor kot prehodno darilo, ki si ga je za dobo enega leta priporočilo lani pri tekmah na Jesenicah sokolsko društvo v Kranju. Vse članstvo, naraščaj in deca nastopijo z obveznimi vajami za beograjski zlet, vsi telovadci vseh društev pa nastopijo s posebno točko z vajami s palicami, ki so določene za starejše telovadce na vsesokolskem zletu v Beogradu. Društva Jesenice, Javornik, Kranj, Škofja Loka in Radovljica, pa bodo kot posebno točko izvajale dr. Murnikov »Naprje«. Tudi za vsesokolski zlet v Beogradu se vrše v gorenjskih sokolskih društvih obširne priprave, posebno častna pa se obeta udeležba s strani tekmovalcev srednjega in nižjega oddelka in lahke atletike. Sklenilo se je tudi, da naj vsa društva prirejajo izlete v prosto naravo po eno ali več društev skupaj, da se članstvo, naraščaj in deca čim bolj spoznajo.

Prezident Českoslovaške republike br. dr. Masaryk je poklonil v znak zahvale za čestitke k njegovemu 60-letnici celokupnemu Savezu Sokola Kraljevine Jugoslavije veliko fotografijo z lastnoročnim podpisom ter datumom 7. III. 1930. Starejšino SSKJ se je bratu prezidentu pristočno zahvalilo za krasni spominski dar.

Novo sokolsko društvo. V Gradcu živijo večje Čehoslovaki so imeli že pred vojno svoje sokolsko društvo, ki je svedela prenehanja z delovanjem ob izbruhu vojne. Tudi Slovenci so imeli tedaj svojega Sokola istotam. Kakor čujemo, je bilo českoslovaško društvo pred kratkim obnovljeno.

Praki Sokol, najstarejše sokolsko društvo vobče je imel pred kratkim 68. glavno skupščino, za katero so izšla vsa poročila odbora in načelnikstva v tiskani obliki. Iz njih posnemamo, da šteje društvo 3800 članstva, oziroma 2760 članov in 1040 članic, t. j. več kakor cela vrsta žup pri nas. Strokovna knjižnica v društvu ima 7505 knjig ter je najbrž ena največjih telovadnih strokovnih knjižnic v slovenskem Sokolstvu. Poleg dosedanjih odsekov za sablanje in smučanje so bili ustanovljeni še odseki za prosto telovadbo ali lahkotatletiko in igre ter za plavanje in veslanje, za kar ima članstvo priložnost na Vitavi. Povprečni obisk telovadnice na uro znaša 234 članov, 167 članic, 62 naraščajnic in 206 deklic. Razume se, da so tudi moški naraščajniki in dečki odlično močni, oendar povprečnega števila ni objavljeno. — Jezdni odsek je štel 404 člane, od teh je telovadilo 143. Lutkovni odsek je priredil 44 predstav. — Fondi tega velikega društva, ki ima na razpolago veliko funderjevo telovadnico iz leta 1863, ter novo, postavljeno leta 1912, in letno telovadišče, so vkljub temu precej veliki, saj razpolaga že danes s stavbno glavnicjo preko poltretjega milijona čeških kron. Praki Sokol izdaja najboljši in najstarejši sokolski revijo »Sokol«, ki je prišla izhajati leta 1870. pod uredništvom dr. Tyrša. Sedaj ima 8000 naročnikov, uredniške posle izvršuje br. Antonin Benda, član načelnikstva ČOS.

Praki Sokol, najstarejše sokolsko društvo vobče je imel pred kratkim 68. glavno skupščino, za katero so izšla vsa poročila odbora in načelnikstva v tiskani obliki. Iz njih posnemamo, da šteje društvo 3800 članstva, oziroma 2760 članov in 1040 članic, t. j. več kakor cela vrsta žup pri nas. Strokovna knjižnica v društvu ima 7505 knjig ter je najbrž ena največjih telovadnih strokovnih knjižnic v slovenskem Sokolstvu. Poleg dosedanjih odsekov za sablanje in smučanje so bili ustanovljeni še odseki za prosto telovadbo ali lahkotatletiko in igre ter za plavanje in veslanje, za kar ima članstvo priložnost na Vitavi. Povprečni obisk telovadnice na uro znaša 234 članov, 167 članic, 62 naraščajnic in 206 deklic. Razume se, da so tudi moški naraščajniki in dečki odlično močni, oendar povprečnega števila ni objavljeno. — Jezdni odsek je štel 404 člane, od teh je telovadilo 143. Lutkovni odsek je priredil 44 predstav. — Fondi tega velikega društva, ki ima na razpolago veliko funderjevo telovadnico iz leta 1863, ter novo, postavljeno leta 1912, in letno telovadišče, so vkljub temu precej veliki, saj razpolaga že danes s stavbno glavnicjo preko poltretjega milijona čeških kron. Praki Sokol izdaja najboljši in najstarejši sokolski revijo »Sokol«, ki je prišla izhajati leta 1870. pod uredništvom dr. Tyrša. Sedaj ima 8000 naročnikov, uredniške posle izvršuje br. Antonin Benda, član načelnikstva ČOS.

Celjska milarna

d. z. o. z., Celje,

želi vsem cenj. odjemalcem

vesele velikonočne praznike

6001 a

Stavbno nadzorstvo

stavbno vodstvo, cenitev hiš in zemljišč ter izdelavo načrtov prevzame strokovnjak s 30letno prakso. Dopisi na: Arhitekt Rudolf Treo, Ljubljana, Gosposvetska 12, II.

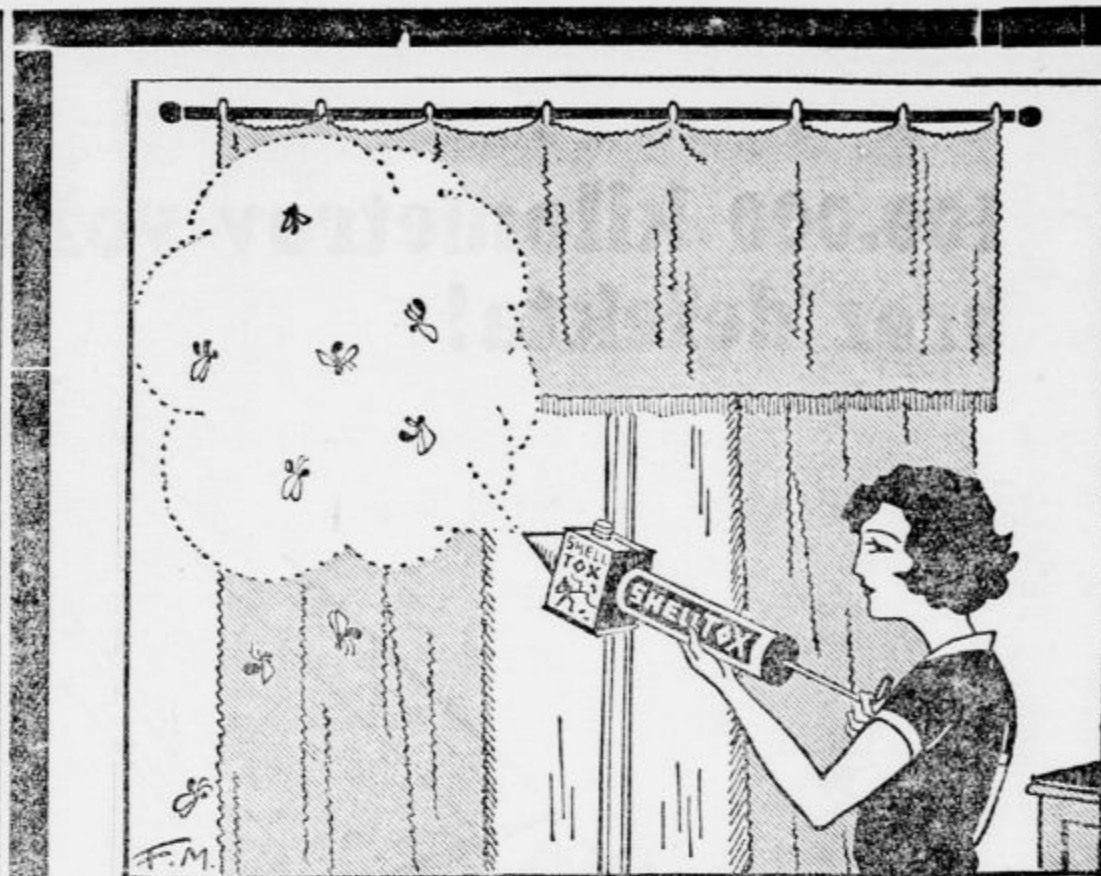
5723

PRVOVRSTNI MATERIAL-NIZKE CENE!!

PRVOVRSTNI MATERIAL-NIZKE CENE!!

PRVOVRSTNI MATERIAL-NIZKE CENE!!

PRVOVRSTNI MATERIAL-NIZKE CENE!!

Veliko spomladansko čiščenje stanovanj dosežete popolnoma z idealnim sredstvom proti hišnemu mrčesu

SHELLTOX

Dobiva se povsod!

6016

LEONARD TREPPO združene opekarne d. d. Karlovac

5754

dobavlja iz svojih najmoderneje urejenih tvornic

ZIDNO IN STREŠNO OPEKO

najbolje kakovosti po zmernih cenah.

Zahtevajte ponudbo!

Slovenskim pisateljicam. Razpis natečaja.

Belo-modra knjižnica razpisuje 2 nagradi in sicer:

I. nagrada Din 1.000.— za najboljšo leposlovno delo za odrasle in

II. nagrada Din 1.000.— za najboljšo mladinsko knjigo.

Poleg nagrad se izplača tudi običajni honorar. Tekmujejo lahko samo slovenske pisateljice. Leposlovna knjiga naj obsega ca 6. mladinska pa ca 5 tiskovnih pol. Rokopisi naj se pošljejo do 1. junija t. l. na naslov: Belo-modra knjižnica, Ljubljana, Dunajska cesta 1 a/v. In naj bodo opremljeni z geslom. Ime avtorice naj bo napisano na posebnem listku v zalepljeni kuverti. Kuverta naj nosi isto geslo kakor rokopi.

Zdravilišče Rogaška Slatina

Najlepše in najmoderneje urejeno zdravilišče v kraljevini Jugoslaviji. Svetovno znani zdravilni vrelci: »TEMPELA«, »STRIJA«, »DONATA«. Zdravljenje vseh bolezni žlečca, črev, mehurja, žolčne kanala, srca, ledvic in jeter.

SEZONA: od 1. MAJA do 30. SEPTEMBRA

Maj, junij in september najprimernejši čas za delotvorno in cenene zdravljenje. — Igra vojaška godba. — Radio. — Največji komfort. — Povoljne prometne zveze. — Direktni vozovi Beograd-Zagreb-Rogaška Slatina. — Na železnicih izvestni popusti. — Razpošiljanje mineralne vode, ki se dobiva po vseh večjih kolonialnih trgovinah in restavracijah.

Zahtevajte prospekt!

Direkcija kopališča Rogaška Slatina.

VORNIKA KEM. IN OIL. BARILAKOV. FINEŠLA. IN ŠTEKA. DRUŠTVA Z. OZ. LJUBLJANA

PRVOVRSTNI MATERIAL-NIZKE CENE!!

Sir kaškavali

Pričeli smo proizvajati priznano sveži

pirotski kaškavali

iz ovčjega planinskega mleka. Masten je, okusen in zelo užiten. Pošiljamo po pošti od 5 do 20 kg, večje množine po železnici. 22 Din kg, po povzetju.

Jovana S. Cekić i brat

Pirot. — Telefon št. 15.

Čudežni Balzam

Ker mi je v resnici Vaš čudežni R. Balzam pomagal proti kurjim očesom, trdi koži itd. Vas prosim, da mi še pošljete en lonček navedenega sredstva. Vas pozdravlja: Anica Kresnik, soproga fin. podprel. Slatina Radenci 1. Rešite se tudi Vi: kurjih očes, bradavic, trde kože itd. z Radio-Balزامom. Lonček 10 Din (predplačilo) ali 18 Din po povzetju pošlje:

R. COTIČ, Ljubljana VII, Kamniška ulica 10a.

5861

Opekarna

5874

Direkcija državnega rudnika Velenje ima na razpolago

zidno opeko

zelo dobre kvalitete, po ceni Din 470.— za 1000 komadov franko opekarna oziroma Din 500.— franko vagon škele (rudnik).

Iz pisarne Direkcije drž. rudnika Velenje.

KRALJEVICA

Prekrasno morskopališče in letovišče, ¼ ure od Sušaka s parnikom in dober avtomobilni promet s postaje Plase-Crikvenica. Izleti v igličaste gozdove. Kopenje in različni sporti na suhem in na vodi. Številni hoteli, pensioni in privatna stanovanja nudijo prijetno bivanje, in to so »Prahac«, »Union«, »Riviera«, »Carovo«.

Restavracije: »Zrinski«, »Bosna«, »Zagrebe« in mnoge manjše gostilne.

Prospecte pošilja na željo: Ljetiliščno po-
verjenstvo, Kraljevica in vse pisarne »Put-
nika«.

5923

Trstje za strope

izdelujem z najmodernejšimi stroji in iz najboljšega materiala ter dobavljam v vsaki množini po najnižji ceni.

107

Jos. R. Puh, Ljubljana
Gradaska ul. 22. Tel. 2513

Kr. deželno zdravilišče Topusko

Postaja na železniški progi Caprag-Karlovac. Najbolj radioaktivne toplice v državi. Znamenite mahovne kopeli. Zdravljenje z elektriko. Velika Zanderjeva dvorana. Čisti zrak. Krasna okolica. Indikacije: revmatične bolezni, protin, ishijas, nevralgija, ženske bolezni. Sijajni uspehi. Sezona traja od 1. maja do 30. septembra. Zaradi velikega navala v glavni sezoni je treba sodelovati že tri tedne pred prihodom. Na vsa vprašanja odgovarja uprava kopališča najtočneje in najhitreje. 5-21

Ravnateljstvo zdravilišča Topusko.

Vsak gospod

mora pregledati pred nakupom novega klobuka ali kape veliki ilustrirani cenik veletrgovine STERMECKI v Celju z več tisoč slikami. Uverili se boste o bogati izbiri najmodernejših klobukov, kap in tisoč drugih predmetov, katere dobite mnogo ceneje kakor kjerkoli. Navadni klobuk Din 55, boljši 72, 78, modni 84, fini 95, iz zajčje dlake 119, lovski 77, deški 35, slamnik 20, 30, 60, za dečke 17, za deklice 12, športne kape od Din 25 dalje. Neodgovarjajoče se zamenja ali vrne denar. Paketi preko 500 Din poštnine prosti. Cenik na zahtevo popolnoma zastoj.

Trgovski dom STERMECKI, Celje št. 20
Dravska banovina.

Provoorstne zidarje

za Kranj in Bled sprejme takoj stavbno podjetje

J. Slavec, Kranj

Na novo ustanovljeni POGREBNI ZAVOD KREGAR JAKOB mizar. mojster

VIŽMARJE-ST. VID, Državna cesta 2

Ima na razpolago vso opremo ki spada k mrtvaškemu odru, kakor tudi sveče ter v zalogi vsake vrste krst.

Se slav. občinstvu najljubše priporočam.

Ogledala

vseh vrst, velikosti in oblik

Steklo zrcalno 6—8 mm, mašinsko 4—6 mm, portalno, ledasto, alabaster itd.

SPECTRUM

D. D. LJUBLJANA VII — Telef. 23-43

ZAGREB Celovška 81 OSIJEK

Krojači blizu Ljubljane

za izdelovanje konfekcijskih hlač na domu se sprejmejo za stalno delo. Naslov v oglasnem odseku »Jutra«.

Velika zaloga

izgotovljenih oblek

za gospode in po meri pri

F. KRAŠKOVIC, Stari trg 22

Velika izbira v dežnih plaščih!

Sol.dne cene! 5504

Iščemo za takoj več partij dobrih

očlarjev.

Stalen in najboljši zaslužek za več let zagaran. — Interesni naj se obračajo na revirno upravo K. Auersperga v Glazuti, p. Dolenjavas pri Ribnici na Dolenjskem.

6012

Elegantno in lepo oblačiti za majhen denar, to je naše geslo.

Izprehodna haljica iz karirastega ripsa za pranje z našimi gubami, dolgimi rokavi, pasom, s spono in prsnikom iz belega ripsa. Najnovejša in samo Din 120.

Haljica iz umetne svilne francoskih vzorcev. Nabrana suknjica, pas s spono, okrašena z drugobarvno svilno in gumbici. Ta divna pomladanska haljica stane Din 155.—

Te haljice dobite po meri na podlagi naše vsestranske preizkušene »merne pole«. Zahtevacite jo, dobite jo takoj in brezplačno, izpolnite jo (to je jako enostavno), pošljite nam jo o priliki naročbe, in naše izkušene šivilje Vam bodo čez nekoliko dni napravile te haljice točno po Vaših merah. — Zanimamo Vam vestno postrežbo s tem, da Vam vrnemo denar, ako Vam haljica ne bi ugajala.

Vsak naročilec dobi zraven naš velekatolog 128 strani, deloma v naravnih barvah, popolnoma brezplačno. To je prilika za Vas!

Kastner & Ofner, Zagreb

Največja trgovska in odprema hiša v Jugoslaviji. 5997

VASE PO POZEBI, RANAH, KURJIH OČESIH IZMUČENE NOGE

spravi v red topla kopel v soli sv. Roka, v kateri je raztopljeno nekaj dkg sv. Roka nožne soli. Takoj čutite olajšanje. Vaše noge postanejo kot novorojene.

Sv. Roka nožna sol se dobiva v lekarnah in drogerijah, 1 veliki zavoj stane Din 16. Kjer je ni na zalogi, se obrnite na depot: Drogerija NADA, V. Gabrič, Subotica. 5930

Stalni zastopniki

sprejmejo se proti dobri proviziji in stalni mesečni plači za lukrativen predmet. Cenj. ponudbe pod »Stalen zaslužek« na Publicitas d. d., Zagreb, Gunduličeva 11. 5926

Anton Kiffmann

Maribor 199

Specialist samo za boljše švicarske ure.

Strojno mizarstvo M. Gogala

na Bledu sprejme več dobro izvežbanih stavbenih

mizarских pomočnikov

Nastop takojšen 5871

Hišni posestniki

kojim zidna vlaga mičuje vrednost njihovih hiš

stavbeniki

in vsi, ki hočejo vlažno zidovje osušiti oziroma zavarovati pred vlago in vodo, naj uporabljajo naš absolutno zanesljiv izolacijski preparat

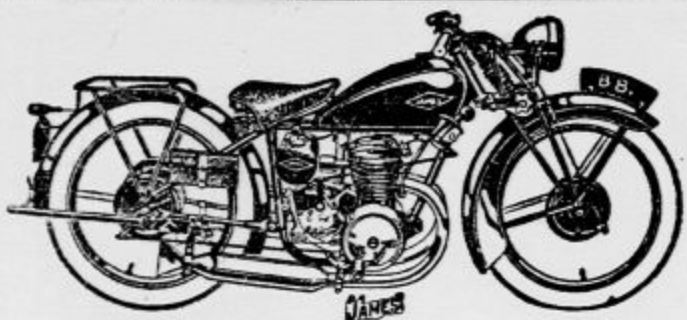
„ISOL“

Prospecte z navodili uporabe pošilja brezplačno

LJUBLJANSKA KOMERCIJALNA DRUŽBA

Ljubljana, Bleiweisova 18.

Darujte za Jugoslov. Matico

Angleški kvalitetni motocikli JAMES

Modeli 1930 ravnokar dospeli 175, 200, 350 in 500 ccm Zahtevajte prospekte. Plačilne olajšave

Generalno zastopstvo in skladišče rezervnih delov

Telefon številka 2792

Ljubljana, Vegova ulica 8.

Telefon številka 2792

Trgovina ortopedičnih aparatov, umetnih udov, vseh vrst bandaž, trebušnih in klinih pasov, obvez, gumi nogavic za krčne žile, vložkov za ploščnate noge in ravnodržalcev kakor tudi vse higijenične priprave za potrebo bolnikov.

Vedno velika izbira vseh priprav za britje in v to svrhu spadajočih predmetov.

Brušenje vseh vrst rezil, ponikljanje, popravila, samo pri trdkih

G. BESEDNIK IN DRUG
L J U B L J A N A
PREŠERNOVA ULICA ŠTEV. 5
Telefon št. 2439

Oblastveno koncesijonirana ŠOFERSKA ŠOLA

I. GABERŠČIK, bivši komisar za šoferske izpite.

LJUBLJANA, Bleiweisova 52

Prihodnji redni tečaj prične 1. maja

5842

1029

Najboljši in najekonomičnejši

elektromotorji

iz znanih čeških tovarov

ŠKODOVI ZAVODI V PLZNJU
se nahajajo v velikosti 1/4 do 30 k. s.
stalno v naši zalogi v Ljubljani.

Obrnite se na:

Zastopstvo Škodovih Zavodov

Ljubljana, Šelenburgova ul. 7

Dobroznana izdelovalnica in razpošiljalnica

I. ROZMAN Ljubljana,
Sv. Petra c. 85

priloga prvovrstne pristne

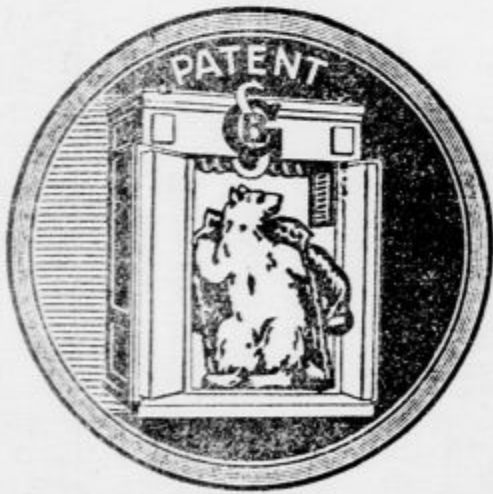
kranjske klobase

lastnega izdelka na malo in veliko. 5783

Velika stanovanjska hiša

enonadstropna, v jako dobrem stanju, skupno z manjšo hišo na dvorišču, vrtom in pritliklinami, pripravna za trgovino ali kako manjšo industrijo, na prometnem kraju sredine manjšega mesta na Štajerskem, — ugodno napravljen. — Interesenti dobijo naslov v ogl. odd. »Jutra«.

6003

Prvenstvo naših patentiranih ledenic:

40% prihranek ledu, 10 dni ohranjanja svežega mesa, nizke cene!

Braća Goldner
tvornica omar za led, lesenih oprem in kovinske robe.

Subotica, Jugovičeva 20
Telefon 134

Kranjska hranilnica Ljubljana

Račun Poštne hranilnice
Ljubljana št. 10.680.

je denarni zavod dravske banovine, ki jamči za vloge z vsem svojim premoženjem in svojo davčno močjo. — Vloge na knjižice in tekoči račun obrestuje nevezano po 5%, vezano višje do 7%, brez odbitka rentnega davka. — Dovoljuje kredite proti vknjižbi na prvem mestu v tekočem računu in proti amortizaciji, daje menična posojila, vrši vse kontokorentne posle.

5774

Najbolj varna naložba denarja

Gramofone in plošče

Indi Vi najugodnejše kupite pri nas. Posnetki iz tonfilmov: Valček ljubavi, Rio Rita, Sonny boy, Kozaška pesem, Poganska ljubav itd. itd. edino pri

Tehnik Josip Banjai, Ljubljana
Miklošičeva c. 20 (Palača Okr. urada)

Največja izbira v Columbia, Odeon in drugih ploščah.

Pacijent:

Kam naj grem, gospod doktor, da ozdravim želodec in uredim prebavo?

Zdravnik:

v Rogaško Slatino

Tozadevni prospekti se dobe pri ravnateljstvu zdravilišča, kakor tudi v vseh pisarnah »Putnika«. V času izven glavne sezone izredni popusti! Igra vojaška godba! Direktna železniška zveza.

Elektrotehnično podjetje

IVAN MIHELČIČ

Ljubljana, Borštnikov trg št. 1

se priporoča cenjenim naročnikom v izvršitev elektr. instalacij, kakor tudi za nabavo raznih električnih svetilk, svetencev itd. Na zalogi vsakovrstne žarnice po jako ugodnih cenah. 5750

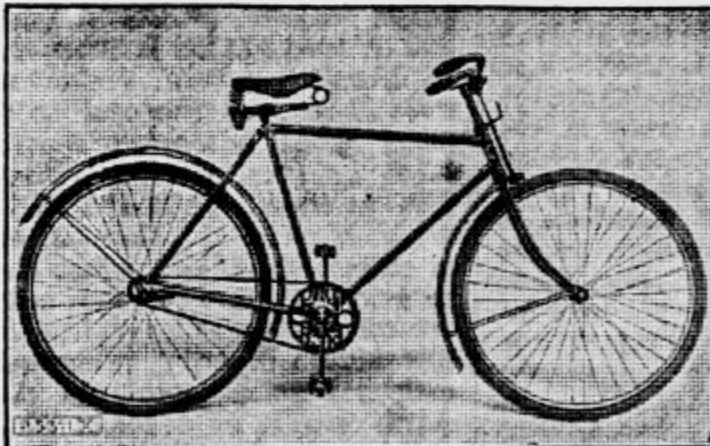
Oglasi v „JUTRU“ imajo siguren uspeh!

PUCH

NOVI MODEL!

Dobe se po solidni ceni, tudi na obroke, le pri trdkih:

IGN. VOK
LJUBLJANA

Braća Mateljan SUŠAK

Veletrgovina vina osnovana 1876.

priloga svoja izbrana in zaježeno naravnata dalmatinska vina:

Belo, opolo in črno.

Specialitete v sodih najmanj od 50 litrov

Originalni viški opolo, Vugava,

dalmatinski »Burgundec« i

»Dingač« z otoka Pelješca.

Priloga svoja vina v steklenicah od 3 in 7 decil:

»Viški Crljenak«, »Viška Zlatarka«

i »Prošek«

O kakovosti naših specialitet v steklenicah in sodih se lahko prepričate

v Zagrebu v »Grajski kleti«, na

Sušaku v »Hotelu Kontinental«

kakor tudi po vseh boljih restavracijah in gostilnah v vsakem večjem mestu naše domovine

ter na parobrodih

»Jadranske plovitve«.

Najbolje pa se prepričate, ako

sami za poskušnjo naročite!

Vsa naročila se izvršujejo hitro in točno.

IVAN NOVAK

strojno mizarstvo in zaloga pohištva

Užmarje - Št. Vid nad Ljubljano

se priporoča za izvršitev stavbnih in pohištvenih del. — Zaloga

spalnice, jedilnice in pisarniških oprev.

Delo solidno.

Postrežba točna.

Cene zmerno.

OSREDKAR & DOLNIČAR tapetništvo

Ljubljana, Igriška ul. 10

priloga svojo zalogo vseh v to stroko spadajočih izdelkov cenjenim odjemalcem.

Kdor hoče biti solidno postrežen, naj se oglasi pri

M. Jankovič

kleparstvo, kritje lesocementnih streh

Ljubljana, Rimska cesta št. 19

Za delo jamčim!

5749

Praktična pojasnila in proračuni brezplačno!

Pisarniško voditeljico

naobraženo z večletno kontorsko prakso sprejme v stalno službo: vanje renomirana ljubljanska tvrdka. Pogoj perfektne znanje srbohrvaške in nemške korespondence. Reflektantinja, zmožne francoske ali angleške korespondence, imajo prednost. Lastnorodne obširne ponudbe z referencami in sliko je poslati pod »DOBRA PLACA« na oglašni oddelek »Jutra«.

5893

Zahvala.

Za obilne dokaze iskrenega sočutja povodom težke izgube našega ljubega očeta, starega očeta, strica, brata, gospoda

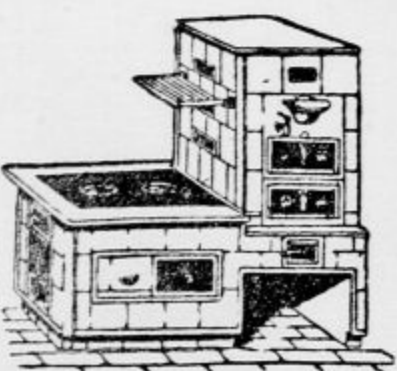
Jožefa Marčana

izrekamo tem potom vsem najiskrenejšo zahvalo. Posebej se zahvaljujemo pred. duhovščini, požrtvovalnemu zdravniku g. dr. V. Schwabu in vsem drugim domačim in tujim znancem in prijateljem, ki so se udeležili pokojnikovega pogreba. Vsem tem naša najiskrenejša zahvala.

Jesenice-Sava, dne 19. aprila 1930.

ZALUJOČA RODBINA MARČAN-JAVORSKI

5699

Kompletna kuhinja in sicer vso kuhinjsko posodo, emailirano in aluminijasto, ves porcelan in vso steklenino, od preproste do najfinejše, jedilni pribor, moderne kuhinjske stroje, dalje vse gospodinjske in gospodarske potrebščine, orodje, okovje, nosilke, cement, vso železnino, železje in prvovrstne češke ploščice za štedilnike in kopalnice, kompletne kopalne in umivalne naprave nudi najceneje

Bogdan Žilič, Ljubljana. Dunajska c. 11 (poleg Figovca)

Na debelo!

Na drobno!

Iz življenja in sveta

Na Veliki teden v Bukarešti

Prodajalec velikonoč. Jag-njet hodi po ulicah in glasno hvali in ponuja svoje blago. Jagne je v Rumuniji običajna pečenska za velikonočne praznike.

Sto milijonov knjig v desetih letih

Knjige na mrtvaški postelji in knjige, ki od mrtvih vstajajo. — Silo-vita organizacija ameriškega založništva.

Ameriški izdajatelj Haldeman Julius je prišel l. 1919 izdajati knjige malega formata po 5 centov, t. j. okoli 2.50 Din za zvezek. Po desetih letih je mož prodal baje že prvih 100 milijonov knjig te izdaje. Ob tej priliki je izdal posebno knjigo z naslovom »Prvih sto milijonov«, v kateri razlaga svoje izkušnje preteklega desetletja.

Zanimive so naslednje podrobnosti: L. 1926. je bilo v njegovem katalogu 900 zvezkov. V naslednjih letih so bili izločeni vsi oni zvezki, ki se na noben način niso mogli prodati, ter je v po-četku l. 1929. imela zbirka zvezkov 1260, kar znaša povprečno 140 zvezkov letno. Za natis tako silne količine knjig so potrebni najpopolnejši stroji, ki do-tiskajo na dan 80 tisoč knjig in delajo neprestano s tremi izmenami delavcev po osem ur. Srednja letna proizvodnja znaša 13 milijonov, maksimalna pa 25 milijonov knjig. V rezervi je vedno 7 do 12 milijonov, to je okrog 5 tisoč iz-vodov vsakega zvezka. Ta rezerva tra-ja približno 6 mesecev. Pripomniti je treba, da se mora prodati vsako leto povprečno 100.000 izvodov vsakega zvezka, to se pravi, da se mora prodati v enem letu 12.600.000 izvodov vseh 1260 zvezkov. V letu 1926. je bilo pro-danih celo 20 milijonov izvodov. Naro-čila dosegajo povprečno 25 do 40 tisoč izvodov dnevno.

S kakšno reklamo spoznava Halde-man občinstvo s svojimi knjigami? Iz-dajatelj objavlja spisek zvezkov, ure-jenih po vsebini knjig, kajti Američani ne dajo dosti na ime pisca. Vsak zvez-ek ima v spisku svojo številko. Kupec izreže oglas iz svojih novin, zabeleži številke, ki jih želi, ter pošlje oglas s priloženim enim dolarjem izdajatelju. Akoravno so vsi oglaš na videz popol-noma enaki, imajo vendar neke znake, po katerih izdajatelj točno ugotovi, ka-teri oglas je uspešen. Na ta način lah-ko dožene, v katerih listih se izplača oglašati. Če se ta ali ona knjiga ne pro-daja baš dobro, jo prenesejo v poseben oddelek, tkzv. bolnico. Tu bolnika do-dobra preiščejo ter preizkusijo, da-li ga je moči rešiti. Če je vsak poskus za-stonj, mu dovolijo umreti ter ga spravi-jo v mrtvašnico. Vendar se pa tudi v tem primeru po točni preiskavi ugot-o-vijo vzroki smrti propadle knjige. Tu-ntam se pripeti celo, da vstane kakšna knjiga od mrtvih.

V katalogu so zabeležene knjige pod raznimi rubrikami: zgodovina, znanost, roman, poezija itd. Takoj se je izkaza-lo, da nekatere rubrike zanimajo občinstvo bolj nego druge. Silne uspehe je dosegla izdaja že samo s spremembo imena teh rubrik v katalogu, če so na pr. zapisali namesto »znanost« — čuda znanosti. Po tem izkustvu so tudi posa-meznim knjigam nadeli kričeča privlač-na imena. Smithove pesmi so bile sprva v skromni rubriki »poezija« in jih ni bilo mogoče prodati. Prestavili so jih

v rubriko evolucija ter so šle po 2 tisoč izvodov na leto. Tudi to ni bilo dovolj. Izdajatelj je enostavno zbrisal naslov knjige pesmi ter ga nadomestil s prvim verzom iz knjige »Ko ste bili vi sesalec in ko sem bil jaz riba«. Prodaja knjige je poskočila na 7 tisoč letno. — Delo Oskaria Wildea »Pero, svinčnik in strup« so prodali v 5 tisoč izvodih. Ko pa je bil spremenjen naslov v »Povest slavnega zločinca« je šla knjiga v 15 tisoč izvodih. Maupassantova »Dunda« je šla l. 1925. v svet v 15 tisoč izvodih. Ko so izpremenili naslov v »Ljubezen in druge zgodbe« je poskočila prodaja na 37 tisoč in ko so ji drugič spremenili naslov v »Žrtev francoske prostitucije« so prodali 54.700 izvodov. »Casanova in njegove ljubezni« so šle v svet v 8 tisoč izvodih, a je prodaja takoj posko-čila na 22 tisoč izvodov, ko so imeno-vali knjigo »Casanova, največji ljubav-nik v zgodovini«. Prav tako je bilo s »Filozofijo ljubezni« od Sare Bernhard, ki so jo vnovčevali po 14 tisoč komad-ov letno. Čim so izpremenili naslov v »Ljubavni zakonik pariške igralke« je dosegla prodaja dvojno naklado:

Srečne velikonočne praznike

svojim cenjenim odjemalcem želi tvrdka
Drago Schwab, Ljubljana

Največji zverinjak

Največji in tudi najstarejši zverinjak na svetu imajo v Londonu. Steje približno 10.000 prebivalcev in državo stane letno 15.000 funtov šterlingov samo njih prehrana. A dohodki presegajo vse, še tako velike izdatke. Lani je na primer obiskalo zverinjak 2.047.000 ljudi, ki so plačali 81.000 funtov vstopnine. Razen tega si nekatere živali same služijo denar. To so sloni, velblodi, jaki (tibetski biki) in druge živali, ki jih radi jašejo otroci in odrasli. Te »koristne živali« so lani zaslužile nad 3000 funtov (okroglo 900.000 Din) in so s tem poravnale iz-datke za svojo hrano. Jedilni list london-skega zverinjaka je nad vse zanimiv. Največ stanejo morski Levi in galebi, tolščaki ter slične ptice. Pohrustali so lani 52 ton svežih slanikov, belic in po-lenovk. Levi, tigri in druge zverine so snedle 253 ton konjine in 232 ton kozlov-skega mesa. Opice, ostale ptice in živali s kačami vred so porabile 25.000 jajc, 11.000 doz zgoščenega mleka, 245 funtov medu, 456 funtov močnih črvov in 496 funtov posušenih muh. »Vegetarijanski« štirinožci in ptiči so skromnejši. Pojedli so 218.000 banan, 18.000 pomaranč, 9 ton jabolk, pol tone grozdja, 26.000 glav solate, 2200 mernikov zelja, 8 ton korenja, 34 tone krompirja, pol tone če-bule, 3 tone pese, 300 ton detelje, 18 ton piškotov in 5 ton kruha.

Električno življenje v New Yorku

New York ne pozna družinskega življenja. Odsotnost služinčadi, občinska prepoved imeti kuhinjo v stanovanju, prebivanje po hotelih so zadali New Yorku zadnje udarce. Nikake nedorasle dece po ulicah. Z 18 meseci jo pošljejo v otroški vrtec. Ljudje se vsak čas selijo. Kadar jih po 6 mesecih zopet obiščeš, ni več sledu o njih.

Opoldansko kosilo je neznano. Človek je vsak čas in nikoli. Postelji ni, temveč divani, blazine na vzmeti, ki se podnevi skrijejo v pregraje. New York je mesto, ki nikdar ne obstane. Podzemskie, pocestne železnice drdajo gori in doli vso noč, 24 ur na dan...

New York je preobložen z elektriko. Ponoči se slačite sredi isker, ki vam prasketajo na telo liki golazen. Ako se zaženeš ob gumb na vratih, ob telefon, se sproži...

Tako opisuje znani potovalec in pisa-telj Paul Morand New York. Njegova iz-vaianja moreš čitati v velikonočni šte-vilki tedenske revije »Življenje in svet.«

Polarni snubači

Angleški tečajni raziskovalec Snow (pomembno ime! snow pomeni sneg!) je prinesel s seboj zelo zanimive kine-matografske posnetke živalstva iz velike bele puščave. Črna barva, ki pomeni pri nas žalost, je ob južnem tečaju nasprotno znak življenja. Še belega medveda spo-znamo oddaleč na ledu po črnem gobcu, očeh in krempljih. Po spolzkih črnih skalah lazijo tisoči črnih mrožev, ki se solnčijo in kakor na sanah drčijo nazaj v morje. A največ uspeha imajo pri ob-činstvu prizori iz življenja neštevilnih tolščakov, čijih dolge, črne vrste s povešenimi kratkimi peruti nepremično gla-dajo v solnce. Te velike ptice si gradijo gnezda iz kamenja, ki ga mukoma odko-pavajo izpod ledu. Droben kamenček je zanje pravcat dragulj. Tolščaki so vzorni rodbinski očetje. Mlad tolščak, ki snubi svojo izvoljenko, ji prinese kamenček in ga spusti v sneg. Molče vprašuje: »Ali bi hotela z menoj graditi skupen dom?« Ona pobere kamenček, ga pritrdi, ali pa gre proč, če ji ženin ni všeč. Marsikateri nestrni mladenič ukrade kamen sreč-nejšemu tovarišu, da ne bi zamudil ugodne prilike z dolgim napornim iska-njem. Treba je videti, kako prebrisano se ozira po svojih tovariših v zavesti, da je zagrešil tatvino. Če ga zasačijo, ga tudi po zaslugi kaznujejo. Še pri tolšča-kih velja zasebna lastnina in nimajo umevanja za komunizem!

Spomenik Rostandu

V Marsellu so te dni odkrili spomenik pesni-ku Edmondu Rostandu, avtorju »Chanteclera«, »Cyrana de Bergerac« in mnogih drugih mojstr-skih del.

Starinski nogomet

Še v začetku XVI. stoletja je bil no-gomet najbolj priljubljena italijanska igra. A pred 400 leti je imela igra seve-da drugačna pravila. Vsako moštvo je šlo 27 igralcev. Nastopali so v sveča-nih, z zlatom in srebrom vezenih kam-i-zolah. Lahko si mislimo, kako so izgle-dale te obleke po hudi igri! Sedanje kratke hlače so vsekakor bolj priprave in stanejo manj. Letošnjega 2. majnika bo priredilo mesto Florenca nogomet po srednjeveških pravilih na trgu sv. Križa, kjer kažejo še sedaj mramorne krogle meje nekdanjega sportnega igrišča. V starih časih je bil nogomet izbrana igra za plemenitaško mladino. Med drugimi mladeniči so sloveli kot igralci poznejši papeži Klement VII., Lev XI. in Urban VIII. Najslavnejši spomin je zapustila »predsmrtna igra« iz leta 1530. Takrat je oblegel mesto princ Filip Oranski. Flornetinci so bili že pripravljeni da se vdado. Po dolgem obleganju so sklenili, da bodo zadnjič priredili nogometno tekmo na trgu sv. Križa in potem romali v ujetništvo ali v smrt. Sovražniki so začudeno opazovali igro in princ Filip je menil, da so morali obleganci nepri-čakovano prejeti vest v priložnosti kakšne pomožne vojske. Zbal se je, da ga ne bi presenetili sovražniki iz zaledja ter se je umaknil s svojo vojsko. Nogomet je rešil mesto. Od tedaj se je dolgo časa redno obnavljala spomin na ta dogodek, a letos bo mesto obnovilo to šego.

Na veliko noč

ko bo vsa Vaša hiša blestela čistoče in ko boste na snežnobelim prtu delili kolaš — se spomnite, da je k tej čistoči mnogo pripomoglo tudi pravo terpentinsvo mila Gazela.

Prosvetne patrolje

V Moskvi hodijo od hiše do hiše od-delki komsomolcev (mladih komuni-stov), ki sprašujejo stanovalce, da-li znajo čitati in pisati. Kdor izjavi, da je nepismen, zapišejo njegovo ime in na-slov, nakar dobi čez nekaj dni poziv, da se javi v večerni tečaj za nepisme-ne. Včasih se zgodi, da kdo pravi, da je pismen, pa mu patrolje tega iz kakrš-nega koli razloga ne verjamejo. Tak osumljenec mora takoj na licu mesta dokazati svojo učenost. Mladim pro-svetnim delavcem se čisto pripeti, da jih kje pretrepejo, kajti kljub vsemu je na Ruskem še dovolj takih ljudi, ki so nepravilnega naziranja, da ni stvar dr-žave, da-li zna kdo čitati ali ne.

Kraljevi pečat

Ta teden je dobil angleški kralj nov pečat, ki ga pritiska na najvažnejše državne listine. Pečat so že pred meseci naročili pri državni kovarni denarja. Starega so morali izpremeniti, od kar je postala Irska britski dominion. Lord varuh pečata ga je osebno izročil kralju. Na to so se zbrale priče in v navzočnosti teh je kralj z udarcem kladiva svečano uničil stari dosedanj pečat. Lord — varuh ga je nato spravljal v svojo zakladnico.

Vatikan bo koval denar

Po vesteh iz Vatikanskega mesta bo začela državna uprava letos v juliju mesecu kovati lasten zlat, srebrn, nikl-jast in bakren denar. Vatikanska dr-žava hoče s to novostjo v prvi vrsti poudariti svoj suvereni značaj. Preveli-kega praktičnega pomena novi denar ne bo imel, pač se že sedaj zanj zani-majo numizmatiki in zbiralci kuriozitet. Bankovcev za sedaj še ne bodo izdali.

Komu pripada Južni tečaj

To vprašanje, ki je povzročilo že hude spore med Angleško in Ameriko, so se-daj rešile ameriške carinske oblasti na prav kratek način. Odločile so namreč, da ni zacariniti 30.000 m filmskih po-snetkov, ki jih je prinesel poveljnik Byrd s svoje ekspedicije domov, češ da je Južni tečaj ameriška last in da ni go-vora o kakšnem uvozu iz tujine. Reši-tev je torej jasna — vprašanje pa spet to, kaj bodo rekli Angleži in Norvežani.

KOLINIK
TVORNICA (IKORIJE
LJUBLJANA.

Prava kolinska cikorija

Nekoliko najnovejših modnih kreacij

Zanimiv polet brezmotorne letala

Ameriško brezmotorno letalo »Eaglet« je, privezano k motornemu letalu, napravilo zračno pot 4576 km. »Eaglet« je vodil preko ameriške celine letalec Hawks brez vsake nezdode.

Emerson Hough:

MOŽJE

Roman

XXXVI. POGLAVJE

Ko sem potoval z denversko pošto na Vzhod, sem neprestano srečaval oddelke vojske, ki so hiteli na Zahod, in množice ljudstva, ki so se valile za njimi, še bolj goste in še bolj neučakane nego spomladi. Prav je bil rekel polkovnik Meriwether, da segajo karavane v nepretrgani črti od reke Platte vse tja do Skalnih gor. Prihajali so, širok, neudržen tok upanja in mladosti. Edini jaz, ki sem plaval proti temu toku, sem bil v vsakem pogledu različen od njih.

V teh mrkih dneh mi je poživljalo srce samo razgovor o vojni, ki je povsod prevladoval. Slišal sem, kako so ostro kritikovali našo Virginijo in nazivali vse prebivalce Juga izdajalce prapora, ki sem ga že videl vihrajočega nad frontami za Zahodu. Ob teh nagovorih se mi je spet ogrela kri, čeprav ne samo iz domoljubja.

Teden dni je trajala pot po razburjeni deželi, preden sem naposled dospel v Washington, ta srditi ulj političnega vrenja. Tu sem bil že blizu doma, a vendar nisem dolgo strpel, ampak sem neutegoma odrinil v Leesburg v Virginiji; tako sem končno prispel v našo dolinico in naše mirno mestoce Wallingford. Odšel sem bil žrtve nesreče; vračal sem se verolomnik s stirtim srcem...

V Wallingfordskih stajah sem si izposodil konja in odjahal na Cowlesovo farmo. Pred vrati sem se ustavil in pogledal vanjo preko širokega travnika. Zdelo se mi je, da opažam v njej enako izpremembo kakor v samem sebi. Trava je bila nepokošena, cvetličnim gredam se je poznalo, da jim posvečajo malo skrbi. Stoli na oddaljeni verandi so se mi videli nepriljubljani, prav kakor da jih je razpostavila malomarna roka. Sam sem si odprl lesa, zajahal k staremu stopnišču in skočil s konja. Prvikrat v svojem življenju sem pogrešil hlapca, kateremu bi bil predal žival. Počasi sem se vzpenjal po stopnicah, ki so vodile k velikemu pročelnemu vhodu v staro hišo. Nobenega služabnika ni bilo, da bi me bil smeje se pozdravil. Jaz, pravnik moža, ki je bil postavil ta dom, moj dom in dom mojega očeta, sem moral prijeti za medeno trkalo na vratih in nisem od nikoder začul koraka, dokler nisem glasno potrkal z njim. Že odmev njegovega zvoka mi je povedal, da je hiša prazna.

Naposled so se oglasili drsajoči koraki in vrata so se odprla, a človek, ki je stal pred menoj, mi je bil neznan. Bil je majhen, postaran mož, ki se mi je vprašujoče nasmehnil.

»John Cowles sem, gospod,« sem rekel z negotovim glasom. »Mi-

slim, da vas ne poznam...«

»Moje ime je Halliday, gospod Cowles,« je odvrnil. Rdečica ponizanja mi je preplavila obraz.

»Moral bi vas poznati. Bili ste upnik mojega očeta.«

»Da, gospod, moja tvrdka je imela ob smrti vašega očeta neke obveznice v rokah. Odsotni ste bili zelo dolgo, ne da bi nam bili poslali le besedico sporočila. Ker nisem hotel ničesar ukreniti —«

»Ste se preselili semkaj.«

»Sklenil sem prevzeti farmo v svojo upravo, kakor je želela mati, gospod Cowles. Odpovedala se je svojih pravic, rekoč, da je dolgove treba plačati —«

»O tem ni dvoma...«

»In vse, v kar smo jo mogli pregovoriti, je bilo to, da se je naselila v eni onihle hišic.«

Tako govoreč je pokazal na eno izmed naših bivših stanovanj za služabnike. Tam je bivala moja mati, ki je vse življenje tako nežno skrbela za nas, tam je bivala, v koči, kjer so poprej stanovali naši sužnji! In jaz sem se bil vrnil k njej, da ji povem toli žalostno zgodbo!

»Upam,« je negotovo dejal, »da se bo zdaj kmalu vse uravnalo. A pred vsem vas prosim, da bi pregovorili svojo mater, naj se vrne na svoje mesto in prevzame svoj dom.«

Nasmehnil sem se, rekoč: »Njo boste težko razumeli. Dvomim, da bi v to zadoščal moj vpliv. A pozneje se spet oglasim.« Obrnil sem se in odšel.

»Mislim, da vaše matere ni doma — odšla je v Wallingford. Danes je menda njen dan, ko hodi v cerkev...«

»Da, vem. Šel bom za njo in jo poizkušal dobiti.«

Priklonil se mi je. Kmalu nato sem spet naglo dirjal po cesti. Zdelo se mi je, da ne bom nikoli prenesel pogleda na tujca, ki gospodari v Cowlesovi farmi.

XXXVII. POGLAVJE

Brazda

Našel sem jo na pragu stare molilnice. Pravkar se je obračala k vratom v nizkem peščenastem zidu, ki je obdajal pokopališče in ga ločil od ravnice, katera se je širila neposredno okoli male kamenite cerkvice. Kraj je bil krasen; solnce je sevalo skozi velike hraste, ki se še niso bili seznanili z ostrino sekir, in padalo na višnjevkasto travo, ki ni nikoli poznala pluga. Vse je pričalo o miru in plemenitosti.

Vedel sem, kam gleda, ko se je spet obrnila v isto stran. Zrla je na eno izmed nizkih, preprostih gomil s peščenčastim nagrobnikom, v katerega je bilo vdolbeno ime, dan rojstva in smrti mojega očeta. Njena vitka postava v obleki golobiesve barve se je počasi ozirala

nazaj. Ko sem jo tako zagledal, me je prešinila nova bol.

Ni me opazila, ko sem zdrknil s sedla in privezal konja k dolgemu kolu. A ko sem jo poklical, se je obrnila in mi z razprostrtimi rokami prišla naproti.

»Jack!« je vzkliknila, »sinko, kako sem te pogrešala! Vendar si se že vrnil k materi!« Naslonila je čelo na mojo ramo, a takoj nato me je jela po materinsko ogledovati. Njena roka me je gladila po laseh in po kosmatem, neumitem obrazu; skrbno je opazovala vsako črtico mojega obličja.

»Na suknjiču ti manjka gumb,« me je pokarala. »In kaj pomeni ta rana na tvojem vratu, Jack, nič mi je nisi omenil, ko si pisal, kdo ti je to napravil?« Od blizu mi je pogledala v oči. »Izpremenil si se. Nekam starejši si postal — kaj se ti je zgodilo, sinko?«

»Pojdiva,« sem ji rekel naposled in jo odvedel k cerkvenim stopnicam.

Nato sem trpko izbruhnil in jel preklinjati najino nesrečo, še bolj pa tistega, ki je bil dovolil, da se je preselila v služabniško kočjo — z eno besedo, preklinjal sem vse življenje.

»Z vsem se je treba sprijazniti, sinko,« je dejala, »tega se moraš še naučiti. Samo tedaj bo najinih moči dovolj, če bova sklonila hrbet k brazdi, ki nama jo je Bog določil. V svojih malih sobicah sem popolnoma zadovoljna. Temeljito sem jih očistila in nekaj malega sem prinesla s seboj — a ne dosti, komaj toliko, da je vredno imena.«

»A tvoji sosedje, mati, Sheratonovi —«

»Oh res, vabili so me, naj pridem k njim stanovat. A nisem se jim dala pregovoriti. Vidiš, tu na našem starem selišču poznam sleherni rožni grm in sleherno jablano. Nisem jih hotela zapustiti.«

»In razen tega, Jack, kar se tiče Sheratonovih,« je nadaljevala čez nekaj časa, »saj nočem ničesar reči, Bog daj, da bi ranila tvoje čuvstvo — a gospodična Grace —«

»Kaj je z gospodično Grace?«

Gospod Orme, tisti gentleman, ki je bil takrat nekaj dni pri nas —

»O, Orme! Že spet je tu? Ves ta čas je bil z menoj vred na Zahodu, povsod sem se srečeval z njim. In zdaj ga najdem tukaj.«

»Vrnil se je minulo poletje in od tistih dob živi največ pri Sheratonovih. S polkovnikom Sheratonom se prav dobro razumeta. In z gospodično Grace — ne maram ti govoriti o teh stvareh, sinko, a videti je, da se tudi z njo razume.«

»Le nadaljuj!« sem trpko poprosil.

»Ne vem, ali se je nagnjenje gospodične Grace izpremenilo, a tvoja mati ti mora to vendarle povedati, zakaj če bi se odvrnila od tebe —«

»Da,« sem počasi dejal, »zelo okrutno bi bilo zame, če bi moral izpregovoriti prvo besedo o razveljavitvi najine zaroke.«

G. Topham & Co.

dr. z o. z.

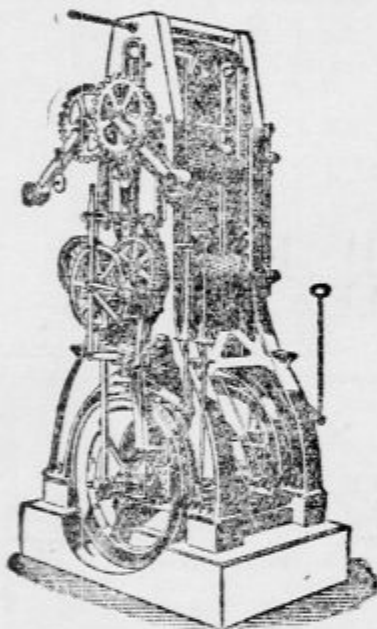
tvornica strojev in železolivarna
Wien, XI. Hauptstrasse 36

Brzotekoči polnojarmenik
tipe Bruna

Naš v žagah največ uporabljeni jarmenik zreže v enem letu pri enoslojtnem delu 8000 do 10.000 m³ okroglega lesa. Pri uporabi naših preizkušenih brzotekočih vozilov z gonilno pripravo se more kapaciteta jarmenika zvišati za 30%. Za upravljanje jarmenika potrebna samo dva moža. Vsakovrstni stroji za žage in obdelavo lesa, kakor tudi mehanične transportne naprave.

Tehnična posvetovanja ter obisk inženjerja brezplačno.

Zastopstvo: Inženerski biro JULIO BREITWIESER,
ZAGREB, Vodnikova 11, Tel. br. 26-89.

Skozi očala pregledano in s to znamko opremljeno je vendar najboljšo solingenško orodje.

Največja zaloga, po nizki ceni in z jamčeno blago samo pri

„Jeklo“ Ljubljana, Stari trg

KOLESARJI POZOR!

Velika zaloga novih priznanih francoskih koles, kateri so tudi letos na prvem mestu

„Aiglon“

Odlikujejo se po precizni izdelavi, trpežnosti in lahkem teku. Radi nizkih cen brez konkurenčni. Plačilne olajšave. — Ceniki na razpolago.

Glavno zastopstvo:

VIKTOR BOHINEC, Ljubljana, Dunajska cesta 21.

CEBELARJI POZOR!

Trčalnice za med, panje, umetne satnice kakor celo ostalo čebelarstvo orodje izdeluje v prvostopenjski izvedbi Jugoslovanska čebelarstva industrija L. Ritzmann v Novem Vrhu, Dunavska banovina. Vsak čebelar dobi na zahtevo brezplačno in poštne prosto naš največji slovenski cenik za leto 1930-31, ki obsega 80 strani z 220 slikami. 5-99

Opeko in strešnike

vseh vrst za zidavo hiš, iz znanih Karlovskih opekarn »ILOVAC«, dobavlja franko vsaka postaja po konkurenčnih cenah, samo generalno zastopstvo za Dravsko banovino, Ljubljana, Kolodvorska ulica št. 7. 58

NOVI CHEVROLET

...popolnost sama!

Zaradi mnogoštevilnih izpopolnitev je postal Chevrolet vrsta zase!

NOVI modeli Chevroleta so povsod zbudili navdušenje med avtomobilisti. Ko se je lani razširila vest, da se je na trgu pojavil šestcilindrski Chevrolet, je vsakdo mislil, da je dosežen višek.

Toda Chevrolet 1930 novi dokazuje, da njegovi konstruktorji po doseženem velikem uspehu niso rok prekržili. Ostali so svesti geslu, ki je napravilo iz Chevroleta edinstveni voz: »Vsak novi Chevrolet je boljši Chevrolet«.

Že itak odlični voz je bil deležen še mnogih novih izpopolnitev. Nove Fisherjeve karoserije podeljujejo Chevroletu ono otmenost, ki je značilna za vse, kar ustvari najslavnejši konstruktor karoserij. Rahlo nagnjen vetrobran odklanja v stran nevarni lesk žarometov mimo vozečih avtomobilov. Izredno močna notranja ekspanzijska zavora vam jamči popolnoma varno vožnjo pri vsaki hitrosti. Skratka: Chevrolet 1930 ima vse tiste vrline, ki jih zahtevamo od modernega avtomobila.

Zastopnik Chevroletov vam postreže s podrobnim popisom voza, da se prepričate o njegovi vrednosti. Na podlagi tega popisa lahko objektivno percenite razliko med Chevroletom in drugimi znamkami. Videli boste, koliko stvarnih vrlin ima Chevrolet pred drugimi vozovi iste kategorije.

Zahtevajte še danes poskusno vožnjo!

CHEVROLET

PROIZVOD GENERAL MOTORS

Čist naj bo dom!

Za snažno in trpežno pleskarsko delo, da ostane lepo in čisto, Vam jamči tvrdka

Iv. Brunčič & Fr. Rebernik

pleskarja in ličarja

Ljubljana

KOLODVORSKA ULICA ŠTEV. 23. 5869

ČEŠKA INDUSTRIJALNA BANKA

Podružnica v Ljubljani, Marijin trg št. 5 — Centrala v Pragi, RČS.

izvršuje bančne posle vseh vrst in sprejema vloge na knjižice in tekoče račune

Telegrami: Indusbanka — Telefon interurb n 2104

Vplačana delniška glavica in rezervni fondi

Kč 309.000.000—

62 podružnic in ekspozitov

Elektromotorije

vseh vrst, fabrikat »Sachsenwerk«, elektr. aparate, kable, žice in drugi inšt. material. SVETILNE OBJEKTE, lustre, žarnice. —
INSTALACIJE elektr. strojev in luči po solidnih cenah. — Obl.
 konces. elektrotehn. podjetje za visoko in nizko napetost
Elektroindustrija 6027
 d. z o. z. LJUBLJANA, Gosposvetska cesta 13. Telefon int. 2314

Rezilo, ki Vas bo zadovoljilo!

ROTBART-LUXUOSA
 ROTBART-SONDERKLASSE
 MOND-EXTRA GOLD
 ROTBART (LILA)
 MOND-EXTRA (GRÜN)

ROTH-BOCHNER D. D., Specialna tovarna aparatov za brijte in rezil, BERLIN-TEMPELHOF DN.
 Zastopnik za Jugoslavijo: MORIC A. KALDERON, Beograd, Knez Mihajlov Venac 23a.

Tovarna POHIŠTVA

I. I. NAGLAS, Turjaški trg št. 6

priporoča svojo veliko zalogo vsako-
 vrstnega pohištva po najnižjih cenah.

F. R. ROTTER

Osljcek L, Pellačevićeva ulica 7.

Priloga svoje lastne proizvodnje, kakor stroje
 za sodo vodo, sifonske glavice, piskne črpalke itd.
 Na skladišču imam vedno samo prave češke in
 pokalične steklenice.

Popravi stroje po zakoniti osnovi in po naj-
 nižjih cenah.

Ni zastopstvo, nego je v tej stroki največja in
 najstarejša tovarna v Jugoslaviji.

Kulantne cene! — Izredno točna izdelava.

Zahtevajte cenike!

5780

Dražba

gozdnega veleposestva

Vršiče — Jelov breg

v Gorskem kotaru, last konkurzne mase A. Kaffaža iz Kočevja,
 se bo vršila

dne 5. maja 1930 ob 16. uri v Zagrebu, Palace
 hotel, Akademički trg, pritličje levo.

Suma meri 600 hektarov, je arondirana, leži ob cesti, sestoji
 v glavnem iz jelke in buke v razmerju 2:1. Sečno dovoljenje
 je izdano za okrog 6000 m². V gozdu se nahajajo logarska
 poslopja.

Izključna cena znaša 1 milijon dinarjev. Vsak ponudnik mora
 založiti kavcijo 150.000 Din. Zdražitelj je na svojo ponudbo
 takoj vezan, prodajalec pa si pridrži 10-dnevni rok za premislek.

Pojasnila daje podpisani. Za ogled na licu mesta je po-
 trebno dovoljenje podpisanega in prijava pri nadlogarju Jelencu
 na Vršičah.

DR. LUDVIK GROBELNIK,

notar v Ribnici na Dol., kot upravnik konkurzne mase.

Najidealnejše sredstvo za čiščenje in po-
 liranje avtomobilov. Dobiva se povsod.

Nekaj dobro izvežbanih in marljivih

strojarskih pomočnikov

falcerjev in blaširerjev

sprejme večja tovarna usnja.

Ponudbe je poslati na oglasni oddelek »Jutra« pod
 značko »Usnjar.« 5802

Browning pištole

floberte, lovske puške, pištole za strašenje psov, lovske in
 ribiške potrebščine ima vedno v zalogi

F. K. KAISER, puškar, Ljubljana, Kongresni trg šte. 9.

ZA POKRIVANJE
 STREH
 ZA OBLAGANJE
 STEN
 ZA ELEKTRIČNE
 IZOLACIJE
 CEVI ZA
 KANALIZACIJE

Samo 49 Din

št. 125 budilka, 16 cm visoka, dobro kolesje. 3letno
 jamstvo.

št. 105, ista, 19 cm visoka, Din 64.20.

št. 106, ista, z radijskimi kazalci in urnikom, Din 76.

št. 120, kovinska žepna ura, z dobrim kolesjem, poolje-
 na in regulirana, 3letno jamstvo, Din 44.

št. 121, ista, z radijskim urnikom in kazalci, Din 58.

Katalog gratis in franko!

H. SUTTNER, Ljubljana 4
 Prešernova ulica 4

Lastna protokolirana tovarna ur v Švic.

Knjigoveško

platno in gradl

Zahtevajte
 vzorce
 s cenikom

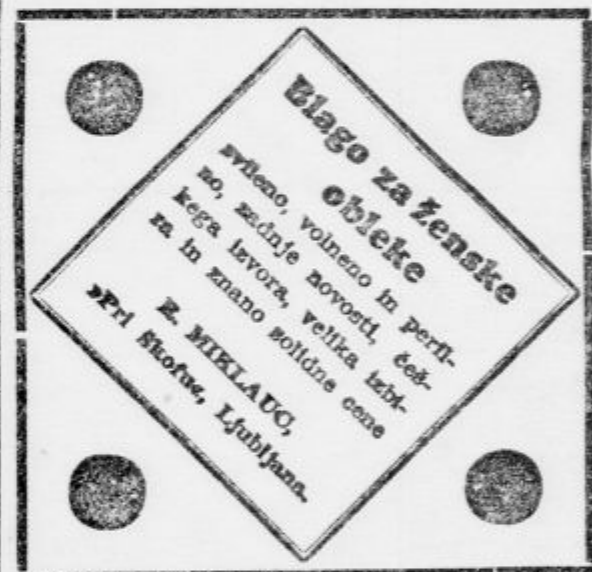
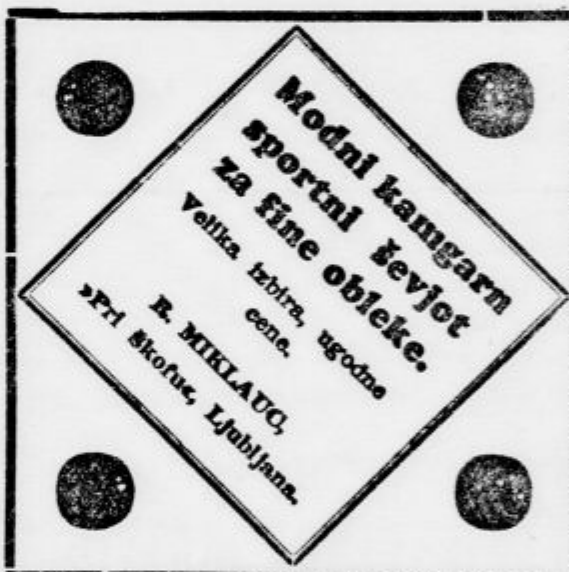
dobiva se najugodnejše pri

M. MARBERGER I SIN,
 ZAGREB, Radišina 7 — Telefon 53-06

Generalni zastopniki in glavno skladišče za Jugoslavijo. — Tvrnice
M. GRAB-a I SINOVI, Praga, Dunaj, Győr

PREPROGE-BÁNYAI
 S TO ZNAMKO SO
 GARANTIRANO VOZLANE
 TER BREZ KONKURENCE PO KVALITETI IN PO CENI

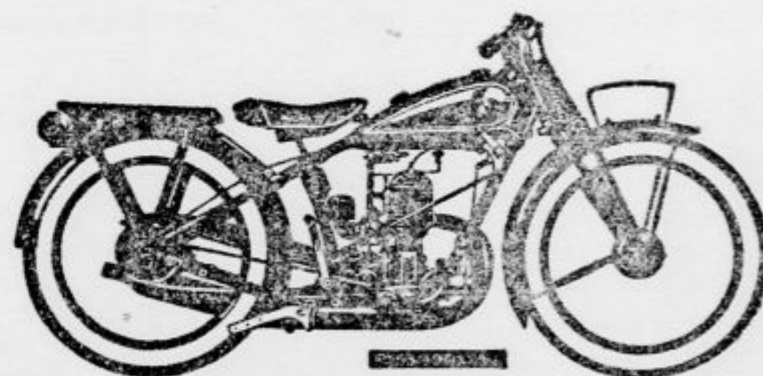
L. C. SMITH — Standard — brzopisalni stroji

Oglejte si to novost pri tvrdki

LUD. BARAGA, LJUBLJANA, Šelenburgova ul. 6. Tel. 29-80

Novo „PUCH“

250 cm³ motorno kolo

Cena proti gotovini: Din 12.000.—

Ugodni plačilni pogoji na 6-, 12-, 18 mesečne obroke. — Najcenejše motorno
 kolo, ki ustreza vsem zahtevam. Zaloga vseh rezervnih delov. — Ilustrirani
 katalog brezplačen.

Glavno zastopstvo:

Viktor Rohinec, Ljubljana, Dunajska c. 21

Izredno priliko

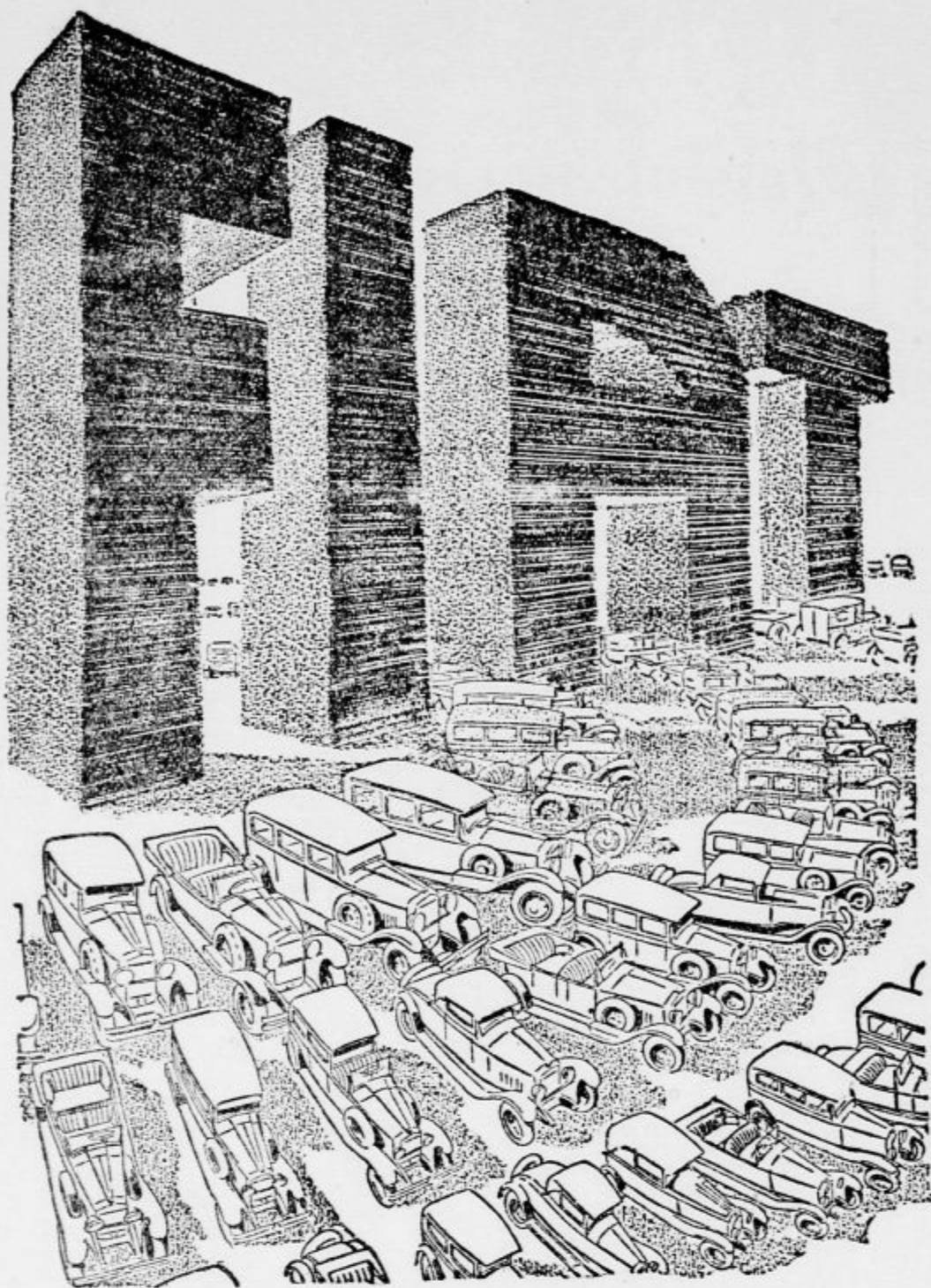
za ugoden nakup Vam nudi tvrdka

za sledeče vrste blaga: I. češki turing za dražice, angleški cefir in
 umetna svila za obleke.

Oglejte si reklamne izložbe!

Franc Ks. Souvan

Mestni trg št. 24

Zahtevajte prospekte

najnovějšíh modelov

Jugoslavensko **FIAT** avtomobilno prometno d. d.

Beograd — Zagreb

Brača Našimbent, Beograd
Triumph-Auto, Ljubljana
Filip Kessler, Dubrovnik
Garage Automobila, Subotica

Triumph-Auto, Maribor
T. Todeschini, Sarajevo
Vulkan Garage, Sombor
Garage Automobila Filiala, Veliki Bečkerek

Franjo Flesch, Split
A. Roder, Osijek
L. Dittich, Brod

OGAN POHIŠTVO
LJUBLJANA za opremo stanovanj in pisarn
Dunajska cesta 17

Pozor! 5084 Pozor!
Sigurno se ni vsem cenjenim obrtnikom in gospodarjem znano, da se dobijo najbolje barve, firme, laki, terpentini, strojno-prašno olje, zidarski in pleskarski čopiči, šablone in šablonski papir, ter vse v to stroko spadajoče predmete pri
DRAGO FRANZ
LJUBLJANA, Stari trg 24.
po najnižjih cenah in točno po potrebi.

RADIO OMOGOČEN VSAKOMUR

1000 kom. fin. DETEKTORSKIH APARATOV kompletnih, s kristalom, eno slušalko ter materialom za zunanjo anteno za Din 60.— ter štirikratno mesečno plačilo po Din 45.—

100 kom. TROELEKTRONSKIH APARATOV z avdijonom ter dvema nizkofr. stopnjama, kompletnih, z akumulatorjem 18 ah, anodno baterijo 90 Volt, angl. zvočnikom Amplion AC 11 ter materialom za zunanjo anteno za Din 200.— ter desetkratno mesečno plačilo po Din 185.—

200 kom. ENOELEKTRONSKIH APARATOV kompletnih, z 2mrežno elektrono, z baterijami, eno slušalko ter materialom za zunanjo anteno za Din 90.— ter osemkratno mesečno plačilo po Din 72.—

50 kom. STIRIELEKTRONSKIH APARATOV z visokofr. elektrono, avdijonom ter dvema nizkofr. stopnjama, kompletnih, z akumulatorjem 36 ah, anodno baterijo 120 Volt ter finim angleškim zvočnikom Amplion AC 27 za Din 380.— ter desetkratno mesečno plačilo po Din 320.—

RADIO LJUBLJANA

LJUBLJANA
MIKLOŠIČEVA CESTA 5.

MARIBOR
GOSPOSKA ULICA 37.

Ako me jezijo solnčne pege

Postopajte tudi Vi tako — pomagale bo tudi Vam!
Za lase pa vsamom samo močnejše Elia pomado.

Po pošti dva lončka ene, ali po en lonček vsake Elia pomade stane 40 Din franko, če se denar vpošlje naprej; po povzetju 50 Din. Dobiva se povredi Kjer ne, naročite naravnost pri

EUGEN V. FELLER, lekarnar
Stubica Donja Elsatrg 245

Jvan Bizovičar

umetni in trgovski vrtnar
Ljubljana, Kolesarska ulica 16.

prilporeča si občinstvu svoje bogato opremljeno vrtnarstvo, kakor tudi vence, šopke in trakove. Dalje imam na razpolago še nekaj magolij in klematis v raznih barvah ter dekoracijskih dreves za dvorane in balkone po nizki ceni. Imam tudi vsakovrstne sadike najzlahtnejših cvetlic in zelenjadl. Vsa naročila za Ljubljano in izven nje se izvršujejo točno in solidno.

Brzjavke:
Bizovičar, vrtnar, Ljubljana

Lepota nog

Nogavice in gume dajo svoji vito in dr. lesoni obliko. Danes je med našimi lepimi in gracioznimi nogami, a to se doseže samo s nošenjem gumnatih nogavic. Noga se ne struja, a obenem so pokrite vse napake, kakor tudi krčne žile (Kramplader). Nogavice in čiste ameriške gume brez šiva, tenke, popolnoma prozorne, dajo lepo vito noge do kolena. Brez šiva, v barvi kože (Fleischfarbe) par 180 Din. Pletene gum. nogavice in najfinjšega trikotja za krčne žile do kolena par 190 Din; nogavice čet kolene in stegno samo po meri od 310 Din naprej.

Pleša
in izpadanje las je največja nesreča za staro in mlado V 24 urah se ustavi izpadanje las na vedno. Odpravimo vas priključiti naši brata in sestro s »ESPARCETTE«
ed. dr. Dorrain & Cie., Paris. — Lasje bodo ostala val in soprobu rasti. — Za uspeh garantiramo. — Garnitura stane 60 Din.
CENTIPOLIA, kozmetični savod, Zagreb, Jurčičeva 8.
Zahtevajte takoj brezplačne ilustracije cenik!

GRADBENO PODJETJE
MARKO ŠTUHEC
konces. mestni zidarski mojster
ORMOŽ OB DRAVI
se pripravljamo za vsa v njegovo stroko spadajoča dela v solidni in strokovnjaški izvršitvi po dnevnih cenah.
5811

SAVON PALMOLIVE
Poskusite francosko najboljšo, a vendar najcenejšo milo za polepšavanje. Dobiva se povsod
ZASTONJ DOBITE POVSOD
1 originalni aparat Gillette s eno kuno za britje, ako kupite veliko tubo kreme Palmolive za britje. Da se vsak lahko prepriča, da je krema Palmolive nenadomestljiva, pošljemo vsakemu zastonj malo tubo, ako nam pošlje za poštino 2 Din v znak. — Razpošilja glavno skladišče za Jugoslavijo. Francoski magazin, Osijek. — Zahtevajte naš brezplačni cenovnik.

Šivalni stroji

„Gritzner“ „Adler“ „Kayser“ in kolesa, najboljši material, precizna konstrukcija, krasna oprema ter najnižja cena, kakor tudi pisalni stroji „Urania“ so samo

Večletna garancija! Pouk v vezanju brezplačen!

pri **Jos. Peteline** Ljubljana ob vodi, v bližini Prešernovega spomenika. Telefon 2913.

Javna skladišta

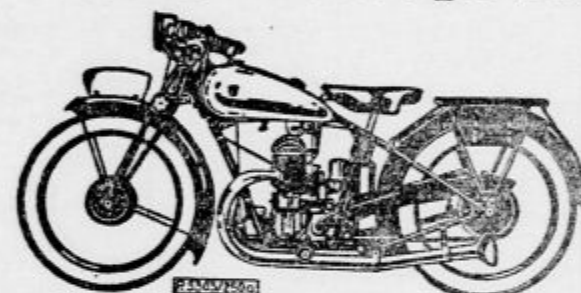
družba z o. z.
Ljubljana, Dunajska cesta št. 33
koncesionirano javno skladišče

carine prosto skladišče
trošarine prosto skladišče za vino

vskladiščenje blaga v dobro urejenih prostorih — špedicija blaga — prevažanje pohištva — zveza po industrijskem tiru z glavnim kolodvorom — izvrševanje naročil skrbno in točno po ugodnih cenah.

Telefon št. 2366.
Brzjavni naslov: Skladišta

Motorna kolesa 5548
„PUCH“ nova tipa 250 cm³

Ugodni plačilni pogoji! Istotam specijalna mehanična delavnica in zaloga vseh rezervnih delov.
Glavno zastopstvo:
ALOJZ USSAR, trg. šivalnih strojev in motociklov, Maribor, Gosposka ulica 20/I.

Za voditeljico gospodinjstva

k otrokom brez matere ali kot sprejemna dama, potna spremeljalka, čitateljica ali skrbnica, išče mesta vdova po tvorniškem ravnatelju.
Ponudbe pod »Kinderliebend 4165« na Rudolf Mosse, Wien, L. Seilerstätte 2.

POZOR NA DEZELI!
ČEPICE
NA DEBELO. NA DEBELO.
Velikonočna razprodaja moških, otroških in športnih čepic lastnega izdelka; vedno v zalogi v vsaki množini. Pri nakupu 15 % popusta. Cene zelo nizke. Izdeluje tudi po naročilu. Priporočila se
IVAN KNECHTL, krznar, Kolodvorska 26, dvorišče. Ljubljana.

ŽIČNE VLOŽKE
za postelje, mreže za ograje, presipanje peska itd. izdeluje v vseh velikostih strojno žično pletilstvo
Jože Šabltnik,
Jesenice — Fužine, Slovenija

Najpopolnejši STOEWER šivalni stroj
za šivilje, krojače in čevljarje ter za vsak dom. Preden si nabavite stroj, oglejte si to izrednost pri trdki
Lud. Baraga, Ljubljana
Selenburgova ulica 6
Brezplačen pouk. — 15-letna garancija. Telefon št. 29-80.

Kreditni zavod za trgovino in industrijo

LJUBLJANA, Prešernova ulica šte. 50 (v lastnem poslopiu)

Obrestovanja vlog, zakup in prodaja vsakovrstnih vrednostnih papirjev, deviz in valut, borzna naročila, predjudni in krediti vsake vrste, eskompi in inkaso menie ter nakasila v tu- in inozemstvo safe - deposits itd. itd. itd.

Brzjavke: Kredit, Ljubljana — Telefon št. 3040, 2457, 2548 Interurban 2706 2806 87-L

TRIUMPH-AUTO DRUŽBA Z O. Z. LJUBLJANA

SVETOVNOZNANIH

ZASTOPSTVO

PROIZVODOV

Osebnih tipih:

509 A, 514, 520, 521, 525, 525 S.

je otvorila stalno razstavo svojih avtomobilov za prodajo. Predno si nabavite osebni ali tovorni avtomobil, si oglejte pri priložnosti to razstavo in našli boste sigurno vozilo, ki Vam ugađa in odgovarja Vašim zahtevam.

Ljubljana VII, Medvedova cesta — zraven Gorenjskega kolodvora.

Garaže in delavnice:

CELOVŠKA CESTA ŠTEV. 38. — TELEFON 2663.

KONSORCIJA

Tovorni tipih:

621. 621 RL, SPA 25 C 10, 30, 31, 34.

najnovejši modeli 514

odprti in zaprti, to je izboljšani 501, v najmodernejši obliki in izdelavi na razstavi v prostorih

Telefon 2444

Pisarna in skladišče rezervnih delov:

DUNAJSKA CESTA ŠTEV. 31. — TELEFON 2187.

Prodaja konkurznega blaga.

V četrtek, dne 24. aprila 1930, ob 11. uri dopoldne se bo vršila v pisarni notarja Tavzesa Frana v Logatcu, kot konkurznega upravitelja, ofertalna prodaja celotne preostale trgovinske zaloge iz konkurzne mase zapuščine Petra Pirca, trgovca z mešanim blagom v Dolnjem Logatcu št. 41/a.

Vsak ponudnik mora položiti pred dražbo 10% kaviro v gotovini ali hranilni knjižici.

Kupec blago takoj plača in prevzema.

Zaloga je bila sodno cenjena na Din 117.605.51. — Večji del pokvarljivih predmetov se je že prodal na sodni javni dražbi za Din 13.864.48.

Vsa pojasnila daje konkurzni upravitelj.

Notar Fran Tavzes.

6000

Velikonočni sejem koles

najboljših znamk kot:

„Orkan“, „Dürkopp“, „Gloria“ itd.

Nizke reklamne cene!

Samo pri

„TEHNIK“ JOSIP BANJAI
Ljubljana, Miklošičeva cesta št. 20
Palača Okrožnega urada

Velika izbira!

Prodaja na obroke!

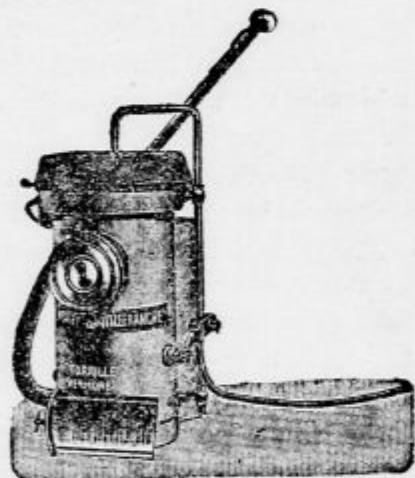
Cenj. dame pozor!

Najnovejši spomladanski raznovrstni kroji po meri se izvršujejo v krojnem učilišču, kjer se vrši tudi redni pouk v prirobovanju damskih oblek. Enako se izdelujejo po najnovejših modelnih krojih plašči, kostumi, obleke itd. pri strokovno izprašani učiteljici in lastnici modnega ateljeja

ROZI MEDVED, Mestni trg 24-III
nasproti magistrata.

Originalni francoski
ECLAIR VERMOREL
je najboljši razprševalec
na svetu

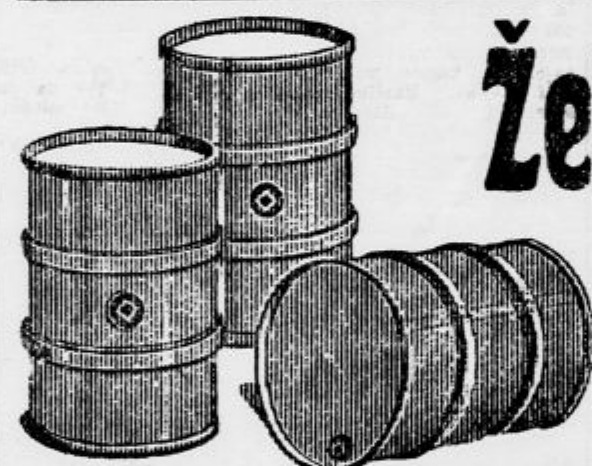
in originalni francoski
TORPILLE - VERMOREL
stroji za razprševanje
žvepla

Generalni zastopstvo
BARZEL d. d. SUBOTICA.
Zahtevajte cenik. Dobite ga povsod

DVOKOLESA — teža od 7 kg naprej

najlažjega in najmodernejšega tipa najboljših svetovnih tovarov. Otroški vozički od najpreprostejšega do najfinjšega modela. Izdeluje se tudi po okusu naročnika. Šivalni stroji, motorji, pneumatika, posamezni deli. Velika izbira, najnižje cene. Prodaja na obroke. Ceniki franco.

TRIBUNA F. B. L., tovarna dvokoles in otroških vozičkov, LJUBLJANA, Karlovska cesta št. 4.

Železne sode

črne in pocinkane,
težke in lahke
v vsaki velikosti
dobavlja

Jugosl. tvornica oksigena i željezne
buradi d. d. Zagreb, Praška ul. 6./II

CONCO

amerikanski izolacijski produkti
so zoper vlago in vodo. Navlečeni so gumiju slični, trajno prožni, kožno trdni in v desetletja trajni. Uporablja se jih v dobavnem mrzlem stanju.

Propuščaajoče strehe iz betona, iz pokvarjene lepene, iz brzocementa ali iz deloma pretrohnene pločevine se prenovijo s CONCO produkti brez nove podlage v eno nespremenljivo enoto, katera kljubuje vročini in mrazu do 150 stopinj.

CONCO produkti so cenejši od drugih sličnih materialov in v dobroti so ne-nadkriljivi.

Samoprodaja: Mirko Marmolja, Maribor, Cankarjeva 26

Razglas.

V ponedeljek, dne 12. maja t. l. se bo pričela

javna dražba

v zapuščino pokojnega STRAHLA KAROLA, grajščaka iz Stare Loke, spadajočih premičnin. Prodalo se bo:

- prvi dan drva in vse rastline iz cvetličnjaka;
- od 13. do 22. maja umetniške slike in skulpture,
- od 23. do 30. maja majolke, porcelan, steklenino (moderno in antično),
- od 2. do 4. junija knjige in svetilke ter srebrnino,
- od 5. do 10. junija perilo, tkanine itd.
- od 11. do 13. junija kuhinjsko posodo in razne predmete,
- od 14. junija dalje moderno in antično pohištvo v garniturah in posamezno ter vse ostale predmete.

Dražba se bo vršila od 12. maja tega leta dalje vsak delavnik, izvzemši v sobotah, od 8. do 11½ ure ter od 14. do 17½ ure v Strahlovi grajščini v Stari Loki, poleg škofje Loke. Predmete, ki se bodo prodali na dražbi, si vsak kupec lahko ogleda pol ure pred pričetkom dražbe v grajščini.

Seznam vseh premičnin, ki bodo prodane na dražbi, z označbo cenilne vrednosti, ki bo obenem vsiljena cena, lahko dobi vsak zainteresent proti plačilu gotovih izdatkov 20 Din pri podpisnem notarju.

Dražbene pogoje zamore vpogledati vsak med uradnimi urami v pisarni podpisanega notarja ali pa pri okrajnem sodišču v Škofji Loki, kjer lahko vpogleda tudi cenilni zapisnik.

Škofja Loka, dne 16. aprila 1930.

6004

ŠTEVO ŠINK, notar kot sodni komisar.

Vsem cenjenim naročnikom, prijateljem,
znancem in gostom, želi

vesele velikonočne praznike

Ivan Bricelj

pleskar, ličar in slikar

Ljubljana, Telefon 3307,

ter gostilničar v Štepanji vasi
(na Planirju)

PRIJATELJ!

Zakaj so francoske linije najkrajše in
najboljše v Severno in Južno Ameriko?

Zato, ker je francosko pristan-
išče

Le Havre najbližje New-Yorku in Ljubljani, ker velikanski brzoparniki »Ile de France«, »Paris« itd. vozijo samo 5 dni čez morje, ker so na parnikih tudi v III. razredu udobne kabine za potovanje, izborna postrežba, okusna domača hrana in »Bordeaux« vino brezplačno pri vsakem obedu.

Najkrajša pot v Južno Ameriko pa gre preko pristanišča Marseille 14 do 15 dni v Argentino.

Cie. Gle. Transatlantique Chargeurs-Réunis, Sud-Atlantique, Transports-Maritimes.

Pojasnila daje brezplačno zastopnik

IVAN KRAKER, Ljubljana
Kolodvorska ulica 35.

Parketne deščice Trstje za strope

Bakula (leseno pletivo) za strope in stene

Strešno lepenko in lesni cement dobavlja

Jos. R. Puh, Ljubljana
Gradaška ulica št. 22 — Tel. int. št. 2513

A. Golob & Komp.

LJUBLJANA, Puharjeva ulica št. 3.

Izdelovanje emajliranih peč sistemov Luc. Izdelovanje ZORA peč, peč za žaganje, obložene s šamotno opeko. Popravilo vseh vrst pločevinastih, emajliranih in Lucovih peč. Splošno kleparstvo, instalacija strelodvodov. Zaloga šamotne opeke.

CENE KONKURENČNE.

'TITAN' d. d. Kamnik

izdeluje najpopolnejše

stroje za rezanje mesa

evartove verige

okovje iz železa in kovin

ključavnice za avtomobile itd.

Lastna livarna — 400 delavcev

Ustanovljeno 1896

Ustanovljeno 1896

Odlična glasbila naravnost iz tvornice.
Zahtevajte brezplačen cenik od največje trgovice za glasbila

MEINEL & HEROLD
tvornica glasbil gramofonov in harmonik, podružnica Maribor št. B-101.

Vijoline od	Din 95 npr.
tambure od	„ 98 „
mandoline od	„ 196 „
trombe od	„ 505 „
gramofoni od	„ 345 „
harmonike od	„ 85 „

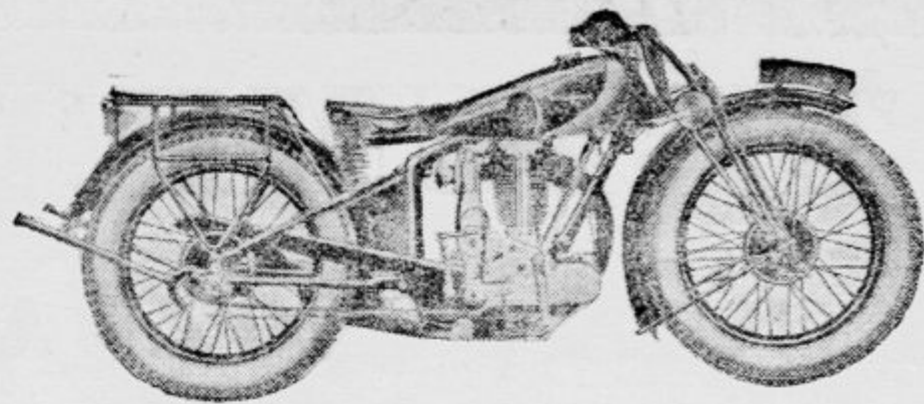
BICI KL I — MOTOCIKLI
Peugeot
Ramses
Cyrus
Dürkopp

PEUGEOT

IVAN ŠRIBAR
 LJUBLJANA,
 Gosposvetska c. 13

Cene

brezkonkurenčne

Vsak priznava, da so kolesa gori navedenih znamk svetovnoznana in vsled trpežnosti, lahkega teka in elegancije nenadkriljiva. Kdor se odloči za nakup, naj si na vsak način ogleda teh 22 različnih tip in barv.

Edini motocikel, ki pride za Vas v poštev, je PEUGEOT. Ekonomičen in praktičen, lep in eleganten (v raznih barvah ali poniklan), nizek in stabilen, tako da ima človek tudi v največji brzini občutek sigurnosti in prijetnosti.

Kdor zida, naj ne pozabi na

Heraklitne plošče

za stanovanjske hiše, industrije, gospodarska poslopja.
 Heraklitne plošče Vam nudijo:

nenavadno kratko stavbno dobo
 najboljše varstvo zoper mraz in vročino
 varnost pred ognjem itd.

Zahtevajte informacije pri zalogi:

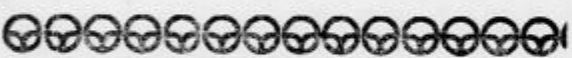
MATERIAL trg. dr. z o. z., Ljubljana
 Dunajska cesta 36

Telef. 27-16. Brzjavke: »Material«.

Izvežbano starejšo blagajničarko

za gospodinjstvo in kuhinjski oddelek sprejme takoj prvovrstna ljubljanska restavracija. Ponudbe po možnosti s sliko na oglašni oddelci »Jutra« pod »Izvežbana blagajničarka«.

Za stavbe

po znižanih cenah vsakovrsten suh tesan in žagan les. Vsaka množina v zalogi. Zaganje, odpadki od lesa, drya. Dostava tudi na stavbo.

FRAN ŠUSTAR
 lesna industrija in trgovina, parna žaga
 LJUBLJANA, Dolenska cesta 12

OTVORITVENO NAZNANILO!

Podpisani naznanjam cenj. občinstvu, da sem OTVORIL

soboslikarsko delavnico

v Rožni ulici št. 8, v Ljubljani.
 Prevezemam vsa v to stroko spadajoča dela, od najtravnejših do najfinejših. — Imam veliko izbiro najmodernejših vzorcev za slikanje najrazličnejših prostorov. Cene zmerno! Se priporoča

JOSKO MAJHENIC, sobni slikar.
 V Ljubljani, dne 18. aprila 1930. 6057

Klosetne sedalne deske

iz vezanih plošč (Sperrplatten), garantirane izdeluje **M. KOMPARA, Maribor**, Tržaška cesta 6. Dobavlja se na drobno in debelo. Cene zmerno! 6047

Zahvala.

Za izraženo nam iskreno sočutje ob smrti našega nepozabnega soproga in očeta, gospoda

FRANCA PIŠEKA

upokoj. prostornega mojstra juž. žel. hišnega posestnika in občinskega svetovalca

se vsem iskreno zahvaljujemo.

Zlasti se prisrčno zahvaljujemo zdravniku g. dr. Merčunu za požrtvovalno skrb in nego, s katero je lajšal pokorniku trpljenje. Iskrena zahvala županu g. dr. Pucu, podžupanu g. prof. Jarcu in vsem občinskim svetovalcem ter ostalim prijateljem in znancem, ki so spremlili nepozabnega pokojnika v tako častnem številu k njegovemu zadnjemu domu, darovalcem vencev in šopkov, g. obč. svet. Turku za tople besede, ki jih je govoril v slovo ob odprtem grobu ter končno železničarski godbi in gg. pevcem za tolažbepolne žalostinke.

Ljubljana, dne 18. aprila 1930. 6046

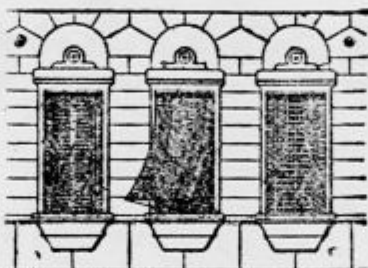
ŽALUJOČI OSTALI.

Stanovanje

5 sob s pritliklinami, v II. nadstropju
 „Narodnega doma“ v Celju

oddamo

Pismene ponudbe na ravnateljstvo
 „Celjske posojilnice“ d. d. v Celju
 do 28. t. m. 6033

ŽALUZIJE.

lesene tekstilne rolete (drvenitke), rolete iz gradlne, samonavijalce in lesene rolete »Esslingera« v vsakih konstrukcijah izdeluje solidno in najceneje tvrdka

PETER KOBAL

Kranj — Slovenija
 Brzjavke: Kobal. Tel. interurb. 32.

15

dobrih zidarjev

za notranja dela sprejme

Ing. Dukič in drug
 na Golniku — Gorenjsko. 6025

Industrijsko podjetje

živilske stroke, dobro ideo in dobro vpeljeno, z vsemi stroji, inventarjem in poslopji, ugodno na prodaj v velikem mestu v Sloveniji. Dopisi pod »Industrija« na oglašni oddelci »Jutra«. 5591

Lepo jedilnico

(moderno) in lepo
 spalnico

(v starem nemškem slogu) in razne malenkosti so poceni na prodaj. Vprašati vsako dopoldne od 10. do 13. ure v Celju, Lava 25, II. nadstropje „Lanovž“. 6048

NAZNANILO

Sl. občinstvu vljudno naznanjam, da bom

dne 22. aprila preselil svoji krojaški atelje za uniforme in civil iz Holzapfjeve ulice 19 na Vidovdansko cesto št. 20. nasproti Hiralnice sv. Jožefa.

Gg. oficirjem in slav. občinstvu jamčim za točno in solidno posrežbo, prvovrstno blago; cene nizke. — Potrudil se bom tudi v najvišji meri, da bom popolnoma zadovoljil vse svoje cenj. naročnike. Z odličnim spoštovanjem se priporoča

ANTON VRBINC, bivši poslovodja oficirske zadrage Ljubljanske podružnice.
 Ljubljana, dne 18. aprila 1930.

Stara renomirana tvrdka

„Papiršef“

družba z o. z.

Maribor

Ima
NOVO telefonsko številko 28-40

Pisarna in skladišče: Trubarjeva ul. 4. — Naslov na pisma in brzjavke: Papiršef Maribor. 6043

VARILNE APARATE „GRIESOGEN“

in vse razne potrebščine za AVTOGENSKO VARENJE razpošilja najceneje 5687

Feliks Toman ml.

Ljubljana. Resljeva cesta št. 30.

Naznanilo!

Cenjenemu občinstvu naznanjamo, da sva prevzela staro znano gostilno od g. Hainerja v Prisojni ul. št. 5, kjer bosta točila samo pristna štajerska, dolenska in dalmatinska vina. Sprejemajo se tudi abonenti na hrano. Gorka in mrzla jedila vedno na razpolago po zelo solidnih cenah.

Za prijazen obisk se priporočata

Lorenc in Anžela Verčnik

Veletrgovina z železnino

Anton Kašman v Škofji Loki

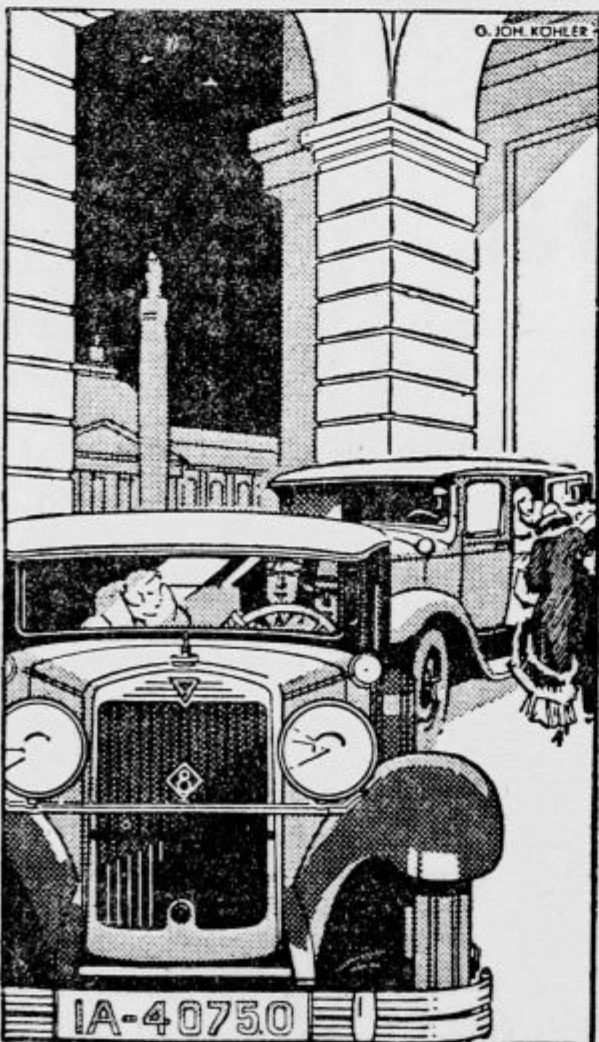
na Glavnem trgu 6039

priporoča veliko zalogo travertina in betonskega železa, cementa Portland dalmatinskega in trboveljskega, vodovodne cevi najboljše fabrikate, kakor tudi drugi stavbeni material na pr. storijo za strope, strešno lepenko, gips, itd. Nadalje velika zaloga umetnih gnojil kakor Tomaževe žilindre najboljše kvalitete, superfosfata, kalij, soli, čiljskega solitra, apnenega dušika, mešanega gnojila (nitrofoskal), katerega blaga ima na razpolago cele vagonске množine in vse cene brez konkurence.

Priporoča se tudi razno zidarsko, kovaško in strgarsko orodje, nadalje kuhinjska posoda, kompletni štedilniki in pečnice iz porcelana za vžidanje ter črna in pocinkana pločevina, svinčene cevi, stiskalnice in mlinci za sadje. Velika zaloga porcelana in stekla iz prvovrstnih čeških tovarn, kakor tudi velika zaloga oljnatih in suhih barv, firneža, lakov, terpentina, bencina in petroleja po tovarniških cenah. Sekirnj kovaški mojstri zahtevajte moje najnižje in konkurenčne ponudbe za plamen železo in jeklo za sekire.

Prepričani naj se vsak v svojo lastno korist predno drugje kupi!

**Udoben
 Močan
 Zanesljiv**

ADLER STANDARD

IA-40750

Nikakor ni vseeno katero znamko vozite...

Adler ne štedi na račun svojih kupcev.

kajti avtomobil je Vaša posetnica!

Danes se predpostavlja, da ste s predurkom izbrali znamko in tip svojega avtomobila ter se sklepa od voza na lastnika.

Strokovno znanje vzbudi zaupanje. Lastnina sama tega ne stori. Zavoljo tega ste pa svojem ugledu dolžni, da pri nakupu ne pazite samo na ceno. Cenenost ne sme biti glavna, temveč protivrednost, ki jo prejmete za svoj denar.

Ne odloča nakupna cena, pač pa stroški vzdrževanja! Izdatki za popravila, stroški nastali vsled izostalega obratovanja in končno zopetna prodajna vrednost, so tehtni razlogi, ki jih morate upoštevati pri izbiri svojega avtomobila — to vse so pa faktorji, ki odločno govorijo za »Adler«-ja. Kajti »Adler« je voz večaka!

ADLER

Glavno zastopstvo in skladišče rezervnih delov

Ing. C. R. LUCKMANN, Ljubljana, Ahacljeva 10